

Siguranța copiilor în mediul online

PROTEJAREA ȘI CAPACITAREA
MINORILOR ÎNTR-O LUME DIGITALĂ

RAPORT AL COPREȘEDINȚILOR GRUPULUI SPECIAL

PRIVIND SIGURANȚA COPIILOR ÎN MEDIUL ONLINE

Prof. dr. Jörg M. Fegert și dr. Maria Melchior

Acest document nu poate fi considerat o luare de poziție oficială a Comisiei Europene.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2026

© Uniunea Europeană, 2026

Politica de reutilizare a Comisiei este pusă în aplicare prin Decizia 2011/833/UE a Comisiei din 12 decembrie 2011 privind reutilizarea documentelor Comisiei (JO L 330, 14.12.2011, p. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Cu excepția cazului în care se prevede altfel, reutilizarea prezentului document este autorizată în temeiul licenței Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>). Aceasta înseamnă că reutilizarea este autorizată, cu condiția ca sursa documentului să fie recunoscută și să fie indicate orice modificări.

Pentru orice utilizare sau reproducere a unor elemente care nu sunt proprietatea Uniunii Europene poate fi necesară solicitarea permisiunii direct de la titularii drepturilor respective.

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE

→ 04

PREFAȚĂ

Cum să crești în condiții de siguranță în lumea platformelor de comunicare socială+

→ 07

CAPITOLUL 1

O abordare care ia în considerare dezvoltarea copiilor în ceea ce privește siguranța copiilor în mediul online

→ 33

CAPITOLUL 2

Dovezi privind riscurile cu care se confruntă minorii în mediul online

→ 59

CAPITOLUL 3

Protejarea minorilor într-un mediu al platformelor de comunicare socială+ aflat într-o schimbare rapidă

→ 86

CAPITOLUL 4

Capacitarea minorilor astfel încât aceștia să poată naviga în siguranță în lumea digitală

→ 130

MULȚUMIRI

→ 154

Cuvânt-înainte

„În toate aceste eforturi, vom fi ghidați de necesitatea de a oferi părinților instrumente adecvate și de a construi o Europă mai sigură pentru copiii noștri. Când e în joc siguranța copiilor noștri în mediul online, Europa crede în părinți, nu în profituri.”

— URSULA VON DER LEYEN,
PREȘEDINTA COMISIEI EUROPENE
DISCURSUL PRIVIND STAREA UNIUNII, 2025

În martie 2026, președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a însărcinat doi consilieri speciali – prof. dr. Jörg M. Fegert și dr. Maria Melchior – să coprezideze Grupul special privind siguranța copiilor în mediul online și posibilele restricții de vârstă pentru accesul la platformele de comunicare socială. Copreședinților le-a fost încredințată sarcina de a elabora un raport privind rezultatele activității grupului și de a formula recomandări cu privire la cea mai bună abordare pentru ca Europa să facă mediul online mai sigur pentru copii.

Anunțat pentru prima dată în *Discursul privind starea Uniunii* din 2025 al președintei Comisiei, grupul a reunit cadre universitare de nivel înalt, practicieni, reprezentanți ai tinerilor și ai părinților și specialiști din diverse domenii din întreaga Europă; aceștia au evaluat impactul platformelor de comunicare socială asupra minorilor.

Grupul special s-a reunit de trei ori; de fiecare dată au fost invitați diverși specialiști. În cadrul primei reuniuni a grupului special, care a avut loc la 5 martie 2026, s-au examinat dovezile științifice existente privind impactul platformelor de comunicare socială și, în sens mai larg, al mediului digital asupra copiilor și adolescenților.

În cadrul celei de a doua reuniuni a grupului special, care a avut loc la 16 aprilie 2026, s-a discutat despre legislația și instrumentele UE existente, precum și despre abordările de politică naționale menite să garanteze siguranța copiilor în mediul online.

În cadrul celei de a treia reuniuni a grupului special, care a avut loc la 16 iunie 2026, s-a discutat despre abordările în materie de politici naționale și despre potențialele recomandări pentru protejarea și capacitatea copiilor și adolescenților în lumea digitală.

PRINTRE PRINCIPALELE SUBIECTE DISCUTATE ÎN CADRUL**REUNIUNILOR GRUPULUI S-AU NUMĂRAT:**

- // aspectele pozitive și negative ale introducerii unor restricții de vârstă specifice pentru accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale;
- // abordări adaptate pentru a-i proteja și capacita pe minori în funcție de grupa de vârstă, de mediul socioeconomic și de riscurile specifice vârstei;
- // siguranța din faza de proiectare și responsabilitatea furnizorilor de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale;
- // măsuri educaționale și de sensibilizare menite să promoveze utilizarea responsabilă a mediului online în rândul copiilor și al adolescenților, al părinților și al îngrijitorilor, al cadrelor didactice și al educatorilor;
- // modalități de sprijinire a părinților și a educatorilor și metode prin care să li se permită copiilor și adolescenților să profite de oportunitățile oferite de lumea digitală.

Analiza și recomandările din prezentul raport se bazează pe contribuții esențiale din partea unui grup divers de specialiști invitați la fiecare reuniune a grupului și pe numeroasele reuniuni suplimentare cu reprezentanți ai statelor membre, în special cele găzduite de președinția irlandeză a Consiliului UE și de Luxemburg (reuniunea ministerială D9+), de țări terțe (inclusiv Australia și Brazilia), de Parlamentul European și de deputații săi, în special în cadrul Intergrupului privind drepturile copiilor, cu reprezentanți ai industriei, ai societății civile, ai grupurilor de reflecție și ai altor organizații, inclusiv cu Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și cu Comitetul european pentru protecția datelor (CEPD).

În urma acestor interacțiuni și ținând seama de dovezile colectate, copreședinții au elaborat o serie de recomandări. Deși responsabilitatea pentru recomandări le revine exclusiv copreședinților, activitatea acestora se bazează în mare măsură pe contribuția altor experți renumiți, a părinților și a reprezentanților tinerilor, precum și pe expertiza oferită de Comisia Europeană.

Raportul este menit să contribuie la acțiunile care urmează să fie propuse de Comisia Europeană și de statele membre ale UE pentru a consolida siguranța copiilor în mediul online. Această evaluare analitică independentă oferă recomandări și inspirație pentru copii și adolescenți, părinți și îngrijitori, cadre didactice și educatori, precum și pentru furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale cu privire la modul în care minorii pot fi mai bine protejați și capacitați în mediul online.

DOMENIU DE APLICARE ȘI TERMINOLOGIE

Principala sarcină, astfel cum a fost prevăzută de președinta von der Leyen, a fost ca grupul special să discute despre siguranța copiilor în mediul online și despre posibilele restricții de vârstă pentru accesul la platformele de comunicare socială. Deși domeniul de aplicare al prezentului raport respectă această sarcină, discuțiile în continuă evoluție din cadrul reuniunilor grupului special și alte evoluții politice (de exemplu, Apelul liderilor G7 privind un spațiu digital mai sigur pentru minori din 17 iunie 2026) subliniază faptul că cei doi copreședinți trebuie să clarifice terminologia utilizată în prezentul raport.

Fără a se aduce atingere niciunui act juridic internațional, al UE sau național, în prezentul raport se utilizează următorii termeni și definițiile corespunzătoare:

Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale (pe scurt, platformele de comunicare socială+)

În domeniul de aplicare al prezentului raport, termenii „platforme de comunicare socială+” și „platforme de comunicare socială și alte servicii digitale” sunt utilizați pentru a defini în sens larg serviciile pe care le pot accesa minorii și care conțin caracteristici și/sau conținut inadecvat vârstei și/sau riscant [de exemplu, caracteristici care creează dependență și caracteristici dăunătoare, printre care derularea infinită, redarea automată (*autoplay*), algoritmii de recomandare și notificările persistente]. Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale includ platformele online care servesc drept intermediari de conținut de la terți, cum ar fi platformele de comunicare socială, precum și magazinele de aplicații. Sunt incluse, de asemenea, sistemele de IA care prezintă riscuri pentru siguranța și dezvoltarea minorilor, inclusiv interlocutorii IA, jocurile video care îi expun pe copii la practici comerciale dăunătoare sau la contacte periculoase, precum și platformele de partajare a materialelor video care permit accesul minorilor la conținut inadecvat vârstei lor.

Minori, copii și adolescenți

Fără a se aduce atingere utilizării definite prin lege a termenului „copii” (de exemplu, în Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului), prezentul raport susține necesitatea unei abordări axate pe dezvoltare în ceea ce privește protecția minorilor în mediul online, care să abordeze riscurile și vulnerabilitățile specifice la care sunt expuși aceștia la diferite vârste. În scopul acestei analize, autorii utilizează termenul „minori” pentru a desemna toți copiii și adolescenții cu vârsta sub 18 ani (vârsta majoratului). Termenul „adolescenți” se aplică tuturor minorilor cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani. Termenul „copii” se referă la toți minorii cu vârsta sub 13 ani. Prezentul raport utilizează termenul „drepturile copiilor” pentru a se referi la drepturile tuturor copiilor cu vârsta sub 18 ani, astfel cum sunt definite în textele juridice. Termenul „siguranța copiilor în mediul online”, astfel cum este menționat în mandatul grupului special, este utilizat ca termen generic pentru protecția și capacitatea minorilor în lumea digitală.

PREFAȚĂ

Cum să crești în condiții de siguranță în lumea platformelor de comunicare socială+

Progresul rapid al tehnologiilor digitale a schimbat radical modul în care copiii și adolescenții cresc, interacționează cu colegii, cu părinții, cu cadrele didactice și cu lumea din jurul lor. În același timp, activitățile din lumea offline rămân esențiale pentru învățare, promovând relații și experiențe semnificative care modelează dezvoltarea minorilor.

Lumea platformelor de comunicare socială+ oferă copiilor și adolescenților **numeroase oportunități** de a învăța, de a se conecta, de a participa și de a crea. Pentru a-și atinge întregul potențial, minorii trebuie însă educați și capacitați în privința acestor oportunități.

Cu toate acestea, **platformele de comunicare socială+ prezintă o serie de riscuri** pentru dezvoltarea sănătoasă a minorilor și bunăstarea lor. Printre acestea se numără riscurile de utilizare excesivă din cauza caracteristicilor care creează dependență, înlocuirea activităților favorabile dezvoltării, expunerea la conținut dăunător și contactele online inadecvate. Aceste riscuri sunt amplificate de apariția unor noi tehnologii și necesită alegeri îndrăznețe, dar atente, pentru a-i proteja pe copii și adolescenți în mediul online.

Adoptarea pe scară largă a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale a făcut ca **factorii de decizie și părinții să fie extrem de îngrijorați cu privire la amenințările la care sunt expuși copiii și adolescenții în mediul online**. Deși restricțiile de vârstă pentru accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale au fost criticate, **acestea pot fi o măsură de precauție necesară** până când se demonstrează că spațiile de pe platformele de comunicare socială+ pot fi accesate în condiții de siguranță de copii și adolescenți sau până când apar alternative sigure.

Restricțiile de vârstă nu au scopul de a transfera responsabilitatea principală pentru siguranța minorilor în mediul online asupra părinților și îngrijitorilor sau asupra copiilor și adolescenților înșiși. De asemenea, ele nu au rolul de a exonera furnizorii de servicii de responsabilitate. **Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale rămân principalii responsabili pentru siguranța serviciilor pe care le dezvoltă și le furnizează.**

Sarcina probei trebuie să revină furnizorilor, nu autorităților de reglementare, părinților și copiilor. **Până când furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale nu demonstrează că serviciile lor sunt sigure din faza de proiectare, accesul copiilor cu vârsta sub 13 ani din UE ar trebui restricționat.** Pe lângă restricțiile la nivelul UE, statele membre pot introduce restricții de vârstă preventive suplimentare pentru adolescenții cu vârsta de peste 13 ani.

Restricțiile de vârstă preventive sunt măsuri imediate care vizează atingerea obiectivului pe termen lung de a se asigura că spațiile platformelor de comunicare socială+ sunt sigure pentru minori prin promovarea schimbărilor culturale. Primele rezultate din țările care au introdus interdicții generale de vârstă pentru accesarea platformelor de comunicare socială arată că majoritatea minorilor găsesc o modalitate de a eluda aceste politici. În același timp, unii minori s-au retras de pe platformele de comunicare socială riscante și de la alte servicii digitale și au acum mai mult timp pentru activități offline (cum ar fi sportul și interacțiunile sociale față în față). Acest lucru demonstrează că este posibilă și trebuie recunoscută o schimbare progresivă a normelor privind utilizarea platformelor de comunicare socială+ de către minori.

Cu toate acestea, schimbarea necesită timp. De exemplu, atitudinile societății cu privire la interzicerea legislativă a pedepselor corporale în educație au evoluat de-a lungul mai multor generații (de exemplu, în Germania și în Suedia). Interzicerea pedepselor corporale a clarificat așteptările părinților, ale îngrijitorilor, ale cadrelor didactice și ale educatorilor, precum și implicarea sporită a persoanelor prezente pentru a asigura creșterea nonviolentă a minorilor. Succesul acestei măsuri a fost dovedit prin tendințele pozitive și printr-o evaluare constantă din momentul în care a fost introdusă.

„De zeci de ani, am făcut ca lumea reală să fie mai sigură pentru copii. Trebuie să facem același lucru și în mediul digital. Oportunitățile pozitive pe care le oferă tehnologia nu trebuie să fie în detrimentul siguranței, al sănătății sau al fericirii lor.”

— URSULA VON DER LEYEN,
PREȘEDINTA COMISIEI EUROPENE

Eficacitatea restricțiilor de vârstă ar necesita, de asemenea, o schimbare a atitudinii la nivel de societate. Evaluarea continuă și monitorizarea pe termen lung pot ajuta factorii de decizie să înțeleagă dacă obiceiurile minorilor și ale părinților, ale îngrijitorilor și ale educatorilor se vor schimba în timp.

Copiii și adolescenții, care cresc într-o lume marcată de platformele de comunicare socială+, trebuie să aibă posibilitatea de a duce o viață sănătoasă și împlinită și de a profita de oportunitățile oferite de platformele de comunicare socială și de alte servicii digitale. **Drepturile copiilor se aplică atât online, cât și offline** – de la dreptul de a fi în siguranță și protejați împotriva exploatarei economice și a criminalității sub toate formele (în special împotriva violenței sexuale), la dreptul de acces la informații, educație și activități recreative.

Copiii au dreptul de a crește într-un mediu sigur, care să le favorizeze dezvoltarea, atât în mediul online, cât și în cel offline. Deși sprijinirea minorilor în mediul offline ar trebui să continue, trebuie să recunoaștem, de asemenea, că mediile online au devenit o parte din ce în ce mai impor-

tantă a vieții de zi cu zi a minorilor. Acesta este motivul pentru care protecția trebuie asigurată în mod implicit pe toate platformele de comunicare socială și în cadrul altor servicii digitale.

Drepturile copiilor trebuie să stea la baza măsurilor privind siguranța copiilor în mediul online. Eventualele restricții de vârstă trebuie să respecte pe deplin drepturile copiilor, să fie proporționale și echilibrate în raport cu interesul superior al copiilor. Mijloacele utilizate pentru a realiza acest lucru trebuie să țină pasul cu evoluțiile tehnologice.

Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale rămân principalii responsabili pentru siguranța serviciilor pe care le oferă, în special minorilor, însă, **pentru a-i proteja și capacita pe copii și adolescenți în mediul platformelor de comunicare socială+, este necesar un ecosistem de actori:** de la autoritățile de reglementare care trebuie să pună în aplicare măsurile necesare la furnizorii care oferă servicii sigure și adecvate vârstei, la părinți, îngrijitori, cadre didactice și educatori care joacă un rol esențial în supravegherea și îndrumarea minorilor în mediul online. Pe măsură ce minorii se maturizează, iar mediile platformelor de comunicare socială+ se schimbă rapid, **succesul ecosistemului depinde de acțiunile interconectate ale tuturor actorilor** care împărtășesc aceeași viziune: copiii și adolescenții trebuie să crească în siguranță într-o lume digitală.

Figura 1: Un ecosistem pentru protejarea și capacitatea minorilor în mediul online

Un impuls politic sporit pentru consolidarea siguranței copiilor în mediul online

Ultimele luni au arătat că siguranța copiilor în mediul online devine o prioritate politică în întreaga lume. **Introducerea, implementarea și evaluarea continuă a unei măsuri de tip „amânare a accesului la platformele de comunicare socială” (*social media delay*) în Australia au oferit lecții importante pentru restul lumii.** Alte țări, precum Regatul Unit și Canada, au urmat acest exemplu prin elaborarea unor propuneri legislative, iar Indonezia a instituit deja o interdicție.

Un raport recent sugerează că 92 % dintre europeni consideră că UE ar trebui să acorde prioritate protecției copiilor și tinerilor în mediul online^a.

Liderii europeni au început, la rândul lor, să abordeze această chestiune. Declarația din Iutlanda^b din septembrie 2025 și rezoluția Parlamentului European prin care se solicită stabilirea la nivelul UE a unei vârste minime pentru mediul digital la nivelul UE^c, instituirea de către președinta von der Leyen a Grupului special privind siguranța copiilor în mediul online și concluziile recente ale Consiliului European^d sunt semne clare că există un impuls politic tot mai puternic pentru adoptarea de măsuri concrete care să abordeze riscurile din ce în ce mai mari cu care se confruntă copiii în mediul online.

Pentru prima dată în istorie, în iunie 2026, G7 – Canada, Franța, Germania, Italia, Japonia, Regatul Unit, Statele Unite și Uniunea Europeană – a convenit la cel mai înalt nivel politic asupra unor principii comune de protecție a minorilor împotriva serviciilor digitale care prezintă riscuri^e.

În plus, **mai multe state membre ale UE adoptă acte legislative pentru a stabili o vârstă minimă de acces la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale** care îi pot expune pe copii și pe adolescenți la riscuri. De exemplu, Franța propune în prezent o limită de vârstă de 15 ani, pe baza unei liste negre a serviciilor restricționate. Grecia are în vedere impunerea unei limite de vârstă de 15 ani pentru serviciile de rețele de socializare online. Danemarca are în vedere impunerea unei limite pentru minorii cu vârsta sub 16 ani, cu opțiunea de a reduce această limită de vârstă cu consimțământul părinților. Suedia are în vedere impunerea unei limite bazate pe anul în care copilul împlinește vârsta de 15 ani, cu excepții care vizează mai multe tipuri de servicii. Multe alte țări, de la Portugalia și Spania până la Germania și Polonia, au în vedere adoptarea de legi pe această temă.

În acest context, fragmentarea pieței unice europene a serviciilor digitale reprezintă un risc real. Având în vedere cele de mai sus, multe state membre solicită ca această chestiune să fie abordată la nivelul UE. Ar trebui recunoscut faptul că statele membre au contexte culturale și naționale diferite în ceea ce privește educația, alfabetizarea digitală și protecția minorilor. Fragmentarea ar putea avea drept rezultat ca minorii să beneficieze de niveluri diferite de protecție în cadrul UE. Acest lucru ar însemna, de asemenea, că autoritățile de reglementare s-ar putea confrunța cu dificultăți practice în ceea ce privește asigurarea respectării legislației, iar furnizorii ar suporta costuri mai ridicate pentru asigurarea conformității. Acest

^a. Comisia Europeană (2026). [Deceniul digital – Raport Eurobarometru – februarie-martie 2026](#).

^b. Președinția daneză, Consiliul Uniunii Europene (2026). [Declarația din Iutlanda: Crearea unei lumi online sigure pentru minori](#).

^c. Parlamentul European (2025). [Protecția minorilor în mediul online – Rezoluția Parlamentului European din 26 noiembrie 2025 referitoare la protecția minorilor în mediul online \[2025/2060 \(INI\)\]](#).

^d. Consiliul European (2026). [Concluziile Consiliului European, 19 martie 2026](#).

^e. G7 (2026). [Apelul liderilor privind un spațiu digital mai sigur pentru minori](#).

lucru ar putea avea efecte de domino asupra dezvoltării unor platforme de comunicare socială și a altor servicii digitale mai sigure și asupra eficacității legislației privind siguranța online.

UE a adoptat deja măsuri concrete pentru protecția minorilor. Deciziile recente luate de Comisia Europeană nu au făcut decât să sublinieze necesitatea de a aborda amenințările la adresa copiilor și a adolescenților în mediul online, cu dovezi concrete. Constatările preliminare privind Meta și TikTok, potrivit cărora acestea ar fi încălcat obligațiile de a respecta standardele înalte de protecție a minorilor în mediul online prevăzute de Regulamentul privind serviciile digitale (DSA) și nu ar fi pus la dispoziție mecanisme ușor accesibile de semnalare a conținutului care implică abuzuri sexuale asupra copiilor, reprezintă exemple clare în acest sens. În plus, o serie de decizii de referință pronunțate recent de instanțe din SUA au marcat un moment de cotitură istoric în dezbaterile privind răspunderea platformelor.

O scurtă istorie a protecției minorilor în mediul online

Eforturile de protejare a copiilor și a adolescenților în mediul online sunt la fel de vechi ca internetul și își au originea într-o perioadă anterioară apariției platformelor de comunicare socială, a telefoanelor inteligente și a inteligenței artificiale. Bazele normelor actuale de protecție a minorilor în mediul online au fost puse în anii 1990 și la începutul anilor 2000, prin acte legislative menite să permită serviciilor și întreprinderilor să își desfășoare activitatea și să facă schimb de informații la nivel transfrontalier. Deși aceste norme nu au fost concepute cu unicul scop de a-i proteja pe copii și adolescenți în mediul online, ele au stabilit multe dintre principiile care continuă să stea la baza legislației actuale în trei domenii.

În primul rând, reglementarea mass-mediei și a serviciilor digitale pe piața internă a introdus norme comune pentru serviciile de televiziune în întreaga Europă, inclusiv garanții împotriva conținutului care ar putea fi dăunător pentru minori. Primul cadru armonizat aplicabil serviciilor online, denumite „servicii ale societății informaționale” (în temeiul Directivei privind comerțul electronic), a contribuit, de asemenea, la dezvoltarea serviciilor online transfrontaliere în cadrul UE.

Al doilea domeniu îl reprezintă normele privind protecția datelor și a vieții private, începând cu standardele comune prevăzute în Directiva privind protecția datelor din 1995 pentru colectarea și utilizarea informațiilor cu caracter personal în toate statele membre.

În al treilea și ultimul rând, protecția consumatorilor. Normele comune ale UE combat practicile comerciale înșelătoare și agresive. Aceste norme recunosc faptul că consumatorii vulnerabili au nevoie de protecție suplimentară, un principiu semnificativ în mediul digital. Aceasta include situațiile în care copiii și adolescenții sunt expuși la practici comerciale care îi pot afecta în mod diferit față de adulți.

Pe măsură ce tehnologiile digitale au devenit profund integrate în viața de zi cu zi, UE a continuat să actualizeze aceste cadre juridice pentru a răspunde noilor provocări. Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) a introdus măsuri specifice de protecție a datelor cu caracter personal ale copiilor și consimțământul în mediul online. Directiva serviciilor mass-media audiovizuale a fost extinsă pentru a acoperi noile forme de conținut audiovizual și platformele de partajare a materialelor video. În cele din urmă, Regulamentul privind serviciile digitale a stabilit norme pentru serviciile intermediare online, inclusiv în scopul specific al protejării minorilor.

Această evoluție reflectă o tendință mai amplă: tehnologiile digitale nu se mai încadrează în mod clar într-o singură categorie juridică sau de reglementare. Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale combină elemente de massmedia, comunicare, comerț și prelucrare a datelor, adesea în cadrul aceleiași platforme. Prin urmare, o abordare eficace a protecției minorilor în mediul online trebuie să

fie holistică și să se bazeze pe instrumente din mai multe domenii ale dreptului UE, printre care reglementarea platformelor, protecția datelor, protecția consumatorilor și reglementarea mass-mediei audiovizuale.

Odată cu dezvoltarea și implementarea rapidă a IA, riscurile pentru minori în mediul online sunt amplificate într-un ritm alert. Acest lucru este însoțit de evoluția continuă a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale pentru a capta și a menține implicarea utilizatorilor în „economia atenției” de astăzi. Mai mult ca oricând, este nevoie ca autoritățile de reglementare să intervină pentru a consolida protecția minorilor și pentru ca aceștia să fie capacitați, astfel încât să poată naviga în condiții de siguranță în lumea platformelor de comunicare socială+.

Dovezi privind riscurile cu care se confruntă și oportunitățile de care se bucură minorii în mediul online

Schimbările tehnologice rapide le-au oferit copiilor oportunități extraordinare de a face schimb de informații cu colegii, de a-și exprima creativitatea și de a avea acces la cunoștințe și sprijin. Cu toate acestea, copiii nu sunt adulți, iar mediul platformelor de comunicare socială+ îi expune la diverse riscuri pentru sănătatea și dezvoltarea lor fizică și mintală la diferite vârste. Factorii socioeconomiici și individuali, cum ar fi mediul familial și genul, precum și proiectarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale au, de asemenea, un rol determinant.

Dovezile solide cu privire la modul în care riscurile și prejudiciile sunt legate de platformele de comunicare socială și de alte servicii digitale sunt esențiale pentru a fundamenta acțiunile adecvate de protejare și capacitate a minorilor în mediul online. Anumite caracteristici, funcționalități sau formate specifice utilizate în platformele de comunicare socială+ pot genera efecte negative de intensități diferite, în funcție de contextul social și personal al fiecărui copil sau adolescent. Minorii care aparțin grupurilor minoritare rasiale, etnice și religioase, membrii comunității LGBTIQ+, cei cu nevoi educaționale speciale sau cu afecțiuni mintale preexistente pot fi deosebit de vulnerabili la riscurile din mediul online. Această vulnerabilitate este, desigur, amplificată de platformele de comunicare socială și de alte servicii digitale cu conținut sau designuri dăunătoare, manipulative sau care creează dependență. Pe măsură ce aceste caracteristici evoluează, cercetarea și colectarea de probe ar trebui, de asemenea, să evolueze.

Riscurile pentru sănătatea fizică și mintală pe care platformele de comunicare socială și alte servicii digitale le prezintă pentru minori sunt mari. În ceea ce privește sănătatea fizică, timpul excesiv petrecut în fața ecranului înlocuiește jocul și sportul în aer liber și poate afecta sănătatea, forma fizică și somnul copiilor. Utilizarea platformelor de comunicare socială+ și a dispozitivelor de la o vârstă fragedă înlocuiește explorarea practică și interacțiunile sociale în persoană. Acest lucru poate afecta dezvoltarea socioemoțională și susceptibilitatea la probleme de sănătate mintală. Utilizarea prelungită a dispozitivelor poate provoca, de asemenea, probleme, cum ar fi afecțiuni musculo-scheletice și suprasolicitare oculară digitală.

Riscurile pentru sănătatea mintală a copiilor pe care le prezintă utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale sunt semnificative. Riscurile ca mediul platformelor de comunicare socială+ să afecteze în mod direct sănătatea mintală a copiilor se intersectează cu potențialul lor de a exacerba problemele de sănătate mintală preexistente, inclusiv depresia și anxietatea. Și în acest caz, expunerea copiilor și a adolescenților la riscuri este determinată de factori sociali și individuali.

În general, utilizarea intensă a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale în rândul copiilor și al adolescenților este asociată cu probleme de somn și de concentrare, precum și cu rate crescute

de depresie și anxietate. Caracteristicile de proiectare care creează dependență amplifică aceste efecte prin încurajarea verificării compulsive, a temerii de a rata oportunități (*fear of missing out* – FOMO) și a comparației sociale sporite. Acest lucru poate eroda stima de sine a minorilor și le poate mări nivelul de stres. Amplificarea algoritmică și sistemele de recomandare au potențialul de a intensifica dezinformarea și discursurile de incitare la ură. Aceste efecte negative grave sunt resimțite în special de grupurile vulnerabile din mediul online.

Riscurile ca minorii să fie expuși la conținut infracțional și ilegal în mediul online sunt considerabile. Atât adulții, cât și minorii exploatează în mod intenționat platformele de comunicare socială și alte servicii digitale, inclusiv platformele de jocuri, pentru a interacționa cu copiii și adolescenții. Printre riscuri se numără expunerea la (materiale cu) abuzuri sexuale asupra copiilor, racolarea minorilor în scopuri sexuale, hărțuirea cibernetică, radicalizarea și incitarea la comiterea de acte ilegale, violente sau teroriste. Utilizarea pe scară largă a instrumentelor de IA reprezintă o amenințare gravă la adresa copiilor și a adolescenților din cauza producției de materiale generate artificial care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor (de exemplu, deepfake-uri). Aceste utilizări abuzive au efecte drastice asupra dezvoltării minorilor, asupra sănătății lor mintale și fizice și – în cazurile cele mai grave – îi pot costa viața.

Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale rămân principalii responsabili pentru menținerea siguranței minorilor în cadrul serviciilor pe care le oferă. În plus, părinții și îngrijitorii au un rol important în supravegherea timpului petrecut de copii și adolescenți în mediul online și în sprijinirea minorilor pentru a gestiona, împreună cu aceștia, riscurile cu care se confruntă în mediile platformelor de comunicare socială+. Asigurarea unor activități în mediul offline și a unor interacțiuni în persoană adecvate este esențială la fiecare vârstă.

În pofida numeroaselor prejudicii potențiale, **lumea platformelor de comunicare socială+ le oferă copiilor și adolescenților numeroase oportunități.** Atunci când minorii sunt capacitați să interacționeze în condiții de siguranță online și au competențe digitale solide, utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale poate aduce beneficii în ceea ce privește bunăstarea și conectarea socială, poate oferi rețele de sprijin *inter pares*, oportunități de exprimare, implicare civică și învățare independentă. Inițiativele specifice de dezvoltare a competențelor digitale – precum strategia UE „Un internet mai bun pentru copii”, centrele pentru un internet mai sigur și integrarea educației în domeniul mass-media în programele naționale de educație și formare – și-au demonstrat eficiența în ceea ce privește dezvoltarea gândirii critice, consolidarea rezilienței în fața dezinformării și sporirea capacității minorilor de a naviga în siguranță în mediul online.

Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale care sunt „sigure din faza de proiectare” ar putea contribui la capacitatea și participarea online a copiilor și adolescenților prin sprijinirea dobândirii de competențe digitale și a alfabetizării mediatice. O educație digitală adecvată vârstei, care să fie oferită de școli cu sprijinul părinților și al îngrijitorilor ar putea, de asemenea, să îi pregătească pe minori să profite de oportunitățile oferite de mediul online și să gestioneze posibilele riscuri și prejudicii.

Necesitatea de a aborda riscurile specifice vârstei

Pe măsură ce copiii cresc și devin mai independenți, capacitatea părinților de a supraveghea activitățile online ale copiilor scade. Rolul influenței *inter pares* crește. În adolescență, până când ajung la vârsta majoratului, minorii devin din ce în ce mai autonomi în utilizarea mediului online și mai capabili să înțeleagă și să abordeze riscurile la care sunt expuși în acest mediu. Un copil de 3 ani și un adolescent de 16 ani au, în mod natural, nevoi diferite. Acest lucru subliniază **importanța unei abordări a siguranței copiilor în**

mediul online în funcție de stadiul de dezvoltare, astfel cum a fost aplicată în prezentul raport, **printr-o diferențiere în funcție de categoria de vârstă**:

Copiii cu **vârsta sub 3 ani** sunt afectați în principal de riscuri relaționale și de „tehnoferență”^f în calitate de utilizatori pasivi în mediul online. Riscurile provin în mare parte din faptul că îngrijitorii înlocuiesc interacțiunea directă cu timpul petrecut în fața ecranului pentru a „calma” sau a distra atenția copiilor mici. Acest lucru poate avea un impact asupra capacității de atenție a copiilor, a dobândirii limbajului și a dezvoltării socioemoționale.

Între 3 și 5 ani, copiii, în calitate de utilizatori independenți emergenți cu supraveghere, sunt din ce în ce mai vulnerabili la riscurile prezente în mediile online și la riscurile legate de o expunere mai mare la ecrane. Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale care sunt optimizate pentru gratificare imediată, recompense repetitive și stimulare externă continuă sunt, în mod fundamental, incompatibile cu capacitățile copiilor, aflate în dezvoltare, și le pot afecta dezvoltarea pe termen lung.

Între 6 și 9 ani, utilizarea de către copii a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale crește considerabil. Feedbackul extern din mediul online (de exemplu, like-uri, scoruri și clasamente) se intersectează cu stima de sine emergentă, pe baza competențelor din lumea reală. Acest lucru poate amplifica anxietatea cu privire la performanță și la comparația cu ceilalți, sporind vulnerabilitatea la hărțuirea cibernetică, la discursurile de incitare la ură și la hărțuirea din partea colegilor.

Între 10 și 12 ani, accesul copiilor la platformele de comunicare socială+ devine o condiție prealabilă foarte importantă pentru participarea socială. La această vârstă, copiii se confruntă cu cea mai acută convergență a sensibilităților în materie de dezvoltare și cu amplificarea produsă de platforme. Sistemele de recomandare algoritmică intensifică comparația socială, expunerea la conținuturi dăunătoare sau ilegale (inclusiv materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, propagandă extremistă și dezinformare) și la modele de proiectare care creează dependență și care accentuează simptomele de depresie și anxietate. Cercetările prospective recente sugerează că achiziționarea unui telefon inteligent pentru prima dată la vârsta de 12 ani (în loc de 13) poate fi legată de un risc mai mare de depresie și de alte probleme de sănătate mintală după un an de utilizare^g. Acest exemplu subliniază că, în general, copiii cu vârsta sub 13 ani sunt deosebit de vulnerabili.

Între 13 și 15 ani, adolescenții trec de la utilizarea supravegheată la utilizarea autonomă în continuă evoluție a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale. La această vârstă, formele tradiționale de supraveghere de către îngrijitori și educatori în școli devin din ce în ce mai ineficiente. Riscurile sunt din ce în ce mai mult modelate mai degrabă de structurile platformelor de comunicare socială și ale altor servicii digitale decât de comportamentul individual. O provocare majoră constă în abordarea sistemelor algoritmice care structurează expunerea și influențează comportamentul, operând însă cu un grad redus de transparență.

Tranziția către autonomie este o parte normală a creșterii în lumea online de astăzi, așa cum este și în mediul offline. Prin urmare, problema nu este cum să îi ținem pe adolescenți pe loc în procesul lor de dobândire a autonomiei, ci cum să le reducem expunerea la riscuri într-o perioadă în care vulnerabilitatea lor de dezvoltare atinge cote maxime. O protecție eficientă necesită o abordare pe mai multe niveluri,

f. Perturbarea interacțiunilor părinte-copil de către tehnologie.

g. Children's Hospital of Philadelphia (Spitalul de Copii din Philadelphia) (2026). [Age Limits Alone Won't Fix Smartphone Risks, Suggests Children's Hospital of Philadelphia Study](#) (Stabilirea unor limite de vârstă nu va elimina de una singură riscurile asociate telefoanelor inteligente, sugerează un studiu realizat de Spitalul de Copii din Philadelphia). Accesat la 12 iulie 2026.

fundamentată pe cunoașterea etapelor de dezvoltare, care să combine reglementarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale, intervențiile educaționale și sprijinirea autoreglării și a utilizării critice a mijloacelor de informare.

În cele din urmă, **între 16 și 18 ani**, adolescenții se află într-o etapă de consolidare a identității și de creștere a autonomiei. Capacitățile în continuă dezvoltare ale adolescenților îi ajută să înțeleagă mai bine și să gestioneze riscurile cu care se confruntă în mediul online. Cu toate acestea, dezvoltarea neurobiologică este departe de a fi finalizată, iar riscurile de dependență, anxietate și probleme de sănătate mintală sunt exacerbate de utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale. La această vârstă, adolescenții trebuie să dobândească competențele necesare (de exemplu, gândirea critică și evaluarea) pentru a naviga cu succes și în condiții de siguranță în lumea digitală și pentru a-i valorifica întregul potențial.

Șase principii directoare pentru protejarea și capacitatea minorilor în mediul online

Prezența atât a riscurilor, cât și a oportunităților pentru copii și adolescenți în mediul platformelor de comunicare socială+ necesită un cadru de politică cuprinzător care să protejeze și, în același timp, să îi sprijine și să îi capaciteze pe minori în mediul online. Următoarele **Șase principii directoare elaborate de copreședinți au ghidat activitatea grupului special** și se reflectă în structura prezentului raport. Măsurile ar trebui să se bazeze pe dovezi solide și pe o analiză a provocărilor cu care se confruntă și a oportunităților de care beneficiază copiii în mediul online. Punerea în aplicare și evaluarea eficace sunt esențiale pentru obținerea de rezultate.

PRINCIPIUL 1:

Abordarea bazată pe dezvoltare (a se vedea capitolul 1)

Asigurarea unei reglementări adecvate vârstei și a unor orientări diferențiate. Caracterul etapizat al dezvoltării copiilor și adolescenților impune elaborarea și implementarea unor măsuri de protecție adaptate riscurilor specifice fiecărei etape de vârstă. Atunci când este posibil, aceste măsuri ar trebui să țină seama de situația personală și socială a copiilor, care poate avea efecte combinate asupra expunerii lor la risc.

PRINCIPIUL 2

Egalitate și diversitate (a se vedea capitolul 2)

Recunoașterea inegalităților în ceea ce privește riscurile și expunerea la riscurile din mediul online pentru diferite vârste și grupuri socioeconomice. Genul, sexualitatea, originea rasială, etnică și religioasă, nevoile educaționale speciale și problemele de sănătate mintală preexistente sunt factori care determină vulnerabilitatea minorilor la riscurile din mediul online. Acești factori influențează, de asemenea, resursele și capacitățile de care dispun părinții și îngrijitorii pentru a-i sprijini pe copii și adolescenți pe calea lor către autonomie.

PRINCIPIUL 3**Protecția minorilor (a se vedea capitolul 3)**

Copiii și adolescenții trebuie să poată beneficia de spații sigure pe platformele de comunicare socială^h. Protecția minorilor împotriva conținutului dăunător, a caracteristicilor care creează dependență, a neglijenței digitale parentale^h și a infracțiunilor online (de exemplu, abuzul sexual) ar trebui integrată încă din etapa de concepere a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale. Orice conținut dăunător și orice caracteristică dăunătoare ar trebui să poată fi raportate cu ușurință de către minori. Aceste raportări ar trebui să aibă prioritate, iar conținutul sau caracteristicile dăunătoare ar trebui eliminate cu promptitudine de către furnizori.

PRINCIPIUL 4:**Responsabilitatea serviciilor digitale și drepturile consumatorilor (a se vedea capitolul 3)**

Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale trebuie să își asume responsabilitatea principală pentru a se asigura că spațiile online pot fi accesate și utilizate în condiții de siguranță de către minori. Stimularea măsurilor de „siguranță din faza de proiectare” de către serviciile digitale și punerea rapidă în aplicare a reglementării bazate pe conținut. Sarcina probei ar trebui să revină furnizorilor de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale, care, înainte de a fi accesibile pentru copii și adolescenți, ar trebui să dovedească faptul că funcționalitățile serviciilor lor nu sunt dăunătoare pentru aceștia.

PRINCIPIUL 5:**Capacitatea și educația în domeniul mass-mediei (a se vedea capitolul 4)**

Părinții și îngrijitorii, cadrele didactice și educatorii trebuie să fie sprijiniți pentru a putea sprijini copiii și adolescenții în tranziția lor treptată către o utilizare sigură și autonomă a mediului online. Asigurarea unor oportunități suficiente (de exemplu, programe de formare privind competențele digitale și educația pentru media), precum și a unei infrastructuri adecvate, astfel încât părinții să își poată analiza propriile comportamente și să îi poată sprijini pe minori și să îi poată ghida în interacțiunile din mediul online. Măsurile trebuie adaptate în funcție de rolul îngrijitorilor și al educatorilor, care evoluează pe măsură ce copiii și adolescenții se maturizează.

h. Incapacitatea repetată a îngrijitorului de a-i acorda atenție copilului, de a reacționa, de a supraveghea sau de a oferi protecție în funcție de etapa de dezvoltare a copilului, deoarece tehnologiile digitale interferează cu funcțiile esențiale de îngrijire, le înlocuiesc sau le subminează.

PRINCIPIUL 6:

Drepturile și participarea copiilor (a se vedea capitolul 4)

Protejarea dreptului copiilor la participare, interacțiune și co-creare în condiții de siguranță, atât în mediul online, cât și în cel offline. Drepturile copilului, astfel cum sunt înțelese în cadrele internaționale relevanteⁱ, ar trebui să stea întotdeauna la baza măsurilor de protecție a copilului. Restricțiile de vârstă trebuie să respecte drepturile copilului în mediul online, să fie proporționale, limitate în timp și echilibrate în raport cu interesul superior al copiilor. Acest lucru subliniază, de asemenea, necesitatea de a investi în activități offline pentru minorii de toate vârstele și de a le promova.

Consilieri speciali ai președintei și copreședinți ai Grupului special privind siguranța copiilor în mediul online

Prof. dr. Jörg M. Fegert

Director medical al Departamentului
de Psihiatrie, Psihosomatică și
Psihoterapie pentru Copii și
Adolescenți din cadrul Spitalului
Universitar din Ulm

Dr. Maria Melchior

Directoare a Institutului
Național Francez de Sănătate și
Cercetare Medicală (INSERM)

i. În special, Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și observațiile generale ale Comitetului pentru drepturile copilului, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Strategia UE privind drepturile copilului.

ȘASE PRINCIPII DIRECTOARE pentru protejarea și capacitatea minorilor în mediul online

SIGURANȚA COPIILOR ÎN MEDIUL ONLINE

ANALIZA SITUAȚIEI

O ABORDARE CARE IA ÎN CONSIDERARE DEZVOLTAREA

Asigurarea unui cadru de reglementare adaptat vârstei și a unor orientări diferențiate

EGALITATE ȘI DIVERSITATE

Recunoașterea existenței inegalităților în ceea ce privește riscurile, expunerea și prejudiciile în mediul digital în rândul tuturor grupurilor

PROTEJAREA MINORILOR

Protejarea minorilor împotriva conținutului dăunător, a proiectării care creează dependență, a neglijării digitale și a infracțiunilor (de ex. abuzul sexual, hărțuirea)

RESPONSABILITATEA SERVICIILOR DIGITALE ȘI DREPTURILE CONSUMATORILOR

Asigurarea respectării principiului „siguranță din faza de proiectare” și a normelor bazate pe conținut

CAPACITARE ȘI EDUCAȚIE ÎN DOMENIUL MASS-MEDIA

Crearea condițiilor necesare astfel încât părinții și îngrijitorii să poată sprijini competențele digitale și alfabetizarea mediatică ale minorilor în scopul unei utilizări responsabile

DREPTURILE COPIILOR ȘI PARTICIPAREA ACESTORA

Asigurarea dreptului la participare și cocreare în condiții de siguranță în mediul online

MĂSURI

EVALUARE

Principalele recomandări pentru protejarea și capacitatea minorilor în mediul online

Obiectivul general al recomandărilor din prezentul raport, care se bazează pe abordarea potrivit căreia minorii se află într-o etapă sensibilă a dezvoltării lor și care reflectă cele șase principii directe, este de a găsi un echilibru între necesitatea de a proteja copiii și adolescenții în mediul online și drepturile lor de a participa la lumea platformelor de comunicare socială+ și de a valorifica oportunitățile oferite de aceasta.

Recomandări privind utilizarea adecvată vârstei a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale

0 - 2 ANI:

Evitarea expunerii la ecrane și platformele de comunicare socială+

Evitarea expunerii îndelungate la ecrane în timpul copilăriei timpurii nu înseamnă o interdicție totală. În schimb, aceasta recunoaște nevoile de dezvoltare ale copiilor în ceea ce privește atașamentul, dezvoltarea senzorială și învățarea timpurie a limbii. Părinții și îngrijitorii ar trebui să acorde prioritate interacțiunilor față în față și să fie conștienți de propria lor utilizare a dispozitivelor digitale pentru a oferi un model pozitiv și pentru a evita „tehnoferența”. Această abordare este în concordanță cu recomandările Organizației Mondiale a Sănătății de a preveni perturbarea dezvoltării neurobiologice și cognitive a copiilor și a formării atașamentului emoțional, precum și problemele fizice (de exemplu, afectarea vederii).

3 - 12 ANI:

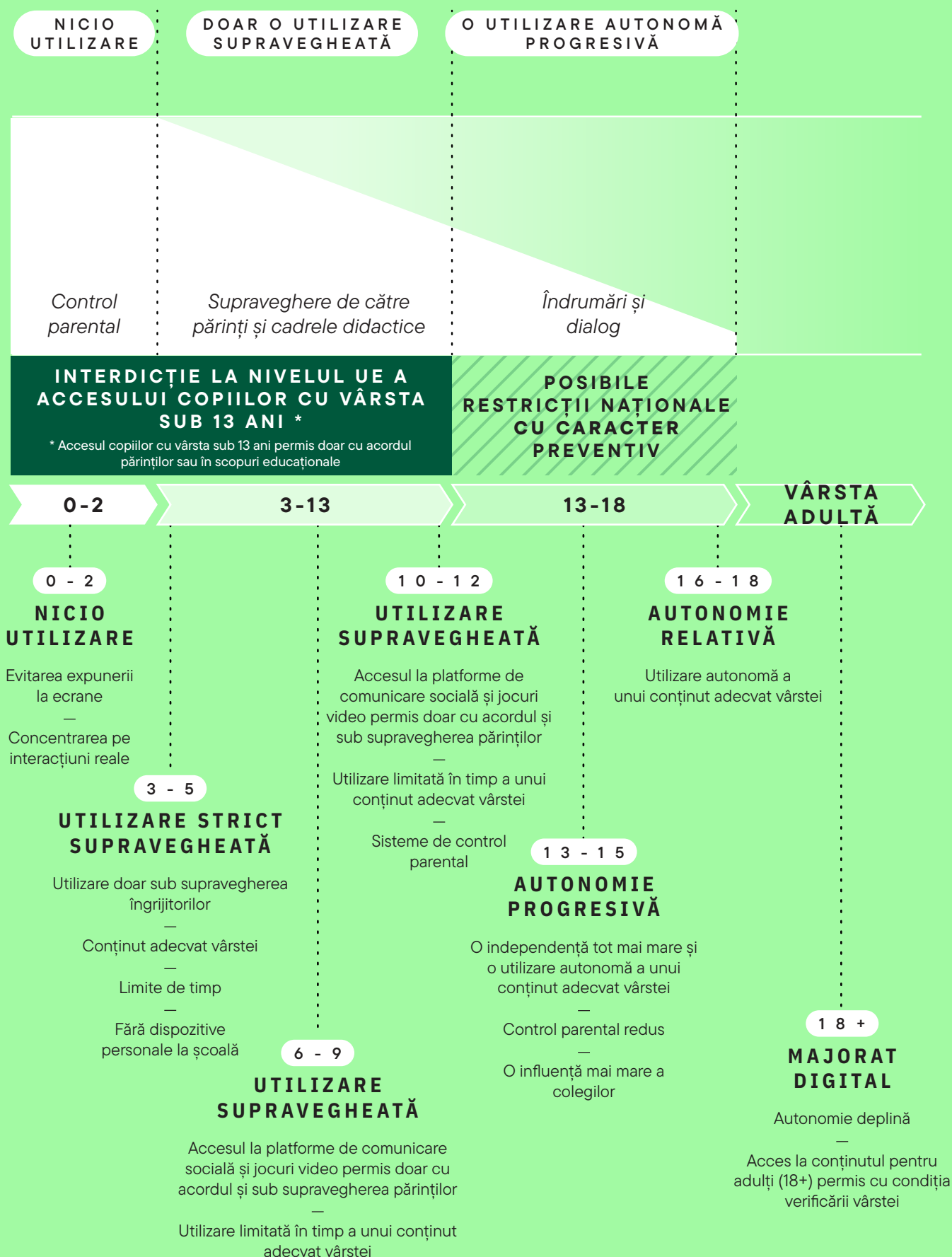
Utilizarea supravegheată a platformelor de comunicare socială+ și a dispozitivelor adecvate vârstei

Copiii nu ar trebui să li se permită utilizarea nesupravegheată a dispozitivelor conectate la internet. Școlile ar trebui să ofere facilități pentru utilizarea supravegheată și limitată a dispozitivelor în scopuri educaționale, care să sprijine alfabetizarea digitală și mediatică, reziliența emoțională și reflecția critică asupra riscurilor. Părinții și îngrijitorii ar trebui să supravegheze și să sprijine dobândirea treptată a unei autonomii digitale prin intermediul unor platforme de comunicare socială și al altor servicii digitale adecvate vârstei. De asemenea, aceștia ar trebui să aibă discuții periodice cu copiii cu privire la beneficiile și riscurile potențiale ale interacțiunilor minorilor în mediul online. Atât îngrijitorii, cât și educatorii ar trebui să încurajeze în continuare copiii cu vârste cuprinse în acest interval să participe la activități offline.

13-18 ANI:**Utilizarea autonomă progresivă a platformelor de comunicare socială+ adecvate vârstei**

Între 13 și 18 ani, adolescenții ar trebui să aibă acces numai la platforme de comunicare socială și alte servicii digitale care sunt adecvate vârstei și „sigure în mod implicit” și care au introdus în mod activ elemente de siguranță esențiale (de exemplu, limite pentru derularea infinită și sistemele de recomandare). Până la dezvoltarea unor astfel de platforme de comunicare socială și alte servicii digitale „sigure în mod implicit”, controlul și supravegherea parentale individualizate și adecvate vârstei rămân esențiale. Autoritățile de reglementare ar putea avea în vedere măsuri de precauție suplimentare. În timp ce adolescenții cu vârsta de peste 16 ani se îndreaptă către o mai mare autonomie digitală, riscurile legate de expunerea la conținuturi dăunătoare online persistă. Ca atare, părinții și îngrijitorii ar trebui să discute în continuare cu copiii despre experiențele lor online. Adolescenții ar trebui să aibă acces privilegiat la servicii de asistență și la sisteme de reclamații, beneficiind în același timp de rețele de sprijin *inter pares* care să promoveze utilizarea responsabilă a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale.

O utilizare adecvată vârstei a platformelor de comunicare socială+ de către minori

Recomandări pentru protejarea copiilor și a adolescenților în mediul online

// Introducerea unei restricții armonizate la nivelul UE privind accesul copiilor cu vârsta sub 13 ani la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale

Este necesar să se introducă o restricție armonizată la nivelul UE privind accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale, inclusiv la interlocutorii IA, pentru copiii cu vârsta sub 13 ani. O restricție armonizată a accesului ar facilita punerea în aplicare a unei asigurări a vârstei care să fie proporțională și să respecte drepturile copiilor și ar încuraja aplicarea unor cerințe privind siguranța din faza de proiectare de către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Copiii cu vârsta sub 13 ani ar trebui să aibă un acces limitat în timp la platforme de comunicare socială+ adecvate vârstei, numai cu acordul și sub supravegherea părinților sau în contexte educaționale. De la vârsta de 13 ani, adolescenții ar trebui să beneficieze de o utilizare autonomă progresivă a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale adecvate vârstei și sigure.

Existența unor norme armonizate la nivelul UE privind vârsta minimă de 13 ani ar contribui la buna funcționare a pieței unice prin asigurarea unui cadru unic de conformitate pentru furnizori. Existența unor norme armonizate ar facilita punerea în aplicare și supravegherea de către autoritățile de reglementare, atât la nivel național, cât și la nivelul UE. Aceasta ar asigura, de asemenea, un nivel egal de protecție în mediul online pentru toți minorii, în întreaga UE, indiferent de contextele socioeconomice, culturale și naționale.

// Introducerea unor sisteme eficiente de asigurare a vârstei care să permită verificarea vârstei și să sprijine abordările privind siguranța din faza de proiectare și adecvate vârstei pentru a-i proteja și a-i capacita pe minori în mediul online

Metodele de asigurare a vârstei – atât în scopul verificării vârstei, cât și al estimării vârstei – trebuie să fie proporționale și să respecte cerințele minime, în special în ceea ce privește drepturile fundamentale ale utilizatorilor, inclusiv drepturile copiilor și garanțiile conexe. Toate metodele utilizate pentru verificarea vârstei ar trebui să respecte cele mai înalte standarde de protecție a vieții private și a datelor și nu ar trebui să conducă la prelucrarea de date provenite din documentele de identitate și de date biometrice în scopul estimării vârstei. Ar trebui puse în aplicare standarde tehnice, cum ar fi furnizare de dovezi fără divulgare de informații (*Zero Knowledge Proof*), pentru a se asigura că nici platforma care are obligația de a evalua vârsta, nici furnizorul soluției de verificare a vârstei nu primesc nicio informație care poate conduce la urmărirea sau identificarea utilizatorului.

Metodele de asigurare a vârstei ar trebui să fie exacte în determinarea vârstei sau a grupelor de vârstă necesare, precum și ușor de utilizat și fiabile în practică, în condiții reale. Metodele ar trebui să fie solide pentru a împiedica eludarea și amenințările la adresa securității cibernetice, favorabile incluziunii (și nediscriminatorii) și disponibile în mod egal pentru toți cei care trebuie să le utilizeze. Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale trebuie să își respecte obligația de a preveni expunerea minorilor la servicii riscante sau uzurparea identității copiilor și adolescenților de către anumiți utilizatori.

// Extinderea și armonizarea normelor privind principalele elemente de siguranță în proiectarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale

În platformele de comunicare socială și în alte servicii digitale ar trebui integrate garanții clare privind siguranța din faza de proiectare și conținutul adecvat vârstei [de exemplu, limite potențiale privind derularea

infinită, redarea automată (*autoplay*), notificările de tip push și motoarele problematice de recomandare personalizată]. Pentru a aborda proiectarea care creează dependență, interfețele înșelătoare, contactul nesolicitat și „spiralele de distrageri” (*rabbit holes*), setările implicite de protecție ar trebui integrate în platformele de comunicare socială și în alte servicii digitale. Extinderea și armonizarea normelor privind principalele elemente de siguranță ar asigura certitudine și uniformitate în mediul platformelor de comunicare socială+. Dată fiind dezvoltarea rapidă a tehnologiei, orice norme privind elementele de siguranță esențiale ar trebui să fie adaptabile, pentru a răspunde în permanență noilor caracteristici de proiectare dăunătoare.

// **Transferarea sarcinii probei către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale pentru a demonstra că produsele și serviciile lor sunt sigure pentru minori**

Ar trebui să se aplice restricții de vârstă specifice până în momentul în care furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale vor introduce caracteristici esențiale de proiectare în materie de siguranță care să protejeze copiii și adolescenții. Până când furnizorii nu demonstrează că dispun de caracteristici sigure și adecvate vârstei, respectând astfel măsurile de la nivelul UE și al statelor membre, acestora nu ar trebui să li se permită să își ofere serviciile minorilor. În cazul în care există o versiune „sigură în mod implicit”, caracteristicile inadecvate vârstei (caracteristicile pentru adulți) ar trebui activate numai în urma asigurării eficace a vârstei.

// **Consolidarea capacităților de asigurare a respectării legii și de evaluare**

Având în vedere multiplele norme aplicabile în prezent în materie de siguranță a copiilor în mediul online (Regulamentul privind serviciile digitale, RGPD, Regulamentul privind inteligența artificială etc.), autoritățile de supraveghere ar trebui să intensifice cooperarea și schimbul de informații între cadrele juridice. Acest lucru este esențial pentru a evita inconsecvențele și pentru a asigura un mediu juridic coerent, previzibil și eficace, bazat pe protecția drepturilor fundamentale. Comisia Europeană ar trebui să exploreze mecanisme care să permită o cooperare fără sincope între autoritățile de supraveghere în scopul de a valorifica structurile existente de asigurare a respectării legislației. În plus, este necesar să se evalueze dacă autoritățile de reglementare responsabile cu punerea în aplicare și evaluarea au nevoie de resurse suplimentare și restructurări. Ar trebui avute în vedere acțiuni de consolidare a rolului societății civile în asigurarea respectării legislației și a contribuției acesteia la capacitatea de asigurare a respectării legislației, inclusiv prin intermediul structurilor existente. Asigurarea respectării legislației ar trebui să fie complementară și să evite acțiunile contradictorii.

// **Adoptarea rapidă de măsuri pentru a se asigura că furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale au obligații clare în ceea ce privește prevenirea, detectarea, raportarea și blocarea abuzului sexual online asupra copiilor, inclusiv în comunicarea interpersonală**

Lacunele în materie de siguranță a copiilor care există în prezent ca urmare a expirării Regulamentului provizoriu de stabilire a normelor de prevenire și combatere a abuzului sexual asupra copiilor (Regulamentul provizoriu privind abuzul sexual asupra copiilor) trebuie eliminate rapid. Colegiuitorii UE ar trebui să adopte fără întârziere regulamentul pe termen lung propus pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor. Peste 80 % din investigațiile privind abuzurile sexuale asupra copiilor au ca punct de plecare rapoarte transmise de furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Copiii se tem adesea prea mult să raporteze abuzurile. Detectarea materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, inclusiv în comunicarea interpersonală, este adesea singura modalitate de a le opri.

// Posibilitatea ca statele membre să introducă restricții preventive suplimentare privind accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale pentru copii începând cu vârsta de 13 ani

Restricțiile preventive suplimentare de acces ar trebui să completeze restricția de la nivelul UE privind accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale menționate la punctul 13. Adolescenții pot avea acces numai la un mediu al platformelor de comunicare socială+ care este sigur din perspectiva conținutului și a caracteristicilor de proiectare, precum și adecvat vârstei și conceput ținând seama de drepturile și nevoile lor. Statele membre au contexte istorice și naționale diferite și ar putea prefera să adopte un prag de vârstă mai mare de 13 ani. Toate restricțiile preventive suplimentare privind accesul adoptate la nivel național ar trebui să facă obiectul unei evaluări continue și, eventual, al unei reevaluări, odată ce platformele de comunicare socială și alte servicii digitale au devenit în mod implicit sigure pentru copii și adolescenți.

// Consolidarea aplicării normelor privind accesul cercetătorilor la date și controlul acestor date

Actul delegat adoptat în iulie 2025 în temeiul articolului 40 din Regulamentul privind serviciile digitale (DSA) a deschis, în principiu, o nouă cale pentru cercetătorii autorizați să acceseze datele platformelor online. Aceste date pot fi utilizate pentru a efectua cercetări care să contribuie la detectarea, identificarea și înțelegerea riscurilor sistemice, precum și la evaluarea măsurilor de atenuare a riscurilor care să promoveze siguranța copiilor în mediul online.

Măsura în care această abordare își îndeplinește promisiunea depinde de respectarea normelor de către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale și de asigurarea efectivă a respectării legii de către autoritățile de reglementare. Aceasta se bazează, de asemenea, pe gama largă de servicii acoperite, precum și pe calitatea și continuitatea datelor furnizate. Comisia ar trebui să evalueze modul în care funcționează în practică cerințele de la articolul 40 privind accesul la date și controlul acestora, după ce cercetătorii vor fi acumulat o experiență inițială în urma aplicării actului delegat. Acest lucru este esențial pentru a se asigura că platformele online dau curs cererilor de acces la date în scopuri de conformitate, de evaluare a riscurilor și de cercetare.

Obligațiile privind accesul la date nu sunt doar un element-cheie al setului de instrumente privind transparența prevăzut în Regulamentul privind serviciile digitale, ci fac parte, de asemenea, din responsabilitățile mai ample în materie de atenuare a riscurilor care revin furnizorilor de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Platformele mai mici ar trebui, de asemenea, să fie încurajate să permită accesul cercetătorilor la date, având în vedere riscurile pe care aceste platforme le prezintă pentru minori și rolul verificării independente în abordarea acestor riscuri. Utilizarea principiilor directoare FAIR pentru gestionarea și administrarea responsabilă a datelor științifice^j ar trebui să fie standardul în ceea ce privește punerea în aplicare a articolului 40.

j. Principiile directoare FAIR pentru gestionarea și administrarea responsabilă a datelor științifice au fost introduse în 2016 prin publicarea în revista *Scientific Data* (Date științifice). Principiile urmăresc să îmbunătățească infrastructura care sprijină reutilizarea datelor academice prin consolidarea capacității mașinilor și a persoanelor de a găsi și utiliza date. A se vedea: Wilkinson, M.D., et al. (2016). [The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship](#) (Principiile directoare FAIR pentru gestionarea și administrarea responsabilă a datelor științifice). *Scientific Data*, 3.

Recomandări pentru capacitatea copiilor și adolescenților în mediul online

// Extinderea oportunităților sigure pentru minori pentru a le permite să participe activ la modelarea mediului platformelor de comunicare socială+.

Copiii și adolescenții ar trebui să aibă oportunități semnificative de a modela în mod activ legislația, politicile și inițiativele educaționale care promovează siguranța și capacitatea copiilor în mediul online. Ar trebui extinsă utilizarea instrumentelor de participare a copiilor și a tinerilor astfel încât aceștia să poată contribui la acest demers. Mai precis, copiii ar trebui să fie implicați în elaborarea în comun a politicilor de siguranță, a programelor de formare, a evaluărilor și a orientărilor. Măsurile ar trebui monitorizate și evaluate în permanență pentru a evalua impactul lor asupra siguranței și drepturilor copiilor.

Procese de participare ar trebui să asigure faptul că copiii primesc informații clare, înțeleg modul în care vor fi utilizate contribuțiile lor și primesc feedback cu privire la rezultate. Ar trebui depuse eforturi speciale pentru a include copiii din grupurile defavorizate, marginalizate și vulnerabile. Toate activitățile de participare în care sunt implicați copii ar trebui să fie însoțite de măsuri de protecție adecvate.

// Consolidarea mecanismelor de depunere a plângerilor, precum și a drepturilor consumatorilor pentru copii și adolescenți.

Rapoartele și plângerile transmise de copii și adolescenți ar trebui tratate ca o prioritate în cadrul procedurilor de moderare a conținutului de către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Obligațiile furnizorilor prevăzute în temeiul cadrelor existente trebuie consolidate pentru a finanța în mod corespunzător liniile de asistență telefonică și mecanismele de depunere a plângerilor. Aceste mecanisme trebuie să fie adecvate vârstei, ușor de utilizat, accesibile, eficiente și să protejeze viața privată.

// Integrarea la toate nivelurile a acțiunilor de educație și alfabetizare digitală pentru minori, părinți și îngrijitori, profesori și educatori.

Educația și alfabetizarea digitală ar trebui să fie integrate la toate nivelurile de educație, ca o competență-cheie de bază pentru minori, părinți și profesori. Bunăstarea digitală ar trebui integrată în educația digitală pentru toți.

Educația ar trebui să le permită copiilor și adolescenților să evalueze în mod critic informațiile și sursele online și să recunoască tehnicile de manipulare, inclusiv dezinformarea, deepfake-urile și publicitatea direcționată. De asemenea, educația ar trebui să creeze o înțelegere în rândul minorilor, al părinților și al profesorilor cu privire la modul în care este creat și partajat conținutul digital și la modul în care algoritmii modelează ceea ce văd și experimentează utilizatorii în lumea platformelor de comunicare socială+.

Educația structurată privind siguranța online ar trebui să dezvolte competențe practice în ceea ce privește protejarea datelor cu caracter personal, gestionarea setărilor de confidențialitate, menținerea unor identități digitale securizate și identificarea riscurilor, în special pe platformele de comunicare socială, în aplicațiile de mesagerie și în mediul de jocuri. Aceste competențe ar trebui dezvoltate progresiv, începând cu dobândirea unor obiceuri de bază privind siguranța și ajungând la o înțelegere mai complexă a amprentelor digitale, a consimțământului și a riscurilor asociate platformelor. Utilizarea sănătoasă a ecranelor ar trebui abordată prin orientări privind echilibrul, gestionarea atenției și recunoașterea modelelor de utilizare care sunt excesive sau dăunătoare.

// Crearea mai multor oportunități și a unei infrastructuri adecvate pentru a încuraja activitățile offline.

Statele membre și autoritățile locale ar trebui să mențină și să extindă accesul la activități sportive, artistice, la cluburi de tineret, biblioteci și spații comunitare la prețuri accesibile, pentru a încuraja implicarea offline sănătoasă și pentru a crea alternative atractive la utilizarea excesivă a ecranelor în rândul minorilor. Acest demers ar trebui să includă investiții în medii sigure, favorabile incluziunii și adecvate vârstei, în care minorii să poată stabili contacte, să poată învăța, să se poată destinde și să poată construi relații pozitive în cadrul comunităților lor.

// Promovarea creării în comun a unor orientări pentru părinți.

Împreună cu asociațiile de părinți, UE și statele membre ar trebui să promoveze elaborarea unor orientări pentru părinți. Orientările ar putea oferi o consiliere clară și accesibilă, care să le permită părinților și îngrijitorilor să sprijine interacțiunea sigură, responsabilă și pozitivă a minorilor cu mediile platformelor de comunicare socială+. Orientările ar trebui să ofere sfaturi practice cu privire la domenii-cheie, printre care se numără siguranța și confidențialitatea online, bunăstarea digitală, utilizarea etică și responsabilă și accesul la sprijin.

// Asigurarea unei finanțări publice suficiente și a unor standarde comune pentru organizațiile societății civile și consilierea *inter pares*.

UE și statele membre ar trebui să se asigure că centrele pentru un internet mai sigur și organizațiile comparabile ale societății civile continuă să primească suficiente resurse financiare și că activitatea lor se bazează pe standarde comune, elaborate de experți. Acest lucru este esențial pentru menținerea și dezvoltarea în continuare a activităților lor, inclusiv a serviciilor de sensibilizare, formare și sprijin. Finanțarea publică este esențială pentru a garanta independența și coeziunea.

Finanțarea ar trebui să sprijine, de asemenea, dezvoltarea în continuare a consilierii *inter pares*, a liniilor de asistență telefonică, a liniilor telefonice de urgență, a resurselor educaționale, a campaniilor de sensibilizare și a activităților de consolidare a capacităților. Ar trebui realizate investiții suplimentare pentru a spori vizibilitatea, accesibilitatea și raza de acțiune a acestor facilități, inclusiv în rândul minorilor vulnerabili, și pentru a sprijini inițiativele de promovare a unor medii mai sigure pe platformele de comunicare socială+.

// Asigurarea unei finanțări pe termen lung pentru cercetarea longitudinală europeană la scară largă și sprijinirea în continuarea trialurilor controlate randomizate (*randomised control trials* – RCT).

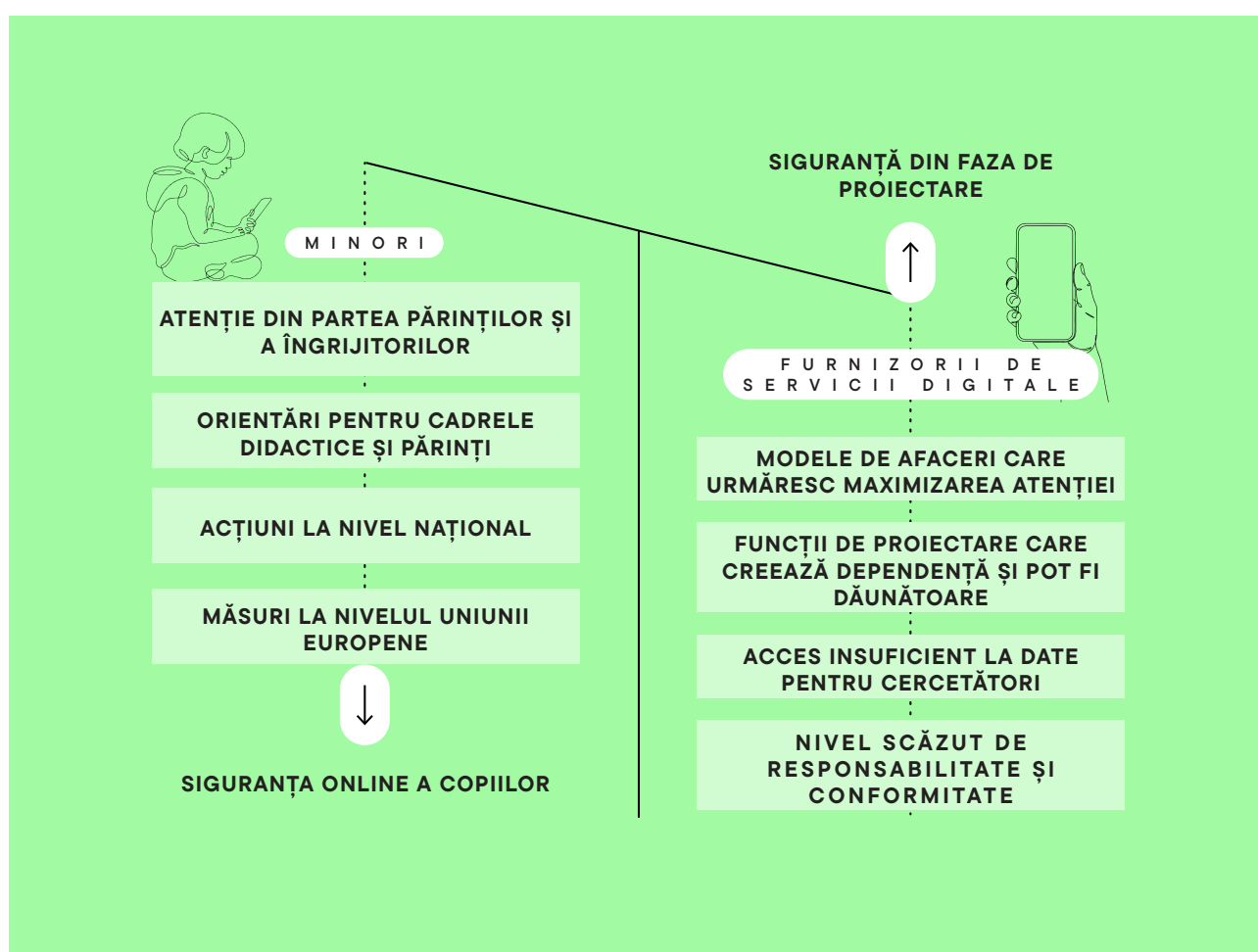
Exemple precum studiul nord-american privind dezvoltarea creierului și a capacităților cognitive ale adolescenților (*North American Adolescent Brain Cognitive Development* – ABCD)^k ar putea inspira cercetarea longitudinală europeană la scară largă legată de siguranța copiilor în mediul online. Disponibilitatea dovezilor longitudinale europene la scară largă (care acoperă o perioadă de zece ani sau mai mult) este

k. Studiul ABCD este cel mai cuprinzător studiu pe termen lung privind dezvoltarea creierului și sănătatea copiilor din Statele Unite. Studiul urmărește evoluția comportamentală a peste 11 000 de copii cu vârste cuprinse între 9 și 10 ani până la vârsta adultă. Datele colectate vor permite crearea unor standarde de referință pentru dezvoltarea creierului adolescenților și examinează influențele sexului, genului, somnului, activității fizice și timpului petrecut în fața ecranului asupra dezvoltării adolescenților. Constatările studiului vor contribui, de asemenea, la înțelegerea evoluției problemelor de sănătate mintală în timpul adolescenței și a legăturii dintre aceste probleme și abuzul de substanțe.

importantă pentru a sprijini o abordare neurobiologică și de dezvoltare privind siguranța copiilor în mediul online. Acest lucru ar contribui la abordarea lacunelor existente în ceea ce privește constatările, în mare parte corelaționale în context european, referitoare la impactul utilizării rețelelor sociale și al altor servicii digitale asupra dezvoltării minorilor, asupra sănătății lor fizice și mintale, precum și la expunerea acestora la riscuri online.

Trialurile controlate randomizate sunt, de asemenea, esențiale pentru consolidarea bazei de date pentru elaborarea politicilor. Finanțarea cercetării ar trebui să sprijine în mod explicit abordările de dezvoltare și psihopatologie care investighează vulnerabilitatea minorilor la riscurile online, influențată de factori sociali și individuali în copilărie și adolescență.

Figura 2: Echilibrarea ecosistemului: siguranța din faza de proiectare în mediul platformelor de comunicare socială+

Siguranța în mediul online

SFATURI PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

Află ce drepturi ai – reține că ai dreptul să te simți în siguranță și să fii respectat(ă) în mediul online.

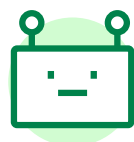
Fii amabil(ă) cu ceilalți în mediul online – platformele de comunicare socială și jocurile ar trebui să fie o experiență pozitivă pentru toți. Tratează-i pe ceilalți cu respectul cu care dorești să fii tratat(ă).

Gândește-te înainte de a posta – fotografiile, materialele video și comentariile pot rămâne online pentru totdeauna. Distribuie acum doar informațiile care nu te-ar deranja să fie văzute de alte persoane peste câțiva ani.

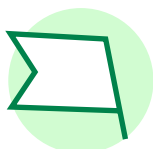
Protejează-ți datele cu caracter personal – nu comunica online detalii private, cum ar fi numele complet, adresa, școala, numărul de telefon, parolele sau locația în direct.

Nu uita că IA este un instrument, nu o persoană reală – IA poate face greșeli și poate crea informații, imagini, materiale video, voci și mesaje false.

Verifică înainte de a avea încredere sau de a partaja – nu toate informațiile online sunt adevărate. Analizează întotdeauna informațiile, în special relatările, știrile, materialele video sau mesajele surprinzătoare, și verifică surse fiabile înainte de a le distribui mai departe.

Recunoaște pericolul – oprește-te și gândește-te atunci când primești solicitări ciudate din partea unor „prieteni ai prietenilor”, oferte „prea bune pentru a fi adevărate” sau mesaje care încearcă să te pună sub presiune pentru a lua o decizie.

Nu accepta fotografii sau cereri de chat din partea unor persoane necunoscute – dacă ai îndoieli cu privire la vârsta sau identitatea unei persoane, cere unui adult să verifice cine este (sau spune-i că „tata/mama ta este lângă tine” și vezi cum reacționează).

Utilizează setările de confidențialitate și securitate – păstrează-ți conturile private, utilizează parole puternice și activează caracteristici de securitate suplimentare ori de câte ori este posibil.

Nu distribui imagini private – nu distribui niciodată fotografii sau materiale video intime, chiar dacă cineva te pune sub presiune să faci acest lucru (în special dacă ai sub 18 ani). Odată distribuite, nu le mai poți controla.

Blochează, raportează și păstrează dovezi – Dacă cineva din mediul online te hărțuiește, te înșală, amenință sau te face să te simți incomfortabil, raportează-l și blochează-l și păstrează capturi de ecran sau mesaje.

Atunci când ceva nu ți se pare în regulă, spune acest lucru unui adult în care ai încredere – nu riști să pari naiv, nici nu vei avea probleme dacă ceri ajutor.

Contribuie la transformarea internetului într-un loc mai sigur – află cum funcționează aplicațiile, jocurile, site-urile web, algoritmi și IA și ajută-i și pe alții să rămână în siguranță.

Fă-ți auzită vocea – implică-te și modelează viitorul lumii digitale.

Siguranța în mediul online

SFATURI PENTRU PĂRINȚI ȘI ÎNGRIJITORI

Ajutați-vă copilul să își dezvolte obiceiuri sănătoase în ceea ce privește ecranele – limitați timpul petrecut în fața ecranului, de la o interdicție totală a ecranului pentru copiii cu vârste cuprinse între 0 și 2 ani, până la impunerea unor limite de timp adecvate vârstei pentru copiii cu vârste cuprinse între 10 și 12 ani, sub supravegherea dumneavoastră. Pentru adolescenții cu vârste cuprinse între 13 și 18 ani, ar trebui să discutați în continuare pe tema impunerii unor limite privind timpul petrecut în fața ecranului, astfel încât aceștia să aibă suficient timp pentru a studia și a se întâlni cu prietenii în persoană.

Asigurați-vă că aplicațiile și jocurile sunt potrivite cu vârsta copilului dumneavoastră.

În cazul copiilor mai mici (cu vârste de până la 12 ani) **consolele și dispozitivele ar vârstei copilului trebui utilizate numai în prezența unui adult.**

Nu permiteți utilizarea de dispozitive în baie, în dormitor sau în timpul meselor.

Fiți atenți la tonul adoptat în timpul conversațiilor lor online și al utilizării consolelor de jocuri. Fiți atenți la indiciile care pot semnala o problemă.

Petreceți timp împreună online – invitați-vă copilul să vizionați împreună conținutul său preferat.

Nu criticați conținutul care îi place copilului dumneavoastră – ajutați-vă copilul să își dezvolte propria judecată (astfel vă veți face și o idee despre tipul de conținut pe care i-l recomandă algoritmul).

Încurajați-vă copilul să vă vorbească dacă este îngrijorat de ceva în mediul online – asigurați-l că îl veți ajuta și că nu îl veți învinui, pedepsi sau că îi veți lua dispozitivul.

Continuați să discutați cu copilul dumneavoastră despre siguranța în mediul online pe măsură ce crește, inclusiv după împlinirea vârstei de 16 ani, până la 18 ani și ulterior.

Evitați postarea de conținut despre copiii dumneavoastră (sharenting) – gândiți-vă cu atenție înainte de a distribui online fotografii sau materiale video cu copiii sau adolescenții dumneavoastră. Persoanele necunoscute și IA pot utiliza aceste informații în multe moduri.

Fiți un exemplu – nu stați permanent cu ochii în dispozitiv atunci când copiii dumneavoastră sunt în preajmă. Acordați-le atenția pe care o merită și nu ratați momente și conversații importante cu copilul dumneavoastră.

Lista tuturilor recomandărilor copreședinților, pe capitole

CAPITOLUL 1:

O abordare care ia în considerare dezvoltarea copiilor în ceea ce privește siguranța copiilor în mediul online

- // Conceperea și implementarea unor măsuri online de protecție a copilului adecvate vârstei
- // Asigurarea unor spații online sigure pentru minori
- // Capacitarea minorilor și a cercurilor lor de sprijin
- // (0-2 ani) – Creșterea gradului de sensibilizare a îngrijitorilor cu privire la importanța pentru dezvoltare a interacțiunii umane directe, începând din primii ani ai copilăriei
- // (0-2 ani) – Evitarea utilizării platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale și asigurarea unei expuneri minime la ecrane, în special pentru copiii sub 3 ani
- // (0-2 ani) – Limitarea distribuirii datelor privind copiii de către platformele de comunicare socială
- // (3-12 ani) – Asigurarea unei utilizări structurate și supravegheate de către copii a mediului online
- // (3-12 ani) – Oferirea copiilor și cercurilor lor de sprijin a unei educații de calitate în domeniul digital și al bunăstării
- // (13-18 ani) – Asigurarea unei utilizări autonome progresive de către adolescenți a mediului online

CAPITOLUL 2:

Dovezi privind riscurile cu care se confruntă minorii în mediul online

- // Valorificarea dovezilor din domeniile insuficient studiate pentru a consolida elaborarea de politici bazate pe date concrete
- // Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale ar trebui să recurgă în mod activ la expertiza academică independentă în elaborarea strategiilor și a instrumentelor de atenuare a riscurilor
- // Asigurarea unei finanțări pe termen lung pentru cercetarea longitudinală europeană la scară largă și sprijinirea în continuare a trialurilor controlate randomizate
- // Efectuarea de investiții într-o infrastructură europeană de cercetare securizată și partajată pentru a permite accesul în condiții de siguranță la datele minorilor
- // Consolidarea aplicării normelor privind accesul cercetătorilor la date și controlul acestor date

CAPITOLUL 3:

Protejarea minorilor într-un mediu al platformelor de comunicare socială+ aflat într-o schimbare rapidă

- // Introducerea unei restricții armonizate la nivelul UE privind accesul copiilor cu vârstă sub 13 ani la platformele de comunicare socială și alte servicii digitale
- // Introducerea unor sisteme eficiente de asigurare a vârstei care să permită verificarea vârstei și să sprijine abordările privind

siguranța din faza de proiectare și adecvate vârstei pentru a-i proteja și capacitatea pe minori în mediul online

- // Extinderea și armonizarea normelor privind principalele elemente de siguranță în proiectarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale
- // Transferarea sarcinii probei către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale pentru a demonstra că produsele și serviciile lor sunt sigure pentru minori
- // Consolidarea capacităților de asigurare a respectării legii și de evaluare
- // Adoptarea rapidă de măsuri pentru a se asigura că furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale au obligații clare în ceea ce privește prevenirea, detectarea, raportarea și blocarea abuzului sexual online asupra copiilor, inclusiv în comunicarea interpersonală
- // Posibilitatea ca statele membre să introducă restricții preventive suplimentare privind accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale pentru copii începând cu vârsta de 13 ani
- // Consolidarea politicilor de protecție a consumatorilor pentru a proteja minorii în mediul online
- // Monitorizarea și evaluarea continuă a impactului măsurilor puse în aplicare
- // Atunci când prelucrează datele copiilor în temeiul RGPD, platformele de comunicare socială și alte servicii digitale ar trebui să se asigure că interesul superior al copiilor este considerat primordial
- // Asigurarea respectării eficace a Directivei privind răspunderea pentru produsele cu defect

CAPITOLUL 4:

Capacitatea minorilor astfel încât aceștia să poată naviga în siguranță în lumea digitală

- // Extinderea oportunităților sigure pentru minori pentru a le permite să participe activ la modelarea mediului platformelor de comunicare socială+
- // Consolidarea mecanismelor de depunere a plângerilor, precum și a drepturilor consumatorilor pentru copii și adolescenți
- // Finanțarea și promovarea creării și a utilizării unor platforme de comunicare socială și a altor servicii digitale bazate pe valorile UE în cadrul cărora minorii să poată interacționa între ei în condiții de siguranță
- // Integrarea la toate nivelurile a acțiunilor de educație și alfabetizare digitală pentru minori, părinți și îngrijitori, profesori și educatori
- // Crearea mai multor oportunități și a unei infrastructuri adecvate pentru a încuraja activitățile offline
- // Promovarea creării în comun a unor orientări pentru părinți
- // Asigurarea faptului că părinții și îngrijitorii sunt sprijiniți în permanență de instrumente de control și supraveghere de ultimă generație și actualizate
- // Asigurarea unei finanțări publice suficiente și a unor standarde comune pentru organizațiile societății civile și consilierea *inter pares*
- // Crearea condițiilor necesare pentru a permite sistemului de sănătate să diagnosticheze și să trateze dependențele și alte tulburări mintale legate de utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale
- // Sprijinirea formării cadrelor didactice pentru a include alfabetizarea digitală și mediatică și implicarea părinților

- // Promovarea alfabetizării în domeniul inteligenței artificiale ca parte integrantă a educației digitale
- // Școlile ar trebui să ofere oportunități structurate de îmbunătățire a sănătății mintale și a bunăstării digitale
- // Răspunsurile educaționale ar trebui să acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile
- // Efectuarea de investiții într-o infrastructură digitală educațională sigură, preventivă, solidă și de încredere

01

O abordare care ia în considerare dezvoltarea copiilor în ceea ce privește siguranța copiilor în mediul online

Copilăria ca etapă distinctă și protejată a vieții

Recunoașterea copilăriei ca etapă distinctă a vieții este o evoluție relativ recentă. De-a lungul unei mari părți a istoriei, copiii nu au fost considerați ca fiind fundamental diferiți de adulți.

În societatea premodernă și industrială timpurie, acest punct de vedere era strâns legat de condițiile materiale, în special de „necesitatea economică” a muncii copiilor. Caracterizarea copiilor drept „adulți mici”⁰¹ a mascat nevoile și vulnerabilitățile lor distincte, împiedicând apariția unor cadre de protecție a copilului.

Odată cu ascensiunea disciplinelor științifice moderne, cum ar fi medicina dezvoltării și psihologia, a avut loc o schimbare de paradigmă. Dovezile au demonstrat că dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor urmează traiectorii distincte. Aceste progrese au contribuit la redefinirea copilăriei ca o etapă distinctă și vulnerabilă a vieții⁰².

Această idee a fost consolidată de informațiile din psihiatria copiilor și adolescenților, care au evidențiat consecințele pe termen lung ale adversităților resimțite la vârste fragede. Treptat, a luat naștere noțiunea de copilărie și adolescență ca etape distincte ale vieții care necesită protecție și sprijin⁰³.

Dezvoltarea copiilor în etape

În cursul secolului al XX-lea, această conștientizare din ce în ce mai mare a pus bazele unor cadre moderne de protecție a copiilor și a tinerilor. Inițial, aceste cadre s-au axat pe protejarea copiilor în lumea fizică.

Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului este un exemplu esențial. În temeiul convenției, copiii cu vârsta sub 18 ani^a sunt tratați ca un grup omogen.

a. În temeiul convenției, un copil este definit ca fiind „orice persoană cu vârsta sub optsprezece ani”, cu excepția cazurilor când, în baza legii aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub această vârstă. A se vedea: Organizația Națiunilor Unite (1989). Convenția cu privire la drepturile copilului. Partea 1, articolul 1.

În pofida dezvoltării rapide a tehnologiilor și serviciilor digitale, cum ar fi platformele de comunicare socială și alte servicii digitale, și a modului în care acestea au transformat viața copiilor, multe abordări ale protecției copilului se bazează încă în mod implicit – sau explicit – pe ideea de „copii” ca grup omogen.

Această presupunere este înșelătoare. Știința dezvoltării dovedește că dezvoltarea copiilor se desfășoară în etape distincte din punct de vedere calitativ, fiecare dintre acestea fiind caracterizată de capacități cognitive, emoționale și sociale unice. Aceste capacități modelează modul în care copiii percep, interacționează și comunică în mediile lor, inclusiv online.

Necesitatea unei protecții adecvate vârstei

„Protecția adecvată nivelului de dezvoltare țin seama de faptul că autocontrolul cognitiv, reglarea emoțională și conștientizarea riscurilor în cazul copiilor sunt încă în curs de maturizare.”

— PROF. DR. EVA MÖHLER,
PREȘEDINTE ȘI DIRECTOR MEDICAL AL
DEPARTAMENTULUI DE PSIHIATRIE PENTRU
COPII ȘI ADOLESCENȚI DIN CADRUL
SPITALULUI UNIVERSITAR DIN SAARLAND

Expunerea copiilor la lumea platformelor de comunicare socială+ începe devreme în viață și crește constant pe tot parcursul copilăriei ca intensitate, complexitate și personalizare⁰⁴. Un studiu arată că copiii cu vârsta sub 2 ani utilizează ecrane în medie 49 de minute pe zi. Până la vârsta de 8 ani, această durată crește de peste trei ori, ajungând la aproximativ 3 ore pe zi⁰⁵. Dovezile arată că tehnologiile digitale au un efect omniprezent și de structurare asupra dezvoltării copiilor și fac parte din mediul complex în care copiii și adolescenții învață, își formează un sentiment de sine și se raportează la alții.

Pe scurt, dezvoltarea copiilor influențează și este influențată de interacțiunile lor online. Ca atare, lumea digitală nu poate fi considerată ceva exterior dezvoltării copiilor, ci mai degrabă o parte esențială a acesteia, mai ales în etapele mai avansate ale dezvoltării⁰⁶. Această interacțiune bidirecțională subliniază necesitatea unor măsuri adecvate vârstei pentru a proteja copiii și a le permite să navigheze online în condiții de siguranță și încredere.

Principalele provocări în ceea ce privește protecția adecvată vârstei

TENDINȚA DE A ABORDA „COPIII” CA UN SINGUR GRUP

Abordările existente în ceea ce privește siguranța copiilor în mediul online se bazează adesea pe ideea că copiii sunt un grup unic cu nevoi uniforme. Această idee trebuie actualizată. În prezent, se consideră că dezvoltarea copiilor are loc în etape, care influențează modul în care copiii (cu vârste între 0 și 12 ani) și adolescenții (cu vârste între 13 și 18 ani) interacționează cu mediul online, precum și vulnerabilitatea acestora la diferite riscuri.

Factorii sociali, genul și sexualitatea, fondul socioeconomic, originea rasială și etnică, religia, proveniența din familii de migranți și nevoile educaționale speciale au, de asemenea, un impact important asupra interacțiunilor și vulnerabilităților copiilor și adolescenților online⁹⁷.

NECONCORDANȚA DINTRE CAPACITĂȚILE MINORILOR ȘI

PLATFORMELE DE COMUNICARE SOCIALĂ+

Serviciile digitale, inclusiv platformele de comunicare socială, asigură un flux rapid și constant de informații utilizând arhitecturi puternic optimizate pentru a maximiza implicarea utilizatorilor, inclusiv sisteme algoritmice de recomandare și derularea infinită. Aceste caracteristici sunt concepute special pentru a maximiza atenția utilizatorului⁹⁸.

Între timp, capacitățile copiilor și adolescenților se dezvoltă treptat, rămânând incomplete mult după debutul adolescenței⁹⁹. Prin urmare, minorii sunt din ce în ce mai expuși mediilor și conținuturilor de pe platformele de comunicare socială+ cu care nu sunt pregătiți să interacționeze și care pot cauza prejudicii grave.

DEZVOLTAREA AUTONOMIEI MINORILOR ÎN CALITATE

DE UTILIZATORI AI MEDIULUI ONLINE

Astfel cum s-a menționat mai sus și s-a analizat mai detaliat în secțiunile următoare, capacitățile în evoluție ale copiilor și adolescenților pe parcursul dezvoltării lor determină, în parte, măsura în care aceștia sunt pregătiți să navigheze în mediul online în condiții de siguranță și cu încredere, la diferite vârste.

Pe măsură ce cresc, copiii trec de la dependența totală de părinți și de persoanele care îi îngrijesc la o autonomie parțială și, în cele din urmă, la autonomia deplină specifică vârstei adulte. Modul în care sunt concepute platformele de comunicare socială și alte servicii digitale exercită o influență tot mai mare asupra dezvoltării minorilor. Pe măsură ce copiii cresc și devin mai independenți, capacitatea rețelei lor de sprijin (părinți și persoane care îi îngrijesc, cadre didactice și personal din domeniul educației) de a-i proteja, supraveghea și îndruma în mediul online devine mai limitată.

RECOMANDĂRI

Conceperea și implementarea unor măsuri online de protecție a copilului adecvate vârstei

Caracterul etapizat al dezvoltării copiilor și adolescenților impune elaborarea și implementarea unor măsuri de protecție adecvate pentru capacitățile lor în evoluție și care abordează riscurile la care sunt expuși la fiecare etapă de vârstă. Aceste măsuri ar trebui să țină seama de situația personală și socială a minorilor, dacă este posibil.

Asigurarea unor spații online sigure pentru minori

Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale sunt principalii responsabili pentru a se asigura că produsele și serviciile lor sunt sigure pentru toți copiii și adolescenții. Aceasta include implementarea unor caracteristici de proiectare sigure. Furnizorii trebuie să își asume responsabilitatea principală pentru a se asigura că serviciile lor pot fi accesate și utilizate în condiții de siguranță de către minori.

Capacitatea minorilor și a cercurilor lor de sprijin

Pentru a fi eficace, acțiunile menite să protejeze și să capaciteze copiii și adolescenții în mediul online trebuie să țină seama de nevoile și capacitățile în evoluție ale acestora. Măsurile trebuie, de asemenea, să fie adaptate pentru a sprijini rolul în schimbare al părinților și al îngrijitorilor, al profesorilor și al educatorilor (cercurile de sprijin) de a proteja minorii și de a supraveghea și orienta utilizarea de către aceștia a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale pe măsură ce cresc.

Provocări specifice vârstei

Secțiunea anterioară a analizat trei provocări principale și recomandările aferente menite să orienteze conceperea și implementarea unei abordări bazate pe dezvoltare în ceea ce privește siguranța copiilor în mediul online.

Pe această bază, următoarele secțiuni explorează diferitele caracteristici și vulnerabilități care definesc dezvoltarea minorilor în trei etape principale de dezvoltare: 0-2 ani (copilăria timpurie); 3-12 ani (copilărie); și 13-18 ani (adolescență).

Aceste etape primare includ atât capacitățile în evoluție ale minorilor, cât și rolul în schimbare al cercurilor lor de sprijin în protejarea și capacitatea copiilor și adolescenților în mediul online:

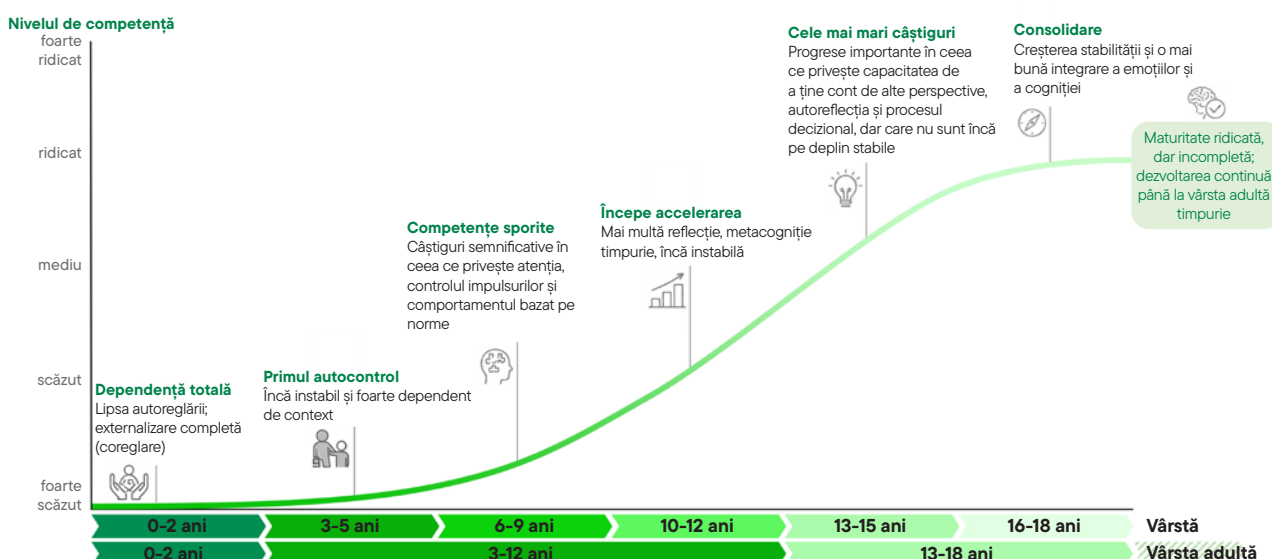
// **2 ani:** copilăria timpurie ca etapă de dezvoltare protejată în mod special;

// **12 ani:** copilăria ca etapă de dezvoltare supravegheată;

// **18 ani:** adolescența ca etapă a dezvoltării autonomiei.

Figura 1: Dezvoltarea etapizată a competențelor de bază

Autoreglare, discernământ și gândire critică

Prezentul raport examinează riscurile pentru minori în mediul online și prezintă recomandări pentru abordarea acestor riscuri în funcție de aceste trei etape principale de dezvoltare, definite în scopul prezentei analize ca fiind copilăria timpurie, copilăria și adolescența.

Acest prim capitol prezintă primul dintre cele șase principii directe propuse de autori pentru a orienta acțiunile menite să protejeze și să capaciteze copiii și adolescenții în lumea digitală: nevoia unei abordări care ia în considerare dezvoltarea copiilor în ceea ce privește siguranța copiilor în mediul online.

„Toate persoanele cu vârsta sub 18 ani au drepturi specifice la protecție și dreptul de a se bucura de experiențe adecvate vârstei.”

— MIE OEHLENSCHLAGER,
CERCETĂTOR INDEPENDENT ÎN DOMENIUL
IA, AL ETICII ȘI AL POLITICILOR PUBLICE

Pentru a asigura o examinare cuprinzătoare a caracteristicilor și a vulnerabilităților unice pentru minori în diferite etape ale dezvoltării lor, etapele primare ale dezvoltării lor sunt defalcate în etape secundare (0-2 ani, 3-5 ani, 6-9 ani, 10-12 ani, 13-15 ani și 16-18 ani), explorate în detaliu în acest capitol.

Unele dintre recomandările prezentate pentru fiecare etapă primară nu se referă exclusiv la etapa în care sunt situate, ci se aplică în toate etapele, astfel cum se specifică.

0-2 ani: copilăria timpurie ca etapă de dezvoltare protejată în mod special

Copilăria timpurie, în special între 0 și 2 ani, reprezintă o etapă de dependență maximă și de semnificație fundamentală pentru dezvoltare. În această perioadă, sunt stabilite elementele de bază ale securității emoționale, ale conexității sociale, ale însușirii limbilor străine și ale autoreglării.

Procesele de bază, cum ar fi formarea atașamentului, coreglarea și diferențierea dintre sine și mediul copilului, apar prin interacțiuni repetate cu îngrijitorii receptivi. Autoreglarea nu este încă instituită la nivel intern, ci se dezvoltă treptat prin coreglare.

În acest sens, coreglarea timpurie constituie, de asemenea, baza de dezvoltare pentru autonomia ulterioară și funcționarea autonomă. Internalizarea treptată a reglării emoționale, a comunicării și a interacțiunii sociale apare mai degrabă prin experiențe relaționale repetate decât prin expunerea izolată la stimuli digitali.

Dezvoltarea în această etapă este fundamental relațională. Capacitățile de autoreglare, stabilitatea emoțională și structurile cognitive timpurii sunt susținute inițial din exterior, înainte de a fi internalizate.

PROVOCĂRI SPECIFICE VÂRSTEI

Necesitatea unei interacțiuni directe, umane

O provocare esențială în această etapă este asigurarea unui nivel suficient de interacțiune umană directă pentru copiii mici. Reducerea calității interacțiunilor poate afecta procesele de atașament, poate perturba dezvoltarea timpurie a limbajului și a capacităților fundamentale de comunicare, influențând în mod direct traiectoriile de dezvoltare.

Asigurarea unor interacțiuni consecvente și adaptate nevoilor emoționale reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea în condiții de siguranță în medii din ce în ce mai digitalizate. În această etapă, copiii mici depind aproape în totalitate de reglarea externă.

Sistemele neurofiziologice implicate în reglarea stresului, modularea nivelului de activare și ciclurile somn-veghe sunt încă imature și foarte sensibile la stimulii din mediul înconjurător. Acest lucru determină o vulnerabilitate crescută la suprastimulare și la perturbări ale somnului și ale reglării stresului.

În această etapă, învățarea se bazează mai degrabă pe interacțiuni decât pe conținut. Copiii mici dobândesc înțelegerea sensului prin interacțiuni directe, reciproce și bazate pe experiențe concrete cu părinții și îngrijitorii, nu prin expunerea pasivă la reprezentări pe ecran.

Achiziția timpurie a limbajului și dezvoltarea capacităților de comunicare depind în mod fundamental de interacțiunile repetate și adaptate răspunsurilor copilului cu părinții și îngrijitorii. Interacțiunea verbală receptivă, atenția comună și comunicarea adaptată nevoilor emoționale constituie condiții esențiale pentru dezvoltare în această etapă.

Riscurile expunerii la ecrane

La această vârstă, dovezile disponibile asociază expunerea crescută la ecrane cu o durată mai scurtă a somnului, cu dereglarea răspunsului la stres și cu niveluri mai scăzute de interacțiune între copil și persoana care îl îngrijește și de stimulare lingvistică¹⁰. Aceste vulnerabilități pot fi diferențiate în funcție de dimensiunile biologică, psihologică și de dezvoltare.

Din punct de vedere biologic, copiii mici sunt foarte vulnerabili la suprastimulare din cauza mecanismelor de autoreglare încă insuficient dezvoltate¹¹. Din punct de vedere psihologic, dezvoltarea depinde de interacțiuni consecvente și reactive, ceea ce face ca copiii mici să fie sensibili la perturbările în ceea ce privește atenția și comunicarea. Din punct de vedere al dezvoltării, riscurile sunt legate de formarea atașamentului și de apariția autoreglării.

În această etapă, expunerea mai mare la ecrane a fost asociată cu probleme socioemoționale, probleme de comportament și întârzieri în dezvoltarea capacității de autoreglare¹². Aceste relații sunt adesea bidirecționale, întrucât copiii mici care întâmpină dificultăți de autoreglare pot, la rândul lor, să petreacă mai mult timp în fața ecranelor.

Expunere digitală mediată de îngrijitori

Între 0 și 2 ani, expunerea la platformele de comunicare socială+ este mediată în întregime de îngrijitori. Copiii mici nu controlează, în principiu, accesul, durata sau conținutul. Utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale este modelată în principal de practicile, rutinele și nevoile situaționale ale părinților și ale îngrijitorilor, cum ar fi calmarea sau distragerea atenției¹³.

În primii ani ai copilăriei, riscurile digitale apar teoretic mai puțin din interacțiunea directă cu conținutul, ci mai degrabă din modul în care platformele de comunicare socială și alte servicii digitale restructurează mediile de îngrijire. Un concept central este „tehnoferența”^b. La această vârstă, chiar și schimbările de

b. „Tehnoferența” este definită ca întreruperea interacțiunilor dintre părinte și copil din cauza utilizării tehnologiei. A se vedea: Zhang et al. (2025). *Parental Technoference and Child Problematic Media Use: Meta-Analysis* (Tehnoferența parentală și utilizarea problematică a conținutului media de către copii: o meta-analiză).

scurtă durată în ceea ce privește atenția îngrijitorilor pot reduce receptivitatea, atenția comună și interacțiunea verbală¹⁴.

Utilizarea ecranelor de către persoanele care îngrijesc copiii mici a fost asociată cu rezultate mai puțin favorabile în ceea ce privește dezvoltarea copiilor. Acest lucru nu se datorează în primul rând conținutului, ci reconfigurării spațiului de interacțiune¹⁵. În acest sens, riscul digital în primii ani ai copilăriei este adesea relațional, înainte de a fi individual.

Cercetările privind activitățile comerciale de influencer desfășurate de o familie evidențiază faptul că minorii de vârstă mică pot deveni, într-o măsură tot mai mare, obiectul expunerii publice, al monetizării și al colectării de date cu mult înainte de a putea înțelege sau influența ei înșiși aceste procese. Acest lucru accentuează necesitatea unor cadre de protecție externă solide în primii ani ai copilăriei.

Digitalizarea în copilăria timpurie

O dimensiune emergentă și din ce în ce mai relevantă vizează digitalizarea mediilor în care se dezvoltă copiii mici, dincolo de interacțiunile tradiționale prin intermediul ecranelor. Un număr tot mai mare de jucării, inclusiv păpuși și obiecte de joacă interactive, sunt dotate cu funcționalități digitale și, într-o măsură tot mai mare, cu inteligență artificială (IA).

Această evoluție a mediului platformelor de comunicare socială+ este deosebit de relevantă, deoarece jucăriile cu inteligență artificială și dispozitivele controlate vocal pot fi percepute de copii nu doar ca obiecte, ci și ca parteneri sociali care interacționează cu ei. În copilăria timpurie, atașamentul, coreglarea, achiziția limbajului și jocul simbolic depind de interacțiunea umană adaptată răspunsurilor copilului.

Aceste sisteme generează preocupări specifice legate de dezvoltarea copiilor. Jucăriile cu inteligență artificială și dispozitivele controlate vocal pot simula capacitatea de a răspunde fără a oferi reciprocitatea autentică, adaptarea emoțională sau responsabilitatea relațională care caracterizează relațiile interumane.

Jucăriile cu inteligență artificială integrează adesea și microfoane, camere, tehnologii de procesare a vorbirii sau funcții de personalizare prin intermediul aplicațiilor. Acest lucru generează riscuri pentru viața privată și protecția datelor la o vârstă la care copiii nu au capacitatea de a înțelege prelucrarea datelor, de a-și da consimțământul cu privire la aceasta sau de a o contesta.

Înlocuirea interacțiunii umane directe

Interacțiunile copiilor cu mediul digital generează preocupări cu privire la posibila înlocuire sau denaturare a proceselor de învățare bazate pe interacțiune, precum și la apariția unor noi forme de dependență și suprastimulare. Aceste forme de dependență nu sunt încă abordate în mod adecvat de cercetările sau cadrele de reglementare existente.

Utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale de către părinți și îngrijitori poate reduce timpul dedicat interacțiunii față în față cu copiii, jocului liber, activității fizice și somnului – toate

esențiale pentru dezvoltarea timpurie¹⁶. În formele sale cele mai grave, înlocuirea interacțiunilor cu îngrijitorii poate fi echivalentă cu „neglijarea digitală parentală”^e.

Problemele asociate cu înlocuirea interacțiunilor față în față dintre copil și persoana care îl îngrijește depășesc efectele imediate ale suprastimulării sau distragerii atenției și pot avea efecte pe termen lung asupra dezvoltării autonomiei, jocului imaginativ, comunicării și formării capacităților sociale și emoționale autoreglate.

O abordare foarte restrictivă a expunerii digitale

În pofida acestor provocări, nu toate formele de utilizare a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale în primii ani ai copilăriei sunt în mod inerent dăunătoare. În anumite condiții – în special atunci când părinții și persoanele care îi îngrijesc se asigură că materialele sunt adecvate vârstei (cu un nivel redus de stimulare, într-un ritm lent etc.) și că utilizarea lor este însoțită de mediere activă din partea acestora – spațiile platformelor de comunicare socială+ pot sprijini anumite aspecte ale învățării timpurii.

Dovezile arată că utilizarea împreună cu copilul a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale (utilizarea în comun) poate facilita învățarea, mai ales atunci când este însoțită de interacțiune verbală și sprijin adaptat nevoilor copilului¹⁷. Totuși, aceste efecte par limitate și dependente de context.

Mentținerea interacțiunii relaționale cu copiii mici este relevantă nu numai pentru prevenirea efectelor nocive, ci și pentru a permite o dezvoltare socioemoțională, lingvistică și cognitivă sănătoasă. Atașamentul securizant, comunicarea receptivă și modelarea comportamentală oferită de îngrijitori constituie factori de protecție esențiali în mediile tot mai digitalizate în care se dezvoltă copiii mici.

Privite în ansamblu, aceste constatări susțin o abordare foarte restrictivă a utilizării platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale în copilăria timpurie, în concordanță cu recomandările principalelor autorități din domeniul sănătății pediatrice¹⁸. Deși este posibil ca astfel de recomandări să nu fie respectate în mod universal, acestea oferă orientări normative importante, în concordanță cu nevoile de dezvoltare ale acestei grupe de vârstă.

Interacțiuni online centrate pe îngrijitor

Siguranța copiilor în mediul online în copilăria timpurie trebuie să fie centrată în mod fundamental pe îngrijitori. Întrucât copiii mici nu sunt utilizatori autonomi, responsabilitatea pentru expunerea lor la mediile digitale le revine în primul rând părinților și îngrijitorilor.

Capacitatea de mediere parentală este distribuită inegal. Statutul socioeconomic, sănătatea mintală a părinților și utilizarea de către părinți a platformelor de comunicare socială+ influențează în mod semnificativ modelele de expunere a copiilor [astfel cum se discută mai detaliat în capitolul 2]. Nivelurile mai ridicate de stres și utilizarea mai frecventă a ecranelor de către părinți sunt asociate cu o utilizare mai îndelungată și mai puțin structurată a serviciilor digitale de către copiii foarte mici¹⁹. Ca atare, utilizarea ecranelor este puternic descurajată pentru această grupă de vârstă.

c. Pornind de la formele consacrate de neglijare emoțională și de neglijare a supravegherii, (Dubowitz *et al.*, 1993; Hildyard & Wolfe, 2002), conceptul de neglijare digitală parentală extinde aceste forme de neglijare la mediile digitale. Atunci când părinții utilizează ecranele în mod excesiv în prezența copiilor, interacțiunile se reduc, iar receptivitatea părinților față de nevoile copiilor scade. Dezvoltarea limbajului la copii poate fi afectată. Această înlocuire a interacțiunilor poate genera, de asemenea, sentimente de respingere și distanțare emoțională la copii, crescând riscul de depresie, anxietate și comportament agresiv.

CONCLUZII

În copilăria timpurie, siguranța în mediul online nu presupune în primul rând reglarea comportamentului copiilor mici, ci structurarea mediilor de îngrijire și a contextelor de interacțiune. Protecția depinde de menținerea condițiilor necesare pentru atașament, coreglare și dezvoltarea capacității de autoreglare. Aceste condiții constituie baza etapelor ulterioare de dezvoltare.

Sistemele consacrate de clasificare în funcție de vârstă (de exemplu, sistemele de clasificare a filmelor și jocurilor) pot oferi repere utile. În cazul în care conținutul este conceput pentru această grupă de vârstă, acesta ar trebui să se limiteze strict la formate cu un nivel redus de stimulare, într-un ritm lent și fără structură narativă, care să favorizeze interacțiunea comună cu îngrijitorii. Acestea includ stimuli vizuali sau auditivi simpli, utilizați în contexte în care copilul și îngrijitorul interacționează împreună cu conținutul.

Conținuturile într-un ritm alert, foarte stimulante sau care provoacă o activare emoțională intensă – inclusiv cele cu schimbări rapide de scene, efecte audiovizuale intense sau narațiuni cu o puternică încărcătură emoțională – ar trebui considerate inadecvate nivelului de dezvoltare. Expunerea la orice formă de conținut narativ violent, înfricoșător sau complex este în mod evident inadecvată la această vârstă.

RECOMANDĂRI (0-2 ANI)

Creșterea gradului de sensibilizare a îngrijitorilor cu privire la importanța pentru dezvoltare a interacțiunii umane directe, începând din primii ani ai copilăriei

Sprijinirea părinților și a îngrijitorilor prin campanii educaționale și programe de sprijin parental privind importanța copilăriei timpurii pentru dezvoltarea copiilor. Informarea părinților și a îngrijitorilor cu privire la riscurile pentru copiii mici asociate „tehnoferenței”, de exemplu cele generate de propria utilizare a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale. Încurajarea părinților și a îngrijitorilor să reflecteze asupra efectelor directe și indirecte pe care propriile interacțiuni în mediul online le pot avea asupra minorilor de toate vârstele, în special asupra copiilor mici.

Riscurile asociate „neglijării digitale parentale” ar trebui recunoscute în cadrul sistemelor de protecție a copilului. Părinții, școlile și serviciile sociale ar trebui să fie informați cu privire la modul de identificare a semnelor de neglijare digitală parentală la copii și adolescenți, începând din copilăria timpurie.

Evitarea expunerii la ecrane și platformele de comunicare socială+ pentru copiii sub 3 ani

În primele 1 000 de zile de viață, nevoile de dezvoltare ale copiilor sunt legate în principal de atașament, coreglare, dezvoltarea senzorială și achiziția timpurie a limbajului. Cu toate acestea, evitarea expunerii la platformele de comunicare socială și alte servicii digitale și la ecrane în copilăria timpurie nu presupune o interdicție absolută.

În anumite condiții, platformele de comunicare socială și alte servicii digitale pot fi utilizate într-o măsură limitată și în contextul interacțiunii cu copiii mici, de exemplu în cadrul unor activități desfășurate împreună (precum vizualizarea fotografiilor de familie sau comunicarea cu rudele prin apeluri video). Cu toate acestea, utilizarea ecranelor ca mijloc de „liniștire” sau de menținere a copiilor mici ocupați pentru perioade îndelungate ar trebui evitată cu strictețe.

Ca principiu general, părinții și îngrijitorii ar trebui să acorde prioritate interacțiunilor directe, față în față, cu copiii și adolescenții (începând din copilăria timpurie), pentru a sprijini dezvoltarea cognitivă, fizică și emoțională sănătoasă a minorilor.

Limitarea distribuirii datelor privind copiii de către platformele de comunicare socială

Cadrele de reglementare trebuie să abordeze documentarea sistematică și diseminarea publică a datelor copiilor (inclusiv imagini și materiale video), în special în cazul copiilor sub 3 ani, prin intermediul profilurilor de pe rețelele sociale (de exemplu, prin practici de tip „sharenting” și activități de influencer desfășurate de o familie). Copiii de această vârstă nu au capacitatea de a-și da consimțământul cu privire la reprezentarea lor în mediul digital sau de a înțelege contextele comerciale în care sunt utilizate datele lor și implicațiile viitoare ale acestei utilizări.

Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale nu trebuie să stimuleze crearea sau diseminarea de conținuturi în care apar copii prin mecanisme de monetizare, amplificare algoritmică sau caracteristici de proiectare menite să stimuleze implicarea utilizatorilor. Ar trebui instituite obligații cu caracter executoriu pentru furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale, în loc să se recurgă exclusiv la responsabilitatea voluntară a părinților și îngrijitorilor. Părinții și îngrijitorii ar trebui să primească orientări clare cu privire la implicațiile pe termen lung ale expunerii copiilor în mediul digital încă de la o vârstă fragedă asupra vieții private, demnității și dreptului acestora la autodeterminare informațională.

3-12 ani: Copilăria ca etapă de dezvoltare supravegheată

3-5 ANI: STADIUL DEZVOLTĂRII STRICT SUPRAVEGHEATE

Între 3 și 5 ani, copiii intră într-o etapă de dezvoltare caracterizată prin activități intenționate, desfășurate în continuare într-un cadru structurat din exterior. Copiii încep să își dezvolte capacitatea de a acționa intenționat, gândirea simbolică și un sentiment mai coerent al propriei identități.

Din perspectiva neurodezvoltării, această etapă este caracterizată de maturizarea continuă a sistemelor implicate în atenție, funcțiile executive și reglarea emoțională, care sunt încă insuficient dezvoltate și sensibile la stimulii externi²⁰. Cu toate acestea, sistemele asociate recompensei sunt deja active. Copiii își dezvoltă într-o măsură tot mai mare motivația intrinsecă, explorarea bazată pe curiozitate și forme timpurii de comportament autonom orientat către atingerea unor obiective.

Dezvoltarea în această etapă depinde în mare măsură de oportunitățile de joc imaginativ, de activitățile inițiate de copil și de experiențele relaționale care sprijină dezvoltarea competențelor. Aceasta include formarea unei identități narative, exprimată, de exemplu, prin limbaj și jocuri de rol.

Copiii de această vârstă se pot implica în activități pentru perioade limitate, însă capacitatea lor de a-și regla atenția, impulsurile și emoțiile depinde încă în mare măsură de sprijinul extern, sub forma limbajului, imitației și îndrumării oferite de îngrijitori. Prin urmare, această etapă poate fi înțeleasă ca o tranziție de la coreglare la autoreglare ghidată.

PROVOCĂRI SPECIFICE VÂRSTEI

Vulnerabilitate la gratificarea instantanee

Decalajul dintre maturizarea continuă a sistemelor implicate în atenție, funcțiile executive și reglarea emoțională a copiilor și sistemele de recompense deja active creează un dezechilibru. Copiii de această vârstă sunt foarte receptivi la stimulii care le atrag atenția și la recompensele imediate, însă au o capacitate limitată de control inhibitor și de amânare a recompensei.

Acest lucru îi face pe copiii cu vârste cuprinse între 3 și 5 ani deosebit de vulnerabili la mediile de comunicare socială+ optimizate pentru satisfacție imediată, recompense repetitive și stimulare externă continuă. Dovezile experimentale sugerează că mediile digitale pot afecta dezvoltarea toleranței la frustrare, a perseverenței și a motivației intrinseci²¹.

Această configurație a dezvoltării creează un profil distinct de vulnerabilitate. Condiționarea sistemelor de recompensă prin feedback rapid, repetare și întărire intermitentă în cadrul interacțiunilor online ale copiilor poate genera așteptări privind obținerea unei gratificări imediate și poate contribui la formarea unor tipare de utilizare habituală²².

Dependența excesivă de structuri de recompensare externe poate afecta, de asemenea, dezvoltarea motivației intrinseci. Utilizarea de către copii a tehnologiilor digitale definite prin caracteristici, inclusiv consolidarea continuă și feedbackul instantaneu, riscă să schimbe comportamentul către modele de implicare reglate din exterior, mai degrabă decât explorarea și învățarea motivate intern.

Acest lucru este deosebit de relevant în etapele de dezvoltare, când autonomia și competența sunt încă în curs de dezvoltare. Cercetările indică faptul că aceste vulnerabilități sunt puternic influențate de factori contextuali, precum mediul familial, medierea parentală și condițiile socioeconomice²³.

Riscurile expunerii la ecrane

Nivelurile mai ridicate de expunere la ecrane în această etapă sunt asociate cu o capacitate mai redusă de autoreglare, în special în ceea ce privește atenția și controlul impulsurilor la copii²⁴. După cum s-a arătat mai sus, utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale poate lua locul unor activități esențiale pentru dezvoltare, precum jocul liber, activitatea fizică, somnul și interacțiunea față în față²⁵.

Cu toate acestea, efectele respective depind de context și sunt influențate de calitatea conținutului, de utilizarea împreună cu copilul, de momentul utilizării și de mediul social, și nu doar de indicatori precum timpul petrecut în fața ecranelor²⁶. Dovezile sugerează că, la această vârstă, interacțiunile online pot sprijini învățarea atunci când conținutul este interactiv, adecvat vârstei și însoțit de medierea activă a persoanei care îngrijește copilul²⁷.

Disponibilitatea unor alternative offline sigure

Siguranța copiilor în mediul online nu poate fi înțeleasă pe deplin fără a lua în considerare ecologia mai largă a vieții de zi cu zi a copiilor. În contexte în care oportunitățile educaționale, recreative și sociale pentru copii sunt limitate, în special în zonele rurale sau insuficient deservite, mediile platformelor de comunicare socială+ pot deveni spații implicite de implicare.

Acest lucru poate expune copiii la vătămări și poate avea un impact negativ asupra dezvoltării lor. Pentru a limita potențialele efecte dăunătoare ale utilizării platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale asupra dezvoltării copiilor, părinții și îngrijitorii ar trebui să ofere alternative sigure, offline, începând din primii ani ai copilăriei. Pe lângă îngrijitori, condițiile structurale și de mediu din afara sferei digitale modelează modelele de expunere și riscurile asociate. Printre acestea se numără accesul la spații publice sigure, activități extrașcolare și infrastructuri sociale de sprijin.

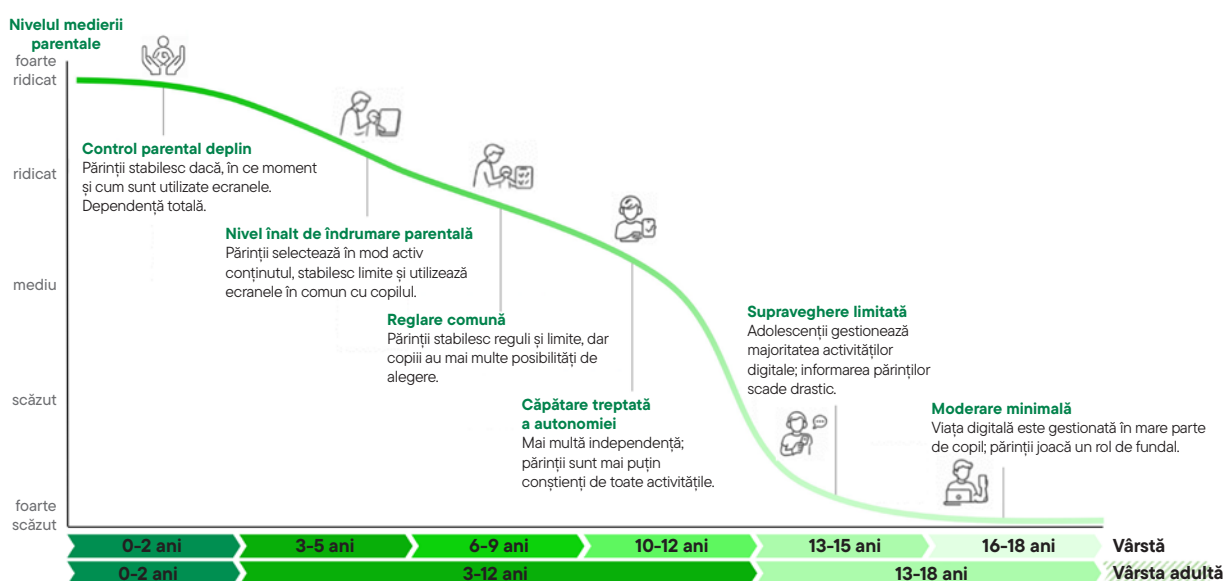
Capacitatea redusă de mediere de către îngrijitori

De la vârsta de 3 până la 5 ani, medierea de către îngrijitori rămâne un mecanism central de reglare, dar suferă o schimbare calitativă. Părinții și îngrijitorii trec de la controlul direct la medierea sub supraveghere, utilizarea în comun și sprijinul acordat copiilor pentru interpretarea conținuturilor.

Activitățile inițiate într-o măsură tot mai mare de copii reduc eficacitatea controlului exclusiv extern, deoarece influența părinților intră în concurență cu sistemele digitale concepute pentru a capta puternic atenția și implicarea utilizatorilor. Instrumentele existente de control parental adesea nu sprijină în mod adecvat această tranziție, de exemplu din cauza fragmentării între diferitele spații ale platformelor de comunicare socială+ și a dificultăților de utilizare²⁸.

Figura 2: Diminuarea medierii parentale pe tot parcursul dezvoltării

Pe măsură ce copiii cresc, supravegherea parentală directă scade în mod natural, în același timp cu dependența copiilor de părinți în ceea ce privește activitățile digitale

S-a demonstrat că medierea activă – discutarea conținutului, structurarea utilizării și oferirea de explicații – sprijină învățarea și contribuie la atenuarea riscurilor. Strategiile pur restrictive se pot dovedi mai puțin eficiente în absența unei astfel de implicări²⁹. Medierea de către îngrijitori este, de asemenea, limitată de factori precum alfabetizarea digitală, resursele socioeconomice, stresul parental și modul în care acestea utilizează la rândul lor serviciile digitale³⁰.

CONCLUZII

Această etapă reprezintă o tranziție critică pentru siguranța copiilor în mediul online. Copiii nu mai sunt destinatari pasivi ai expunerii, ci participanți din ce în ce mai activi în lumea digitală, deși nu dispun încă de o autoreglare stabilă. Expunerea se extinde, în timp ce reglarea internă rămâne incompletă.

Între timp, responsabilitatea începe să treacă de la controlul exclusiv parental la un sistem mai distribuit, care implică familiile și instituțiile de învățământ. Din punct de vedere al politicilor, acest lucru implică un rol redus, dar totuși important, al supravegherii parentale. Principala provocare la această vârstă nu este pur și simplu limitarea expunerii, ci prevenirea consolidării modelelor dăunătoare de utilizare la o vârstă fragedă.

Măsurile de protecție a copilului în mediul online pentru această grupă de vârstă trebuie să includă sprijin instituțional și de mediu structurat. Aceasta include proiectarea adecvată vârstei a aplicațiilor și a conținutului digital destinat copiilor de vârstă mică, abordând în special mecanismele bazate pe recompense și de atragere a atenției.

Având în vedere creșterea lentă a activităților autonome ale copiilor începând de la această vârstă, educația digitală ar trebui integrată în educația timpurie. Având în vedere rolul de supraveghere continuă al îngrijitorilor, îndrumarea parentală și practicile de utilizare în comun ar trebui consolidate, în special în contexte vulnerabile.

Cadrele de reglementare actuale ignoră adesea această etapă de dezvoltare, concentrându-se fie asupra copiilor foarte mici, fie asupra adolescenților. Prin urmare, vulnerabilitățile specifice ale copiilor cu vârste cuprinse între 3 și 5 ani rămân insuficient abordate. La această vârstă, protecția copiilor în mediul online trebuie să se concentreze pe proiectarea unor medii care să sprijine, și nu să submineze, dezvoltarea capacității de autoreglare a copiilor și să le ofere persoanelor care îi îngrijesc mijloacele necesare pentru a le supraveghea utilizarea mediului online.

6-9 ANI: STADIUL DE DEZVOLTARE SUPRAVEGHEATĂ

Între vârsta de 6 și 9 ani, copiii intră într-o etapă de dezvoltare caracterizată prin creșterea competențelor cognitive, printr-un comportament structurat orientat spre obiective și prin apariția autoevaluării bazate pe competențe. La această vârstă, copiii sunt în măsură să se implice într-un mod mai consecvent în activități bazate pe norme, să își mențină atenția pe perioade mai lungi și să urmărească obiective definite.

O sarcină centrală de dezvoltare este formarea unui sentiment de sine bazat pe competențe, în care valoarea personală devine din ce în ce mai legată de performanță și feedback. În această etapă, dezvoltarea competențelor și a autoeficacității devine din ce în ce mai importantă pentru o dezvoltare psihologică sănătoasă. Copiii dezvoltă o capacitate de autoreglare mai stabilă, învață treptat să tolereze frustrarea și să persevereze în îndeplinirea sarcinilor dificile.

Copiii încep, de asemenea, să obțină satisfacție din dobândirea unei bune stăpâniri a unor activități și din sentimentul propriei competențe, nu doar din recompense externe imediate. Odată cu intrarea în școală, sistemele structurate de evaluare și compararea cu cei de aceeași vârstă devin esențiale, modelând modul în care copiii își interpretează abilitățile în raport cu standardele externe.

Din punct de vedere neurobiologic, această etapă este caracterizată de creșterea eficienței și specializării rețelelor neuronale, în special în regiunile asociate funcțiilor executive. Cu toate acestea, sistemele de recompensă și de răspuns la stres rămân sensibile, ceea ce creează o situație în care copiii au o capacitate mai mare de autoreglare, dar sunt în continuare receptivi la mecanismele externe de consolidare a comportamentului.

PROVOCĂRI SPECIFICE VÂRSTEI

Sensibilitate crescută la evaluarea externă

Mediile platformelor de comunicare socială+ se intersectează direct cu aceste procese. Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale care oferă feedback cuantificabil, inclusiv punctaje, clasamente și realizări, se aliniază îndeaproape cu autoevaluarea bazată pe competențe.

Acest lucru poate influența motivația și percepția de sine prin impunerea unor standarde externe de succes³¹, în detrimentul sentimentului de competență bazat pe propria experiență, al curiozității și al proceselor de învățare. La această vârstă, mecanismele atenției rămân sensibile la mediile cu un nivel ridicat de stimulare, care pot concura cu atenția susținută necesară învățării³².

Riscul de dependență timpurie

Între 6 și 9 ani, obiceiurile copiilor se stabilizează, pe măsură ce tiparele de utilizare a platformelor de comunicare socială+, de atenție și de motivație devin mai constante în timp. La această vârstă, întărirea bazată pe recompense, în special în jocuri, poate contribui la formarea unor tipare de utilizare habituală³³. Aceste vulnerabilități sunt influențate de factori contextuali, precum mediul familial, medierea parentală și condițiile socioeconomice³⁴.

În acești ani, accesul copiilor la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale se extinde în mod semnificativ. Odată cu intrarea în școală și intensificarea interacțiunii cu cei de aceeași vârstă, copiii obțin un acces mai frecvent și mai puțin supravegheat la spațiile de comunicare socială+. Această extindere este însoțită de o diminuare treptată a controlului parental direct, deși supravegherea îngrijitorilor rămâne vitală.

La această vârstă, medierea parentală se îndreaptă din ce în ce mai mult către stabilirea de norme, monitorizare și orientare. Cu toate acestea, eficacitatea sa scade pe măsură ce crește accesul independent al copiilor la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale, precum și complexitatea acestor servicii³⁵. Responsabilitatea pentru modelarea mediilor digitale ale copiilor devine mai distribuită între furnizorii de platforme de comunicare socială și alte servicii digitale, îngrijitori și educatori.

Riscurile expunerii la ecrane

La fel ca în etapele anterioare, utilizarea mediului online de către copii riscă să ia locul unor activități din „lumea reală” esențiale pentru dezvoltare, inclusiv activitatea fizică, somnul și interacțiunile față în față³⁶.

Un exemplu frecvent discutat este școala primară fără telefoane, ca măsură deliberată de contrabalansare a digitalizării tot mai accentuate a vieții copiilor. Cercetările sugerează că restricționarea utilizării telefoanelor inteligente în timpul programului școlar poate îmbunătăți nu numai concentrarea și performanțele școlare ale copiilor, ci și interacțiunile sociale.

Analizele studiilor existente indică faptul că mediile în care nu se utilizează telefoane inteligente pot îmbunătăți bunăstarea socială și pot reduce conflictele, inclusiv hărțuirea cibernetică³⁷. Dovezile provenite din intervenții la nivel de sistem, de exemplu din țări precum Țările de Jos, sugerează, de asemenea, că restricționarea utilizării telefoanelor inteligente contribuie la crearea unui mediu de învățare mai calm și mai favorabil învățării³⁸. Studiile arată în mod constant că telefoanele inteligente au un potențial semnificativ de distragere a atenției în mediul școlar și pot afecta capacitatea de concentrare a copiilor³⁹.

Cu toate acestea, în condiții adecvate, utilizarea mediului online la această vârstă poate sprijini învățarea și implicarea cognitivă a copiilor, în special atunci când este structurată și adaptată nivelului lor de dezvoltare⁴⁰. Sistemele de tutorat adaptiv și aplicațiile educaționale pot sprijini parcursuri de învățare individualizate, pot oferi explicații și pot reduce dependența de sprijinul oferit de părinți și de îngrijitori. Acest lucru poate contribui la incluziunea educațională.

CONCLUZII

Siguranța copiilor în mediul online în această etapă necesită o abordare pe mai multe niveluri. Acest lucru implică necesitatea unor standarde clare pentru proiectarea adecvată vârstei a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale, în special în ceea ce privește sistemele externe de feedback și mecanismele de recompensare care interacționează cu conceptul de sine, cu autoreglarea și cu motivația intrinsecă în curs de dezvoltare a copiilor. Mecanismele de consolidare repetitivă și funcționalitățile de monetizare care afectează atenția și motivația intrinsecă necesită o atenție deosebită.

Educația digitală a copiilor ar trebui consolidată în cadrul sistemelor de învățământ, punându-se accentul nu numai pe competențele tehnice, ci și pe gestionarea atenției, autoreglare și interacțiunea critică cu mediul digital. Sunt necesare cadre structurate pentru utilizarea mediului online, care să asigure un echilibru între activitățile digitale și cele desfășurate offline.

Școala primară fără telefoane poate fi considerată o măsură de protecție și un cadru de învățare adecvate nivelului de dezvoltare al copiilor. Astfel, se creează spații în care copiii își pot dezvolta competențe sociale esențiale, precum comunicarea față în față, soluționarea conflictelor și interacțiunea bazată pe cooperare. Aceste competențe constituie baza unei utilizări mai reflexive și mai responsabile a mediului online în etapele ulterioare de dezvoltare.

Astfel de măsuri nu ar trebui concepute ca o interdicție a tehnologiilor digitale, ci ca o utilizare a mediului online integrată în procesul pedagogic și supravegheată, care să consolideze experiențele analogice ale copiilor, pregătindu-i totodată treptat pentru dobândirea competențelor de educație în domeniul mass-mediei necesare pe platformele de comunicare socială+. Aceste măsuri nu înlocuiesc rolul părinților sau al îngrijitorilor, a căror mediere în cunoștință de cauză rămâne o componentă centrală a protecției efective.

10-12 ANI: ETAPA DEZVOLTĂRII CU UN GRAD TOT MAI REDUS

DE SUPRAVEGHERE

Vârsta cuprinsă între 10 și 12 ani reprezintă o etapă critică în dezvoltarea copiilor, caracterizată prin reorganizarea percepției asupra propriei persoane în raport cu ceilalți. Conceptul de sine devine mai diferențiat, dar și mai instabil, pe măsură ce copiii își construiesc din ce în ce mai mult identitatea prin compararea cu cei de aceeași vârstă, poziționarea socială și acceptarea percepută. În paralel, feedbackul extern devine un reper central în procesul de autoevaluare.

Relațiile cu cei de aceeași vârstă capătă o importanță considerabilă. Tinerii/copiii de aceeași vârstă funcționează din ce în ce mai mult ca puncte centrale de referință pentru norme, valori și comportamente. Procesele de influență socială, precum presiunea de conformare, comparația socială și normele implicite ale grupului, influențează în mod semnificativ percepția copiilor asupra propriei persoane și comportamentul acestora.

Rețelele de tineri/copii de aceeași vârstă îndeplinesc funcții de sprijin importante. Acestea oferă validare emoțională, repere sociale și oportunități de a face față împreună provocărilor asociate dezvoltării. Sprijinul din partea tinerilor/copiilor de aceeași vârstă poate acționa atât ca sursă de reziliență, cât și ca amplificator al dinamicii riscurilor, în funcție de context și de normele predominante ale grupului.

PROVOCĂRI SPECIFICE VÂRSTEI

Acces online continuu

Odată cu vârsta, aceste procese în care sunt implicați tinerii/copiii de aceeași vârstă sunt transferate din ce în ce mai mult către mediile digitale. Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale permit copiilor o interacțiune continuă, ușor accesibilă și adesea fără limite, cu cei de aceeași vârstă. Acest lucru permite stabilirea și menținerea legăturilor sociale și a apartenenței dincolo de contextele fizice.

Pentru mulți copii de această vârstă, accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale devine deja o condiție prealabilă pentru participarea socială. La fel ca în etapa anterioară, utilizarea platformelor de comunicare socială+ poate lua locul unor activități esențiale pentru dezvoltare, precum activitatea fizică, somnul și interacțiunile offline⁴¹.

Intensificarea comparației sociale

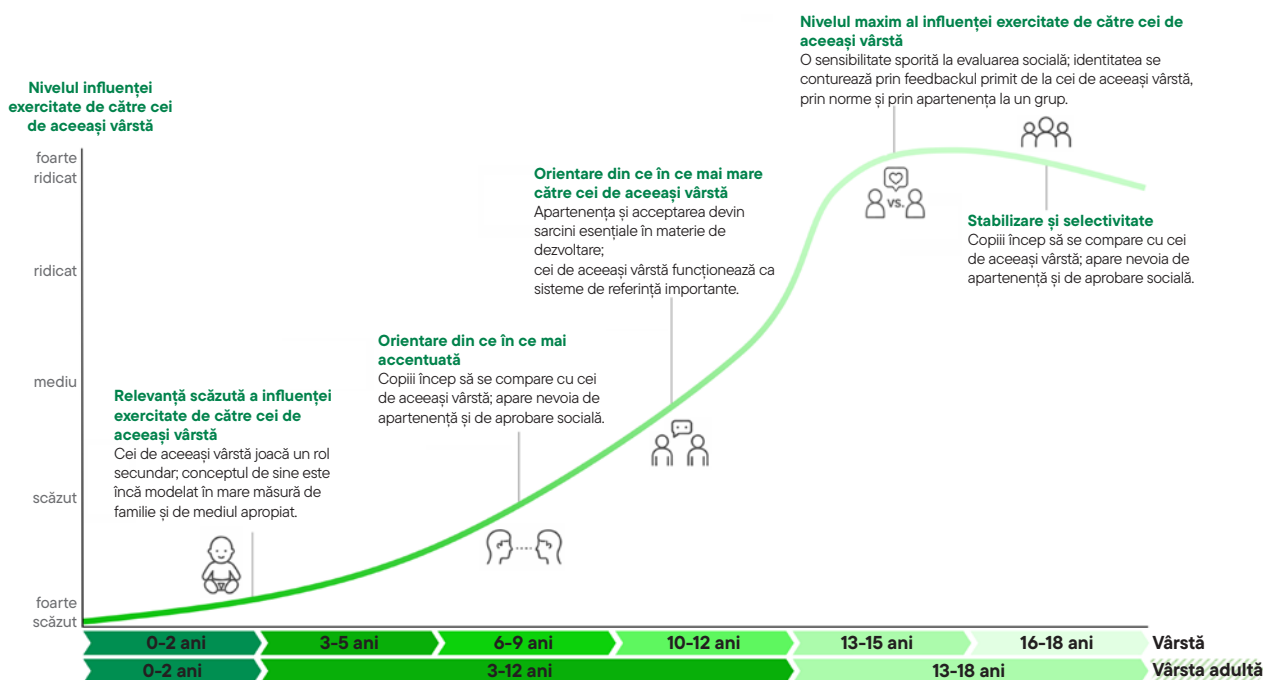
Caracteristicile structurale ale platformelor de comunicare socială și ale altor servicii digitale, în special persistența, vizibilitatea și scalabilitatea interacțiunilor, intensifică efectele influenței celor de aceeași vârstă. Mediile structurate algoritmic pot, de asemenea, să amplifice aceste dinamici prin prioritizarea continuă a conținuturilor cu o puternică încărcătură emoțională, care oferă recompense sociale sau generează un nivel ridicat de implicare.

La această vârstă, copiii se autoevaluează într-o măsură tot mai mare în funcție de diverse aspecte, precum aspectul fizic, popularitatea și competențele sociale. De asemenea, copiii încep să își construiască în mod intenționat imaginea pe care o prezintă celorlalți și să experimenteze diferite forme de identitate, în special în mediile digitale.

Un alt mecanism implică internalizarea normelor și a comportamentelor. Expunerea la conținuturi care prezintă comportamente riscante sau norme nocive poate crește probabilitatea imitării acestora, în special într-o etapă în care reperele normative sunt încă în curs de formare⁴². Riscurile mai grave, cum ar fi constrângerea sau exploatarea, sunt mai puțin frecvente, dar pot fi mai dăunătoare.

Figura 3: Creșterea influenței celor de aceeași vârstă pe tot parcursul dezvoltării

Pe măsură ce copiii cresc, influența celor de aceeași vârstă crește, atingând un vârf în timpul adolescenței pe măsură ce apartenența, evaluarea socială și exprimarea identității devin esențiale

Influența algoritmică asupra formării identității

Într-o etapă de dezvoltare marcată de formarea emergentă a identității și de o orientare sporită în funcție de grupul de tineri/copii de aceeași vârstă, amplificarea algoritmică poate contribui, de asemenea, la modelarea formării opiniilor, a orientării sociale și a autoevaluării în moduri pe care copiii nu le pot recunoaște încă pe deplin sau cărora nu li se pot opune.

Platformele de comunicare socială+ oferă instrumente pentru construirea identității și gestionarea imaginii de sine proiectate în fața celorlalți⁴³. Identitatea online nu este doar trăită, ci și expusă și evaluată în permanență, ceea ce creează un nou context de dezvoltare. Pentru copiii de această vârstă, vizibilitatea pe platformele de comunicare socială devine o dimensiune semnificativă a statutului lor în grupul de prieteni/colegi⁴⁴.

Copiii interacționează într-o măsură tot mai mare cu medii informaționale personalizate, în care conținutul este selectat în funcție de nivelul de implicare preconizat, și nu de adecvarea acestuia la nivelul lor de dezvoltare. Acest lucru poate consolida interesele și vulnerabilitățile existente, limitând totodată diversitatea conținuturilor la care sunt expuși copiii și creând bucle de feedback bazate pe captarea atenției și întârire⁴⁵.

În același timp, procesul de formare a identității rămâne instabil. Din acest motiv, copiii de această vârstă sunt deosebit de susceptibili la influențe externe, precum reprezentările idealizate și normele bazate pe aspectul fizic, în special în contextul platformelor de comunicare socială+ axate pe conținut vizual.

Riscurile pentru sănătatea mintală

Pe măsură ce sensibilitatea la evaluarea socială crește brusc, stima de sine și bunăstarea emoțională a copiilor fluctuează. Această etapă marchează apariția riscurilor interpersonale online, inclusiv a hărțuirii cibernetice, a excluziunii și a interacțiunilor negative cu cei de aceeași vârstă. Din cauza sensibilității sporite la evaluarea socială și a persistenței comunicării digitale, astfel de experiențe pot avea efecte emoționale puternice.

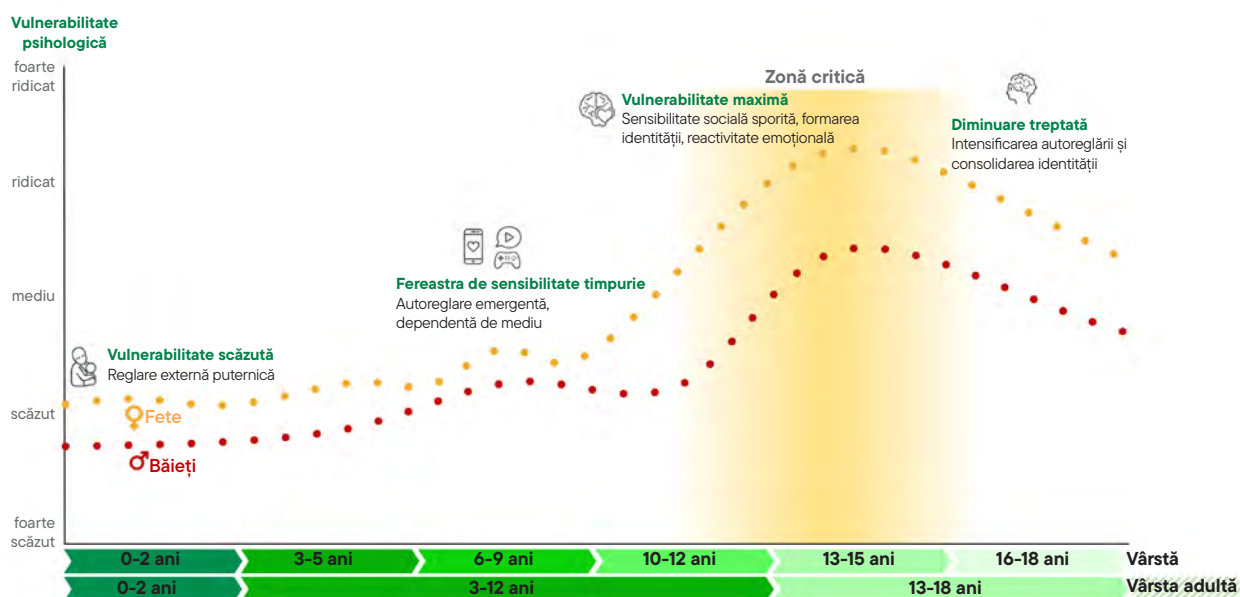
În ceea ce privește utilizarea telefoanelor inteligente, cercetările longitudinale prospective indică faptul că, în cazul copiilor de 12 ani, dobândirea unui telefon inteligent poate fi asociată cu probleme de sănătate mintală și cu un somn insuficient la vârsta de 13 ani. Pe de altă parte, dovezile sugerează că dobândirea unui telefon inteligent la vârsta de 13 ani nu este asociată statistic cu depresia la vârsta de 14 ani. Aceste rezultate sunt influențate și de durata utilizării. Se consideră că, la vârsta de 13 ani, copiii sunt mai pregătiți din punct de vedere emoțional să aibă un telefon inteligent, să utilizeze platformele de comunicare socială și alte servicii digitale și să facă față eventualelor efecte negative asupra sănătății lor mintale⁴⁶.

Pentru mulți copii, perioada cuprinsă între 10 și 12 ani marchează o etapă timpurie în apariția problemelor de internalizare, precum anxietatea și simptomele depresive. Aceste aspecte sunt adesea influențate bi-direcțional de utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale⁴⁷. Aceste dinamici nu afectează în mod egal toți copiii. Dovezile sugerează că fetele sunt deosebit de vulnerabile la comparațiile bazate pe aspectul fizic și la evaluarea socială mediată de platforme.

Arhitectura specifică platformelor de comunicare socială și altor servicii digitale influențează, la rândul său, expunerea la riscuri. În special, expunerea la conținuturi care promovează imagini idealizate și pun accentul pe aspectul fizic a fost asociată cu nemulțumirea față de propriul corp și cu o percepție de sine negativă, mai ales în rândul fetelor⁴⁸. La această vârstă, vulnerabilitățile individuale, precum ADHD, anxietatea sau problemele sociale, interacționează într-un mod mai complex cu mediile oferite de platformele de comunicare socială+, consolidând adesea tiparele problematice de utilizare⁴⁹. Impactul mediilor de pe platformele de comunicare socială+ asupra sănătății mintale și fizice a copiilor, precum și factorii de risc sociali și individuali sunt explorați mai detaliat în capitolul 2.

Figura 4: Vulnerabilitatea psihologică pe tot parcursul dezvoltării

Sensibilitatea la problemele de sănătate mintală și la riscurile digitale

CONCLUZII

10-12 ani reprezintă o etapă critică în care sensibilitatea la dezvoltare, supravegherea în scădere și utilizarea serviciilor digitale converg. Riscurile digitale decurg mai degrabă din interacțiunea dintre acești factori decât din utilizarea individuală. Ca atare, această etapă marchează un punct de inflexiune esențial pentru siguranța copiilor în mediul online. Principala provocare o reprezintă convergența dintre vulnerabilitatea asociată etapei de dezvoltare și mecanismele de amplificare, care sporesc riscul de instabilitate a stimei de sine și de utilizare problematică.

Acest lucru impune o tranziție de la abordările centrate pe părinți către o reglare axată pe caracteristicile structurale ale mediului digital și adaptată nivelului de dezvoltare al copiilor. Accesul la dispozitive digitale în această etapă ar trebui reglat cu atenție. Utilizarea ar trebui să aibă loc în principal fie cu acordul și sub supravegherea părinților, fie în contexte educaționale structurate (de exemplu, prin utilizarea unor aplicații educaționale în cadrul școlii, sub îndrumare), și nu prin deținerea de dispozitive personale cu acces nerestricționat. Această abordare contribuie la asigurarea unui echilibru între interacțiunea timpurie cu mediul digital și stabilirea limitelor de protecție necesare.

Răspunsurile instituționale, în special în școli, ar trebui să sprijine dezvoltarea competențelor și a alfabetizării digitale, a rezilienței emoționale și a capacității de interacțiune critică cu mediul digital. Supravegherea de către îngrijitori rămâne esențială, în special în contextul utilizării în scop recreativ. Cu toate acestea, eficacitatea sa este din ce în ce mai limitată de autonomia emergentă a copiilor și de complexitatea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale.

RECOMANDĂRI (3-12 ANI)

Asigurarea utilizării supravegheate a platformelor de comunicare socială+ și a dispozitivelor adecvate vârstei

Începând cu vârsta de 3 ani, interacțiunile online ale copiilor ar trebui să fie limitate și supravegheate și adaptate treptat la capacitățile evolutive ale copiilor într-un mod structurat. Utilizarea dispozitivelor ar trebui evitată fără autorizarea și supravegherea părinților. Îngrijitorii ar trebui să privilegieze în continuare interacțiunile față în față și activitățile offline și să se asigure că copiii beneficiază de un somn suficient. În mediile educaționale, utilizarea de către copii și adolescenți a dispozitivelor furnizate de școală ar trebui să aibă un scop educațional definit. Școlile primare ar trebui să limiteze în mare măsură utilizarea dispozitivelor digitale, pentru a proteja dezvoltarea copiilor, interacțiunile sociale și procesul de învățare.

Oferirea copiilor și cercurilor lor de sprijin a unei educații de calitate în domeniul digital și al bunăstării

Copiii și adolescenții ar trebui să aibă acces la educație de înaltă calitate în domeniul digital și al mass-mediei (inclusiv alfabetizarea în domeniul IA) pe tot parcursul școlarizării, începând de la o vârstă fragedă. Minorii ar putea fi consultați cu privire la proiectarea educației în domeniul digital și al mass-mediei. Educația ar trebui să înzestreze copiii și adolescenții cu cunoștințele și competențele de care au nevoie pentru a înțelege riscurile și pentru a naviga în siguranță în mediul online.

Dezvoltarea capacității de autoreglare ar trebui considerată o prioritate încă din primii ani de viață, nu doar în cazul copiilor de vârstă școlară. Școlile ar trebui să se asigure că copiii și adolescenții primesc informații cu privire la bunăstare și la educația de calitate în domeniul sănătății mintale. Ar trebui puse la dispoziție resurse și profesioniști relevanți pentru a sprijini copiii, precum și îngrijitorii și educatorii (cercurile de sprijin) în rolurile lor de supraveghere. Cercurile de sprijin trebuie să fie în măsură să recunoască semnele timpurii ale neglijării digitale parentale, ale utilizării dăunătoare și ale abuzurilor online și să știe unde pot primi sprijin.

13-18 ani: Adolescența ca etapă a dezvoltării autonomiei**13-15 ANI: PRIMA ETAPĂ A DEZVOLTĂRII AUTONOMIEI**

Adolescența între 13 și 15 ani reprezintă etapa centrală a formării identității minorilor, caracterizată printr-un nivel crescut de explorare și instabilitate, precum și prin căutarea coerenței între diferitele contexte sociale. Relațiile cu tinerii/copiii de aceeași vârstă devin principalul punct de referință pentru autoevaluare și apartenență. Capacitățile cognitive se dezvoltă, permițând forme mai avansate de gândire abstractă, capacitatea de a ține cont de alte perspective și autorefecția.

Capacitatea de a lua decizii și cea de autoreglare se îmbunătățesc, de asemenea, dar rămân dependente de context, în special în situații cu o încărcătură emoțională sau socială puternică. Dezvoltarea identității

are loc într-o măsură tot mai mare în medii digitale, în care autoprozentarea, feedbackul și evaluarea socială sunt continue, vizibile și scalabile⁵⁰.

Din punct de vedere neurobiologic, adolescența este caracterizată de un dezechilibru între sistemele emoționale și de recompensă, foarte active, și sistemele de control cognitiv, aflate încă în curs de dezvoltare. În timp ce procesele limbice^d intensifică reactivitatea emoțională și sensibilitatea la feedbackul social, cortexul prefrontal (responsabil de controlul impulsurilor și de autoreglare) se maturizează mai lent. Schimbările hormonale intensifică și mai mult experiența emoțională.

Acest lucru duce la o configurație a dezvoltării în care adolescenții sunt mai reactivi, mai sensibili la evaluarea socială și mai predispuși la asumarea de riscuri, în special în contexte legate de tinerii/copiii de aceeași vârstă. Deși capacitățile de autoreglare se îmbunătățesc, dezvoltarea lor este adesea depășită de intensitatea procesării socioemoționale⁵¹.

Din punct de vedere psihologic, această etapă este definită de intensificarea modelării activității de identitate, de variabilitatea emoțională și de dependența de validarea externă. Stima de sine devine instabilă și depinde de feedbackul social, în timp ce adolescenții se implică din ce în ce mai mult în autoprozentarea intenționată. Mediile oferite de platformele de comunicare socială+ prezintă caracteristici precum posibilitatea de editare, vizibilitatea și feedbackul cuantificabil, care facilitează aceste procese⁵².

PROVOCĂRI SPECIFICE VÂRSTEI

Riscurile pentru sănătatea mintală

În această etapă, platformele de comunicare socială și alte servicii digitale sunt utilizate pentru reglarea emoțiilor și gestionarea situațiilor dificile, ceea ce poate avea beneficii pe termen scurt, dar poate consolida dependența de mecanisme externe de reglare emoțională⁵³. Utilizarea platformelor de comunicare socială+ de către adolescenți ca strategie de reglare a dispoziției poate fi asociată cu o incidență mai mare a depresiei⁵⁴.

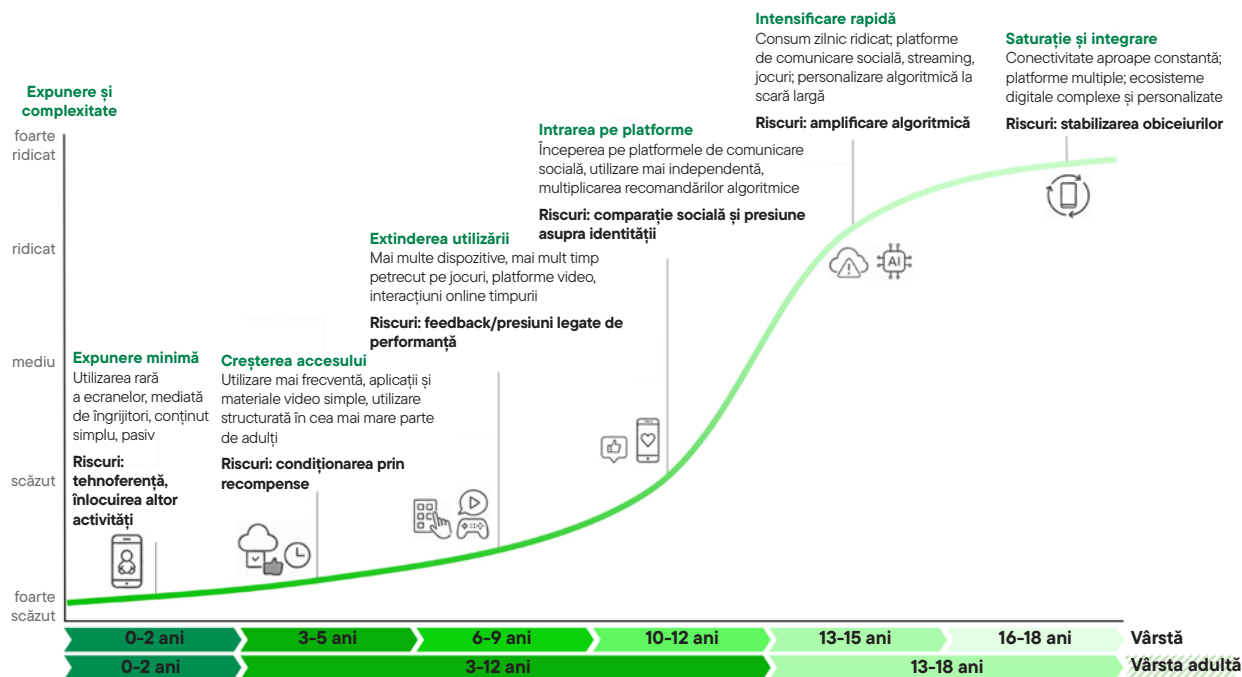
Adolescența între 13 și 15 ani reprezintă vârful de vulnerabilitate la problemele de sănătate mintală, determinat de interacțiunea dintre schimbările în materie de dezvoltare și influențele asupra mediului. Această etapă este asociată cu o prevalență mai ridicată a tulburărilor de internalizare, precum depresia și anxietatea⁵⁵. Sensibilitatea sporită la comparația socială, feedback și excluziune creează căi specifice de vulnerabilitate în mediile platformelor de comunicare socială+. Presiunile legate de prezentarea de sine și instabilitatea identității pot contribui la reducerea clarității conceptului de sine.

Comportamentul de asumare a riscurilor atinge valori maxime și este puternic modelat de dinamica relațiilor cu tinerii/copiii de aceeași vârstă. Acest lucru poate fi amplificat prin vizibilitate digitală și feedback. Factorii individuali și contextuali, precum problemele de sănătate mintală preexistente și stresul familial, interacționează cu mediile oferite de platformele de comunicare socială+, amplificând adesea vulnerabilitățile în timp⁵⁶. Dovezile longitudinale sugerează că aceste riscuri nu sunt uniforme. Se observă efecte negative deosebit de puternice și persistente în rândul adolescentelor.

d. Sistemul limbic este un set de structuri cerebrale implicate în procesarea emoțiilor, motivație și recompensă.

Figura 5: Expunerea digitală și complexitatea pe tot parcursul dezvoltării

Accesul, intensitatea și complexitatea mediilor platformelor de comunicare socială+ cresc

Riscuri legate de IA și de platformele de comunicare socială și alte servicii digitale

Riscurile digitale în adolescență sunt amplificate de convergența dintre utilizarea autonomă, vulnerabilitatea asociată etapei de dezvoltare și mediile structurate algoritmic. Un risc specific IA deosebit de important în această etapă se referă la agenții de conversație și la așa-numiții „companioni IA”. Adolescenții pot utiliza astfel de sisteme nu numai pentru divertisment sau pentru căutarea de informații, ci și pentru conversații personale, emoționale sau legate de crize.

Aceste interacțiuni sunt adesea concepute pentru a oferi validare, a evita conflictele și a fi disponibile în permanență. Deși acest lucru poate oferi o formă de sprijin ușor accesibil, creează totodată riscuri de atașament unilateral și dependență emoțională. Acest lucru poate fi însoțit de o expunere redusă la ambiguitatea, dezacordurile și responsabilitatea reciprocă ce caracterizează relațiile interumane.

Atunci când astfel de sisteme pot fi accesate fără o verificare fiabilă a vârstei sau fără măsuri de protecție adecvate, apar riscuri suplimentare legate de comunicarea cu caracter sexual, manipulare, racolare în scopuri sexuale (*grooming*) și conținuturi asociate situațiilor de criză. Companiile IA nu reprezintă doar o altă formă de conținut digital, ci un nou tip de mediu socioemoțional care necesită o atenție specifică în ceea ce privește dezvoltarea și reglementarea.

Un mecanism central este amplificarea algoritmică. Sistemele de recomandare acordă prioritate conținuturilor care maximizează implicarea utilizatorilor, consolidând adesea materialele cu o puternică încărcătură emoțională și relevante pentru identitatea acestora. În timp, acest lucru poate influența percepția și comportamentul prin accentuarea vulnerabilităților existente⁵⁷. Multe platforme de comunicare socială și alte servicii digitale promovează evaluarea socială continuă, expunând adolescenții la feedback și comparații persistente. Acest lucru poate spori volatilitatea emoțională și dependența de validarea externă.

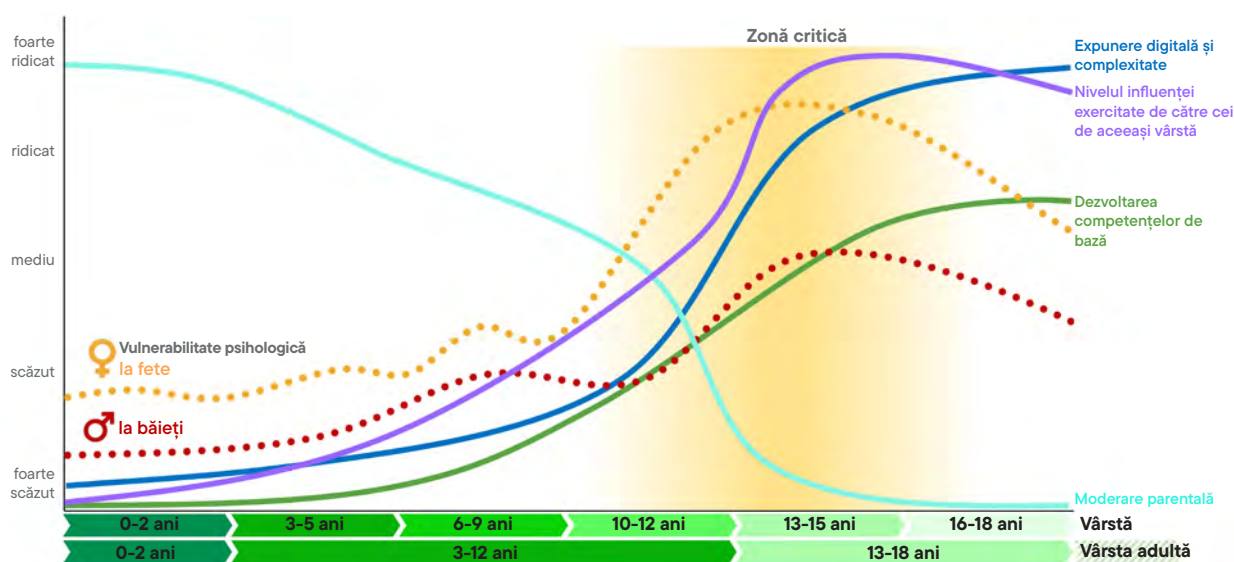
Riscuri de dependență

Caracteristici de proiectare precum recompensele variabile, derularea infinită și disponibilitatea permanentă contribuie la utilizarea problematică sau compulsivă, interacționând cu sensibilitatea crescută a adolescenților la recompense⁵⁸. Utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale este asociată, de asemenea, cu tulburări ale somnului, scăderea stării de bine și suferință emoțională, deși efectele sunt, în general, reduse și variază în funcție de context⁵⁹.

Este important de remarcat faptul că aceste riscuri nu sunt uniforme la toate serviciile sau deterministe. Acestea rezultă din interacțiunea dintre vulnerabilitățile specifice dezvoltării și caracteristicile mediului digital, ceea ce evidențiază necesitatea depășirii modelelor simplificate privind impactul serviciilor digitale⁶⁰.

Figura 6: O neconcordanță în materie de dezvoltare între expunerea digitală, vulnerabilitate și capacitatea de reglare

Traectoriile combinate ilustrează faptul că expunerea digitală crește rapid, în timp ce medierea parentală se diminuează, iar competențele de reglare se dezvoltă mai lent. Această tendință coincide cu un vârf al vulnerabilității psihologice în timpul adolescenței.

CONCLUZII

De la vârsta de 13 ani, adolescenții trec de la utilizarea online supravegheată la utilizarea online ghidată. Adolescenții au o mai mare libertate de a explora oportunitățile oferite de mediul online pentru a se conecta, a învăța și a-și explora creativitatea. Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale le oferă adolescenților șansa de a-și dezvolta pasiunile și interesele și de a le împărtăși altora.

Tranziția către autonomie este o parte normală a creșterii în lumea online de astăzi, așa cum este și în mediul offline. Prin urmare, problema nu este cum să îi ținem pe adolescenți pe loc în această tranziție, ci cum să le reducem expunerea la riscuri potențiale într-o perioadă în care vulnerabilitatea lor de dezvoltare atinge cote maxime. Această vulnerabilitate este caracterizată de convergența formării identității, de o sensibilitate socioemoțională sporită și de medii structurate algoritmic.

Riscurile digitale nu decurg numai din expunere, ci și din intensitatea și structura acesteia în cadrul platformelor de comunicare socială+ concepute pentru a maximiza implicarea la o vârstă de vulnerabilitate sporită. Acești factori fac din adolescență o etapă centrală atât pentru cercetare, cât și pentru reglare.

La această vârstă, formele tradiționale de supraveghere de către îngrijitori și educatori devin din ce în ce mai ineficiente și mai dificil de pus în aplicare. Riscurile sunt din ce în ce mai mult modelate mai degrabă de structurile platformelor de comunicare socială și ale altor servicii digitale decât de comportamentul individual. O provocare majoră constă în abordarea sistemelor algoritmice care structurează expunerea și influențează comportamentul, operând însă cu un grad redus de transparență.

Abordările în materie de reglementare trebuie să echilibreze protecția cu nevoia adolescenților de autonomie și participare online. O protecție eficace necesită o abordare pe mai multe niveluri, fundamentată pe cunoașterea etapelor de dezvoltare, care să combine reglementarea platformelor de comunicare socială+, intervențiile educaționale și sprijinirea autoreglării și a utilizării critice a serviciilor digitale.

Cercetările recente indică faptul că interdicțiile generale privind utilizarea platformelor de comunicare socială+ pot fi mai puțin eficace decât se presupune adesea. Deși astfel de măsuri vizează reducerea expunerii și a riscurilor asociate, dovezile privind eficacitatea lor sunt în prezent limitate, în special pentru adolescenți. Abordările excesiv de restrictive pot fi eludate sau pot transfera riscurile către medii mai puțin reglementate.

În acest context, a fost propus ca alternativă mai bine adaptată nivelului de dezvoltare un model de participare reglementată, diferențiat în funcție de vârstă, care combină verificarea vârstei cu protejarea vieții private, siguranța integrată în proiectare și educația în domeniul mass-mediei. Această abordare adaptează măsurile de protecție la capacitățile în evoluție ale copiilor, asigurând un echilibru între siguranță, participare și drepturile copiilor în cadrul unui sistem integrat de protecție a copiilor în mediul online.

16-18 ANI: A DOUA ETAPĂ A DEZVOLTĂRII AUTONOMIEI

Adolescența târzie marchează o etapă de consolidare a identității și de creștere a autonomiei. Rolurile, valorile și conceptele de sine explorate anterior încep să se stabilizeze, ceea ce duce la autoreprezentări mai coerente și integrate la nivel intern. Între timp, capacitățile cognitive ating un nivel mai ridicat de sofisticare. Aceasta include raționamentul abstract, planificarea pe termen lung și procesul decizional reflexiv.

Aceste evoluții sprijină o participare mai autonomă la sistemele sociale, educaționale și economice. Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale nu mai sunt doar spații de explorare, ci fac parte integrantă din viața de zi cu zi, influențând comunicarea, participarea și exprimarea de sine⁶¹. Din punct de vedere neurobiologic, creierul se apropie de maturitatea funcțională, în special în cortexul prefrontal. Acest lucru duce la îmbunătățirea autocontrolului, a planificării și a procesului decizional.

Sistemele emoționale și cognitive devin mai integrate, permițând o reglare emoțională mai stabilă și o mai bună anticipare a consecințelor pe termen lung. Cu toate acestea, dezvoltarea nu este încă încheiată, procesul de maturizare continuând până la începutul vârstei adulte⁶². Acest lucru are ca rezultat un profil de stabilitate sporită, combinat cu o sensibilitate continuă la medii extrem de stimulante.

PROVOCĂRI SPECIFICE VÂRSTEI

Dependența de parcurs

În pofida creșterii gradului de maturitate în această perioadă, există în continuare vulnerabilități. Problemele de sănătate mintală apărute în etapele anterioare pot persista, mai ales atunci când mecanismele care stau la baza acestora nu sunt abordate⁶³. Acest lucru subliniază necesitatea de a proteja minorii de potențialele vătămări nu numai în timpul adolescenței, ci și începând de la cea mai fragedă vârstă.

Autoreglarea, deși îmbunătățită, rămâne dependentă de context și poate fi pusă sub semnul întrebării de mediile digitale foarte atractive. În plus, consolidarea modelelor comportamentale introduce dependența de parcurs, făcând obiceiurile deja formate să fie mai rezistente la schimbare. La această vârstă, riscurile digitale sunt asociate mai puțin cu apariția unor noi tipare și mai mult cu stabilizarea și consolidarea celor existente.

Riscuri de utilizare problematică

Tiparele de utilizare deja formate, inclusiv utilizarea problematică și excesivă sau dependența, sunt menținute și consolidate de anumite caracteristici ale platformelor de comunicare socială și ale altor servicii digitale (de exemplu, recomandările personalizate, fluxurile continue de conținut și mecanismele de implicare bazate pe recompense)⁶⁴. Sistemele algoritmice continuă să influențeze conținuturile la care sunt expuși utilizatorii și comportamentul acestora, adesea la nivel subconștient⁶⁵. În cele din urmă, vulnerabilitățile continuă să fie influențate de inegalități structurale, precum mediul familial și accesul la resurse⁶⁶.

Utilizarea platformelor de comunicare socială+ rămâne asociată cu rezultate precum perturbarea somnului, stresul emoțional și comparația socială. Cu toate acestea, efectele sunt determinate într-o măsură tot mai mare de tiparele formate pe termen lung, mai degrabă decât de sensibilitatea crescută specifică anumitor etape de dezvoltare⁶⁷. Riscurile legate de exploatarea datelor, influența comercială și participarea la economiile digitale devin mai relevante pe măsură ce adolescenții interacționează mai activ cu platformele de comunicare socială+.

CONCLUZII

Adolescența târzie reprezintă o provocare pentru siguranța copiilor în mediul online, marcând tranziția de la minorii protejați la majoritatea adulților. Principala provocare la această vârstă este reconcilierea autonomiei tot mai mari a adolescenților cu vulnerabilitățile persistente în materie de dezvoltare.

Un alt aspect important este apariția unei discrepanțe. Persoanele cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani sunt adesea tratate ca utilizatori pe deplin autonomi, în pofida proceselor de dezvoltare încă în curs. Acest lucru evidențiază necesitatea unor abordări în materie de reglementare care să depășească pragurile rigide de vârstă și să țină seama de tranzițiile treptate în materie de dezvoltare.

Protecția efectivă în această etapă trebuie să abordeze nu numai accesul și conținutul, ci și condițiile structurale care modelează comportamentul pe termen lung, inclusiv proiectarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale, a sistemelor algoritmice și a practicilor în materie de date. În această etapă de dezvoltare a autonomiei, adolescenții ar trebui sprijiniți să adopte practici sustenabile și reflexive în ceea ce privește utilizarea platformelor de comunicare socială+, inclusiv prin autoreglare și dezvoltarea unei conștientizări critice a mediilor digitale.

Riscurile au un caracter din ce în ce mai cumulativ, fiind determinate de obiceiurile deja formate și de influențele structurale, mai degrabă decât de sensibilitatea imediată asociată etapei de dezvoltare. Siguranța copiilor în mediul online trebuie, prin urmare, să se extindă în această etapă pentru a aborda tranziția către participarea autonomă, în paralel cu vulnerabilitățile persistente în materie de dezvoltare. Măsurile ar trebui să promoveze dezvoltarea unor practici de implicare durabilă care să ghideze adolescenții către vârsta adultă.

RECOMANDĂRI (13-18 ANI)

Asigurarea utilizării autonome progresive a platformelor de comunicare socială+ adecvate vârstei

De la vârsta de 13 ani, adolescenții pot începe tranziția de la utilizarea supravegheată la utilizarea autonomă a platformelor de comunicare socială+. Părinții și îngrijitorii, profesorii și educatorii își mențin un rol important în orientarea interacțiunilor online ale adolescenților. Cercurile de sprijin ale adolescenților ar trebui să promoveze în continuare interacțiunile față în față și activitățile off-line, inclusiv un somn suficient. În mediile educaționale, utilizarea dispozitivelor ar trebui să aibă un scop educațional definit.

Concluzie

Acest capitol a analizat caracteristicile definitorii și riscurile asociate utilizării mediului online de către copii în trei etape principale ale dezvoltării acestora: copilăria timpurie (0-2 ani), copilăria (3-12 ani) și adolescența (13-18 ani). Au fost prezentate recomandări generale pentru a îndruma furnizorii de platforme de comunicare socială și alte servicii digitale, autoritățile de reglementare, îngrijitorii și educatorii în ceea ce privește furnizarea unei abordări adecvate vârstei a siguranței copiilor în mediul online, în conformitate cu competențele și responsabilitățile fiecăruia dintre aceștia.

Pe baza unei analize a dovezilor disponibile privind riscurile pentru sănătatea și bunăstarea minorilor pe parcursul acestor etape de dezvoltare, a fost prezentată o abordare etapizată pentru orientarea interacțiunilor online ale copiilor și adolescenților, structurată în trei etape principale:

// 2 ani: copilăria timpurie ca etapă de dezvoltare protejată în mod special;

// 12 ani: copilăria ca etapă de dezvoltare supravegheată;

// 18 ani: adolescența ca etapă a dezvoltării autonomiei.

Cadrele și instrumentele existente pentru protecția copiilor în mediul online sunt analizate mai detaliat în capitolul 3. Măsurile menite să capaciteze minorii în mediul online și să consolideze capacitatea persoanelor din cerul lor de sprijin de a-i îndruma pe copii și adolescenți în utilizarea platformelor de comunicare socială+ sunt prezentate în capitolul 4. Capitolul următor analizează mai detaliat riscurile la care sunt expuși copiii în mediul online în diferite etape ale dezvoltării lor, inclusiv în raport cu diverși factori sociali și individuali.

02

Dovezi privind riscurile cu care se confruntă minorii în mediul online

Astfel cum se menționează la capitolul 1, siguranța copiilor în mediul online nu poate fi conceptualizată doar din perspectiva dezvoltării. Factori precum mediul socioeconomic și genul influențează în mod semnificativ tiparele de utilizare a mediului online de către copii și adolescenți, precum și vulnerabilitatea acestora la riscurile asociate⁶⁸. Sexualitatea, originea rasială și etnică, religia, proveniența din familii de migranți și nevoile educaționale speciale au, de asemenea, un impact important asupra expunerii minorilor la riscul de vătămare.

Acest capitol analizează cel de al doilea dintre cele șase principii directoare propuse de copreședinți ca un cadru pentru orientarea acțiunilor: egalitate și diversitate. Acesta subliniază modul în care inegalitățile în ceea ce privește riscurile și expunerea la riscurile din mediul online pentru diferite vârste și grupuri socioeconomice se intersectează cu nevoile minorilor pe tot parcursul dezvoltării lor. Capitolul evaluează, de asemenea, expunerea minorilor la diverse riscuri online (de exemplu, conținutul ilegal și caracteristicile dăunătoare de proiectare ale platformelor de comunicare socială și ale altor servicii digitale) care au un impact asupra sănătății lor fizice și mintale.

În prezent, **există mult mai multe dovezi (de exemplu, axarea pe hărțuirea cibernetică și pe conținutul dăunător) privind o posibilă asociere negativă între platformele de comunicare socială și sănătatea mintală** decât există în ceea ce privește efectele pozitive ale acestora. Multe dintre dovezile privind potențialul platformelor de comunicare socială de a dăuna sănătății și bunăstării minorilor sunt corelate, nepermițând formularea unor concluzii privind cauzalitatea. Cu toate acestea, oferă suficiente indicii pentru a justifica acțiuni de protecție a minorilor în mediul online.

În pofida disponibilității dovezilor în anumite domenii, unele lacune în materie de date împiedică o analiză cuprinzătoare care poate include factori de risc sociali și individuali din perspectiva dezvoltării. La un nivel mai general, lipsa transparenței și accesul limitat la datele de pe platformele de comunicare socială îngreunează cercetarea efectelor pozitive și negative ale utilizării acestor platforme de către minori⁶⁹.

Mai multe studii longitudinale și seturi de date la nivel european ar putea contribui la o mai bună înțelegere în detaliu a consecințelor riscurilor cu care se confruntă copiii și adolescenții pe diferite platforme de comunicare socială+. Orice cercetare aprofundată care implică minori necesită o atenție deosebită în ceea ce privește etica cercetării⁷⁰.

Unele dintre dovezile colectate au condus, de asemenea, la apariția unor concepții eronate în dezbaterile publice. Un exemplu îl reprezintă afirmațiile privind „degradarea creierului” („brain rot”) cauzată de platformele de comunicare socială, unele rapoarte sugerând că utilizarea excesivă a acestora ar putea duce la reducerea volumului de substanță cenușie din creier⁷¹. Astfel de afirmații sunt excesiv de reductive și nu se bazează pe dovezi medicale.

Acest capitol își propune să prezinte și să consolideze baza actuală de dovezi. **Dovezile solide cu privire la modul în care riscurile și experiențele nocive sunt legate de diferitele servicii digitale, și nu doar de platformele de comunicare socială, sunt esențiale pentru a fundamenta acțiunile adecvate** de protecție și capacitate a minorilor în mediul online. Oportunitățile pentru copii și adolescenți în lumea digitală sunt explorate în capitolul 4.

Factori de risc sociali și individuali

GENUL ȘI SEXUALITATEA

Riscuri pentru fete și băieți

Femeile și fetele tinere sunt deosebit de expuse la o serie de experiențe nocive specifice genului în mediul online. Acestea includ hărțuirea cu caracter sexist și misogin și expunerea disproporționată la riscuri de natură sexuală⁷², precum distribuirea fără consimțământ a imaginilor intime și a materialelor deepfake cu conținut sexual explicit în mediul online⁷³.

În general, cercetările sugerează că fetele sunt mai predispuse decât băieții să fie victime ale hărțuirii cibernetice⁷⁴. Un studiu a arătat că până la 63 % dintre fetele din Europa au declarat că s-au confruntat cu o formă de hărțuire online pe platformele de comunicare socială⁷⁵.

Există unele dovezi că **experiențele nocive la care sunt expuse femeile și fetele tinere în mediul online evoluează odată cu vârsta**. Fetele cu vârste cuprinse între 13 și 15 ani pot fi mai expuse excluderii din conversațiile de grup, criticilor și comentariilor jignitoare legate de aspectul fizic, bârfelor și umilirii publice⁷⁶. În același timp, fetele și tinerele cu vârste cuprinse între 11 și 18 ani pot fi mai expuse abuzurilor cu caracter sexual sau comportamentelor de control, inclusiv constrângere, materiale deepfake și racolare în scopuri sexuale. Deși fetele de această vârstă sunt deosebit de expuse riscului, băieții sunt, de asemenea, expuși acestor pericole.

Răspândirea tot mai largă a inteligenței artificiale (IA) și integrarea acesteia în aplicațiile și serviciile online amplifică riscurile⁷⁷. De exemplu, materialele deepfake pot fi utilizate în scopuri răuvoitoare pentru hărțuirea cibernetică a altor persoane⁷⁸. De la apariția lor, crearea de materiale deepfake a cunoscut o creștere continuă, acestea putând fi utilizate pentru comiterea abuzurilor sexuale în mediul online⁷⁹. Deepfake-urile au introdus o nouă dimensiune a experiențelor nocive, care nu numai că dăunează reputației unei persoane, ci, la fel ca alte acte de hărțuire cibernetică, ar putea duce, de asemenea, la traume psihologice.

Fetele pot fi mai expuse riscurilor asociate comparației sociale în mediul online și pot prezenta un risc mai ridicat de a dezvolta o imagine negativă asupra propriului corp⁸⁰. Cercetările sugerează că presiunea exercitată de prieteni/colegi în ceea ce privește idealurile de imagine corporală poate fi amplificată de utilizarea mediului online⁸¹.

Prin urmare, fetele pot fi mai predispuse să adere la comunități online care încurajează tulburările de alimentație sau să promoveze astfel de comunități⁸². Dovezile indică o legătură între interacțiunile online ale

adolescentelor în scopul autoprezentării, inclusiv utilizarea platformelor de comunicare socială, și efectele negative asupra sănătății mintale, printre care depresia și anxietatea⁸³. Fetele cu vârsta cuprinsă între 10 și 12 ani pot fi expuse unui risc deosebit.

În general, fetele petrec mai mult timp decât băieții pe platformele de comunicare socială și utilizând funcțiile de chat online⁸⁴. Unele studii au asociat utilizarea moderată sau intensă a serviciilor digitale de către fete cu o prevalență mai ridicată a problemelor de sănătate mintală și cu un nivel mai scăzut al stării de bine⁸⁵.

Băieții, în schimb, tind să petreacă mai mult timp jucând jocuri video în mediul online. O serie de studii au demonstrat că jocurile online sunt asociate cu probleme de sănătate mintală, cum ar fi depresia și anxietatea. Cu toate acestea, asocierea dintre utilizarea platformelor de comunicare socială și problemele de sănătate mintală poate fi mai puternică decât cea dintre utilizarea jocurilor și astfel de probleme⁸⁶. În cazul băieților, riscul de comportamente sexuale inadecvate este mai ridicat în mediul online decât în situațiile din viața reală. Vulnerabilitatea lor în aceste contexte este adesea subestimată⁸⁷.

În cele din urmă, fetele și băieții pot face față în mod diferit experiențelor nocive din mediul online. În cazul hărțuirii cibernetice, băieții și tinerii pot fi mai predispuși să recurgă la strategii de evitare, din cauza normelor sociale care îi încurajează să își gestioneze singuri problemele, în loc să solicite ajutorul persoanelor din cercurile lor de sprijin⁸⁸. Atât în cazul fetelor, cât și al băieților, studiile asociază utilizarea mai intensă a platformelor de comunicare socială cu o sănătate mintală mai precară și un nivel mai scăzut al stării de bine⁸⁹.

Comunitățile LGBTQ+

Copiii și adolescenții cu orientări sexuale diverse sunt mai predispuși să se confrunte cu manifestări de ură⁹⁰ și violență în mediul online, inclusiv cu hărțuire cibernetică⁹¹ și hărțuire sexuală⁹². Serviciile digitale pot, de asemenea, amplifica riscul ca tinerii utilizatori LGBTQ+ să fie victime ale racolării în scopuri sexuale, ale agresiunilor sexuale sau ale dezvăluirii orientării lor sexuale ori a identității lor de gen fără consimțământul lor⁹³.

La nivelul populației, 63 % dintre persoanele care aparțin comunităților LGBTQ+ declară că au întâlnit în mediul online conținut violent și dezinformare îndreptate împotriva comunităților LGBTQ+⁹⁴. Dovezile sugerează că adolescenții care fac parte din comunitățile LGBTQ+ sunt mai predispuși să utilizeze spațiile online pentru a-și explora sexualitatea și identitatea online, pentru a căuta informații privind sănătatea sexuală sau pentru a obține sprijin din partea adolescenților de aceeași vârstă și a se conecta cu aceștia fără a se expune riscurilor asociate interacțiunilor „față în față”⁹⁵.

Acest lucru poate crește expunerea copiilor și adolescenților LGBTQ+ la riscuri și experiențe nocive în mediul online. În pofida numeroaselor argumente în favoarea potențialului spațiilor online de a le oferi copiilor și adolescenților cu orientări sexuale diverse șansa de a se conecta și de a primi sprijin din partea celor de aceeași vârstă, dovezile sugerează că interacțiunile față în față pot rămâne mai eficace în oferirea de sprijin decât interacțiunile online⁹⁶.

CONTEXTUL SOCIOECONOMIC

Adolescenții care provin din medii socioeconomice defavorizate sunt mai predispuși la experiențe negative în mediul online, inclusiv hărțuire cibernetică⁹⁷, utilizarea excesivă a dispozitivelor, dependența de platformele de comunicare socială⁹⁸ și utilizarea problematică a acestora⁹⁹. Factorii socioeconomi, inclusiv veniturile familiale mai scăzute, pot crește, de asemenea, prevalența experiențelor online nocive în rândul copiilor și adolescenților¹⁰⁰.

Mediul familial are o influență importantă asupra expunerii minorilor la experiențe nocive online. Copiii și adolescenții ai căror părinți au un nivel scăzut de alfabetizare digitală pot fi expuși unor riscuri mai mari în mediul online¹⁰¹. Dovezile sugerează că minorii care provin din medii socioeconomice mai puțin favorizate tind să aibă un nivel mai scăzut de alfabetizare digitală, necesară pentru a naviga în siguranță în mediul online, și pot adopta mai frecvent comportamente riscante online¹⁰².

Pe de altă parte, familiile mai favorizate pot dispune de mai multe resurse și pot fi mai bine pregătite să îndrume copiii și adolescenții în vederea unei interacțiuni pozitive cu tehnologiile digitale¹⁰³ și să gestioneze efectele negative ale acestora. Astfel, utilizarea problematică a serviciilor digitale, inclusiv a platformelor de comunicare socială, poate consolida inegalitățile existente în ceea ce privește sănătatea, implicarea academică și realizările adolescenților și tinerilor adulți.

Deși faptul de a locui într-o zonă urbană sau rurală nu pare să influențeze în mod direct expunerea minorilor la riscuri în mediul online, copiii și adolescenții care locuiesc în zone rurale pot fi mai predispuși să recurgă la mecanisme de adaptare bazate pe evitare, care sunt asociate mai îndeaproape cu efecte negative asupra sănătății mintale. Acest lucru evidențiază necesitatea dezvoltării unor programe care să abordeze inegalitățile sociale, inclusiv în zonele rurale și în cele insuficient deservite, pentru a reduce riscul ca minorii să fie expuși unor experiențe nocive în mediul online¹⁰⁴.

ORIGINEA RASIALĂ ȘI ETNICĂ, RELIGIA ȘI PROVENIENȚA

DIN FAMILII DE MIGRANȚI

Adolescenții care aparțin minorităților rasiale sunt mai predispuși la experiențe nocive în mediul online, precum hărțuirea cibernetică, discriminarea rasială și alte forme de hărțuire¹⁰⁵. Dovezile din Europa indică faptul că discursul instigator la ură din mediul online vizează frecvent persoane pe criterii de origine rasială sau etnică, religie, cetățenie ori proveniență din familii de migranți, persoanele de culoare, romii, evreii și musulmanii numărându-se printre grupurile cel mai frecvent vizate¹⁰⁶. În plus, rasismul, ura pe criterii religioase, ura bazată pe orientarea sexuală și sexismul se numără printre cele mai răspândite forme de discurs instigator la ură întâlnite în mediul online¹⁰⁷.

Dovezile din partea Uniunii Europene sugerează, de asemenea, că aceste experiențe online reflectă modele mai ample de discriminare care afectează comunitățile minoritare. Potrivit Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), aproape jumătate (47 %) dintre musulmanii intervievați în 13 state membre ale UE au raportat că s-au confruntat cu discriminare rasială în ultimii cinci ani. Printre acestea se numără hărțuirea și discriminarea în educație, ocuparea forței de muncă și spațiile publice. De asemenea, multe persoane au declarat că au fost expuse în mediul online unor manifestări de ostilitate față de musulmani¹⁰⁸. În mod similar, sondajul FRA în rândul persoanelor de origine africană a arătat că aproape jumătate dintre respondenți s-au confruntat cu discriminare rasială, mediul online fiind identificat drept unul dintre principalele spații în care se manifestă abuzurile rasiste¹⁰⁹.

Se pare că există o normalizare și o banalizare din ce în ce mai mare a discursurilor online instigatoare la ură. Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) din cadrul Consiliului Europei a evidențiat creșterea nivelului discursurilor instigatoare la ură în întreaga Europă. Aceasta menționează că originea etnică și religia se numără printre cei mai frecvenți factori de risc pentru expunerea la ură în mediul online și avertizează că retorica xenofobă, antimusulmană, antisemită și rasistă împotriva persoanelor de culoare a devenit tot mai normalizată în spațiile digitale¹¹⁰.

În plus, la nivelul populației, dovezile sugerează că persoanele care aparțin minorităților pot fi afectate în mod disproporționat de restricțiile și măsurile de eliminare a conținutului aplicate de sistemele de moderare, ca urmare a prejudecăților încorporate în algoritmi utilizați de aceste sisteme¹¹¹. Acest lucru reflectă preocupări mai ample privind prejudecățile legate de origine etnică și de gen din modelele de detectare și predicție a limbajului, utilizate de furnizorii de servicii digitale pentru identificarea automată a conținuturilor nocive din mediul online¹¹².

COPII CU NEVOI EDUCAȚIONALE SPECIALE

Dovezile sugerează că tinerii cu cerințe educaționale speciale și dizabilități sunt mai predispuși la experiențe nocive¹¹³, precum discurs instigator la ură, hărțuire cibernetică, amenințări online, hărțuire, expunere la conținut sexual și racolare în scopuri sexuale în mediul online¹¹⁴.

Factori precum barierele de comunicare și nivelul de alfabetizare emoțională pot accentua vulnerabilitățile existente ale copiilor și adolescenților cu dizabilități în mediul online¹¹⁵. Izolarea socială și sentimentele de vulnerabilitate resimțite de minorii cu dizabilități cresc semnificativ riscul ca aceștia să devină victime¹¹⁶.

Dovezile sugerează că copiii și adolescenții cu dizabilități se pot simți mai confortabil să se exprime în mediul online¹¹⁷. În plus, minorii cu dizabilități utilizează într-o măsură mai mare mediul online pentru a-și împărtăși interesele și hobby-urile, pentru a se juca împreună cu alte persoane și pentru a căuta informații despre sănătate și sprijin emoțional, în pofida expunerii mai ridicate la experiențe nocive în mediul online¹¹⁸.

În mod similar, cercetările sugerează că minorii cu tulburări de neurodezvoltare, inclusiv tulburarea de deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), sunt mai expuși riscului de utilizare problematică a mediului online¹¹⁹. În plus, minorii cu caracteristici asociate tulburării de spectru autist și dizabilităților intelectuale și de dezvoltare prezintă un risc mai ridicat de a deveni ținte ale hărțuirii în mediul online¹²⁰. Timpul îndelungat petrecut în fața ecranelor poate fi, de asemenea, asociat cu o accentuare a simptomelor ADHD¹²¹.

Este important de remarcat faptul că factorii de risc sociali și individuali pentru copii și adolescenți se intersectează în mediul online. De exemplu, minorii cu dizabilități pot fi mai predispuși să fie ținta discursurilor instigatoare la ură în mediul online care îi vizează pe criterii de gen, orientare sexuală, rasă sau religie¹²². Acest lucru demonstrează necesitatea de a lua în considerare interacțiunea dintre diverșii factori sociali și individuali și modul în care aceștia exacerbează expunerea anumitor grupuri sociale la experiențe nocive atunci când se elaborează măsuri de promovare a siguranței copiilor în mediul online.

RISCURI PENTRU SĂNĂTATEA MINTALĂ

Potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății, la nivel mondial, unul din șapte copii și adolescenți cu vârste cuprinse între 10 și 19 ani se confruntă cu o problemă de sănătate mintală¹²³. La nivel european, sondajul Eurobarometru din 2023 privind sănătatea mintală a arătat că 59 % dintre tineri s-au confruntat cu o problemă emoțională sau psihosocială, precum stări de depresie sau anxietate¹²⁴.

În rândul adolescenților, depresia, anxietatea și tulburările de comportament se numără printre principalele cauze de îmbolnăvire¹²⁵. La nivel mondial, suicidul se numără printre principalele cauze de deces în rândul tinerilor¹²⁶ (a se vedea mai jos: Autovătămare deliberată și riscul de suicid). La nivelul populației, grupurile vulnerabile, inclusiv persoanele care aparțin comunităților LGBTIQ+ și cele provenite din familii de migranți sau refugiați, sunt cele mai expuse riscurilor¹²⁷.

Dovezile sugerează că fetele sunt deosebit de vulnerabile, de exemplu la comparația bazată pe aspectul fizic și la evaluarea socială mediată de platforme. Pentru mulți minori, vârsta cuprinsă între 10 și 12 ani mar-

chează un stadiu incipient în dezvoltarea problemelor de internalizare, cum ar fi anxietatea și simptomele depresive. Problemele de sănătate mintală pot continua în adolescență, ceea ce reprezintă vârful de vulnerabilitate, dacă mecanismele subiacente rămân neabordate.

Problemele de sănătate mintală nu au doar consecințe directe grave asupra bunăstării și dezvoltării copiilor și adolescenților. Acestea afectează, de asemenea, frecvența școlară și performanțele școlare ale minorilor, precum și, ulterior în viață, capacitatea lor de inserție profesională¹²⁸. Datele sugerează efecte ample ale utilizării serviciilor digitale, în special a platformelor de comunicare socială, asupra sănătății și dezvoltării copiilor și adolescenților.

Un studiu a indicat că utilizarea excesivă a platformelor de comunicare socială, timp de peste trei ore pe zi, poate fi asociată cu efecte negative asupra sănătății mintale, în special cu depresia și anxietatea¹²⁹. În mod similar, rezultatele evaluării PISA din 2022, care a inclus 22 de state membre ale UE, au arătat că probabilitatea estimată ca tinerii de 15 ani să se confrunte cu probleme de sănătate mintală crește odată cu timpul petrecut online¹³⁰.

DOVEZI PRIVIND RELAȚIA BIDIRECȚIONALĂ DINTRE PROBLEMELE DE SĂNĂTATE MINTALĂ ȘI UTILIZAREA SERVICIILOR DIGITALE

„Este necesară o perspectivă mai amplă și o analiză mai atentă a diverselor tehnologii implicate. [...] Concentrarea exclusivă asupra platformelor de comunicare socială este mult prea restrictivă, întrucât alte tehnologii, precum IA generativă, prezintă riscuri comparabile sau chiar mai mari pentru minori.”

— JUDITH SIMON,
PROFESOR DE ETICĂ ÎN DOMENIUL
TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIEI,
UNIVERSITATEA DIN HAMBURG

Relația dintre interacțiunea copiilor și adolescenților cu lumea platformelor de comunicare socială+ și problemele de sănătate mintală este complexă. În ceea ce privește platformele de comunicare socială, dovezile indică o relație bidirecțională între interacțiunile online ale minorilor și prevalența problemelor de sănătate mintală¹³¹. Cu alte cuvinte, interacțiunile copiilor și adolescenților în mediul online pot atât să cauzeze probleme de sănătate mintală, cât și să le agraveze pe cele existente, inclusiv depresia¹³².

Dovezile existente susțin ideea că experiențele negative în mediul online sunt foarte frecvente în rândul adolescenților care se confruntă deja cu probleme de sănătate mintală¹³³. Adolescenții care se confruntă cu anxietate socială pot fi deosebit de predispuși să petreacă mai mult timp pe platformele de comunicare socială sau să dezvolte tipare problematice de utilizare¹³⁴. Persoanele cu anxietate socială apelează uneori la platformele de comunicare socială pentru a construi relații online pozitive, atenuând anxietatea cauzată de interacțiunile față în față, dar promovând comportamente de evitare.

În mod similar, este probabil ca expunerea minorilor la conținuturi inadecvate vârstei lor, inclusiv la

conținuturi care prezintă sau încurajează autovătămarea fizică, tulburările de alimentație și sinuciderea, să exacerbeze afecțiunile preexistente.

Pentru adolescenții de pe platformele de comunicare socială, calitatea rețelelor offline și trăsăturile de personalitate, inclusiv introversiunea sau extroversiunea, pot acționa ca factori de protecție sau de risc. Cercetările sugerează că utilizarea platformelor de comunicare socială de către adolescenții extroverți cu o bună stimă de sine și prietenii offline de înaltă calitate poate consolida relațiile offline și poate spori sprijinul online.

Pe de altă parte, adolescenții introverți, cu o stimă de sine scăzută și cu rețele sociale mai restrânse offline, pot fi mai predispuși să își caute noi prieteni în mediul online. Acest lucru poate crește riscul de expunere la contacte nedorite sau la conținuturi nedorite¹³⁵.

INSTRUMENTE ȘI COMPANIONI IA PE PLATFORMELE DE COMUNICARE SOCIALĂ+

Progresele tehnologice recente au accelerat utilizarea IA generative, a roboților de chat cu modele lingvistice de mari dimensiuni și a „companionilor IA” de către copii și adolescenți. Această schimbare a fost însoțită de o preocupare din ce în ce mai mare cu privire la implicațiile acestor tehnologii pentru sănătatea mintală și bunăstarea minorilor. Acesta este motivul pentru care co-președinții au optat pentru termenul larg „platforme de comunicare socială+” în prezentul raport.

Spre deosebire de instrumentele digitale de sănătate mintală anterioare, inclusiv aplicațiile și realitatea virtuală, care au întâmpinat dificultăți în a susține utilizarea, roboții de chat bazați pe IA sunt deja utilizați de milioane de copii și adolescenți pentru a căuta informații (inclusiv cu privire la probleme de sănătate mintală), interacțiune și sprijin emoțional. Unele dovezi preliminare indică posibile beneficii, precum potențialul agenților de conversație bazați pe IA de a contribui la reducerea simptomelor depresiei¹³⁶.

Cercetările indică, de asemenea, posibile beneficii ale interfețelor bazate pe IA pentru educația favorabilă incluziunii a elevilor cu dizabilități vizuale, fizice și cognitive¹³⁷. Cu toate acestea, impactul instrumentelor bazate pe IA asupra educației și dezvoltării competențelor minorilor trebuie analizat mai aprofundat pentru a înțelege potențialele beneficii și riscuri¹³⁸.

Din relatările apărute în mass-media și din cercetările preliminare reies semnale îngrijorătoare privind posibila asociere a IA cu simptome „psihotice”, atașamentul parasocial, tiparele de dependență¹³⁹ și incitarea la suicid¹⁴⁰. Dovezile sugerează că minorii percep adesea „companionii IA” ca având trăsături umane¹⁴¹. Cu toate acestea, este posibil ca aceștia să nu ofere un sprijin empatic autentic și pot prezenta riscuri pentru sănătatea mintală a minorilor¹⁴².

Copiii de vârstă mică pot fi deosebit de susceptibili de a deveni atașați emoțional de companionii IA, pe care ar putea să îi înțeleagă ca fiind parteneri sociali receptivi. Adolescenții care utilizează aceste instrumente pentru schimburi personale și emoționale sunt, de asemenea, expuși riscurilor de atașament și dependență.

Un studiu european recent a arătat că peste 86 % dintre adolescenții irlandezi, francezi, germani și suedezi utilizează instrumente de IA. Dintre aceștia, peste jumătate utilizează instrumente de IA pentru a discuta subiecte intime și pentru a găsi soluții la probleme personale¹⁴³. Acest studiu a indicat că adolescenții care utilizează instrumente de IA sunt mai predispuși să prezinte simptome de anxietate.

Sistemele de IA pot exploata vulnerabilitățile minorilor, profitând de curiozitatea lor naturală, de dorința de recompensă, de susceptibilitatea la presiuni și de înclinația către gratificarea imediată. De asemenea, acestea pot amplifica impactul tehnicilor de design manipulator, precum „influențarea” comportamentului (*behavioural nudging*)¹⁴⁴.

Prejudecățile algoritmice și sociale încorporate în datele utilizate pentru antrenarea sistemelor de IA pot, de asemenea, favoriza dezinformarea, informarea eronată și stereotipurile pe care minorii le pot interioriza încă de la o vârstă fragedă¹⁴⁵. Consecințele exploatării bazate pe IA pot fi grave și de lungă durată pentru copii și adolescenți, inclusiv comportamente care creează dependență, concentrare și capacități cognitive reduse, performanțe academice slabe și dificultăți sociale.

Copiii cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani pot fi deosebit de expuși la dezvoltarea unor comportamente timpurii de dependență, care pot continua până la vârsta adolescenței timpurii și dincolo de aceasta. Sunt necesare cercetări suplimentare, nu numai cu privire la oportunitățile pe care instrumentele IA le oferă copiilor și adolescenților, ci și pentru a înțelege modul de detectare a experiențelor nocive și de asigurare a faptului că supravegherea umană rămâne o parte esențială a sprijinului mediat de IA.

În plus, caracteristicile bazate pe IA (de exemplu, cele din mediile de joc, inclusiv personajele bazate pe IA, generarea de conținut personalizat și chatboturile integrate în jocuri) nu sunt pe deplin reglementate de cadrul legislativ existent astfel încât să se asigure o protecție adecvată a minorilor în mediul online¹⁴⁶.

SINGURĂTATEA POATE FI ATÂT O CAUZĂ, CÂT ȘI UN EFECT AL UTILIZĂRII PLATFORMELOR DE COMUNICARE SOCIALĂ

În cazul copiilor și adolescenților, singurătatea poate fi atât o cauză, cât și un efect al utilizării platformelor de comunicare socială¹⁴⁷. În cazurile în care singurătatea poate fi considerată o cauză, sentimentul de izolare poate determina o utilizare mai intensă a platformelor de comunicare socială¹⁴⁸, în vederea stabilirii de noi relații de prietenie. Singurătatea resimțită offline poate, de asemenea, favoriza comportamente precum prezentarea nerealistă a propriei persoane în mediul online, ceea ce poate, la rândul său, accentua sentimentul de singurătate¹⁴⁹.

În general, experiențele nocive din mediul online îi pot determina pe minori să se retragă din activitățile sociale și școlare, să își piardă încrederea în ceilalți și să devină mai reticenți în a participa la activități online care contribuie la starea de bine (precum interacțiunea cu prietenii sau accesarea unor servicii)¹⁵⁰. Este important să se recunoască faptul că experiențele nocive online, inclusiv hărțuirea cibernetică, se suprapun frecvent cu prejudiciile din lumea fizică.

UTILIZARE PASIVĂ VERSUS UTILIZARE ACTIVĂ

Modul în care sunt proiectate platformele de comunicare socială+ este un alt factor important în ceea ce privește modul în care aceste servicii afectează sănătatea mintală a copiilor și adolescenților. Mecanismele automatizate, optimizate în funcție de obiective comerciale, pot duce la expunerea minorilor la un

flux aparent nesfârșit de conținuturi nocive, de la imagini explicite cu acte de autovătămare și conținuturi privind tulburările de alimentație până la imagini cu caracter sexual¹⁵¹.

Cercetările arată că modul în care copiii și adolescenții interacționează cu platformele de comunicare socială influențează efectele pe care le poate avea această utilizare asupra sănătății mintale și a bunăstării lor. Utilizarea pasivă, precum navigarea și derularea conținutului, poate fi asociată cu niveluri mai ridicate ale simptomelor depresive, ale sentimentului de singurătate și ale stresului¹⁵².

În schimb, utilizarea activă, precum publicarea de conținuturi, comentarea, schimbul de mesaje și acordarea de aprecieri, tinde să se coreleze cu un nivel mai ridicat al bunăstării, cu o mai mare satisfacție față de viață (în special în rândul fetelor) și cu o percepție mai accentuată a sprijinului social. Cu toate acestea, unele studii prezintă rezultate neconcludente în ceea ce privește relația dintre utilizarea activă și cea pasivă și prevalența depresiei¹⁵³.

PREOCUPĂRI LEGATE DE IMAGINEA CORPORALĂ

ȘI COMPORTAMENTE ALIMENTARE

Platformele de comunicare socială oferă copiilor și adolescenților acces la o gamă largă de conținuturi legate de comportamentele alimentare, cuprinzând atât practici sănătoase, cât și nesănătoase. Canalele care promovează tulburările de alimentație prezintă motive serioase de îngrijorare și pot favoriza comportamente alimentare disfuncționale, împiedicând recuperarea¹⁵⁴.

Astfel de canale pot utiliza hashtaguri care se modifică în permanență pentru a evita detectarea și blocarea de către platformele de comunicare socială, promovând idealul de suplețe, o stimă de sine scăzută și perfecționismul. Aceste comportamente sunt asociate cu tulburări de alimentație care afectează în special fetele adolescente¹⁵⁵, începând de la vârsta de 10 ani.

Diseminarea pe scară largă și normalizarea postărilor care promovează „corpul perfect” și a imaginilor care promovează idealul unui corp foarte slab, adesea prin activități axate pe fotografii pe rețelele sociale, pot contribui și mai mult la nemulțumirea copiilor și adolescenților față de propria imagine corporală și la sentimentul de rușine față de propriul corp.

Această expunere poate duce la o auto-obiectificare mai accentuată, la preocupări legate de imaginea corporală și chiar la dorința de a recurge la intervenții de chirurgie estetică. Adolescenții, în special fetele, prezintă un risc deosebit de a dezvolta o percepție negativă asupra propriului corp, perpetuată de promovarea pe platformele de comunicare socială a unor standarde corporale idealizate¹⁵⁶.

DEZINFORMAREA ȘI INFORMAREA ERONATĂ

Minorii tind să prefere mijloacele de comunicare socială și platformele online ca surse de știri și informații, în detrimentul canalelor mass-media tradiționale¹⁵⁷. Această utilizare îi expune la o gamă largă de cazuri de dezinformare și de informare eronată în mediul online.

Până la vârsta de 8 ani, aproximativ jumătate dintre copii declară că se confruntă săptămânal cu informații eronate¹⁵⁸. Cu cât copiii sunt mai mari, cu atât declară mai frecvent că se confruntă cu informații eronate¹⁵⁹. Un sondaj realizat în Statele Unite a indicat că peste o treime dintre adolescenți au fost induși în eroare de conținuturi false din mediul online¹⁶⁰.

Este posibil ca copiii și adolescenții să nu fie nici măcar familiarizați cu noțiunile de informare eronată și dezinformare, ceea ce poate duce la o raportare insuficientă și la o conștientizare redusă a riscurilor asociate. Acest lucru evidențiază decalajul dintre capacitățile cognitive și emoționale ale copiilor și riscurile la care sunt expuși în mediul online. Deși aproximativ 70 % dintre tinerii din UE au declarat că pot identifica cu încredere dezinformarea în mediul online¹⁶¹, răspunsurile lor sunt influențate de modul în care înțeleg ce constituie dezinformare, precum și de alți factori (de exemplu, genul, mediul socioeconomic etc.).

Odată cu apariția unor tehnologii tot mai sofisticate, capabile să creeze și să disemineze informații eronate și dezinformare, inclusiv a instrumentelor bazate pe IA¹⁶², devine din ce în ce mai dificil pentru utilizatori, în special pentru minori, să distingă informațiile care nu sunt de încredere de cele provenite din surse de încredere.

Minorii pot nu numai să fie afectați în mod direct de informarea eronată și de dezinformare, ci și să o disemineze în rândul prietenilor/colegilor¹⁶³, de exemplu pentru a câștiga popularitate sau confirmare¹⁶⁴. O tendință deosebit de îngrijorătoare este utilizarea tot mai frecventă de către adolescenți a platformelor de comunicare socială pentru a căuta informații despre probleme personale și aspecte legate de sănătatea fizică și mintală, în pofida răspândirii pe scară largă a informațiilor eronate pe aceste teme în mediul online¹⁶⁵.

O investigație jurnalistică realizată în 2021 a arătat că, în primele 35 de minute de utilizare a unei platforme de comunicare socială, aproape 90 % dintre utilizatori au fost expuși la informații eronate referitoare la vaccinurile împotriva COVID-19¹⁶⁶. Aceste constatări evidențiază necesitatea unor măsuri de protecție pentru a limita răspândirea informării eronate și a dezinformării online.

În ciclurile de evaluare și atenuare a riscurilor ale platformelor online foarte mari și ale motoarelor de căutare online foarte mari în temeiul Regulamentului UE privind serviciile digitale, atât furnizorii, cât și societatea civilă au remarcat riscuri sistemice pentru sănătatea publică care decurg din diseminarea pe scară largă a dezinformării și a informării eronate în domeniul medical. Furnizorii de piețe online au remarcat, de asemenea, riscurile sistemice care decurg din vânzarea de substanțe legale, dar dăunătoare, de produse medicale ilegale, neconforme sau nereglementate pe piețele lor. Conținutul legat de automutilare, tulburările de alimentație și practicile riscante în materie de sănătate reprezintă un alt motiv de îngrijorare.

Acest lucru subliniază importanța înzestrării copiilor și adolescenților, dar și a îngrijitorilor și a educatorilor, cu competențe digitale și de alfabetizare digitală de la o vârstă fragedă. Serviciile publice, inclusiv serviciile de sănătate, ar trebui să analizeze modalitățile prin care informațiile și recomandările corecte, adecvate vârstei, privind sănătatea mintală, fizică și sexuală, precum și alte aspecte legate de sănătate, pot fi puse la dispoziție în mediul online¹⁶⁷ copiilor, adolescenților și persoanelor care îi îngrijesc.

AUTOVĂTĂMARE DELIBERATĂ ȘI RISCUL DE SUICID

Prevalența autovătămării deliberate în rândul adolescenților este dificil de stabilit din cauza datelor limitate privind prezentările la spital, însă dovezile sugerează o creștere a frecvenței acestora¹⁶⁸. Organizația Mondială a Sănătății (OMS) indică suicidul drept a treia cauză principală de deces la nivel mondial în

rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani în 2021, femeile din această grupă de vârstă fiind deosebit de vulnerabile¹⁶⁹.

Utilizarea platformelor de comunicare socială+ pentru accesarea și distribuirea conținuturilor privind autovătămarea deliberată reprezintă o problemă la nivelul societății. Astfel de activități contribuie la normalizarea și desensibilizarea comportamentelor de autovătămăre. Cercetările indică faptul că expunerea pe platformele de comunicare socială la conținuturi legate de autovătămăre sau suicid poate genera așa-numitele efecte de „contagiune” sau „Werther”¹⁷⁰. Interacțiunea pe platformele de comunicare socială cu conținuturi legate de suicid și autovătămăre poate crește, de asemenea, probabilitatea ca utilizatorii să fie expuși ulterior la conținuturi similare, ca urmare a amplificării algoritmice¹⁷¹.

Adolescenții pot publica pe rețelele sociale conținuturi legate de autovătămăre pentru a simți că aparțin unui grup sau pentru a căuta validare ori sprijin. Cu toate acestea, feedbackul primit poate fi dificil de gestionat. Deși poate oferi sprijin și avea efecte pozitive, acesta poate, de asemenea, să consolideze în mod neintenționat comportamentele de autovătămăre sau suicidare¹⁷². Relația dintre influența rețelelor sociale și riscul de suicid este complexă, implicând asocieri indirecte și multidimensionale [a se vedea caseta privind cazul „White Tiger”].

Victimizarea în mediul online, inclusiv hărțuirea cibernetică, și potențialul acesteia de a accentua sentimentul de izolare al copiilor și adolescenților au fost asociate cu o prevalență mai ridicată a autovătămării deliberate și a ideății suicidare¹⁷³. Rolul platformelor de comunicare socială+ în aceste contexte necesită o analiză atentă pentru a atenua efectele negative și pentru a sprijini în mod eficace copiii vulnerabili, adolescenții și cercurile lor de sprijin.

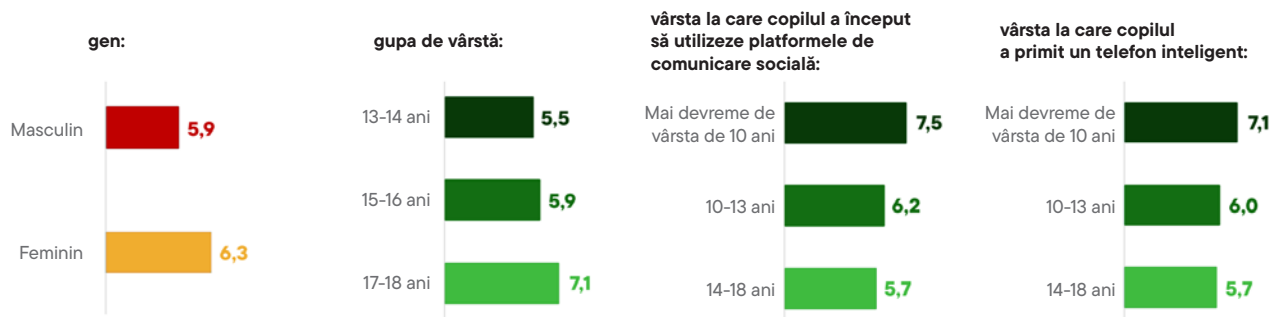
Riscuri pentru sănătatea fizică

Majoritatea efectelor asupra sănătății fizice ale platformelor de comunicare socială și ale altor servicii digitale sunt asociate cu utilizarea ecranelor de către minori în general, mai degrabă decât cu tipuri specifice de utilizare, cum ar fi platformele de comunicare socială. La fel ca în cazul platformelor de comunicare socială, timpul petrecut în fața ecranelor nu implică neapărat doar efecte negative, ci depinde în mare măsură de activitatea specifică desfășurată. Principalele teme de cercetare în acest domeniu includ impactul timpului petrecut în fața ecranelor asupra vederii, dezvoltării creierului, consumului de alcool și somnului la copii și adolescenți¹⁷⁴.

Datele Eurobarometru privind impactul timpului excesiv petrecut în fața ecranelor și al platformelor de comunicare socială asupra sănătății mintale a tinerilor indică faptul că copiii cu vârste cuprinse între 13 și 18 ani petrec în medie 4,5 ore pe ecrane într-o zi de școală obișnuită. La sfârșit de săptămână, această durată crește la o medie de 6,1 ore pe zi, aproape jumătate dintre adolescenți (46 %) depășind 6 ore. În weekend, 14 % dintre adolescenți depășesc 10 ore pe zi.

Figura 1: Utilizarea sporită a ecranelor de către adolescenți în weekend

Întrebare: Cât timp petreci în total în fața ecranelor (telefon mobil, computer, tabletă, televizor, consolă de jocuri)?^a

Sursă: Comisia Europeană (2026). Impactul timpului excesiv petrecut în fața ecranelor și pe platformele de comunicare socială asupra sănătății mintale a tinerilor – iunie 2026 – sondaj Eurobarometru.

VEDEREA ȘI SĂNĂTATEA FIZICĂ

„Majoritatea riscurilor discutate în cadrul Grupului special privind siguranța copiilor în mediul online, inclusiv timpul excesiv petrecut în fața ecranelor și utilizarea aplicațiilor de companion IA, sunt relevante nu numai pentru copii și tineri, ci și pentru persoanele de toate vârstele.”

— ALBERTO MONGE ROFFARELLO, CONFERENȚIAR UNIVERSITAR ÎN DOMENIUL BUNĂSTĂRII DIGITALE ȘI AL PROIECTĂRII ETICE A IA, POLITECNICO DI TORINO

Este recunoscut faptul că utilizarea prelungită a ecranelor crește riscul de dureri de spate, dureri de cap¹⁷⁵ și oboseală digitală a ochilor (denumită și sindromul privitului la calculator). Riscul de apariție a acestor simptome crește în cazul utilizării îndelungate a ecranelor, al problemelor de vedere necorectate, al textului de dimensiuni mici, al rezoluției scăzute, al poziționării necorespunzătoare a ecranului ca înălțime sau distanță și al iluminării inadecvate¹⁷⁶.

Copiii sunt deosebit de vulnerabili la problemele de vedere cauzate de utilizarea prelungită a ecranelor, deoarece mulți dintre ei au tulburări de vedere nediagnosticate sau beneficiază de examinări oftalmologice de calitate necorespunzătoare¹⁷⁷. În pofida opiniilor larg răspândite, nu există dovezi solide care să indice o legătură între timpul total petrecut în fața ecranelor și apariția miopiei.

Petrecerea unei perioade excesive de timp pe platformele de comunicare socială+ poate conduce, de asemenea, la un cost de oportunitate, în cazul în care copiii și adolescenții nu sunt în măsură să se implice în activități offline, inclusiv activități fizice și jocuri offline, care sunt esențiale pentru dezvoltarea și sănătatea lor.

a. Notă: Cifrele reprezintă numărul mediu de ore de utilizare a ecranelor pe zi (în weekend).

SOMNUL

Alte riscuri frecvente pentru sănătatea fizică asociate utilizării platformelor de comunicare socială includ reducerea activității fizice și a timpului petrecut în aer liber, precum și reducerea duratei somnului¹⁷⁸. Somnul adecvat este esențial pentru dezvoltarea copiilor și adolescenților, reglarea emoțională, consolidarea memoriei, maturizarea creierului și secreția hormonului de creștere¹⁷⁹. În pofida acestui fapt, o mare parte dintre adolescenți nu respectă recomandările privind durata somnului corespunzătoare vârstei lor¹⁸⁰.

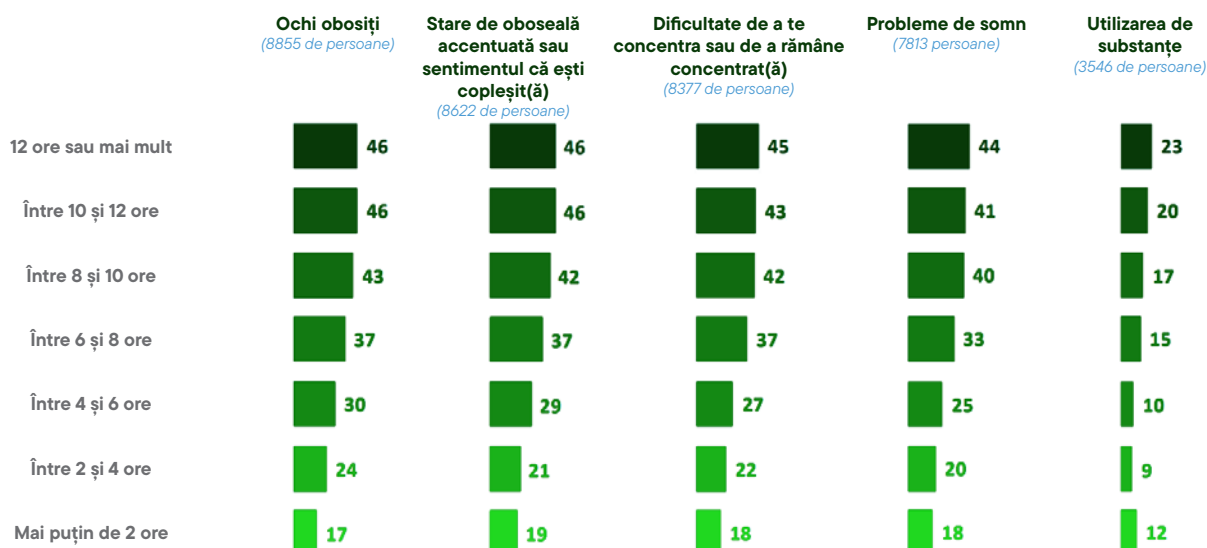
Dovezile sugerează că utilizarea ecranelor de către copii și adolescenți poate contribui la reducerea duratei și a calității somnului, prin înlocuirea timpului destinat somnului, stimularea psihologică și inhibarea producției de melatonină (în special din cauza emisiei de lumină albastră)¹⁸¹. Timpul petrecut în fața ecranelor poate, de asemenea, să înlocuiască timpul petrecut în aer liber, având un impact negativ asupra somnului¹⁸² și asupra sănătății fizice și mintale generale a minorilor.

Sondajele arată o implicare ridicată în timpul nopții în rândul adolescenților. Tiparele specifice vârstei arată că copiii sub 5 ani sunt în mare măsură protejați prin controlul parental. În același timp, copiii cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani prezintă o latență mai mare a somnului și o calitate mai scăzută a acestuia, în timp ce adolescenții cu vârste cuprinse între 13 și 15 ani raportează întârzieri în adormire, o calitate redusă a somnului și o activare cognitivă crescută înainte de culcare¹⁸³.

Intervențiile generale pentru reducerea timpului petrecut în fața ecranelor (de exemplu, limitarea utilizării acestora înainte de culcare, după ora 21.00) s-au dovedit a avea un efect pozitiv asupra duratei somnului¹⁸⁴ și a vigilenței în ziua următoare¹⁸⁵. Cercetările care explorează efectele expunerii ridicate la ecrane asupra dezvoltării creierului minorilor sunt în mare măsură corelate și nu pot stabili legătura de cauzalitate.

Figura 2: Creșterea simptomelor la adolescenți în funcție de timpul petrecut în fața ecranelor

Întrebare: Cu care dintre următoarele situații, dacă este cazul, te-ai confruntat în ultimele 30 de zile?^b

Sursă: Comisia Europeană (2026). Impactul timpului excesiv petrecut în fața ecranelor și pe platformele de comunicare socială asupra sănătății mintale a tinerilor – iunie 2026 – sondaj Eurobarometru.

b. Notă: Cifrele reprezintă procentul (%) respondenților care raportează probleme în funcție de timpul petrecut pe ecrane (în weekend).

PROIECTARE CARE URMĂREȘTE DEPENDENȚA ȘI ELEMENTELE DE DESIGN MANIPULATOR („DARK PATTERNS”)

Potrivit dovezilor furnizate de OMS, peste o treime dintre adolescenți au declarat că se află în contact permanent online cu prietenii. Unul din 10 adolescenți prezintă semne ale unei utilizări problematice a platformelor de comunicare socială, caracterizată prin simptome similare celor asociate dependenței¹⁸⁶.

Recent, cercetarea privind medicina dependenței și-a mutat atenția de la factorii individuali care conduc sau caracterizează comportamentele de dependență online la examinarea, de asemenea, a proiectării platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale care încurajează aceste comportamente. Copiii cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani pot fi expuși unui risc deosebit de a dezvolta comportamente timpurii de dependență ca urmare a utilizării platformelor de comunicare socială+. Aceste riscuri continuă, în special în adolescența timpurie.

Practicile de proiectare care urmăresc dependența și elementele de design manipulator¹⁸⁷ utilizate de unele platforme de comunicare socială+ (intenționat sau neintenționat) denaturează sau afectează capacitatea utilizatorilor de a face alegeri sau de a lua decizii în mod autonom și în cunoștință de cauză. Funcționalitățile care creează dependență includ redarea automată a conținutului, derularea infinită, gamificarea și funcția „trage pentru a reîmprospăta”. Elementele de design manipulator includ cronometre false pentru numărătoarea inversă, interfețe web concepute pentru a determina consumatorii să facă achiziții, să încheie abonamente sau să opteze pentru anumite alegeri, precum și ascunderea unor informații¹⁸⁸.

Cercetările indică faptul că și alte funcționalități, inclusiv mecanismul de acordare a aprecierilor („like”) și notificările „push”, pot încuraja comportamentele compulsive¹⁸⁹. Studiile au sugerat, de asemenea, că platformele concepute pentru a maximiza implicarea utilizatorilor au efecte predominant negative asupra adolescenților¹⁹⁰. Adolescenții, ca urmare a caracteristicilor lor de dezvoltare și a importanței acceptării de către cei de aceeași vârstă în formarea identității, sunt deosebit de sensibili la aceste modele persuasive¹⁹¹. Tinerii adulți și adulții care se confruntă deja cu probleme legate de starea de bine sunt, de asemenea, deosebit de vulnerabili¹⁹².

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 2024 privind Controlul adecvării echității digitale¹⁹³ a constatat că anumite caracteristici, cum ar fi elementele de design manipulator, sunt foarte frecvente în mediul online. Până la 97 % dintre cele mai populare site-uri web și aplicații utilizate de consumatorii din UE utilizează cel puțin un element de design manipulator. De asemenea, s-a constatat că 31 % dintre consumatori au petrecut mai mult timp și au cheltuit mai mulți bani online din cauza modurilor de proiectare care urmăresc dependența.

Realizarea unei schimbări sistemice necesită mutarea accentului de la responsabilitatea individuală la abordarea impactului mai larg al strategiilor de proiectare a platformelor de comunicare socială+. Cercetătorii analizează modelele de afaceri bazate pe date ale platformelor de comunicare socială, care acordă prioritate implicării utilizatorilor în scopul obținerii de profit, și examinează modele alternative care pun accentul pe o proiectare etică¹⁹⁴.

Într-un context mai larg, acest demers este însoțit de apeluri ca interesul superior al copilului să constituie considerentul primordial în proiectarea și gestionarea mediilor digitale¹⁹⁵, pentru a sprijini bunăstarea lor digitală.

ABUZUL DE ALCOOL ȘI DE SUBSTANȚE

În ultimul deceniu, cercetările au identificat și analizat legătura dintre utilizarea mediilor de comunicare socială și consumul de alcool în rândul adolescenților¹⁹⁶. Alcoolul este foarte prezent pe platformele de comunicare socială, însă există diferențe importante între serviciile digitale în ceea ce privește prevalența și modul în care este prezentat¹⁹⁷. Prezentarea alcoolului într-o lumină favorabilă pe platformele de comunicare socială influențează atitudinile și percepțiile asupra normelor sociale¹⁹⁸. Expunerea la conținuturi legate de alcool și distribuirea acestora sunt asociate cu un consum mai ridicat de alcool, creând un mecanism bidirecțional de consolidare reciprocă¹⁹⁹.

Diferențele individuale, cum ar fi trăsăturile de dispoziție, contextul social și stadiul de dezvoltare, modelează această relație. Mediile familiale pot atenua aceste efecte, transmiterea de către părinți și de către tinerii/copiii de aceeași vârstă a unor norme și atitudini negative față de consumul de alcool atenuând influența conținutului online legat de alcool²⁰⁰. Printre prioritățile cercetărilor viitoare se numără extinderea studiilor dincolo de eșantioanele WEIRD^e, clarificarea dinamicii în timp și analizarea modului în care diferitele tipuri de conținut (prezentări pozitive, publicitate și mesaje de prevenire) interacționează cu comportamentul adolescenților în ceea ce privește consumul de alcool.

În ceea ce privește abuzul de substanțe, dovezile indică faptul că conținutul care promovează implicarea în consumul de substanțe sau care descrie în mod activ utilizarea acestora este disponibil pe scară largă pe platformele de comunicare socială. Acest lucru poate influența atitudinile, comportamentele și percepția riscurilor asociate consumului de substanțe, în special în rândul copiilor și adolescenților²⁰¹. În mod similar alcoolului, cercetările sugerează că expunerea la conținuturi legate de droguri pe platformele de comunicare socială este asociată cu o probabilitate mai mare de consum de cannabis și de consum al mai multor tipuri de substanțe²⁰².

EXPUNEREA LA INFRAȚIUNI ȘI LA CONȚINUT ILEGAL ONLINE

Potrivit Europol, copiii și adolescenții sunt expuși în mediul online mai multor tipuri de infracțiuni, inclusiv racolare în scopuri sexuale, abuz sexual asupra copiilor, radicalizare sau recrutare în vederea comiterii de acte de violență și de terorism²⁰³. Aceste riscuri cresc odată cu implicarea minorilor în mediul online²⁰⁴, precum și prin expunerea la conținuturi nocive sau abuzive, inclusiv prin accesul la pornografie de la o vârstă foarte fragedă²⁰⁵.

Dovezile în contextul german indică faptul că ademenirea online a copiilor în scopuri sexuale și abuzul sexual online asupra copiilor sunt semnificativ mai frecvente în rândul generațiilor tinere recente. Acest lucru se poate datora expunerii sporite la mediile digitale, precum și proliferării platformelor de comunicare socială în ultimele decenii. Aceste constatări evidențiază necesitatea unor măsuri urgente și specifice de prevenire pentru a combate riscurile la care sunt expuși copiii și adolescenții în mediul online²⁰⁶.

MATERIALE CARE CONȚIN ABUZURI SEXUALE ASUPRA COPIILOR

În ultimele decenii, spațiile platformelor de comunicare socială+ au devenit esențiale pentru proliferarea materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, precum și pentru producerea, diseminarea și consumul acestora. În 2025, 63 % dintre paginile web care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și care au fost identificate de Internet Watch Foundation erau găzduite în state membre ale UE.

c. Eșantioane demografice din societăți occidentale, educate, industrializate, bogate și democratice (*Western, Educated, Industrialized, Rich, and Democratic* – WEIRD).

Potrivit datelor din 2025 ale Centrului Național pentru Copii Dispăruți și Exploatați (NCMEC) din Statele Unite, manipularea și acostarea copiilor pe internet în scopuri sexuale (grooming online) se extinde într-un ritm alarmant, numărul cazurilor raportate crescând cu 158 % în ultimii trei ani. Agresorii utilizează în mod sistematic platformele de comunicare socială, aplicațiile de mesagerie și platformele de jocuri pentru a intra în contact cu minorii și a-i racola în scopuri sexuale. Aceste interacțiuni online duc adesea la exploatare offline, ceea ce demonstrează o legătură strânsă între fenomenul de grooming online și comiterea în afara acestuia a infracțiunilor asociate.

Evoluțiile tehnologice, inclusiv IA generativă, amplifică riscurile și accelerează amploarea posibilelor abuzuri. Proliferarea IA a dus la o creștere exponențială a volumului de materiale generate cu ajutorul IA care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, numărul cazurilor raportate crescând de la 5 000 în 2023 la 1,3 milioane în 2025²⁰⁷.

Numai între 2024 și 2025, materialele video generate de IA care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor au crescut de peste 26 de ori. 65 % au fost considerate materiale de categoria A, cea mai gravă formă de abuz. Aceste dovezi evidențiază amenințarea pe care o reprezintă mediile platformelor de comunicare socială+ și IA generativă pentru a permite proliferarea rapidă a materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor.

Consumul de material sintetic realist poate consolida interesele sexuale existente. Potrivit unui sondaj realizat în 2021 de Protect Children Finland, 44 % dintre cei 5 171 de respondenți au declarat că vizionarea materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor i-a determinat să se gândească la contactarea minorilor, iar 37 % au declarat că au încercat să intre în contact cu aceștia²⁰⁸.

Fetele pot fi deosebit de expuse la experiențe nocive. În 2025, 97 % dintre imaginile generate cu ajutorul IA care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și care au fost identificate de Internet Watch Foundation înfățișau fete²⁰⁹. Adolescențele cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani pot fi deosebit de vulnerabile.

Exploatarea sexuală online este, de asemenea, strâns legată de traficul de persoane. Serviciile digitale pot facilita recrutarea, controlul și monetizarea victimelor, inclusiv în operațiunile la scară largă care implică abuzuri transmise în direct pe internet. Această formă de exploatare este una dintre cele cu cea mai rapidă creștere la nivel mondial, favorizată de anonimat. Vătămările aduse victimelor sunt grave și de lungă durată.

Victimele raportează consecințe psihologice pe termen lung, inclusiv anxietate, rușine și teama persistentă de a fi recunoscute²¹⁰. Circulația continuă a materialelor online prelungește victimizarea pe termen nelimitat, ceea ce înseamnă că vătămarea nu încetează odată cu încetarea abuzului inițial.

Un studiu intern al Centrului Comun de Cercetare (JRC) al Comisiei Europene a constatat că, deși platformele de comunicare socială nu sunt gazdele principale ale materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, acestea pot fi utilizate pentru a le disemina, adesea prin linkuri către site-uri externe sau canale criptate.

Sistemele algoritmice integrate în platformele de comunicare socială pot amplifica conținutul legat de materialele care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, făcându-l mai ușor de descoperit și mai accesibil pentru utilizatori, inclusiv pentru autorii infracțiunii și pentru minori.

Alte conținuturi care înfățișează minori prezente pe platformele de comunicare socială, deși nu neapărat materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, pot fi exploatate de infractori și pot spori riscurile

pentru copii și adolescenți. Riscurile pentru minori cauzate de expunerea la materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor includ vătămări emoționale și psihologice, anxietate, depresie și traume.

În cazul copiilor și adolescenților care au fost deja victime ale abuzului sexual, mediul online poate contribui la creșterea riscului de revictimizare²¹¹. Disponibilitatea și circulația continuă a materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor înseamnă că victimele pot re trăi în mod repetat abuzul mult timp după încetarea faptei inițiale²¹². Spre deosebire de multe forme de victimizare offline, materialele digitale pot fi copiate, redistribuite și accesate pe termen nelimitat, creând o sursă continuă de suferință și incertitudine pentru victime, care rămân adesea conștiente de faptul că imaginile sau înregistrările video ale abuzului lor continuă să circule.

Dovezile sugerează, de asemenea, că supraviețuitorii abuzului sexual suferit în copilărie pot fi deosebit de vulnerabili la experiențe nocive în mediul online²¹³. Abuzul sexual suferit în copilărie a fost asociat cu o implicare mai frecventă în comportamente online cu risc ridicat, o expunere mai mare la conținuturi sexuale în mediul online, rate mai ridicate de victimizare prin hărțuire cibernetică și un risc crescut de revictimizare inițiată în mediul online²¹⁴. Aceste vulnerabilități pot reflecta mai degrabă impactul pe termen lung al traumelor asupra dezvoltării psihosociale și a conceptului de sine sexual, decât comportamentul individual²¹⁵.

Expunerea online repetată la materiale sexualizate sau de exploatare poate, prin urmare, să agraveze simptomele legate de traume, să interfereze cu recuperarea și să sporească probabilitatea unei victimizări suplimentare. În același timp, expunerea la materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor poate contribui la normalizarea comportamentelor sexuale de exploatare în rândul minorilor, sporind riscul ca copiii vulnerabili să devină ținte ale unor noi abuzuri sau constrângeri. Prevenirea diseminării materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor este esențială nu numai pentru a pune capăt abuzurilor în desfășurare, ci și pentru a reduce riscul de victimizare repetată și pentru a sprijini recuperarea pe termen lung a copiilor și adolescenților afectați²¹⁶.

Minorii care sunt expuși la aceste materiale sau sunt racolați pe platformele de comunicare socială+ în scopuri sexuale sunt expuși unui risc mai mare de a fi exploatați sau abuzați ei înșiși. Expunerea repetată la materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor poate desensibiliza minorii la efectele sale dăunătoare, ceea ce ar putea duce la normalizarea comportamentelor de exploatare.

Copiii și adolescenții care au suferit anterior abuzuri sexuale sunt expuși unui risc sporit de revictimizare online. Dovezile indică faptul că antecedentele de abuz sexual suferit în copilărie sunt asociate cu o vulnerabilitate crescută la solicitări și abuzuri sexuale facilitate de tehnologie, ceea ce evidențiază necesitatea unor măsuri de protecție specifice pentru acest grup²¹⁷.

Figura 3: Adolescenții se confruntă cu o cantitate tot mai mare de conținut nedorit și ilegal pe măsură ce petrec mai mult timp în fața ecranelor

Întrebare: În ultimele trei luni, ai văzut sau te-ai confruntat cu vreunul dintre aspectele de mai jos atunci când ai utilizat platforme de comunicare socială?^d

Sursă: Comisia Europeană (2026). Impactul timpului excesiv petrecut în fața ecranelor și pe platformele de comunicare socială asupra sănătății mintale a tinerilor – iunie 2026 – sondaj Eurobarometru.

RADICALIZAREA ȘI RECRUTAREA PENTRU ACTE DE VIOLENȚĂ

ȘI TERORISM

Mediile platformelor de comunicare socială+ joacă un rol semnificativ în radicalizarea și recrutarea minorilor pentru a comite acte de terorism și extremism violent. Platformele de comunicare socială, serviciile de mesagerie criptată și comunitățile online sunt utilizate pentru a disemina propagandă, pentru a crea rețele și pentru a interacționa direct cu minorii.

Raportul UE din 2025 privind situația și tendințele terorismului arată că aproape o treime dintre suspectii arestați în UE în 2024 pentru infracțiuni legate de terorism erau minori sau tineri adulți²¹⁸. Dintre cei 133 de tineri suspecti raportați, 70 aveau sub 18 ani. Majoritatea suspectilor tineri aveau legături cu terorismul jihadist, urmat de terorismul de extremă dreaptă și de extremismul violent.

Recrutarea poate începe la o vârstă foarte fragedă, cu cazuri documentate în care sunt implicați copii cu vârste cuprinse între 8 și 9 ani. Copiii și adolescenții sunt deosebit de vulnerabili la strategiile de recrutare online adoptate de criminalitatea organizată și de grupurile teroriste, care utilizează adesea medii de joc și forumuri online pentru a atrage minori în aceste activități.

Dovezile arată că minorii condamnați pentru infracțiuni de terorism în UE pot fi supuși unui proces de autoradicalizare online, conținutul bazat pe algoritmi jucând un rol esențial în consolidarea ideilor radicale. Expunerea regulată la conținuturi violente în mediul online poate duce la normalizarea periculoasă a violenței și la o desensibilizare generală față de suferința și vătămarea altor persoane²¹⁹.

d. Notă: Cifrele reprezintă procentul (%) respondenților care raportează riscuri în funcție de timpul petrecut pe ecrane (în weekend).

Cazul „White Tiger” [a se vedea caseta de mai jos] ilustrează modul în care platformele online pot permite rețelelor infracționale și infractorilor să atragă minori în rețele de abuz online, facilitând exploatarea, racolarea în scopuri sexuale și abuzul psihologic.

CAZUL „WHITE TIGER”

Cazul „White Tiger” se axează pe un suspect arestat în Germania în vara anului 2025 și despre care se presupune că a fost identificat ca figură proeminentă în cadrul grupului extremist nihilist violent online „764”. Acționând sub pseudonimul „White Tiger”, suspectul este acuzat de peste 200 de infracțiuni comise împotriva a peste 30 de copii și adolescenți^e. Suspectul avea 16 și, respectiv, 19 ani la momentul săvârșirii presupuselor infracțiuni.

Printre infracțiunile suspectate se numără incitarea la sinucidere a unui băiat în vârstă de 13 ani din Statele Unite, transmisă în direct online în 2022. Alte cazuri includ racolarea copiilor cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani pentru a-i determina să își provoace autovătămări online în fața spectatorilor, precum și producerea de materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor. Victimele au fost identificate în mai multe țări, în principal în Germania, Statele Unite, Regatul Unit și Canada. Suspectul este acuzat că ar fi căutat în mod deliberat în mediul online copii și adolescenți vulnerabili, izolați sau aflați în dificultate emoțională, inclusiv persoane aflate în proces de explorare a propriei identități LGBTQ+.

Prin tehnici de racolare rapidă în scopuri sexuale, suspectul ar fi creat o dependență emoțională puternică în rândul victimelor, izolându-le treptat de rețelele de sprijin din viața reală. După ce victimele au fost astfel izolate, racolarea s-a transformat într-o formă nocivă de radicalizare în direcția unor ideologii extremiste violente și de tortură psihologică. Procesul împotriva suspectului a început în Germania în 2026. Organele de urmărire penală se confruntă cu dificultăți din cauza dimensiunilor transnaționale și virtuale ale cazului.

Rețeaua 764 recurge la forme grave de șantaj, amenințări cu divulgarea datelor cu caracter personal și manipularea psihologică a victimelor (*gaslighting*) pentru a submina sentimentul de autonomie și control al victimelor. Autorii infracțiunilor au utilizat în mod sistematic ca armă serviciile digitale de bază populare în rândul minorilor. Adolescenții au fost, de asemenea, constrânși să execute ordine din ce în ce mai periculoase, să se filmeze în timp ce comiteau acte degradante și să adopte ideologia nihilistă a grupului, ca formă denaturată de validare.

O caracteristică esențială este faptul că victimele sunt adesea șantajate pentru a deveni, la rândul lor, autori ai unei infracțiuni, fiind constrânse de rețea să identifice, să racoleze în scopuri sexuale și să exploateze alți minori. Această dinamică ilustrează suprapunerea dintre victimizarea minorilor și implicarea acestora în comiterea de infracțiuni, situație în care minorii constrânși sunt folosiți pentru a comite infracțiuni împotriva altor copii sau pentru a-i determina să se autovătămeze. Fluiditatea ideologică, combinarea experiențelor nocive online și intensitatea treptată a autovătămării și a violenței, legate de spațiile online private, împiedică eforturile de detectare și de aducere în fața justiției a rețelelor extremiste violente online.

e. Procesul este în curs. Infracțiunile prezentate sunt presupuse și nu aduc în niciun fel atingere rezultatului procedurilor judiciare.

UTILIZAREA (ABUZIVĂ) A DATELOR MINORILOR

Copiii și adolescenții se confruntă cu mai multe riscuri atunci când utilizează platformele de comunicare socială^f în ceea ce privește modul în care sunt colectate și utilizate datele lor cu caracter personal. O preocupare majoră este crearea de profiluri ale minorilor. Comportamentul utilizatorilor pe rețelele sociale și pe alte servicii digitale este, de regulă, urmărit în diverse scopuri prin intermediul modulelor cookie și al altor tehnologii similare de urmărire. Scopul cel mai intruziv din perspectiva vieții private al unei astfel de monitorizări este urmărirea activității utilizatorilor pe mai multe site-uri în vederea afișării de publicitate personalizată. Multe platforme de social media colectează date cu caracter personal nu numai prin intermediul modulelor cookie stocate pe dispozitive, ci și prin intermediul propriilor servere, la o scară care poate aduce atingere vieții private a minorilor. În anumite cazuri, prestatorii de servicii digitale și agenții de publicitate pot colecta date din mai multe surse diferite^g.

Astfel de practici le permit prestatorilor să creeze un profil detaliat al comportamentului, preferințelor, intereselor, deplasărilor și activităților online ale minorilor^g. De asemenea, acestea pot dezvălui aspecte private ale stilului de viață sau ale convingerilor unui copil sau adolescent, chiar dacă minorii nu au furnizat în mod direct aceste informații. Colectarea generalizată a datelor poate reduce controlul minorilor asupra datelor lor și îi poate expune la riscuri neprevăzute, inclusiv la presiuni de a face achiziții integrate în aplicații sau de a cumpăra servicii suplimentare.

Deși copiii beneficiază, în temeiul RGPD, de dreptul necondiționat de a fi uitați²²⁰, acest drept trebuie exercitat de minor după ce prelucrarea datelor a avut deja loc. Desigur, acest lucru necesită, de asemenea, ca copiii să poată înțelege acest drept și modul în care îl pot invoca.

În acest sens, minorii se confruntă cu riscuri generate de utilizarea platformelor de comunicare socială și a serviciilor digitale, care pot integra sisteme de recomandare și algoritmi. Aceste sisteme se bazează adesea pe date comportamentale și pe activitatea de căutare pentru a genera fluxuri de conținut și reclame personalizate. De asemenea, acestea pot direcționa minorii către conținuturi dăunătoare sau inadecvate menite să încurajeze implicarea prelungită. Aceste practici sporesc expunerea copiilor și adolescenților la risc și posibilitatea de a dezvolta comportamente compulsive sau care creează dependență.

În ambele cazuri, este posibil ca minorii să nu înțeleagă că datele lor cu caracter personal sunt colectate, amploarea colectării și scopul în care sunt utilizate datele lor. Astfel de practici fac mai dificilă stabilirea faptului dacă minorii și-au dat consimțământul „în mod liber”, una dintre condițiile fundamentale pentru ca un consimțământ să fie valabil în temeiul RGPD.

O altă preocupare este utilizarea datelor de geolocalizare ale minorilor, care pot fi înregistrate prin aplicații obișnuite, de zi cu zi, cum ar fi aplicațiile de mobilitate și meteorologice, și care sunt frecvent comercializate de brokerii de date de la nivel mondial. Dacă locația unui copil sau adolescent poate fi urmărită sau identificată, există riscul ca datele sale cu caracter personal să fie utilizate în mod abuziv, cu potențiale efecte negative asupra siguranței fizice și stării sale de bine, atât în mediul online, cât și în cel offline. Deși utilizarea datelor de geolocalizare este, de regulă, condiționată de obținerea consimțământului^h, minorii

f. A se vedea, de exemplu, Meta Platforms Inc/Bundeskartellamt (C-252/21).

g. Meta Platforms Inc/Bundeskartellamt (C-252/21).

h. În cazul datelor de geolocalizare generate în contextul serviciilor tradiționale de telefonie (locul din care a fost efectuat un apel de pe telefonul mobil sau a fost trimis un SMS), această cerință decurge de la articolul 9 din Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice (Directiva ePrivacy). Pentru datele de geolocalizare obținute prin mijloace diferite (de regulă, funcția de localizare GPS a dispozitivului mobil), acest lucru ar face obiectul RGPD și s-ar putea baza pe temeiuri juridice diferite. Cu toate acestea, având în vedere caracterul intruziv asupra vieții private al datelor de geolocalizare, fostul Grup de lucru „Articolul 29” pentru protecția datelor și CEPD consideră că este necesar consimțământul.

își pot da consimțământul nesupravegheat, de exemplu atunci când creează o aplicație descărcată pe telefonul lor, fără ca consimțământul lor să fie valabil prin verificarea vârstei lor.

În cele din urmă, încălcările securității datelor pot avea o serie de efecte negative asupra minorilor, care pot duce la prejudicii fizice, materiale sau morale²²¹. Aceasta poate include pierderea de către copii a controlului asupra datelor lor cu caracter personal, limitarea drepturilor lor, discriminarea, furtul sau fraudă de identitate, pierderea financiară și inversarea neautorizată a pseudonimizării. Aceasta poate include, de asemenea, alte dezavantaje economice sau sociale semnificative.

JOCURI VIDEO

Jocurile video oferă nu numai divertisment copiilor și adolescenților, ci și spații sociale în care aceștia se pot conecta și pot comunica online cu alții. Unele dovezi sugerează că jocurile video pot avea efecte benefice, precum încurajarea comportamentului prosocial²²², crearea de comunități și oferirea unei modalități de evadare din cotidian²²³. În prezent, se estimează că 80 % dintre minorii cu vârste cuprinse între 2 și 18 ani alocă jocurilor video 30 % din timpul destinat activităților de divertisment²²⁴.

Jocurile video iau forme foarte diferite, prezentând riscuri diverse pentru minori. Mai multe dintre cele mai jucate jocuri oferă caracteristici similare platformelor. Comunicarea deschisă prin intermediul acestor servicii poate expune minorii la riscuri precum hărțuirea cibernetică, racolarea în scopuri sexuale și radicalizarea²²⁵, precum și la accesul la conținuturi nocive sau neadecvate vârstei. Așa-numitele „jocuri video de intermediere”, de exemplu, permit utilizatorilor să se joace și să își creeze propriul conținut sau propriile jocuri. Conținutul generat de utilizatori crește riscul ca minorii să fie expuși la conținuturi inadecvate vârstei.

Anumite platforme oferă, de asemenea, jocuri. Atât jocurile video, cât și astfel de platforme pot utiliza practici comerciale, inclusiv cutii de pradă, mecanisme de tip „plătești pentru a avansa” (*pay-to-advance*), achiziții în aplicație și monede virtuale, care pot fi manipulative și pot genera cheltuieli nedorite sau comportamente compulsive ori care creează dependență²²⁶. În 2018, tulburarea provocată de jocurile video (*gaming disorder*)¹ a fost inclusă în cea de a 11-a revizuire a Clasificării Internaționale a Bolilor (ICD-11). Aceasta pare să fie cea mai răspândită în rândul adolescenților și al bărbaților tineri cu vârsta între 12 și 20 de ani.

Un sondaj a indicat că 12 % dintre adolescenți au fost clasificați ca prezentând risc de utilizare problematică a jocurilor video²²⁷. Aceste dovezi sugerează, de asemenea, că băieții cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani se confruntă cu un risc crescut de utilizare problematică în comparație cu fetele. În rândul adolescenților, tulburarea provocată de jocurile video a fost asociată cu niveluri ridicate de externalizare (cum ar fi comportamentul antisocial și problemele legate de furie) și de internalizare (de exemplu, suferință emoțională și stimă de sine mai scăzută). Adolescenții care suferă de tulburarea provocată de jocurile video pot fi expuși unui risc mai mare de rezultate slabe la învățătură, de părăsire timpurie a școlii, de probleme psihosociale și legate de somn.

- i. Tulburarea provocată de jocurile video este definită drept un comportament de dependență caracterizată prin „afectarea controlului asupra jocurilor, prin prioritate mai mare acordată jocurilor față de alte activități până la punctul în care jocurile au prioritate față de alte interese și activități zilnice, precum și prin continuarea sau intensificarea jocurilor în pofida unor consecințe negative”. A se vedea: Organizația Mondială a Sănătății (2020). Comportamentele care creează dependență: Tulburarea provocată de jocurile video.

În iunie 2026, sistemul paneuropean de clasificare a jocurilor video în funcție de vârstă, PEGI, a adăugat noi categorii la criteriile sale de clasificare pentru a aborda riscurile de interacțiune on-line în jocurile video. Jocurile nou transmise sunt clasificate în prezent cu criterii mai ample care abordează atât conținutul, cât și funcționalitățile. Printre acestea se numără achizițiile de conținut integrat în joc, elemente aleatorii plătite, caracteristici de comunicare și cele care stimulează jocul continuu. Unele dintre aceste caracteristici sunt legate în prezent de anumite categorii de vârstă, care pot fi utilizate pentru a evalua dacă un joc video necesită o clasificare în funcție de vârstă mai ridicată.

Potrivit unui reprezentant al „Unterhaltungssoftware Selbstkontrolle” (USK) din Germania, cel puțin unul dintre noile criterii USK a fost aplicat pentru aproximativ 30 % din totalul jocurilor care au fost prezentate de la actualizarea sistemului. Dintre acestea, aproximativ unul din trei a primit, în consecință, o clasificare pentru o categorie de vârstă mai ridicată²²⁸.

CARACTERISTICILE COMUNE ALE PLATFORMELOR DE COMUNICARE

SOCIALĂ+ ȘI RISCURILE ASOCIATE ACESTORA

Platformele de comunicare socială și alte servicii digitale diferă foarte mult, dar au în comun un set de caracteristici. OCDE²²⁹ și cercetătorii au elaborat diferite clasificări ale riscurilor la care pot fi expuși copiii și adolescenții în mediul online. Clasificarea 5-C îi ajută pe furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale, precum și mediul academic și factorii de decizie, să înțeleagă și să evalueze mai bine riscurile la care sunt expuși minorii în mediul online²³⁰.

Clasificarea 5-C cuprinde cinci categorii:

- // Riscuri de conduită: riscurile ca minorii să participe, să asiste sau să fie victime ale unui comportament vătămător;
- // Riscuri de contact: riscurile ca minorii să se confrunte sau să fie vizați de actori rău-intenționați în mediul online;
- // Riscuri de conținut: riscurile de expunere la conținuturi nocive;
- // Riscuri de contract: riscurile ca minorii să încheie un contract potențial vătămător;
- // Riscuri transversale (abreviate prin „RT” în tabelul de mai jos): riscuri pentru sănătatea, viața privată și tratamentul echitabil al minorilor (nediscriminare).

Centrul european pentru transparența algoritmilor (ECAT)²³¹ a corelat caracteristicile comune ale serviciilor digitale cu riscurile din clasificarea 5-C, în cadrul unei Matrici privind protecția minorilor în mediul online, prezentată în tabelul de mai jos. Este important de menționat că minorii de vârste diferite sunt expuși unor niveluri diferite de risc asociate acestor caracteristici²³².

CARACTERISTICI COMUNE ÎN MEDIUL ONLINE ȘI RISCURILE 5-C ASOCIATE ACESTORA

Caracteristici	Descriere	Riscuri 5-C
Publicitate	Conținutul promoțional prezentat utilizatorilor, adesea în scopul de a promova produse sau servicii.	Conținut, Conduită, Contract, RT-Sănătate, RT-Confidențialitate, RT-Discriminare
Asigurarea/verificarea vârstei	Metodele utilizate pentru confirmarea vârstei utilizatorilor în scopul de a se asigura că aceștia îndeplinesc cerințele de vârstă ale platformei.	Conținut, RT-Sănătate, RT-Confidențialitate, RT-Discriminare
Roboți de chat bazați pe IA	Sisteme automatizate care simulează conversații cu utilizatori care utilizează inteligența artificială.	Conținut, RT-Sănătate
Filtre de înfrumusețare	Instrumente care îmbunătățesc sau modifică aspectul unui utilizator în fotografii sau materiale video.	RT-Sănătate
Comentarii/Opinii	Feedback sau exprimări ale opiniilor cu privire la conținut sau postări.	Conținut, Conduită, Contract, RT-Sănătate, RT-Confidențialitate
Practici comerciale	Strategii și activități utilizate de platformele de comunicare socială+ pentru a promova și a vinde produse sau servicii.	Conduită
Recomandări de contacte	Sugestii adresate utilizatorilor de a se conecta cu alți utilizatori pe platformele de comunicare socială+.	Conținut, RT-Sănătate, RT-Confidențialitate
Recomandări de conținut	Sugestii oferite utilizatorilor.	Conținut, RT-Sănătate, RT-Confidențialitate, RT-Discriminare
Setări implicite	Configurațiile inițiale ale platformelor de comunicare socială+ care sunt aplicate atunci când un utilizator le accesează pentru prima dată.	Conținut, RT-Confidențialitate
Conținut editorial	Conținutul creat de scriitori sau editori profesioniști pentru o platformă online.	Conținut
IA generativă	Inteligență artificială generativă care creează conținut sau date noi.	Conținut, Conduită, RT-Sănătate, RT-Confidențialitate
Geolocalizare	Utilizarea datelor pentru a determina locația fizică a unui utilizator.	RT-Sănătate, RT-Confidențialitate
Cutii cu conținut aleatoriu	Elemente virtuale care conțin recompense aleatorii, adesea achiziționate cu bani reali.	Conduită, RT-Sănătate
Piețe online	Platformele de comunicare socială+ pe care utilizatorii pot cumpăra și vinde bunuri sau servicii.	Conținut, Conduită, Contract, RT-Sănătate
Notificări	Alerte sau mesaje care informează utilizatorii cu privire la activitățile sau actualizările de pe platformă.	RT-Sănătate
Interfața de proiectare online	Formatul și caracteristicile platformelor de comunicare socială+.	RT-Sănătate
Controale parentale	Instrumente care le permit tutorilor să monitorizeze și să gestioneze activitățile online ale minorilor.	RT-Sănătate, RT-Confidențialitate
Mesaje private	Comunicările individuale dintre utilizatori care nu sunt vizibile în mod public.	Contacte, Contract
Raportare și remediere	Mecanismele care le permit utilizatorilor să semnaleze și să rectifice problemele dăunătoare de pe o platformă.	Conținut, Conduită, RT-Confidențialitate, RT-Discriminare
Termeni și condiții	-	Contract
Conținut generat de utilizator	Orice formă de conținut – cum ar fi text, materiale video, imagini, recenzii sau observații – care este creat și partajat de utilizatori pe platformele de comunicare socială+.	Conținut, Conduită, RT-Sănătate, RT-Confidențialitate

Sursă: MANOLIOS, S., *Online Minor Protection Matrix*, CHAUDRON, S., SALA, A. și GOMEZ, E. (editori), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2026, JRC147657.

Recomandări

În pofida provocărilor implicate, politicile de promovare a siguranței copiilor în mediul online trebuie să fie concepute într-un mod orientat spre nevoi și adecvat dezvoltării, care să abordeze situațiile și mediile sociale și individuale complexe și eterogene ale copiilor și adolescenților. Într-o lume din ce în ce mai digitalizată, indiferent dacă minorii sunt considerați sau nu „utilizatori activi”, aceștia sunt adesea expuși pasiv la platformele de comunicare socială+ de către îngrijitorii principali în primele zile de viață.

Provocarea cu care se confruntă factorii de decizie este de a reflecta această complexitate în politici specifice, asigurând în același timp o punere în aplicare și o evaluare eficace. Dovezile solide cu privire la modul în care riscurile și prejudiciile sunt legate de diferitele platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale sunt esențiale pentru a fundamenta acțiunile adecvate de protejare și capacitate a minorilor în mediul online. Anumite caracteristici, funcționalități sau formate specifice utilizate în platformele de comunicare socială+ pot genera efecte negative de intensități diferite, în funcție de contextul social și personal al fiecărui copil sau adolescent.

Minorii care aparțin grupurilor minoritare rasiale, etnice și religioase, cu proveniență din familii de migranți, membrii comunității LGBTIQ+, cei cu nevoi educaționale speciale și cu dizabilități sau cei cu afecțiuni mintale preexistente pot fi deosebit de expuși la riscurile din mediul online. Această expunere este amplificată de serviciile digitale cu conținut sau designuri dăunătoare, manipulative sau care creează dependență. Pe măsură ce aceste caracteristici evoluează, cercetarea și colectarea de probe ar trebui, de asemenea, să evolueze.

Pentru ca această cercetare să se materializeze, un ingredient este esențial: date fiabile, care provin direct de la sursă – furnizorii înșiși. Cercetătorii, cadrele didactice și factorii de decizie pot să înțeleagă riscurile sistemice, să monitorizeze amenințările emergente și să conceapă garanții adecvate numai prin accesarea datelor relevante.

UE a luat măsuri substanțiale pentru a se asigura că cercetarea este facilitată printr-un acces semnificativ, proporțional și eficace la datele provenite de la platformele online, în special în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale, care facilitează atât accesul la datele publice, cât și la cele care nu sunt publice pentru a studia riscurile sistemice care afectează minorii în mediul online. Pe baza acestui cadru existent și a acțiunilor pe care furnizorii ar trebui să le întreprindă [a se vedea, de asemenea, recomandările din capitolul 4], ar putea fi luate în considerare următoarele recomandări:

„Recomandările privind utilizarea platformelor de comunicare socială de către copii și adolescenți ar trebui să se bazeze pe dovezi și pe cele mai bune studii științifice disponibile.”

— PROF. CHRISTOPH PIEH,
ȘEFUL DEPARTAMENTULUI DE MEDICINĂ
PSIHOSOMATICĂ ȘI PSIHOTERAPIE,
UNIVERSITATEA PENTRU EDUCAȚIE
CONTINUĂ KREMS

RECOMANDAREA NR. 1**Valorificarea dovezilor din domeniile insuficient studiate pentru a consolida elaborarea de politici bazate pe date concrete**

Cercetătorii ar trebui să se bazeze în continuare pe dovezi privind riscurile și oportunitățile legate de utilizarea de către copii și adolescenți a platformelor de comunicare socială+ în domenii insuficient studiate. Printre domeniile-cheie care trebuie consolidate se numără impactul eterogen al utilizării de către minori a platformelor de comunicare socială+ pe tot parcursul dezvoltării, utilizarea de către minori a banilor online (inclusiv pe piețele online), instrumentele de IA (inclusiv companionii IA) și proiectarea etică a platformelor de comunicare socială+. Studiile controlate privind utilizatorii anumitor platforme de comunicare socială și servicii digitale sunt importante pentru a investiga impactul anumitor caracteristici de proiectare sau al unui grup de caracteristici de proiectare. Pentru a clarifica efectele cauzale ale anumitor caracteristici, ar trebui să fie fondate studiile clinice intervenționale randomizate și controlate (RCT). Furnizorii au o responsabilitate importantă în facilitarea unor astfel de studii, oferind acces cercetătorilor independenți.

Potențialele efecte pozitive ale utilizării platformelor de comunicare socială+, de exemplu în structurile de îngrijire sau educaționale structurate, reprezintă un alt domeniu care ar trebui explorat în continuare. De asemenea, ar trebui examinați în continuare factorii sociali și individuali care influențează impactul utilizării platformelor de comunicare socială+ asupra dezvoltării minorilor, precum și interacțiunea dintre acești factori. Aceste informații sunt necesare pentru a fundamenta și a consolida elaborarea de politici bazate pe date concrete care să promoveze siguranța și capacitatea copiilor în mediul online.

RECOMANDAREA NR. 2**Furnizorii ar trebui să recurgă în mod activ la expertiza academică independentă în elaborarea strategiilor și a instrumentelor de atenuare a riscurilor**

Pe lângă respectarea normelor aplicabile, furnizorii de platforme de comunicare socială și alte servicii digitale ar trebui să implice în mod activ experți independenți și minori în elaborarea strategiilor și instrumentelor lor de atenuare a riscurilor, precum și atunci când dezvoltă caracteristici și servicii specifice pentru minori în mediul online. Expertiza dintr-o gamă largă de discipline și utilizarea unor metodologii diverse ar trebui să fie reprezentată pentru a asigura informații solide și bine întemeiate.

RECOMANDAREA NR. 3**Asigurarea unei finanțări pe termen lung pentru cercetarea longitudinală europeană la scară largă și sprijinirea în continuare a trialurilor controlate randomizate**

Exemple precum studiul nord-american privind dezvoltarea creierului și a capacităților cognitive ale adolescenților (*North American Adolescent Brain Cognitive Development* – ABCD) ar putea inspira cercetarea longitudinală europeană la scară largă legată de siguranța copiilor în mediul online. Disponibilitatea dovezilor longitudinale europene la scară largă (care acoperă o perioadă de zece ani sau mai mult) este importantă pentru a sprijini o abordare neurobiologică și de dezvoltare privind siguranța copiilor în mediul online. Acest lucru ar contribui la abordarea lacunelor existente în ceea ce privește constatările, în

mare parte corelațională în context european, referitoare la impactul utilizării platformelor de comunicare socială+ asupra dezvoltării minorilor, asupra sănătății lor fizice și mintale, precum și la expunerea acestora la riscuri online.

Trialurile controlate randomizate sunt, de asemenea, esențiale pentru consolidarea bazei de date pentru elaborarea politicilor. Finanțarea cercetării ar trebui să sprijine în mod explicit abordările de dezvoltare și psihopatologie care investighează vulnerabilitatea minorilor la riscurile online, influențată de factori sociali și individuali în copilărie și adolescență.

RECOMANDAREA NR. 4

Efectuarea de investiții într-o infrastructură europeană de cercetare securizată și partajată pentru a permite accesul în condiții de siguranță la datele minorilor

Uniunea Europeană și statele sale membre ar trebui să investească într-o infrastructură europeană de cercetare sigură și partajată, bazată pe principiile directoare FAIR [\[a se vedea mai jos\]](#), care să permită cercetătorilor și factorilor de decizie să acceseze, de asemenea, date sensibile, fără caracter public, privind protecția minorilor în mediul online, cu respectarea deplină a legislației aplicabile privind protecția vieții private și a datelor.

Infrastructura comună ar trebui să integreze principiile directoare FAIR (ușurința găsirii, accesibilitatea, interoperabilitatea și reutilizabilitatea)^j pentru gestionarea și administrarea datelor științifice, astfel încât să asigure robustețea, fiabilitatea și reutilizarea datelor și a rezultatelor cercetării. Colaborarea cu comunitatea de cercetare pentru a asigura îmbunătățirea continuă și disponibilitatea datelor, precum și utilizarea inovațiilor metodologice.

Furnizorii de platforme de comunicare socială și alte servicii digitale ar trebui încurajați să contribuie la dezvoltarea unei infrastructuri comune de cercetare pentru a consolida baza de dovezi pentru măsurile de protecție a minorilor în mediul online.

RECOMANDAREA NR. 5

Consolidarea aplicării normelor privind accesul cercetătorilor la date și controlul acestor date

Actul delegat adoptat în iulie 2025 în temeiul articolului 40 din Regulamentul privind serviciile digitale (DSA) a deschis, în principiu, o nouă cale pentru cercetătorii autorizați să acceseze datele platformelor online. Aceste date pot fi utilizate pentru a efectua cercetări care să contribuie la detectarea, identificarea și înțelegerea riscurilor sistemice, precum și la evaluarea măsurilor de atenuare a riscurilor care să promoveze siguranța copiilor în mediul online.

j. Principiile directoare FAIR pentru gestionarea și administrarea responsabilă a datelor științifice au fost introduse în 2016 prin publicarea în revista *Scientific Data* (Date științifice). Principiile urmăresc să îmbunătățească infrastructura care sprijină reutilizarea datelor academice prin consolidarea capacității mașinilor și a persoanelor de a găsi și utiliza date. A se vedea: Wilkinson, M.D., et al. (2016). *The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship* (Principiile directoare FAIR pentru gestionarea și administrarea responsabilă a datelor științifice). *Scientific Data*, 3.

Măsura în care această abordare își îndeplinește promisiunea depinde de respectarea normelor de către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale și de asigurarea efectivă a respectării legii de către autoritățile de reglementare. Aceasta se bazează, de asemenea, pe gama largă de servicii acoperite, precum și pe calitatea și continuitatea datelor furnizate. Comisia ar trebui să evalueze modul în care funcționează în practică cerințele de la articolul 40 privind accesul la date și controlul acestora, după ce cercetătorii vor fi acumulat o experiență inițială în urma aplicării actului delegat. Acest lucru este esențial pentru a se asigura că platformele online dau curs cererilor de acces la date în scopuri de conformitate, de evaluare a riscurilor și de cercetare.

Obligațiile privind accesul la date nu sunt doar un element-cheie al setului de instrumente privind transparența prevăzut în Regulamentul privind serviciile digitale, ci fac parte, de asemenea, din responsabilitățile mai ample în materie de atenuare a riscurilor care revin furnizorilor de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Platformele mai mici ar trebui, de asemenea, să fie încurajate să permită accesul cercetătorilor la date, având în vedere riscurile pe care aceste platforme le prezintă pentru minori și rolul verificării independente în abordarea acestor riscuri. Utilizarea principiilor directoare FAIR pentru gestionarea și administrarea responsabilă a datelor științifice ar trebui să fie standardul în ceea ce privește punerea în aplicare a articolului 40.

03

Protejarea minorilor într-un mediu al platformelor de comunicare socială+ aflat într-o schimbare rapidă

Capitolul anterior a analizat diferitele riscuri la care sunt expuși copiii și adolescenții prin utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale pentru sănătatea și bunăstarea lor mentală și fizică, precum și modul în care aceste riscuri se intersectează cu factorii sociali și individuali pentru a spori expunerea minorilor la vătămări.

Acest capitol examinează modul în care legislația și instrumentele existente aflate în prezent la dispoziția UE și a statelor sale membre abordează aceste riscuri și consolidează siguranța copiilor în mediul online.

Această analiză se bazează pe pilonii trei și patru ai celor șase principii directoare prezentate de copreședinți pentru a orienta eforturile de îmbunătățire a siguranței copiilor în mediul online: protecția copilului, precum și responsabilitatea furnizorilor de platforme de comunicare socială și alte servicii digitale și drepturile consumatorilor. Acest capitol începe prin examinarea principalelor instrumente legislative și a instrumentelor aflate la dispoziția UE și a statelor membre, evidențiind exemple de punere în aplicare cu succes a acestora până în prezent.

Principalele instrumente legislative ale UE în domeniul siguranței copiilor în mediul online au fost unul dintre principalele puncte de plecare pentru reflecția copreședinților cu privire la modalitățile de consolidare a protecției minorilor în mediul online. Înțelegerea conținutului și a domeniului de aplicare al celor mai puternice instrumente la nivelul UE și identificarea lacunelor în materie de legislație și/sau de asigurare a respectării legii s-au numărat, de asemenea, printre principalele subiecte discutate în cadrul reuniunilor grupului special.

Este recunoscut pe scară largă faptul că UE a instituit un cadru legislativ puternic – dar tehnologiile se dezvoltă rapid, modelele de afaceri se adaptează, noile caracteristici evoluează, iar autoritățile de reglementare trebuie să se adapteze în consecință, fie în ceea ce privește asigurarea respectării normelor existente, fie în ceea ce privește eliminarea lacunelor. Protejarea minorilor într-un mediu al platformelor de comunicare socială+ aflat într-o schimbare rapidă necesită o evaluare și o atenție constantă pentru a ține pasul.

În secțiunea „Chestiuni pendinte” sunt identificate mai multe domenii în care instrumentele și mijloacele existente trebuie consolidate. Capitolul se încheie prin prezentarea unei serii de recomandări cu privire

la modalitățile de consolidare a asigurării respectării acestor instrumente existente și la modalitățile de a aborda mai bine practicile nocive, precum și caracteristicile și funcționalitățile utilizate de platformele de comunicare socială și de alte servicii digitale pentru a consolida protecția copiilor în mediul online.

Necesitatea unei protecții a copilului adecvate vârstei în mediul online

Astfel cum s-a analizat în capitolul 1, o abordare eficace a siguranței copiilor în mediul online trebuie să se bazeze pe înțelegerea faptului că dezvoltarea copiilor și a adolescenților are loc în etape. În diferite momente de-a lungul parcursului lor către vârsta adultă, minorii sunt deosebit de expuși unor riscuri specifice. Capacitățile evolutive ale copiilor și adolescenților determină, în parte, măsura în care aceștia sunt echipați pentru a face față acestor riscuri.

Prezenta analiză are ca punct de plecare cadrele internaționale și ale UE relevante privind drepturile copilului^a. Măsurile de promovare a siguranței copiilor în mediul online trebuie să se bazeze pe recunoașterea drepturilor copiilor. Schimbarea rolurilor îngrijitorilor și educatorilor în supravegherea utilizării de către minori a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale trebuie, de asemenea, să se reflecte mai bine în instrumentele de protecție a copilului.

Impulsul politic tot mai puternic de a restricționa accesul și utilizarea de către copii și adolescenți a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale potențial dăunătoare reprezintă un pas în direcția cea bună către conturarea unei abordări a siguranței copiilor în mediul online care să fie mai bine adaptată nivelului lor de dezvoltare. Primele rezultate din țările care au introdus interdicții generale de vârstă pentru accesarea platformelor de comunicare socială (de exemplu, Australia) arată că majoritatea minorilor găsesc o modalitate de a eluda aceste politici²³³.

În același timp, unii minori s-au retras de pe platformele de comunicare socială+ riscante și au acum mai mult timp pentru activități offline (inclusiv sportul și interacțiunile sociale față în față). Acest lucru demonstrează că este posibilă și trebuie recunoscută o schimbare progresivă a normelor privind utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale de către minori.

Cu toate acestea, există în continuare mai multe provocări în ceea ce privește punerea în aplicare cu succes a restricțiilor de vârstă pentru a consolida protecția minorilor în mediul online și pentru a le permite să profite de oportunitățile oferite de lumea digitală. Aceste provocări sunt analizate mai jos în acest capitol, ca parte a secțiunii „Chestiuni pendinte”.

Asigurarea unor funcționalități online concepute pentru siguranță

Există un număr tot mai mare de dovezi care demonstrează efectele potențial dăunătoare ale utilizării de către minori a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale, astfel cum se analizează în capitolul 2. Riscurile cu care se confruntă copiii și adolescenții în mediile platformelor de comunicare socială+ nu sunt întâmplătoare. În multe cazuri, acestea sunt rezultatul alegerilor deliberate ale furnizorilor de

a. În special, Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și observațiile generale ale Comitetului pentru drepturile copilului, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Strategia UE privind drepturile copilului.

„Nicio jucărie, niciun medicament și niciun vehicul nu ajunge la copii fără o evaluare independentă prealabilă introducerii pe piață; produsele digitale reprezintă excepția evidentă, fiind examinate numai după ce prejudiciile sunt deja vizibile.”

— ALEX COONEY,
DIRECTOR GENERAL ȘI COFONDATOR,
CYBERSAFEKIDS

platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale care sunt concepute pentru a maximiza implicarea utilizatorilor, inclusiv pentru minorii care le pot accesa cu ușurință. Evoluția continuă a platformelor de comunicare socială+ pentru a capta și a menține implicarea utilizatorilor a devenit parte a modelelor de afaceri de bază ale multor furnizori.

Există tot mai multe apeluri ca autoritățile de reglementare să aplice o abordare bazată pe riscuri și să abordeze riscurile inerente, inclusiv utilizarea dependentă sau compulsivă, pe care anumite caracteristici și funcționalități le prezintă pentru copii și adolescenți, pentru a se asigura că platformele de comunicare socială și alte servicii digitale sunt „sigure din faza de proiectare”. În pofida numeroaselor exemple de aplicare cu succes a legii pentru a aborda astfel de probleme, autoritățile de reglementare se află adesea în situația de a reacționa cu întârziere.

În prezent, autoritățile de reglementare trebuie, de regulă, să demonstreze că anumite caracteristici și funcționalități sunt dăunătoare după ce au fost introduse pe piața unică și potențial utilizate de milioane de copii și adolescenți. Furnizorii de plat-

forme de comunicare socială și de alte servicii digitale ar trebui să aibă mai multă responsabilitate pentru a se asigura și a demonstra că caracteristicile serviciilor lor nu sunt dăunătoare înainte de a le pune la dispoziția minorilor.

Prin urmare, ar putea deveni norma ca furnizorii de platforme de comunicare socială și alți furnizori de servicii digitale care lansează, operează sau actualizează servicii care pot prezenta riscuri pentru copii și adolescenți să demonstreze înainte de introducerea pe piață că serviciile lor sau noile funcționalități sunt sigure pentru ca minorii să le poată utiliza. Protecția copiilor și a adolescenților ar trebui să facă parte integrantă din arhitectura platformelor de comunicare socială+ și ar trebui să fie un standard esențial chiar la începutul dezvoltării și proiectării acestora.

Consolidarea capacităților de asigurare a respectării legii și de evaluare

Nu în ultimul rând, trebuie consolidată asigurarea respectării legislației existente la nivelul UE și la nivel național. UE dispune de unul dintre cele mai avansate seturi de instrumente legislative din lume, pe care le poate utiliza pentru a se asigura că minorii pot naviga în mediul online în condiții de siguranță și încredere. Cu toate acestea, eficacitatea acestor norme este determinată de punerea lor în aplicare. Lacunele din legislația existentă trebuie eliminate, iar cooperarea dintre autoritățile de reglementare de la nivelul UE și de la nivel național trebuie consolidată.

Ar putea fi necesare resurse suplimentare pentru a consolida capacitatea de asigurare a respectării legii. Evaluarea instrumentelor existente este esențială pentru a se asigura că legislația și asigurarea respectării acesteia produc rezultate. Societatea civilă și cercetătorii au de adus contribuții importante în acest sens. Rolul lor ar trebui consolidat pentru a se asigura că legislația este concepută și pusă în aplicare în mod eficace pentru a atinge obiectivul de a permite copiilor și adolescenților să crească online în condiții de siguranță.

Legislația UE existentă

Secțiunea următoare analizează legislația UE în vigoare și instrumentele aflate la dispoziția UE și a statelor membre pentru protejarea minorilor^b în mediul online. Această analiză se axează pe legislația UE pe care copreședinții grupului special o consideră necesară pentru a consolida în continuare sau a îmbunătăți asigurarea respectării legislației. Desigur, există multe instrumente importante care nu sunt analizate în detaliu în acest capitol, dar care constituie o parte esențială a politicii existente a UE.

Printre acestea se numără, în special, Decizia-cadru din 2008 privind combaterea rasismului și a xenofobiei, Directiva privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, Directiva privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale, Directiva privind drepturile victimelor și Recomandarea Comisiei privind sistemele integrate de protecție a copilului.

Politicile preventive, cum ar fi educația și alfabetizarea digitală (inclusiv alfabetizarea în domeniul IA), educația în materie de bunăstare și sprijinul pentru minori, îngrijitori și educatori, sunt examinate în capitolul 4, care se axează pe capacitatea copiilor și adolescenților în mediul online.

REGULAMENTUL PRIVIND SERVICIILE DIGITALE (DSA)

ȘI ORIENTĂRILE PRIVIND PROTECȚIA MINORILOR

Regulamentul privind serviciile digitale (DSA) stabilește norme pe deplin armonizate pentru furnizarea de servicii intermediare în vederea creării unui mediu online sigur, previzibil și de încredere, care să respecte drepturile utilizatorilor, în special ale minorilor. Regulamentul privind serviciile digitale a fost adoptat în 2022 și a devenit pe deplin aplicabil platformelor online foarte mari (VLOP) și motoarelor de căutare online foarte mari (VLOSE)^c la 25 august 2023. Regulamentul privind serviciile digitale a devenit aplicabil tuturor celorlalte servicii care intră în domeniul său de aplicare la 17 februarie 2024.

În contextul dezvoltării serviciilor digitale, care au devenit o parte importantă a vieții noastre de zi cu zi în era digitală, Regulamentul privind serviciile digitale dezvoltă principiile fundamentale consacrate în Directiva privind comerțul electronic începând din 2000 pentru a aborda noile riscuri și provocări pentru minori în prezent în mediul online și pentru a promova un comportament responsabil din partea furnizorilor de servicii digitale.

b. Notă: în următoarele secțiuni ale acestui capitol, termenii „copii” și „minori” apar astfel cum sunt utilizați în instrumente legislative specifice.

c. În temeiul Regulamentului privind serviciile digitale, platformele online foarte mari (VLOP) și motoarele de căutare online foarte mari (VLOSE) sunt definite ca servicii cu peste 45 de milioane de utilizatori activi lunar în UE.

În cele din urmă, Regulamentul privind serviciile digitale urmărește să creeze un mediu online în care toată lumea să se poată bucura de drepturile sale fundamentale. Aceasta include impunerea unor obligații platformelor online pentru a asigura un nivel ridicat de confidențialitate, siguranță și securitate pentru minori în mediul online²³⁴.

Domeniul de aplicare

Mai precis, Regulamentul privind serviciile digitale reglementează furnizorii de servicii intermediare. Acestea sunt servicii digitale care facilitează găzduirea conținutului terților și interacțiunile online. Definiția serviciilor intermediare se referă la furnizorii care fac simpla transmitere de informații (de exemplu, furnizorii de servicii de internet), la serviciile de „stocare în cache” (transmiterea de informații cu stocare temporară), inclusiv la operatorii de rețea și la găzduirea de date la cererea utilizatorilor (de exemplu, furnizorii de servicii de cloud și de platforme online).

De exemplu, serviciile intermediare includ toate platformele online, cum ar fi piețele online, platformele de comunicare socială, jocurile online sau jocurile video în care utilizatorii se pot juca și își pot crea propriul conținut (cu excepția cazului în care aceste caracteristici sunt doar „adăugiri” minore la un joc video existent), magazinele de aplicații, site-urile de partajare și de streaming de materiale video și platformele online pe care utilizatorii pot vizualiza, posta și partaja conținut.

Regulamentul privind serviciile digitale nu se aplică serviciilor sau funcționalităților de mesagerie privată ori directă (interpersonală) și nici serviciilor digitale care nu îndeplinesc o funcție de intermediere^d. Pentru a asigura proporționalitatea, unele dintre obligațiile pe care Regulamentul privind serviciile digitale le impune platformelor online nu se aplică furnizorilor de platforme online care se califică drept microîntreprinderi sau întreprinderi mici din cauza veniturilor lor și a numărului lor de angajați. Această excepție nu se aplică în cazul în care aceste servicii sunt desemnate drept platforme online foarte mari, având în vedere numărul lor de utilizatori.

Asigurarea respectării legislației

Regulamentul privind serviciile digitale împuternicește Comisia să inițieze investigații oficiale împotriva celor mai mari platforme pe baza unei game largi de riscuri pentru minori, menținând în același timp flexibilitatea de a reacționa la noile riscuri și evoluții tehnologice. Anchetele trebuie să respecte în orice moment garanțiile procedurale și toate celelalte garanții juridice necesare pentru întreprinderi.

Având în vedere normele pe deplin armonizate ale Regulamentului privind serviciile digitale, care este un regulament direct aplicabil, statele membre ale UE nu pot adopta sau menține o legislație națională care să dubleze Regulamentul privind serviciile digitale sau să impună obligații furnizorilor de servicii intermediare. Aceasta include impunerea unor obligații de verificare a vârstei pentru platformele online.

Acest lucru ar afecta aplicarea directă și uniformă a normelor în cadrul pieței unice. Cu toate acestea, legislația națională, în conformitate cu dreptul Uniunii, poate prevedea o vârstă minimă pentru accesul la anumite produse sau servicii, astfel cum se indică și în orientările Comisiei privind protecția minorilor.

^d. O „funcție de intermediere” se referă la serviciile care facilitează transmiterea conținuturilor furnizate de terți între diferiți destinatari ai serviciului respectiv. Printre exemplele de servicii neintermediare s-ar număra comerțanții cu amănuntul online, multe jocuri video fără interacțiuni cu terți sau crearea de conținut sau site-uri web sau aplicații individuale.

Asigurarea respectării Regulamentului privind serviciile digitale se bazează pe un sistem de competențe partajate de supraveghere și de asigurare a respectării legislației între nivelul național și nivelul UE. Pentru platformele online foarte mari și motoarele de căutare online foarte mari (a se vedea mai jos), Comisia are competența exclusivă de a supraveghea acești furnizori.

Platforme online foarte mari și motoare de căutare online foarte mari

În temeiul Regulamentului privind serviciile digitale, platformelor online foarte mari (VLOP) și motoarelor de căutare online foarte mari (VLOSE)^e li se aplică obligații suplimentare, având în vedere amploarea și influența considerabile ale acestora. Aceste obligații răspund preocupărilor legate de riscurile larg răspândite pe care aceste servicii au potențialul de a le cauza, care sunt însoțite de cel mai înalt standard de diligență necesară.

În temeiul Regulamentului privind o piață unică pentru serviciile digitale²³⁵, platformele online foarte mari (VLOP) și motoarele de căutare online foarte mari (VLOSE) trebuie să identifice, să evalueze și să atenueze în mod proactiv riscurile sistemice reale și previzibile care decurg din furnizarea serviciilor lor, inclusiv riscurile care afectează minorii. Pentru platformele cu mai puțin de 45 de milioane de utilizatori lunar, autoritățile naționale din statul membru al UE în care își are sediul întreprinderea sunt responsabile de asigurarea respectării Regulamentului privind serviciile digitale.

Platformele online foarte mari și motoarele de căutare online foarte mari trebuie să instituie măsuri rezonabile, proporționale și eficiente pentru a atenua riscurile identificate. Aceasta poate include adaptarea proiectării, a caracteristicilor și a funcționării serviciilor lor, precum și adaptarea sistemelor algoritmice implementate ca parte a serviciilor lor. Platformele online foarte mari și motoarele de căutare online foarte mari trebuie să ofere utilizatorilor cel puțin o opțiune pentru fiecare dintre sistemele lor de recomandare care nu se bazează pe crearea de profiluri.

Având în vedere necesitatea de a asigura efectuarea unei verificări de către experți independenți, furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari ar trebui să răspundă, prin audit independent, pentru respectarea obligațiilor prevăzute în Regulamentul privind serviciile digitale.

Orientările Regulamentului privind serviciile digitale privind protecția minorilor

Orientările Regulamentului privind serviciile digitale privind protecția minorilor stabilesc criteriul de referință în materie de asigurare a respectării legislației pentru a se asigura că toate platformele online accesibile minorilor au un nivel ridicat de confidențialitate, siguranță și securitate pentru minorii care utilizează serviciile lor.

Principalele măsuri recomandate în orientări includ:

- // Setarea implicită a conturilor minorilor la cel mai înalt nivel de confidențialitate, siguranță și securitate, cum ar fi geolocalizarea și recomandările altor conturi.
- // Instituirea unei verificări a vârstei în cazul în care anumite produse sau servicii prezintă un risc ridicat pentru minori (de exemplu, accesul la conținut pornografic) și în cazul în care aceste riscuri nu

e. Pentru lista completă a platformelor online foarte mari și a motoarelor de căutare online foarte mari desemnate, a se vedea: Comisia Europeană (2026). [Supravegherea platformelor și a motoarelor de căutare online foarte mari desemnate în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale](#).

pot fi atenuate prin măsuri mai puțin restrictive. Definirea în mod clar a ceea ce platforma consideră a fi conținut și comportament dăunător pentru minori. Acesta include orice conținut și comportament ilegal în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului național. Comunicarea de informații cu privire la aceste standarde și așteptări. Stabilirea unor politici și proceduri de moderare care să stabilească modul în care conținutul și comportamentul sunt detectate și moderate pentru a limita expunerea minorilor la acestea.

// Împiedicarea conturilor necunoscute să contacteze minori și ascunderea informațiilor cu caracter personal, a datelor și a conținutului de pe platformele de comunicare socială din conturile cu care nu au legătură. De exemplu, două platforme online foarte mari desemnate au setat automat profilurile utilizatorilor cu vârsta sub 16 ani la profilul privat. Aceasta înseamnă că materialele video pe care le încarcă pot fi vizualizate numai de persoanele pe care le aprobă.

// Interzicerea descărcării sau a efectuării de capturi de ecran de către conturi a conținutului postat de minori pentru a preveni șantajul sexual.

// Modificarea sistemelor de recomandare pentru a reduce riscul ca minorii să se confrunte cu conținut dăunător sau să fie blocați în așa-numitele efecte de tip „rabbit hole”, în care minorii sunt expuși la lanțuri prelungite de conținut legat de tulburări de alimentație, autovătămare sau sinucidere.

// Instituirea de garanții în ceea ce privește roboții de chat bazați pe IA integrați în platformele online. Avertizarea minorilor că interacțiunile cu o caracteristică IA sunt diferite de interacțiunile umane și că informațiile furnizate de astfel de caracteristici pot conține erori de fapt sau pot induce în eroare.

// Introducerea unor măsuri de îmbunătățire a instrumentelor de moderare. Asigurarea că mecanismele de raportare, feedback și depunere a plângerilor de către utilizatori sunt eficace, vizibile, adaptate copiilor și ușor accesibile. Asigurarea că astfel de mecanisme permit raportarea și feedbackul cu privire la toate elementele relevante ale experienței minorilor pe platformă.

// Stabilirea unor cerințe minime pentru instrumentele de control parental. Aceste instrumente ar trebui să fie adecvate vârstei, ușor de utilizat, de accesat și de activat. Acestea ar trebui, de asemenea, să fie interoperabile, eficace și să nu restricționeze în mod disproporționat drepturile minorilor la viață privată sau la accesul la servicii.

„Impunerea obligativității orientărilor prevăzute la articolul 28 din Regulamentul privind serviciile digitale pentru furnizorii digitali. Acest lucru ar fi eficace, legitim, în concordanță cu legislația și reglementările existente și, cel mai important, un mijloc esențial de respectare a drepturilor copiilor în mediul digital.”

— SONIA LIVINGSTONE,
PROFESOR LA LONDON SCHOOL OF
ECONOMICS AND POLITICAL SCIENCE ȘI
MEMBRU AL REȚELEI EU KIDS ONLINE

- // Introducerea unor instrumente de asistență pentru utilizatori. Aceasta include mesaje de avertizare direct vizibile, linkuri către liniile de asistență relevante sau alte surse atunci când minorii caută, încarcă, generează, partajează și primesc conținut potențial ilegal. De asemenea, ar putea fi utilizate opțiuni pentru a păstra controlul asupra experienței minorilor prin restricționarea interacțiunilor și a contactelor.
- // Asigurarea protecției minorilor împotriva practicilor de exploatare economică. Minorii nu trebuie să fie expuși la practici și tehnici care pot cauza cheltuieli excesive sau nedorite sau comportamente de dependență (de exemplu, „cutii de pradă” plătite).
- // Stabilirea de practici de guvernanță, inclusiv politici, procese, roluri și responsabilități interne pentru a promova o cultură a siguranței pentru minori în cadrul serviciului lor.
- // Asigurarea că toate informațiile, avertismentele și orice altă comunicare sunt adaptate copiilor, adecvate vârstei, ușor de înțeles și accesibile pentru toți minorii, precum și prezentate în mod clar și la punctul de utilizare relevant. La un nivel mai general, în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale, toți utilizatorii, inclusiv minorii, sunt protejați prin cerințe minime (de exemplu, platformele online trebuie să facă condițiile lor generale de utilizare ușor de înțeles în limba locală a UE, astfel încât utilizatorii, inclusiv minorii, să fie conștienți de condițiile generale de utilizare pe care le acceptă).

Abordarea bazată pe risc

Orientările Regulamentului privind serviciile digitale adoptă o abordare bazată pe riscuri, deoarece diferitele platforme online pot prezenta tipuri sau niveluri diferite de riscuri pentru minori. Orientările recunosc că aceste riscuri pot varia în funcție de dimensiunea, raza de acțiune și tipul platformei, de natura sa, de utilizarea preconizată sau actuală, de caracteristicile și baza de utilizatori, de impactul său asupra drepturilor copiilor și asupra altor drepturi și libertăți. Platformele ar trebui să ia în considerare acești factori atunci când aplică orientările.

În conformitate cu această abordare bazată pe riscuri, orientările stabilesc modul în care furnizorii ar trebui să își îndeplinească obligațiile de a asigura un nivel ridicat de confidențialitate, siguranță și securitate pentru minori într-un mod proporțional și adecvat. Furnizorii ar trebui să ia în considerare impactul măsurilor de protecție pe care le iau asupra drepturilor copiilor și a altor drepturi și libertăți, fundamentând astfel de măsuri pe cele mai înalte standarde disponibile, pe perspectiva și pe drepturile copiilor. În acest context, principiul precauției ar trebui aplicat atunci când există indicii că o practică, o caracteristică sau o opțiune de proiectare prezintă riscuri pentru copii, până când există dovezi că acestea nu sunt dăunătoare.

Interdicții specifice în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale

În ceea ce privește publicitatea, Regulamentul privind serviciile digitale interzice furnizorilor de platforme online să prezinte comunicări cu caracter publicitar bazate pe crearea de profiluri pentru care se folosesc datele cu caracter personal ale minorilor atunci când știu cu grad rezonabil de certitudine că destinatarul serviciului este minor.

Regulamentul privind serviciile digitale interzice, de asemenea, elementele de design manipulator. Acestea se referă la modul în care interfețele online sunt concepute pentru a convinge sau a manipula utilizatorii să facă anumite alegeri împotriva intereselor lor. Interzicerea elementelor de design manipulator se aplică în situații care nu sunt deja reglementate de legislația privind protecția consumatorilor [Directiva

privind practicile comerciale neloiale (DPCN)] și de normele de protecție a datelor cu caracter personal [Regulamentul general privind protecția datelor cu caracter personal (RGPD)].

Notificatorii de încredere

Regulamentul privind serviciile digitale facilitează, de asemenea, raportarea de către utilizatori a conținutului ilegal (cum ar fi discursurile ilegale instigatoare la ură și materialele care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor) și a bunurilor ilegale, prin impunerea unor sisteme de semnalare ușor de utilizat, inclusiv pentru minori. Organizațiilor societății civile, care sunt experți în detectarea anumitor tipuri de conținut ilegal online, li se poate acorda statutul de „notificator de încredere”.

Notificările transmise platformelor de către notificatorii de încredere cu privire la conținutul ilegal sunt tratate cu prioritate. În prezent, peste 70 de organizații au fost desemnate drept notificatori de încredere de către coordonatorii serviciilor digitale, reprezentând domenii de expertiză, de la protecția minorilor în mediul online, înșelăciuni și fraudă, până la combaterea produselor contrafăcute.

REGULAMENTUL GENERAL PRIVIND PROTECȚIA DATELOR (RGPD)

Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) adoptă o abordare bazată pe riscuri în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. Cu cât este mai mare riscul pe care prelucrarea datelor cu caracter personal îl prezintă pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice, cu atât sunt mai stricte obligațiile impuse operatorilor de date și cu atât sunt mai puternice garanțiile care trebuie instituite.

RGPD prevede în mod expres că copiii beneficiază de o protecție specifică. În cazul în care un serviciu online este accesat de copii, există o cerință de a se asigura că sunt instituite măsuri specifice de protecție a datelor pentru a asigura un nivel adecvat de protecție împotriva riscurilor pe care le prezintă utilizarea serviciului de către aceștia. Regulamentul recunoaște că este posibil ca copiii să nu fie pe deplin conștienți de riscurile și consecințele modului în care vor fi utilizate datele lor cu caracter personal.

Principii relevante privind protecția datelor

Organizațiile care prelucrează date trebuie să adere la principiile de protecție a datelor, care sunt foarte relevante pentru protecția copiilor în mediul online. De exemplu, principiul reducerii la minimum a datelor impune organizațiilor să reducă la minimum cantitatea de date colectate privind copiii și utilizarea ulterioară a acestora.

Principiul limitării scopului impune ca, atunci când datele copiilor sunt colectate într-un anumit scop, acestea să nu fie utilizate de organizație în niciun alt scop. Principiul integrității și confidențialității impune ca organizația să ia măsuri de securitate adecvate pentru a proteja datele copilului împotriva utilizării ilegale sau neautorizate.

O altă măsură importantă este obligația organizațiilor care colectează și utilizează date cu caracter personal de a respecta principiile protecției datelor începând cu momentul conceperii și în mod implicit²³⁶. Acest lucru necesită integrarea în serviciu a unor măsuri de protecție a datelor încă din faza de proiectare și utilizarea implicită a celor mai înalte setări de confidențialitate.

Aceste cerințe impun, de asemenea, ca organizația să ia măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a proteja minorii. Respectarea acestui principiu poate necesita măsuri diferite, în funcție de serviciul oferit și de riscul pentru persoana vizată. Măsurile ar putea să includă:

- // asigurarea faptului că datele cu caracter personal ale copiilor nu sunt partajate în mod sistematic cu părți terțe;
- // asigurarea faptului că identitatea sau datele de contact ale copiilor nu sunt puse la dispoziția altor persoane fără consimțământul părinților;
- // oprirea automată a geolocalizării;
- // evitarea tehnicilor de impulsioneare („nudging”) care încurajează sau stimulează copiii să furnizeze informații inutile.

RGPD stabilește, de asemenea, cerințe specifice de transparență pentru copii. Acesta prevede că, în cazul în care copiii utilizează un produs sau un serviciu care le prelucrează datele cu caracter personal (de exemplu, dacă au un cont la un anumit serviciu), acesta trebuie să ofere explicații ușor accesibile, într-un limbaj clar și simplu, cu privire la modul în care vor fi utilizate datele cu caracter personal ale copilului.

Acest lucru este deosebit de important, deoarece unii copii nu știu ce se înțelege prin datele lor cu caracter personal (de exemplu, fotografii și materiale video) și că datele lor pot fi utilizate în scopuri precum adaptarea anunțurilor publicitare specifice și a experiențelor din cadrul aplicațiilor.

Temei juridic

Un element esențial de protecție prevăzut de RGPD este obligația organizației care prelucrează date cu caracter personal (operatorul de date) de a avea un temei juridic pentru această prelucrare. Aceasta trebuie să se întemeieze pe unul dintre cele șase temeiuri juridice prevăzute de RGPD²³⁷. Nu există o ierarhie în ceea ce privește cele șase temeiuri juridice furnizate. Operatorii de date ar trebui să aleagă motivul cel mai adecvat, ținând seama de cerințele fiecăruia dintre diferitele temeiuri juridice.

Unul dintre aceste temeiuri juridice este consimțământul. Consimțământul înseamnă orice manifestare de voință liberă, specifică, informată și lipsită de ambiguitate, exprimată printr-o declarație sau printr-o acțiune fără echivoc, iar retragerea consimțământului trebuie să se facă la fel de simplu ca acordarea acestuia²³⁸. Consimțământul nu poate fi acordat în mod liber în cazul în care copiii nu au o alegere reală sau se simt obligați să își dea consimțământul. Pentru ca consimțământul să fie în cunoștință de cauză, operatorul trebuie să explice utilizând un limbaj clar și simplu, accesibil copiilor, modul în care intenționează să prelucreze datele pe care le colectează²³⁹.

Atunci când consimțământul este invocat ca temei juridic de către un „serviciu al societății informaționale”^f (cum ar fi platformele de comunicare socială și jocurile video), copiii își pot da consimțământul pentru prelucrarea datelor lor cu caracter personal începând cu vârsta de 16 ani.

f. Majoritatea serviciilor online sunt considerate servicii ale societății informaționale. Printre acestea se numără aplicațiile, motoarele de căutare, platformele de comunicare socială, serviciile de mesagerie online sau de telefonie vocală pe internet, piețele online, serviciile de streaming de conținut (de exemplu, servicii video, muzicale sau de jocuri), site-urile web de știri sau educaționale și orice site-uri web care oferă alte bunuri sau servicii utilizatorilor prin internet. A se vedea: articolul 4 alineatul (25) din RGPD.

RGPD oferă statelor membre opțiunea de a reduce această vârstă oriunde între 13 și 16 ani. Dacă copilul are sub vârsta de 16 ani, prelucrarea este legală numai în măsura în care consimțământul respectiv este acordat sau autorizat de titularul răspunderii părintești.

Statele membre au stabilit diferite intervale de vârstă atunci când serviciile societății informaționale se bazează pe consimțământ. Conform cifrelor disponibile la sfârșitul anului 2025, 7 state membre au stabilit vârsta minimă pentru consimțământ la 13 ani, 6 state membre la 14 ani, 5 state membre la 15 ani și 9 state membre la 16 ani.

În conformitate cu principiul responsabilității, un operator de date trebuie să fie în măsură să demonstreze că a respectat RGPD. Aceasta include asigurarea faptului că a obținut un consimțământ valabil. Cu toate acestea, în practică, poate fi dificil pentru un operator să se asigure că consimțământul obținut de titularul răspunderii părintești, după caz, este valabil. Poate fi dificil să se valideze faptul că persoana care acordă consimțământul copilului are autoritatea legală de a face acest lucru.

În plus, în conformitate cu principiul reducerii la minimum a datelor, un operator ar trebui să prelucreze numai datele necesare în acest scop și ar trebui să evite prelucrarea datelor cu caracter personal sensibile (cum ar fi documentele care indică măsuri de îngrijire sensibile) pentru a demonstra în mod adecvat un consimțământ valabil.

Cu toate acestea, cerința de a obține consimțământul titularului răspunderii părintești nu se aplică atunci când datele sunt prelucrate în temeiul unui alt temei juridic, cum ar fi contractul sau interesul legitim (a se vedea mai jos). Aceasta înseamnă că, atunci când o societate care gestionează platforme de comunicare socială se bazează pe unul dintre aceste motive pentru a prelucra datele copiilor (de exemplu, pentru a-și crea contul de acces la serviciu și interacțiunile lor cu serviciul), garanțiile suplimentare care decurg din prelucrarea datelor copiilor pe baza consimțământului nu se aplică.

Atunci când o organizație prelucrează date cu caracter personal pe baza unui contract, este de competența fiecărui stat membru să stabilească vârsta la care un copil poate încheia un contract.

Un alt motiv pe care se bazează serviciile online este interesul legitim. Acesta se referă la prelucrarea datelor cu caracter personal ale copilului în scopul intereselor legitime urmărite de operator sau de o parte terță, cu excepția cazului în care prevalează interesele sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei. Interesul legitim nu este un temei juridic „implicit” pentru prelucrare.

Atunci când operatorii se întemeiază pe interesul legitim pentru prelucrarea datelor cu caracter personal ale copiilor în temeiul RGPD, în conformitate cu principiul responsabilității, aceștia trebuie să se asigure că îndeplinesc toate cerințele prevăzute la articolul 6 alineatul (1) litera (f) din RGPD înainte de a efectua prelucrarea⁹. Una dintre aceste cerințe este ca interesele legitime ale operatorului să nu fie afectate de interesele copilului sau de drepturile și libertățile fundamentale²⁴⁰.

CJUE a remarcat că, atunci când un operator efectuează o astfel de evaluare, este necesar să se acorde o atenție deosebită situației în care persoana vizată este un copil. Aceasta a arătat că, în conformitate cu considerentul 38 al RGPD, copiii au nevoie de o protecție specifică. În plus, CJUE a afirmat că o astfel de protecție specifică ar trebui să se aplice prelucrării datelor cu caracter personal ale copiilor în scopuri de

⁹. Astfel cum a confirmat CJUE, articolul 6 alineatul (1) litera (f) din RGPD impune trei condiții cumulative pentru ca prelucrarea să fie legală: „*primo*, urmărirea unui interes legitim de către operator sau de către un terț; *secundo*, necesitatea prelucrării datelor cu caracter personal pentru realizarea interesului legitim urmărit și, *tertio*, condiția ca interesele sau libertățile și drepturile fundamentale ale [persoanei vizate] să nu prevaleze”. A se vedea: Cauza C-252/21, Meta/Bundeskartellamt (ECLI:EU:C:2023:537), punctul 106.

marketing sau pentru crearea de profiluri de personalitate sau de utilizator sau pentru oferirea de servicii destinate direct copiilor²⁴¹.

Operatorii ar trebui, de asemenea, să ia în considerare amploarea și intensitatea oricărei ingerințe în drepturile și libertățile copilului. Aceștia ar trebui să fie în măsură să demonstreze că interesul superior al copiilor a fost luat în considerare în primul rând și că au fost puse în aplicare garanții adecvate²⁴². Interesul superior al copilului ar trebui să fie considerat primordial atunci când se pun în balanță orice interese concurente.

Operatorii ar trebui, de asemenea, să ia în considerare așteptările rezonabile ale unui copil cu privire la modul în care vor fi utilizate datele sale cu caracter personal. Așteptările copilului pot varia, de asemenea, în funcție de vârsta copilului²⁴³. În funcție de complexitatea prelucrării, capacitatea limitată a unui copil de a înțelege prelucrarea datelor crește riscul unor consecințe neașteptate sau disproporționate ale prelucrării.

Se remarcă faptul că Comitetul european pentru protecția datelor (CEPD) consideră că anumite tipuri de operațiuni de prelucrare a datelor, cum ar fi crearea de profiluri pe scară largă și activitățile de publicitate direcționată²⁴⁴, sub rezerva anumitor excepții limitate, nu se vor alinia, în general, la obligația de a asigura protecția specifică a copiilor²⁴⁵.

În cazul în care interesele legitime ale unui operator intră în conflict cu interesele sau cu drepturile și libertățile fundamentale ale unui copil, interesele și drepturile copilului ar trebui, în general, să prevaleze. În cazul în care acest lucru nu este posibil, operatorul ar trebui să se bazeze pe un alt temei juridic pentru a prelucra datele sau pentru a înceta prelucrarea datelor.

Alte dispoziții relevante

RGPD oferă, de asemenea, o protecție sporită copiilor în ceea ce privește dreptul la ștergerea datelor, ținând seama de faptul că este posibil ca aceștia să nu fi fost pe deplin conștienți de riscurile pe care le implică prelucrarea datelor și, ulterior, să dorească să șteargă aceste date²⁴⁶. Acesta prevede, de asemenea, că copiii nu ar trebui să facă obiectul creării de profiluri sau al unui proces decizional automatizat²⁴⁷ și oferă măsuri de protecție specifice pentru copii în cazul activităților de marketing adresate acestora²⁴⁸.

Comitetul european pentru protecția datelor (CEPD) a susținut că „organizațiile trebuie, în general, să se abțină de la crearea de profiluri ale copiilor în scopuri de marketing [...] și că o astfel de creare de profiluri ar trebui permisă în circumstanțe foarte limitate, cum ar fi în cazul în care este necesar pentru a proteja bunăstarea/starea de bine a copilului”²⁴⁹.

RGPD stabilește, de asemenea, circumstanțele în care este necesară o evaluare a impactului asupra protecției datelor (EIPD). Acest lucru impune organizațiilor să evalueze riscurile asociate prelucrării propuse a datelor cu caracter personal ale utilizatorilor și, dacă este necesar, să reducă riscul pentru utilizatori, inclusiv pentru copii. Evaluările riscurilor ar trebui să ia în considerare diferitele vârste și nevoi de dezvoltare ale utilizatorilor minori.

Evaluările riscurilor pentru copii ar trebui să ia în considerare, de asemenea, riscurile care decurg din prelucrarea datelor cu caracter personal ale copiilor pentru bunăstarea lor generală. Acestea includ orice prejudiciu fizic, mental sau financiar cu care se pot confrunța ca urmare a prelucrării. Principiul interesului superior al copilului trebuie să fie unul dintre principalele instrumente de evaluare a riscurilor atunci când se efectuează o EIPD privind prelucrarea datelor cu caracter personal ale copiilor.

În cazul în care riscul este încă ridicat după punerea în aplicare a măsurilor propuse, organizația are obligația de a-și consulta autoritatea pentru protecția datelor (APD). Autoritatea pentru protecția datelor (DPA) are obligația de a furniza recomandări în scris și poate, de asemenea, să își exercite oricare dintre competențe, inclusiv să interzică prelucrarea în cazul în care riscurile sunt prea ridicate și nu pot fi atenuate în mod adecvat²⁵⁰.

REGULAMENTUL PRIVIND INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ (IA)

Pe lângă Regulamentul privind serviciile digitale, Regulamentul privind inteligența artificială stabilește un cadru juridic cuprinzător pentru reglementarea inteligenței artificiale (IA) în UE. Regulamentul privind IA are un rol important în consolidarea protecției drepturilor copiilor prin impunerea unor garanții pentru protejarea sănătății, a siguranței și a drepturilor fundamentale atunci când se dezvoltă și se implementează IA. Regulamentul privind IA urmează o abordare bazată pe riscuri și introduce norme pentru sistemele de IA în funcție de nivelul posibil de risc pe care îl pot prezenta.

Mai multe cazuri de utilizare a IA cu un impact semnificativ asupra drepturilor copiilor sunt clasificate ca prezentând un grad ridicat de risc în temeiul Regulamentului privind IA, de exemplu atunci când sunt utilizate în domeniul educației și formării profesionale. Sistemele de IA cu grad ridicat de risc trebuie să îndeplinească anumite cerințe pentru a se asigura că sunt sigure și de încredere, cum ar fi gestionarea riscurilor, transparența și supravegherea umană. În special, sistemul de gestionare a riscurilor al unui sistem de IA cu grad ridicat de risc trebuie să analizeze dacă există probabilitatea unui impact negativ asupra persoanelor cu vârsta sub 18 ani.

Atunci când evaluează impactul asupra drepturilor fundamentale al utilizării specifice a unui sistem de IA cu grad ridicat de risc²⁵¹, anumiți implementatori de astfel de sisteme de IA trebuie să ia în considerare categoriile de persoane și grupurile care pot fi afectate de utilizarea sistemului, printre care se pot număra și copiii. Comisia Europeană a publicat spre consultare publică un proiect de orientări privind clasificarea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc, care include exemple de practici ce intră sau nu în domeniul de aplicare al Regulamentului privind inteligența artificială²⁵¹.

În plus, având în vedere caracterul evolutiv al sistemelor de IA, colegiitorii au convenit rapid asupra pachetului Omnibus în domeniul digital privind IA pentru a consolida și mai mult normele care contribuie, de asemenea, la o mai bună protecție a minorilor. În special, noile norme interzic sistemele de IA care generează conținut neconsensual, explicit din punct de vedere sexual și intim sau materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, cum ar fi aplicațiile de „nudificare” bazate pe IA. Obligațiile aplicabile sistemelor de IA cu grad ridicat de risc, astfel cum au fost convenite în cadrul pachetului Omnibus privind IA, vor începe să se aplice în decembrie 2027 (pentru sistemele de IA de sine stătătoare, precum anumite sisteme de IA utilizate în educație) și în august 2028 (pentru sistemele de IA integrate în produse reglementate, precum jucăriile).

Practici interzise

Regulamentul privind IA interzice practicile de IA care manipulează, induc în eroare sau exploatează vulnerabilitățile copiilor. Aceste interdicții urmăresc să împiedice sistemele de IA să manipuleze minorii sau să exploateze limitările cognitive și de altă natură pe care copiii le-ar putea avea atunci când iau decizii pe care altfel nu le-ar fi luat și să îi protejeze de influențe dăunătoare nejustificate, manipulare și exploatare.

- h.** Obligațiile aplicabile sistemelor de IA cu grad ridicat de risc, astfel cum au fost convenite în cadrul pachetului Omnibus privind IA, vor începe să se aplice în decembrie 2027 (pentru sistemele de IA de sine stătătoare, precum anumite sisteme de IA utilizate în educație) și în august 2028 (pentru sistemele de IA integrate în produse reglementate, de exemplu jucării).

Aceste interdicții au devenit aplicabile la 2 februarie 2025. Comisia a publicat orientări privind practicile interzise în domeniul IA, care includ exemple de practici ce intră sau nu în domeniul de aplicare al Regulamentului privind inteligența artificială²⁵².

Un exemplu de practică interzisă în domeniul IA este o aplicație bazată pe IA care încurajează minorii să facă față unor provocări din ce în ce mai riscante, cum ar fi cățărarea pe mobilier, explorarea rafturilor înalte sau manipularea obiectelor ascuțite, în schimbul unor recompense digitale și al unor aprecieri virtuale. Astfel de sisteme exploatează vulnerabilitățile copiilor abuzând de curiozitatea lor naturală și de dorința lor de recompense și riscă să le cauzeze prejudicii semnificative.

Un alt exemplu de practică interzisă în domeniul IA este reprezentat de jocurile concepute pentru a crea un grad ridicat de dependență prin exploatarea vulnerabilităților inerente copiilor și adolescenților (inclusiv lipsa autocontrolului). Astfel de jocuri utilizează IA pentru a analiza comportamentul și preferințele individuale ale copiilor, pe baza cărora creează recompense personalizate și imprevizibile prin programe de consolidare a dependenței și bucle asemănătoare dopaminei. Acest lucru încurajează jocul excesiv și utilizarea compulsivă.

Aceste jocuri sunt concepute pentru a crea (sau a avea ca efect) un grad ridicat de dependență, exploatarea vulnerabilităților inerente copiilor. Printre acestea se numără capacitatea lor limitată de a înțelege consecințele pe termen lung, susceptibilitatea lor la presiune, lipsa autocontrolului și înclinația către gratificarea instantanee.

Modelele de IA de uz general

Pentru cele mai performante modele de IA de uz general (GPAI) cu risc sistemic, Regulamentul privind IA impune obligații specifice de evaluare și atenuare a riscurilor. Pentru a se conforma acestor norme, majoritatea furnizorilor principali de modele de IA de uz general au semnat Codul de bune practici privind IA de uz general²⁵³.

Furnizorii de IA de uz general trebuie să evalueze și să atenueze scenariile concrete de risc. Aceasta poate include diseminarea de conținut ilegal, fals sau discriminatoriu care prezintă riscuri de conținut ilegal, violent, instigator la ură, radicalizat sau fals și raportarea rezultatelor acestui proces de gestionare a riscurilor către Comisia Europeană înainte de introducerea pe piață.

O parte din măsurile de atenuare pe care furnizorii de modele de IA de uz general trebuie să le ia sunt monitorizarea și filtrarea datelor de intrare ale modelului. Aceasta include prevenirea generării de conținut dăunător. Obligațiile pentru modelele de IA de uz general au devenit aplicabile la 2 august 2025.

Obligații de transparentă

Pentru a contribui la prevenirea fraudei, uzurpării identității și inducerii în eroare, Regulamentul privind inteligența artificială impune obligații de transparentă furnizorilor și implementatorilor de anumite sisteme de IA²⁵⁴. În temeiul Regulamentului privind IA, furnizorii trebuie să se asigure că sistemele de IA care sunt destinate să interacționeze direct cu oamenii (cum ar fi roboții de chat) sunt proiectate și dezvoltate astfel încât persoanele în cauză să fie informate că interacționează cu un sistem de IA, cu excepția cazului în care acest lucru este evident. Această obligație se aplică în orice caz roboților de chat care interacționează cu copiii.

Divulgarea nu abordează pe deplin riscurile dependenței emoționale. Cu toate acestea, caracterul interactiv și adesea atractiv al acestor sisteme face esențial ca utilizatorii să fie informați în mod explicit că interacționează cu un sistem de IA, programat pentru a-și spori implicarea, mai degrabă decât cu o persoană.

Sisteme de IA generativă

O obligație a furnizorilor și implementatorilor de sisteme de IA generativă este de a marca și de a permite detectarea atunci când conținutul, cum ar fi imaginile, materialele audio sau video, a fost generat sau manipulat artificial, precum și de a eticheta *deepfake*-urile și anumite publicații generate de IA pe teme publice.

Implementatorii unui sistem de recunoaștere a emoțiilor sau ai unui sistem biometric de clasificare trebuie să informeze persoanele expuse la funcționarea sistemului. Comisia Europeană facilitează respectarea acestor obligații, printre altele, prin publicarea unui Cod de bune practici privind marcarea și etichetarea conținutului generat de IA²⁵⁵, precum și a unor orientări aflate în prezent în curs de elaborare, după ce au fost publicate spre consultare publică²⁵⁶. Obligațiile privind cerințele de transparență se vor aplica de la 2 august 2026.

Companionii IA

Companionii IA câștigă tot mai multă popularitate în rândul copiilor și au fost identificate anumite riscuri asociate utilizării lor. În temeiul regulamentului, clasificarea companionilor IA și a roboților de chat similari depinde în primul rând de scopul preconizat, de funcționalitatea și de contextul utilizării acestora.

În funcție de acești factori, un companion IA poate constitui o practică interzisă (de exemplu, în cazurile care implică exploatarea vulnerabilităților copiilor în moduri semnificativ dăunătoare). Acestea se pot califica, de asemenea, drept sistem de IA cu grad ridicat de risc (de exemplu, în cazul în care încorporează funcționalități de recunoaștere a emoțiilor sau în anumite cazuri de utilizare în contextul educației). În cele din urmă, aceștia pot fi supuși unor obligații de transparență care impun ca utilizatorii să fie informați că nu interacționează cu o persoană.

INSTRUMENTE DE PROTECȚIE A CONSUMATORILOR

Atunci când se abordează experiențele nocive cu care se confruntă copiii în mediul digital, este important să se ia act de abordările în materie de răspundere penală și de răspundere civilă și de răspundere pentru produse.

Răspunderea penală ar putea viza interzicerea și sancționarea anumitor comportamente prejudiciabile, precum distribuirea de materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor sau manipularea și acostarea copiilor pe internet în scopuri sexuale, și presupune urmărirea penală de către stat și aplicarea de sancțiuni penale. Deși este indispensabilă pentru infracțiunile cele mai grave, urmărirea penală a infracțiunilor este în primul rând reactivă. În mod normal, aceasta se produce după producerea unei vătămări, identifică și vizează mai degrabă contravenienții individuali decât condițiile sistemice care permit producerea unei vătămări. Cu toate acestea, incriminarea anumitor comportamente conține, de asemenea, elemente preventive și anticipative importante.

Pe de altă parte, o abordare privind răspunderea civilă și răspunderea pentru produse ar putea oferi măsuri preventive și compensatorii între diferite părți private. Aceasta se referă la alocarea drepturilor, a obli-

gațiilor și a responsabilităților între părțile private, inclusiv între întreprinderile care concep și exploatează platformele de comunicare socială și alte servicii digitale, precum și la furnizarea de măsuri reparatorii în cazul în care aceste obligații sunt încălcate.

Legislația privind protecția consumatorilor joacă un rol esențial în cauzele privind răspunderea civilă și răspunderea pentru produse. Este important de remarcat faptul că această perspectivă permite autorităților de reglementare și justițiabililor privați să conteste opțiunile de proiectare ale furnizorilor de servicii online. Această perspectivă privind răspunderea pentru produse este cea care a determinat cele mai recente evoluții juridice din Statele Unite ale Americii.

În Statele Unite ale Americii, una dintre cauzele recente privind desenele sau modelele industriale care creează dependență pe platforme se bazează pe legislația privind protecția consumatorilor. Un juriu din New Mexico a hotărât în martie 2026 că Meta, în calitate de operator al platformelor sale online, a încălcat cu intenție legislația privind protecția consumatorilor, obligând întreprinderea să plătească 375 de milioane USD.

Acțiunea a fost introdusă de procurorul general în temeiul legislației privind practicile neloiale, vizând proiectarea platformelor și practicile de siguranță, inclusiv sistemele de recomandare care au expus minorii la prădători. Juriul a constatat că întreprinderea a indus în eroare consumatorii cu privire la siguranța serviciilor sale, în timp ce documentele interne au demonstrat conștientizarea vătămării.

În paralel, în Los Angeles, primul proces-test privind „dependența de platformele de comunicare socială” s-a încheiat cu un verdict al juriului împotriva Meta și YouTube în legătură cu acuzații care au inclus proiectarea neglijentă și neîndeplinirea obligației de avertizare. Cauza își are temeiul în dreptul privat al răspunderii civile delictuale. Instanța a identificat în mod explicit caracteristici precum derularea infinită, fluxurile algoritmice, mecanismele de redare automată și de maximizare a implicării, care contribuie la vătămarea suferită de un minor. Hotărârea recunoaște că caracteristicile de proiectare care creează dependență pot constitui defecte atacabile ale produselor, în special în cazul în care întreprinderile sunt conștiente de riscuri și nu reușesc să le atenueze.

În UE, legislația UE privind protecția consumatorilor se aplică copiilor ca o categorie de consumatori vulnerabili prin intermediul mai multor instrumente. Acesta acționează ca o „plasă de siguranță” orizontală care se aplică tuturor comercianților, bunurilor sau serviciilor destinate consumatorilor, inclusiv în mediul digital, indiferent de modelul de afaceri sau de tehnologiile utilizate.

Normele UE existente în materie de protecție a consumatorilor, în special Directiva privind practicile comerciale neloiale (DPCN), recunosc copiii drept consumatori vulnerabili care necesită o protecție sporită. DPCN interzice practicile comerciale înșelătoare și agresive care exploatează credulitatea sau lipsa de experiență a copiilor.

„Platformele ar trebui să crească împreună cu copilul. [...] Orice sistem de recomandare care deservește un minor trebuie optimizat pentru bunăstarea copilului respectiv, nu pentru implicare.”

— GABRIELE BATTIMELLI,
AMBASADOAREA ITALIEI PENTRU BIK+

De asemenea, directiva interzice îndemnurile adresate copiilor de a cumpăra produsele promovate sau de a convinge părinții să le cumpere asemenea produse. Astfel cum se explică în Orientările privind interpretarea și aplicarea Directivei privind practicile comerciale neloiale²⁵⁷, elementele de design manipulator, caracteristicile de maximizare a cheltuielilor sau a atenției (de exemplu, monedele neclare din cadrul aplicațiilor) sau marketingul neloial prin influenceri pot constitui, de asemenea, practici comerciale neloiale. În pofida acestui fapt, evaluarea documentului de lucru al serviciilor Comisiei privind Controlul adecvării echității digitale²⁵⁸ a constatat că este necesară consolidarea protecției în mediul online a consumatorilor în general și, în special, a copiilor și adolescenților.

Directiva privind drepturile consumatorilor impune obligații precontractuale, de exemplu transparența în ceea ce privește stabilirea prețurilor, identitatea comerciantului sau dreptul de retragere. Deși nu este specifică copiilor, aceasta se aplică tuturor tranzacțiilor digitale (de exemplu, achiziționarea de monede virtuale în cadrul jocului), inclusiv celor care implică minori.

În plus, Directiva privind clauzele contractuale abuzive stabilește că clauzele contractuale care nu au fost negociate individual sunt abuzive și neobligatorii în cazul în care creează un dezechilibru semnificativ în detrimentul consumatorului. Aceasta include situația în care consumatorul este minor.

În cele din urmă, Regulamentul privind siguranța generală a produselor impune ca toate produsele de consum care intră în domeniul său de aplicare, inclusiv produsele conectate, să fie sigure. Domeniul de aplicare al acestui regulament este larg, astfel încât să poată acționa ca o plasă de siguranță pentru toate produsele introduse sau puse la dispoziție pe piața UE.

Atunci când evaluează siguranța produselor, producătorii trebuie să ia în considerare categoriile de consumatori care utilizează produsul, verificând riscul pentru consumatorii vulnerabili, cum ar fi copiii. De asemenea, aceștia trebuie să ia măsuri de atenuare a riscurilor în consecință. Regulamentul se axează pe protejarea atât a sănătății fizice, cât și a sănătății mintale a consumatorilor, care pot fi relevante, de exemplu, pentru aplicațiile sau roboții de chat populari în rândul minorilor.

DIRECTIVA PRIVIND RĂSPUNDEREA PENTRU PRODUSE (DRP)

Directiva privind răspunderea pentru produsele cu defect (DRP) este un cadru armonizat de răspundere civilă care garantează că victimele produselor cu defecte pot solicita despăgubiri de la producător în caz de vătămare. Noua DERP a intrat în vigoare la 8 decembrie 2024 și trebuie să fie transpusă de statele membre până la 9 decembrie 2026.

DRP revizuită menține intacte elementele fundamentale ale DERP inițiale. Victimei îi revine sarcina de a dovedi că un produs este defect și că există o legătură de cauzalitate între caracterul defectuos și prejudiciul specific suferit. DERP revizuită clarifică domeniul de aplicare pentru a acoperi software-ul, inclusiv aplicațiile, sistemele de operare și sistemele de IA, specifică normele privind răspunderea în cazul unei modificări substanțiale a produselor, oferindu-le un „al doilea ciclu de viață”.

Aceasta clarifică, de asemenea, faptul că daunele reparabile în temeiul DERP pot include vătămări psihice recunoscute din punct de vedere medical. DERP adaptează, de asemenea, normele privind răspunderea la lanțurile valorice globale din ce în ce mai complexe, asigurându-se că poate fi identificat cel puțin un operator economic responsabil stabilit în UE (inclusiv, eventual, platforme).

Noua DERP oferă o cale de despăgubire în cazurile în care produsele digitale defecte cauzează prejudicii copiilor. De exemplu, un copil care dezvoltă depresie din cauza modului în care este concepută o aplicație

pentru a crea dependență sau care se implică în autovătămare în urma răspunsurilor nesigure din partea unui robot de chat poate avea acum dreptul la despăgubiri în temeiul DRP.

DIRECTIVA SERVICIILOR MASS-MEDIA AUDIOVIZUALE (DSMAV)

DSMAV este actul legislativ central al UE în domeniul mass-mediei care reglementează conținutul audiovizual. Aceasta stabilește obligații sectoriale specifice privind serviciile mass-media audiovizuale și platformele de partajare a materialelor video (VSP) pentru protecția minorilor împotriva conținutului audiovizual dăunător.

În temeiul DSMAV, platformele de partajare a materialelor video, indiferent de dimensiunea lor, trebuie să includă standardele UE privind conținutul mediatic în termenele și condițiile lor. Printre acestea se numără cele care vizează protejarea minorilor de conținutul care le poate afecta dezvoltarea fizică, mentală sau morală. De asemenea, acestea au obligația de a lua măsuri adecvate (de exemplu, mecanisme de raportare sau de semnalare a conținutului dăunător, verificarea vârstei, controale parentale și sisteme de clasificare a conținutului) pentru a împiedica minorii să vizioneze conținut audiovizual dăunător. Cel mai dăunător tip de conținut, cum ar fi pornografia sau violența gratuită, trebuie să facă obiectul celor mai stricte măsuri pentru a împiedica minorii să vizioneze conținut dăunător.

Evaluarea în curs și viitoarea revizuire a DSMAV, planificate pentru al treilea trimestru al anului 2026, vor pune un accent puternic pe protecția minorilor în calitate de utilizatori vulnerabili ai conținuturilor audiovizuale online. Comisia va analiza relevanța normelor actuale și va identifica eventualele deficiențe ale legislației existente. Aceasta va include evaluarea măsurii în care ar trebui depuse mai multe eforturi pentru a se asigura că utilizatorii, în special minorii, sunt protejați în mod adecvat atunci când vizualizează conținut audiovizual online. Aceasta include conținutul pus la dispoziție de influenceri, având în vedere evoluțiile pieței și ale reglementărilor. Aceste evoluții și schimbarea obiceiurilor de vizionare creează provocări care pot pune în pericol utilizatorii, în special minorii.

În mediul online au apărut noi amenințări și riscuri care au dus la creșterea expunerii minorilor la conținuturi audiovizuale dăunătoare, cum ar fi hărțuirea cibernetică, tulburările de alimentație și încurajarea sinuciderii sau a autovătămării. Revizuirea va analiza dacă sunt necesare specificații suplimentare ale conceptului de conținut audiovizual dăunător și ce măsuri sunt necesare pentru a se asigura că minorii nu vizionează un astfel de conținut.

REGULAMENTUL PRIVIND PUBLICITATEA POLITICĂ (PAR)

Regulamentul privind publicitatea politică (PAR) stabilește obligații de transparență și de diligență pentru furnizarea de servicii de publicitate politică. Regulamentul introduce cerințe specifice pentru utilizarea tehnicilor de vizare a unui public-țintă și de distribuire a materialelor publicitare în publicitatea politică online care se bazează pe prelucrarea datelor cu caracter personal. Regulamentul promovează protecția minorilor, permițând în același timp condiții egale pentru alegătorii care votează pentru prima dată.

Pe de o parte, PAR interzice utilizarea creării de profiluri care implică prelucrarea datelor cu caracter personal ale minorilor despre care se știe că au vârsta de cel puțin un an sub vârsta națională de vot. Pe de altă parte, regulamentul permite ca publicitatea politică transparentă să ajungă la alegătorii care votează pentru prima dată, permițându-le să își exercite alegerile democratice în cunoștință de cauză.

PROTECȚIA ÎMPOTRIVA ABUZULUI SEXUAL ASUPRA COPILOR ȘI A EXPLOATĂRII SEXUALE A COPILOR ÎN MEDIUL ONLINE

Abuzul sexual online asupra copiilor și exploatarea sexuală online a copiilor se numără printre cele mai dăunătoare riscuri cu care se pot confrunta copiii și adolescenții în lumea digitală. Autorii infracțiunilor sunt adulți, dar și alți minori. Copiii și adolescenții trebuie să fie informați cu privire la riscuri, inclusiv cu privire la riscurile de sexting și șantaj sexual, precum și cu privire la potențialele consecințe juridice pentru autorii infracțiunilor.

Victimele exploatate de rude și de îngrijitori au adesea nevoie de măsuri de protecție a copilului bazate pe dreptul civil, la care se adaugă asistență socială și plasarea în condiții de siguranță. Multe victime pot avea nevoie de psihoterapie.

Măsurile de protecție a copiilor împotriva abuzului sexual asupra copiilor și a exploatării sexuale a copiilor în mediul online fac parte din dimensiunea de drept penal a protecției copilului, care se află la intersecția dintre competențele UE și cele ale statelor membre.

Prin stabilirea anumitor conținuturi care fie reprezintă în sine o activitate ilegală, fie sunt legate de o astfel de activitate ilegală, aceste instrumente conduc, de asemenea, la dispozițiile relevante privind diligența necesară în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale. Acestea abordează problema aplicabilității conținutului ilegal și oferă un cadru eficace împotriva diseminării unui astfel de conținut.

Comisia Europeană a luat măsuri pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor în mediul online. În 2022, Comisia a prezentat o propunere privind un cadru de reglementare permanent și cuprinzător al UE pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor. Aceasta cuprinde obligațiile prestatorilor de servicii online de a preveni diseminarea materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și manipularea și racolarea copiilor în scopuri sexuale prin intermediul serviciilor lor. Numai atunci când măsurile de prevenire nu sunt suficiente, furnizorii de servicii online ar putea fi obligați să detecteze, să raporteze, să elimine sau să blocheze abuzul sexual online asupra copiilor.

În temeiul propunerii, autoritățile naționale competente ar fi împuternicite să solicite emiterea de ordine de detectare, de eliminare sau de blocare de către autoritățile judiciare sau administrative independente. Ordinele ar urma să fie emise numai în urma unei evaluări aprofundate a necesității și proporționalității lor.

Propunerea prevede, de asemenea, înființarea unui nou Centru al UE pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, pentru a ajuta furnizorii de servicii digitale și autoritățile să își respecte obligațiile care le revin în temeiul regulamentului. Negocierile privind regulamentul sunt în curs. Comisia Europeană sprijină Parlamentul European și Consiliul să ajungă la un acord care să asigure protecția eficientă a copiilor, cu respectarea deplină a tuturor drepturilor fundamentale în cauză, precum și coerența cu legislația existentă, în special cu Regulamentul privind serviciile digitale.

În paralel, acordul recent al colegiitorilor cu privire la reformarea Directivei privind abuzul sexual asupra copiilor a consolidat și mai mult cadrul UE de combatere a abuzului sexual asupra copiilor și a exploatării sexuale a copiilor, atât online, cât și offline. Normele revizuite actualizează cadrul existent pentru a garanta că noile forme de amenințare, precum materialele generate cu ajutorul IA care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, fenomenul de grooming, șantajul sexual (*sextortion*) și streamingul video al abuzurilor sexuale asupra copiilor, sunt incriminate și urmărite penal în mod eficace.

Normele revizuite vor consolida, de asemenea, cadrul juridic pentru prevenirea abuzului sexual asupra copiilor și pentru acordarea de asistență victimelor. Acest lucru se va realiza prin impunerea unor verificări ale antecedentelor persoanelor care lucrează în contact strâns și direct cu copiii sau prin asigurarea faptului că victimele pot solicita urmărirea penală pentru o perioadă suficientă după săvârșirea infracțiunii.

Pe lângă inițiativele legislative, UE întreprinde, de asemenea, acțiuni fără caracter legislativ, cum ar fi finanțarea și facilitarea coordonării și a cooperării. De exemplu, Rețeaua pentru prevenirea abuzului sexual asupra copiilor reunește cincizeci de experți pentru a face schimb de bune practici, pentru a contribui la cercetare și pentru a sprijini elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de prevenire a abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv online, evaluate în mod riguros.

Dreptul penal este necesar pentru a combate abuzul sexual asupra copiilor, dar nu poate fi singurul instrument care abordează în mod eficace această infracțiune oribilă. Protecția copiilor împotriva abuzului sexual și a exploatării sexuale necesită o abordare la nivelul întregii societăți. Acest lucru ar trebui să implice autoritățile publice, autoritățile de aplicare a legii, autoritățile judiciare, instituțiile de învățământ, organizațiile societății civile, familiile, comunitățile, platformele de comunicare socială și alți furnizori de servicii digitale. Prevenirea și răspunsul eficace la aceste infracțiuni nu depind numai de măsuri legislative solide, ci și de eforturi coordonate și de acțiuni transsectoriale, pe mai multe niveluri.

PREVENIREA RADICALIZĂRII

Regulamentul UE privind conținutul online cu caracter terorist protejează populațiile vulnerabile, inclusiv copiii, împotriva expunerii la materiale de radicalizare online. Regulamentul impune furnizorilor de servicii de găzduire să elimine conținutul cu caracter terorist în termen de o oră de la primirea unui ordin de eliminare din partea unei autorități naționale competente.

Regulamentul este completat de mai multe inițiative fără caracter legislativ. O astfel de măsură este Forumul UE pentru internet. Forumul este o platformă public-privată care reunește statele membre ale UE, autoritățile de aplicare a legii, industria și societatea civilă pentru a coordona răspunsurile împotriva abuzurilor. Aceasta include exploatarea platformelor online de către teroriști, extremiști violenți și alți actori rău intenționați, precum cei care racolează copii în scopuri sexuale, al traficului de droguri, al criminalității organizate, al traficului de persoane sau al introducerii ilegale de migranți.

Copiii din întreaga UE riscă să devină victime ale criminalității și să fie recrutați în scopuri infracționale, atât online, cât și offline. Comisia Europeană elaborează în prezent un plan de acțiune privind protecția copiilor împotriva criminalității. Se preconizează că acest lucru va completa instrumentele existente prin identificarea lacunelor rămase și va oferi o abordare mai coerentă și mai coordonată pentru a îmbunătăți protecția copiilor împotriva criminalității, atât în calitate de victime, cât și de autori ai infracțiunilor, online și offline.

PLAN DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA HĂRȚUIRII CIBERNETICE

Hărțuirea cibernetică este o problemă din ce în ce mai mare pentru copii și adolescenți în mediul online, cu un impact substanțial asupra sănătății mintale și a bunăstării, participării și dezvoltării copiilor.

Pentru a combate prevalența îngrijorătoare a acestui fenomen, în martie 2026 Comisia Europeană a adoptat Planul de acțiune împotriva hărțuirii cibernetice²⁵⁹. Planul de acțiune urmărește să prevină hărțuirea

cibernetică, să faciliteze raportarea acestora și să asigure un sprijin eficace pentru victime. În cadrul planului de acțiune, statele membre ale UE sunt încurajate să ia măsuri complementare la nivel național.

Aceasta include elaborarea unor strategii naționale de combatere a hărțuirii, consolidarea prevenirii și a detectării timpurii în școli și în alte medii în care copiii petrec timp. Îmbunătățirea serviciilor de sprijin pentru victime și asigurarea faptului că sistemele de raportare se referă la un sprijin juridic, social, psihologic și educațional adecvat sunt alte domenii importante de acțiune în cadrul planului de acțiune.

În paralel, Recomandarea Comisiei privind dezvoltarea și consolidarea unor sisteme integrate de protecție a copilului în interesul superior al copilului²⁶⁰ invită statele membre ale UE să ia toate măsurile legislative, administrative, sociale și educaționale adecvate pentru a preveni bullyingul și a proteja copiii de acest fenomen, inclusiv a bullyingului online. Aceasta include elaborarea unor planuri cuprinzătoare de combatere a hărțuirii.

SOLUȚIA UE DE VERIFICARE A VÂRSTEI

Pe lângă legislația existentă, Comisia Europeană a elaborat și extinde un set de instrumente operaționale pentru verificarea vârstei, cu scopul de a proteja copiii și adolescenții în mediul online și de a limita expunerea acestora la conținuturi dăunătoare. Acest set de instrumente oferă rețele, platforme, soluții tehnice și canale pentru protejarea și capacitatea minorilor în mediul online.

Comisia a elaborat o soluție a UE de verificare a vârstei care este solidă, ușor de utilizat și care protejează viața privată. În acest scop, a fost pus la dispoziția statelor membre un plan de personalizare și punere în aplicare. Atunci când este personalizat, acesta poate lua în considerare diferite categorii de vârstă. Statele membre pot publica soluția ca aplicație de sine stătătoare și/sau o pot integra ca funcționalitate de verificare a vârstei în portofelele lor UE pentru identitatea digitală. Soluția este cu sursă deschisă, astfel încât țările terțe sau actorii de pe piață pot, de asemenea, să o adopte și să o dezvolte în continuare.

Soluția UE de verificare a vârstei ar putea fi un instrument adecvat pentru aplicarea în practică a restricțiilor de vârstă, dacă este însoțită de opțiuni adecvate pentru ca minorii să își dovedească vârsta. Statele membre ale UE aplică abordări diferite în ceea ce privește utilizarea și emiterea documentelor de identitate sau a cărților de identitate electronice, și nu fiecare minor poate avea propriul pașaport. Ca atare, desemnarea unor furnizori de atestate de vârstă care pot emite dovezi ale vârstei pentru vârsta necesară este esențială pentru funcționarea eficace a verificării vârstei în UE.

Pentru a accelera acest proces, Comisia Europeană a emis o recomandare privind instituirea unui cadru comun pentru tehnologiile de verificare a vârstei la nivelul UE. Ca parte a recomandării, Comisia definește un sistem de verificare a vârstei la nivelul UE în cooperare cu statele membre. Sistemul va detalia cerințele privind modelul de încredere, guvernanta și cerințele care trebuie îndeplinite de furnizorii de atestate de vârstă și de soluții de verificare a vârstei.

Recomandarea încurajează statele membre ale UE să utilizeze planul UE de verificare a vârstei, să îl adapteze la contextele lor naționale și să pună la dispoziție soluții de verificare a vârstei până la 31 decembrie 2026, pe baza planului.

Statele membre au fost invitate, de asemenea, să prezinte Comisiei, până la 30 iunie 2026, un plan de punere în aplicare pentru a prezenta modul în care intenționează să pună la dispoziție o soluție de verificare a vârstei la nivelul UE. Statele membre sunt încurajate să colaboreze între ele și să colaboreze cu Comisia Europeană, cu cercetătorii și cu societatea civilă în implementarea soluțiilor lor naționale. Provocările

legate de verificarea vârstei, inclusiv posibilele riscuri de fragmentare a reglementării în întreaga UE, sunt analizate mai jos în acest capitol, în secțiunea „Chestiuni pendinte”.

Rezultatele măsurilor existente de asigurare a aplicării legislației

Legislația existentă a UE este eficace doar în măsura în care este pusă în aplicare. Regulamentul privind serviciile digitale a introdus o arhitectură fundamental nouă de asigurare a respectării legislației, centralizată la nivelul Comisiei pentru cele mai mari platforme și combinată cu asigurarea respectării legislației la nivel național prin intermediul coordonatorilor serviciilor digitale. Această arhitectură produce în prezent decizii, proceduri și modificări vizibile ale conformității și începe să apară un istoric.

Regulamentul privind IA optează pentru o structură de asigurare a respectării legii adaptată în mod similar, asigurarea respectării legislației fiind centralizată la nivelul Comisiei pentru modelele de IA de uz general și pentru majoritatea sistemelor de IA bazate pe modele de IA de uz general atunci când furnizorul sistemului și al modelului de IA este același (sau în cadrul aceleiași întreprinderi). Pachetul Omnibus privind IA introduce o inovare suplimentară, asigurarea respectării normelor legate de sistemele de IA desemnate sau integrate în platforme online foarte mari sau în motoare de căutare online foarte mari în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale fiind, de asemenea, centralizată la nivelul Comisiei.

RGPD este pus în aplicare de autorități naționale independente de protecție a datelor. Acestea continuă să emită decizii, aplicând amenzi substanțiale și alte măsuri corective atunci când autoritățile pentru protecția datelor stabilesc că operatorii de date au încălcat normele privind protecția datelor.

Asigurarea respectării DSMAV este asigurată de autoritățile și organismele naționale de reglementare. DSMAV a introdus cerințe pentru a asigura independența instituțională și funcțională a autorităților și organismelor naționale de reglementare, care au fost consolidate prin Regulamentul european privind libertatea mass-mediei.

Asigurarea respectării legislației în materie de protecție a consumatorilor, inclusiv a normelor care decurg din directivele și regulamentele UE, este în primul rând de competența autorităților și a instanțelor din statele membre. Deși, în prezent, Comisia nu are competențe directe de asigurare a respectării legislației în domeniul protecției consumatorilor, aceasta coordonează și sprijină activitatea statelor membre de asigurare a respectării legislației în temeiul Regulamentului privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului (CPC). Acesta stabilește un cadru de cooperare transfrontalieră în materie de asigurare a respectării legislației pentru ca autoritățile CPC din statele membre să abordeze împreună încălcările transfrontaliere și la nivelul UE ale legislației în materie de protecție a consumatorilor.

STRUCTURA DE ASIGURARE A RESPECTĂRII REGULAMENTULUI

PRIVIND SERVICIILE DIGITALE

Structura de asigurare a respectării Regulamentului privind serviciile digitale implică competența directă și centralizată a Comisiei pentru platformele online foarte mari și motoarele de căutare online foarte mari, precum și coordonarea și cooperarea cu mai multe autorități naționale, în special în contextul Comitetului european pentru servicii digitale, care se bazează, de asemenea, pe un grup de lucru specific privind protecția minorilor.

Acesta este un nou cadru de asigurare a respectării legislației, care are avantajul de a centraliza asigurarea respectării legislației la nivelul Comisiei pentru cele mai mari platforme, care funcționează fără probleme la nivel transfrontalier. Unele dintre aceste platforme se numără printre cele mai mari și mai bine dotate întreprinderi din lume, veniturile lor depășind adesea PIB-ul statelor membre ale UE. Acest cadru promovează, de asemenea, aplicarea coerentă a normelor în întreaga UE și până la nivel național (de exemplu, prin intermediul orientărilor privind protecția minorilor și al jurisprudenței).

Efectul disuasiv este considerabil, datorită unora dintre cele mai ample competențe de aplicare a amenziilor la nivel mondial și posibilității de a impune măsuri provizorii care pot determina modificarea rapidă a practicilor platformelor, după cum demonstrează angajamentele asumate de TikTok și retragerea TikTok Lite din UE²⁶¹. În contextul anchetelor, Comisia Europeană dispune de instrumente solide de asigurare a respectării legislației și de competențe de investigare. În special, acestea includ capacitatea de a solicita date și informații detaliate și sensibile și de a efectua inspecții la sediile furnizorilor. Acest lucru permite un acces fără precedent la sistemele, proiectarea și deciziile furnizorilor.

În cazuri extreme, în care încălcarea persistă și cauzează prejudicii grave și urgente, Comisia poate solicita coordonatorului serviciilor digitale (DSC) din statul membru în care este stabilit furnizorul să ceară autorității judiciare competente să dispună restricționarea temporară a accesului la serviciul respectiv²⁶².

Măsurile de asigurare a respectării legislației luate de Comisia Europeană au necesitat o consolidare substanțială a capacităților și, în prezent, se accelerează din ce în ce mai mult. Treptat, aceasta devine mai eficace din punctul de vedere al timpului, astfel cum o demonstrează constatările preliminare privind TikTok în ceea ce privește proiectarea care poate crea dependență și Meta în ceea ce privește asigurarea vârstei. Criteriile de referință în materie de conformitate stabilite în orientările privind protecția minorilor au contribuit la realizarea acestui obiectiv.

Conturarea inițială a așteptărilor Comisiei cu privire la aspectele-cheie în cadrul măsurilor de asigurare a respectării legislației, inclusiv prin constatări preliminare și angajamente, ar trebui, de asemenea, să ofere orientări furnizorilor și să se reflecte în practicile lor curente privind ciclurile de evaluare și atenuare a riscurilor. Se preconizează că acest lucru va duce la modificări ale serviciilor de platformă înainte chiar de a fi necesară inițierea unei măsuri oficiale de asigurare a respectării legislației.

Având în vedere resursele necesare pentru a introduce acțiuni în justiție împotriva întreprinderilor care fac obiectul asigurării respectării legislației de către Comisie, orice cadru de asigurare a respectării legislației ar trebui să asigure, de asemenea, că se investește timp în asigurarea cerințelor procedurale și că se iau toate măsurile de precauție posibile, astfel încât cauzele să fie judecate în instanță în toate gradele de jurisdicție.

Abordarea bazată pe riscuri și neutră din punct de vedere tehnologic a Regulamentului privind serviciile digitale stă la baza unor măsuri de asigurare a respectării legislației adaptate exigențelor viitorului. Acest lucru evoluează datorită ciclurilor de evaluare a riscurilor și de audit ale platformelor, angajamentelor conexe sau altor răspunsuri la acțiunile de asigurare a respectării legislației, precum și desemnării de noi servicii. Recenta deschidere a unei anchete împotriva X în legătură cu sistemul său de IA, Grok, și partajarea neconsensuală de imagini intime (inclusiv cele generate de IA) demonstrează modul în care asigurarea respectării Regulamentului privind serviciile digitale poate acoperi rapid noile practici sau caracteristici problematice încorporate în platformele online.

În mod similar, desemnarea recentă a WhatsApp ca platformă online foarte mare arată modul în care serviciile pot intra în domeniul de aplicare al Regulamentului privind serviciile digitale, deoarece acestea au caracteristicile și trăsăturile platformelor online.

DECIZII ȘI PROCEDURI ÎN TEMEIUL REGULAMENTULUI PRIVIND

SERVICIILE DIGITALE

În perioada de la intrarea în vigoare a Regulamentului privind serviciile digitale, Comisia Europeană și autoritățile naționale au inițiat sau au finalizat o serie de acțiuni de asigurare a respectării legislației privind protecția minorilor. Deciziile și procedurile de mai jos au inițiat criteriul de referință operațional în raport cu care se evaluează în prezent conformitatea platformelor. Acesta va continua să evolueze pe măsură ce măsurile de asigurare a respectării legislației avansează, de exemplu pentru a acoperi alte servicii și aspecte, și se va baza pe evaluarea și atenuarea continuă a riscurilor, precum și pe cicluri de audit.

În februarie 2026, Comisia Europeană a adoptat constatări preliminare potrivit cărora proiectarea TikTok care urmărește dependența nu respectă standardele de protecție prevăzute de Regulamentul privind serviciile digitale. Potrivit acestor constatări, TikTok trebuie să modifice elementele de proiectare de bază ale serviciului său, de exemplu prin dezactivarea unor funcționalități esențiale care creează dependență, precum „derularea infinită”, prin introducerea unor „pauze de la ecran” eficace (inclusiv pe timpul nopții) și prin adaptarea sistemului său de recomandare²⁶³.

În martie 2026, Comisia a adoptat constatări preliminare împotriva a patru platforme pornografice foarte mari (Pornhub, XNXX, Stripchat și XVideos) pentru că nu au instituit mecanisme adecvate de verificare a vârstei²⁶⁴. Această măsură a fost completată de o acțiune coordonată de Comitetul european pentru servicii digitale împotriva platformelor mai mici care oferă conținut pornografic²⁶⁵.

În aprilie 2026, Comisia Europeană a emis, de asemenea, un raport preliminar în care a constatat că Meta a încălcat normele aplicabile, întrucât nu a împiedicat minorii sub 13 ani să utilizeze Instagram și Facebook²⁶⁶.

Sunt în curs și măsuri de asigurare a respectării legislației împotriva Snapchat, pentru a investiga suspiciunile privind mecanismele inadecvate de verificare a vârstei și setările implicite, protecția insuficientă a minorilor împotriva fenomenului de grooming sau a recrutării în scopul unor activități infracționale, precum și instrumentele ineficiente de moderare a conținutului, care nu reușesc să împiedice răspândirea informațiilor care direcționează utilizatorii către vânzarea de produse ilegale, inclusiv droguri, și de produse supuse unor restricții de vârstă²⁶⁷.

Printre angajamentele acceptate, AliExpress a convenit să implementeze un sistem implicit care limitează vizibilitatea produselor destinate adulților, inclusiv prin estomparea automată a imaginilor produselor pentru adulți, utilizând scanarea în timp real bazată pe IA²⁶⁸.

La nivel național, autoritatea de reglementare din Țările de Jos, Autoritatea pentru Consumatori și Piețe (ACM), investighează platforma de jocuri video Roblox în legătură cu posibilele riscuri la care sunt expuși minorii pe această platformă²⁶⁹.

Alte proceduri privind practicile de proiectare care urmăresc dependența, sistemele de recomandare, diseminarea de conținut ilegal (inclusiv materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor) și măsurile de protecție aplicabile piețelor online sunt în curs împotriva Facebook, Instagram, X în legătură cu Grok²⁷⁰,

Shein²⁷¹ și Temu²⁷². O anchetă anterioară privind TikTok Lite a avut ca rezultat decizia Comisiei privind măsurile corective și retragerea permanentă a acestei caracteristici de pe piața UE.

Efectele viitoarelor acțiuni de asigurare a respectării legislației în ceea ce privește serviciile și aspectele menționate mai sus vor clarifica așteptările concrete ale Comisiei și vor stabili un nivel ridicat de conformitate. Acest lucru va sta la baza modificărilor aduse furnizării de servicii nu numai de către platformele online individuale care fac obiectul anchetei, ci și de către toți ceilalți furnizori care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului privind serviciile digitale.

Pentru a valorifica pe deplin potențialul Regulamentului privind serviciile digitale, acum că această arhitectură de asigurare a respectării normelor este funcțională, ar putea fi necesară consolidarea sa în continuare, astfel încât procedurile de asigurare a respectării normelor să poată fi desfășurate cu rapiditatea și urgența necesare și să asigure eficacitatea deplină a Regulamentului privind serviciile digitale. În acest scop, toate autoritățile implicate în asigurarea respectării legislației la nivel național și la nivelul UE ar trebui să dispună în mod consecvent de resursele adecvate pentru a-și îndeplini mandatul.

STRUCTURA DE ASIGURARE A RESPECTĂRII REGULAMENTULUI

PRIVIND IA

Structura de asigurare a respectării Regulamentului privind IA implică competența directă și centralizată a Comisiei de a asigura respectarea legislației în ceea ce privește modelele de IA de uz general (inclusiv sistemele de IA de uz general cu risc sistemic) și sistemele de IA bazate pe modele de IA de uz general, în cazul în care modelul și sistemul sunt dezvoltate de același furnizor sau de un furnizor care face parte din aceeași întreprindere.

Pachetul Omnibus privind IA introduce o inovare suplimentară, asigurarea respectării legislației în ceea ce privește sistemele de IA desemnate sau integrate în platforme online foarte mari sau în motoare de căutare online foarte mari în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale fiind, de asemenea, centralizată la Comisia Europeană. Asigurarea respectării legislației în ceea ce privește alte sisteme de IA care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului privind IA este responsabilitatea autorităților naționale de supraveghere a pieței.

Competențele în materie de asigurare a respectării normelor ale Oficiului UE pentru IA și ale autorităților naționale de supraveghere a pieței vor deveni aplicabile la 2 august 2026. Începând de la această dată, Oficiul pentru IA va asigura respectarea normelor privind modelele de IA de uz general²⁷³, sistemele de IA de uz general cu risc sistemic²⁷⁴ și sistemele de IA bazate pe modele de IA de uz general, în cazul în care modelul și sistemul sunt dezvoltate de același furnizor sau de un furnizor care face parte din aceeași întreprindere, precum și în cazul sistemelor de IA integrate în platformele online foarte mari și în motoarele de căutare online foarte mari. Obligațiile aplicabile sistemelor de IA cu grad ridicat de risc, astfel cum au fost convenite în cadrul pachetului Omnibus privind IA, vor începe să se aplice în decembrie 2027 (pentru sistemele de IA de sine stătătoare, precum anumite sisteme de IA utilizate în educație) și în august 2028 (pentru sistemele de IA integrate în produse reglementate, precum jucăriile).

STRUCTURA DE ASIGURARE A RESPECTĂRII RGPD

RGPD este pus în aplicare de autoritățile pentru protecția datelor din fiecare stat membru al UE, care sunt împuternicite să investigheze plângerile, să efectueze audituri, să dispună măsuri corective și să impună amenzi administrative pentru încălcări ale legislației privind protecția datelor.

Atunci când o societate (operatorul de date) prelucrează date cu caracter personal în mai multe state membre, autoritatea principală pentru protecția datelor, care este autoritatea pentru protecția datelor de la sediul principal al societății, este responsabilă de supravegherea societății respective.

Autoritatea de supraveghere principală cooperează și își coordonează acțiunile cu autoritățile de supraveghere a protecției datelor din celelalte state membre ale UE în care prelucrarea datelor are un impact. Acest mecanism se numește „ghișeu unic”.

Autoritățile pentru protecția datelor pot iniția investigații pe baza plângerilor individuale, a notificărilor obligatorii privind încălcările, a relatărilor din mass-media sau a propriilor anchete. Organizațiile despre care se constată că încalcă normele privind protecția datelor se pot confrunta cu interdicții de prelucrare, cu ordine de conformare sau cu amenzi de până la 20 de milioane EUR sau 4 % din cifra de afaceri anuală globală, luându-se în considerare valoarea cea mai mare.

Astfel cum se prevede în Carta drepturilor fundamentale a UE și se reiterează în RGPD, toate autoritățile de protecție a datelor trebuie să fie independente. Toate statele membre trebuie să se asigure că autoritățile pentru protecția datelor dispun de resursele umane, tehnice și financiare necesare pentru îndeplinirea eficace a sarcinilor și competențelor lor.

Comitetul european pentru protecția datelor (CEPD) reunește toate autoritățile de supraveghere pentru a asigura aplicarea consecventă a RGPD. Acesta elaborează orientări privind aplicarea RGPD. CEPD lucrează în prezent la elaborarea unor orientări privind prelucrarea datelor copiilor. CEPD promovează, de asemenea, cooperarea dintre autoritățile pentru protecția datelor.

RGPD este neutru din punct de vedere tehnologic și adoptă o abordare bazată pe riscuri. Aceasta înseamnă că organizațiile trebuie să pună în aplicare măsurile tehnice și organizatorice relevante, proporționale cu riscul prezentat de activitățile lor de prelucrare a datelor.

La sfârșitul anului trecut, a fost adoptat Regulamentul de procedură al RGPD. Aceasta a introdus noi norme pentru a îmbunătăți cooperarea dintre organismele naționale de protecție a datelor atunci când acestea asigură respectarea RGPD, pentru a accelera procesul de tratare a plângerilor transfrontaliere în materie de protecție a datelor. În mai 2025, autoritățile pentru protecția datelor au publicat Declarația de la Helsinki privind sporirea clarității, a sprijinului și a implicării. În această declarație, acestea au convenit să consolideze coerența aplicării și asigurării respectării RGPD.

ACȚIUNI ȘI PROCEDURI SELECTATE DE ASIGURARE

A RESPECTĂRII RGPD

GDPR este în vigoare din 2018. În această perioadă, organizațiilor care au încălcat normele privind protecția datelor le-au fost aplicate amenzi în valoare totală de peste 7 miliarde EUR²⁷⁵. Autoritățile pentru protecția datelor își pot utiliza competențele pentru a solicita întreprinderilor să asigure conformitatea activităților lor de prelucrare. Acest lucru permite autorităților pentru protecția datelor să colaboreze cu operatorii înainte de a lansa o investigație, economisind timp și resurse.

De exemplu, în februarie 2023, Comisia irlandeză pentru protecția datelor a colaborat cu Meta în ceea ce privește etichetarea pe Instagram. Atunci când un copil încerca să eticheteze un cont public pe care nu îl urmărea, îi apărea mesajul „Contul nu a putut fi etichetat”. „Setează-ți contul ca public pentru a putea eticheta persoane care nu te urmăresc”²⁷⁶.

Această notificare conținea, de asemenea, un buton „Mergi la setări” care direcționa utilizatorul către un meniu în care acesta își putea schimba contul din privat în public. Această configurație nu avertiza copiii cu privire la consecințele potențiale ale acestei schimbări și nici nu redirecționa copiii către întrebări frecvente (FAQ) sau către un articol din centrul de asistență.

În urma discuțiilor cu operatorul pentru protecția datelor, au fost aduse modificări notificărilor utilizatorilor. Notificarea a fost actualizată după cum urmează: „Contul nu a putut fi etichetat. Contul tău este privat, astfel încât poți eticheta numai urmăritorii tăi. Poți gestiona opțiunile de confidențialitate din Setări”.

„Mergi la setări” a fost înlocuit cu un buton „Află mai multe” care îi direcționează pe utilizatori către un articol al centrului de asistență în care aceștia pot afla cum să își facă contul de utilizator privat în orice moment, diferențele dintre conturile private și cele publice, modul în care utilizatorii pot gestiona confidențialitatea pe Instagram și informații pentru părinți cu privire la „cine poate vedea postările copilului meu adolescent pe Instagram”.

Autoritățile pentru protecția datelor au luat mai multe decizii cu privire la încălcări ale RGPD în ceea ce privește datele copiilor. De asemenea, acestea au adoptat interdicții de prelucrare care interzic unui operator să prelucreze datele cu caracter personal ale persoanelor vizate, inclusiv datele copiilor, până când prelucrarea lor este conformă cu cerințele RGPD. Mai jos este inclusă o selecție a unor astfel de acțiuni.

Mai multe autorități pentru protecția datelor au lansat investigații cu privire la operatori pentru nerespectarea principiului protecției datelor începând cu momentul conceperii și a principiului protecției implicite a datelor. De exemplu, Comisia irlandeză pentru protecția datelor a amendat TikTok cu 345 de milioane EUR, deoarece s-a constatat că aceasta încalcă mai multe dispoziții ale RGPD.

Aceste dispoziții includeau protecția datelor începând cu momentul conceperii și protecția implicită a datelor, precum și principiul reducerii la minimum a datelor. Comisia pentru protecția datelor a constatat că TikTok a încălcat aceste dispoziții, deoarece a făcut publice conturile pentru copii către orice persoană aflată pe TikTok sau în afara acestuia în mod implicit.

Comisia irlandeză pentru protecția datelor cu caracter personal a constatat, de asemenea, că TikTok a utilizat elemente de design manipulator („*dark patterns*”) pentru a-i determina pe copii să opteze în mod implicit pentru conturi publice. Acest lucru înseamnă că oricine putea vizualiza conținutul acestora, încălcând protecția datelor începând cu momentul conceperii și protecția implicită a datelor, precum și principiul echității. De asemenea, aceasta a constatat că TikTok nu s-a asigurat că utilizatorii adulți care supravegheau contul unui copil prin intermediul funcției „asocierea familiei” erau verificați ca fiind părinții sau tutorele copilului²⁷⁷.

În plus, Comisia irlandeză pentru protecția datelor a amendat Instagram cu 450 de milioane EUR, deoarece a constatat că aceasta a încălcat principiul protecției datelor începând cu momentul conceperii și principiul protecției implicite a datelor. Instagram a permis copiilor să creeze conturi comerciale, pentru care era obligatorie afișarea de detalii de contact cu publicul pe profilul acestora. Comisia pentru protecția datelor a constatat că Instagram a încălcat acest principiu, deoarece toate conturile utilizatorilor au fost setate ca publice în mod implicit. Aceasta înseamnă că oricine putea vizualiza conținutul publicat de copil, dacă acesta nu modifica setarea respectivă²⁷⁸.

Autoritatea italiană pentru protecția datelor a impus o interdicție temporară asupra activităților de prelucrare ale TikTok din cauza preocupărilor legate de siguranța copiilor, în special având în vedere decesul unei fete italiene în vârstă de 10 ani. Interdicția a impus o limitare imediată a activităților de prelucrare ale TikTok pentru utilizatorii a căror vârstă nu a putut fi stabilită cu certitudine. Acest lucru a determinat

platforma să verifice din nou vârsta utilizatorilor săi din Italia și să închidă peste o jumătate de milion de conturi despre care exista suspiciunea că aparțineau unor minori sub 13 ani, vârsta minimă de la care TikTok permite copiilor să utilizeze serviciul său²⁷⁹.

La începutul acestui an, Comisia irlandeză pentru protecția datelor a lansat o anchetă cu privire la X în ceea ce privește crearea de imagini sexualizate neconsensuale, inclusiv ale copiilor care utilizează instrumentul de IA Grok. Comisia pentru Protecția Datelor va examina respectarea de către X a mai multor articole, inclusiv a cerințelor privind reducerea la minimum a datelor și protecția datelor începând cu momentul conceperii și în mod implicit²⁸⁰.

ASIGURAREA RESPECTĂRII DSMAV ȘI PROTECȚIA MINORILOR

ÎN MEDIUL ONLINE

Protecția minorilor este un domeniu prioritar pentru asigurarea respectării legislației de către autoritățile de reglementare din domeniul mass-mediei. În 2024, Grupul autorităților europene de reglementare pentru serviciile mass-media audiovizuale (ERGA) a evaluat măsurile adoptate de autoritățile de reglementare din domeniul mass-mediei în ceea ce privește protecția minorilor. Aceasta a concluzionat că este necesar să se stabilească și să se perfecționeze criteriile de clasificare a conținutului dăunător pentru minori.

Un exemplu de punere în aplicare a DSMAV privind platformele de partajare a materialelor video (VSP) în ceea ce privește protecția minorilor poate fi găsit în Italia. AGCOM, Autoritatea italiană de reglementare în domeniul comunicațiilor, a remarcat prezența pe TikTok a unor materiale video privind „cicatricea franceză”. În conformitate cu Regulamentul privind platformele de partajare a materialelor video, AGCOM a inițiat o procedură de intervenție care a condus la eliminarea materialelor video de către TikTok, o platformă de partajare a materialelor video cu sediul în Irlanda.

Autoritatea germană de reglementare DLM a adoptat măsuri împotriva platformelor de materiale pornografice stabilite în Cipru și Cehia. Procedura transfrontalieră s-a bazat pe Directiva privind comerțul electronic, astfel cum se prevede în DSMAV. Temeiul juridic a fost Tratatul interstatal privind protecția minorilor în mass-media, care transpune DSMAV, iar dispoziția relevantă a fost interdicția de a distribui pornografie minorilor și normele privind verificarea vârstei.

Regulamentul european privind libertatea mass-mediei (EMFA)²⁸¹, care instituie o procedură transfrontalieră pentru a solicita asigurarea respectării obligațiilor de către platformele de partajare a materialelor video (VSP) stabilite într-un alt stat membru, a fost, de asemenea, activat în cazul mai multor platforme pornografice stabilite în Cipru. Acest lucru a încurajat platformele în cauză să respecte obligațiile DSMAV privind protecția minorilor, inclusiv verificarea vârstei. Autoritatea de reglementare cipriotă evaluează în prezent răspunsurile furnizate de furnizorii relevanți (Stripchat) cu privire la modul în care au implementat verificarea vârstei în mai multe țări, de exemplu în Germania.

REGULAMENTUL PRIVIND COOPERAREA ÎN MATERIE DE PROTECȚIE

A CONSUMATORULUI („CPC”)

Astfel cum se menționează în Agenda consumatorului 2030, Comisia Europeană va propune o revizuire a Regulamentului privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului (CPC) pentru a consolida în continuare asigurarea respectării legislației în materie de protecție a consumatorului. Acest lucru ar

putea contribui la centralizarea competențelor directe de asigurare a respectării legislației în cazuri specifice la nivelul UE.

Acest lucru ar face ca asigurarea respectării legislației în temeiul Regulamentului CPC să fie atât mai rapidă, cât și mai disuasivă. Aceasta ar contribui, de asemenea, la o mai bună protecție a minorilor care, din cauza vulnerabilității lor sporite și a lipsei de experiență, sunt expuși unui risc ridicat de a fi expuși unor practici comerciale neloiale în mediul online.

ACȚIUNI SELECTATE DE ASIGURARE A RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI DE CĂTRE REȚEAUA CPC

În ceea ce privește sectorul digital, în martie 2025 Comisia Europeană a publicat poziția comună a Rețelei de autorități publice însărcinate cu aplicarea legislației privind Star Stable Online²⁸². Rețeaua a constatat încălcări ale Directivei privind practicile comerciale neloiale și ale Directivei privind drepturile consumatorilor, cum ar fi îndemnuri adresate copiilor de a cumpăra sau de a convinge adulții să cumpere pentru ei monede sau articole din joc; elemente de design manipulator (afirmații privind insuficiența în legătură cu moneda virtuală din cadrul jocului sau conținutul din cadrul jocului); lipsa unor informații clare și transparente adaptate copiilor cu privire la cumpărarea și utilizarea monedei virtuale în joc și lipsa divulgării conținutului comercial de către influenceri. În prezent, Comisia facilitează dialogul dintre rețeaua CPC și companie pentru a pune capăt acestor încălcări ale legislației UE privind protecția consumatorilor.

În martie 2025, Comisia a publicat principiile-cheie ale rețelei CPC privind monedele virtuale integrate în jocuri, reflectând interpretarea comună de către autoritățile CPC a legislației UE existente în materie de protecție a consumatorilor (în principal Directiva privind practicile comerciale neloiale și Directiva privind drepturile consumatorilor). Aceste principii-cheie urmăresc să promoveze transparența și echitatea în utilizarea monedelor virtuale achiziționabile în industria jocurilor video și să asigure respectarea vulnerabilităților consumatorilor, în special ale copiilor²⁸³.

Subiectul marketingului prin influenceri prezintă un interes ridicat pentru rețeaua de autorități publice însărcinate cu aplicarea legislației, inclusiv atunci când aceste practici se referă la copii. În 2023, autoritățile naționale însărcinate cu aplicarea legislației din 22 de state membre au efectuat o acțiune de verificare a postărilor a 576 de influenceri, pentru a verifica dacă aceștia își dezvăluie activitățile publicitare, astfel cum se prevede în legislația UE privind protecția consumatorilor. În urma acțiunii de verificare, 62 % dintre influencerii verificați au fost selectați pentru investigații suplimentare²⁸⁴. De asemenea, Comisia Europeană a lansat Centrul de resurse juridice pentru influenceri (*Influencer Legal Hub*), unde influencerii pot găsi informații practice privind respectarea legislației UE²⁸⁵.

În februarie 2022, a fost lansată o acțiune coordonată a rețelei CPC împotriva TikTok. Aceasta a abordat preocupările autorităților CPC legate de marketingul ascuns, tehnicile de publicitate agresivă care vizează copiii și anumite clauze contractuale din politicile TikTok care ar putea fi considerate înșelătoare și derutante pentru consumatori.

În iunie 2022, TikTok s-a angajat să își alinieze practicile la normele UE privind publicitatea și protecția consumatorilor²⁸⁶. Autoritățile CPC monitorizează conformitatea TikTok, în special dacă practicile sale comerciale (de exemplu, publicitatea) sunt suficient de transparente pentru ca copiii să înțeleagă natura acestora.

EDUCAREA ȘI DESPĂGUBIREA CONSUMATORILOR

Prin adoptarea recentă a Directivei (UE) 2025/2647, care revizuieste Directiva privind soluționarea alternativă a litigiilor, consumatorii pot recurge la soluționarea extrajudiciară a litigiilor pentru a soluționa litigiile legate de serviciile și conținutul digital, precum și litigiile legate de informațiile precontractuale atunci când un contract a fost finalizat.

Extinderea domeniului de aplicare al directivei a făcut ca soluționarea extrajudiciară a litigiilor să fie adecvată pentru era digitală prin asigurarea faptului că mai multe litigii în materie de consum ar putea fi soluționate în acest mod. Exemple ar putea fi un litigiu legat de un abonament la un joc video sau de descrierea furnizată cu privire la un produs care vizează un minor. Directiva privind acțiunile în reprezentare permite entităților calificate desemnate, cum ar fi organizațiile de consumatori și organismele publice, să introducă acțiuni în justiție pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor. Printre aceștia se numără minorii vizați de practicile ilegale ale comercianților.

Acțiunile pot urmări încetarea practicilor ilegale și acțiuni colective în despăgubire pentru consumatori. Pot fi introduse acțiuni pentru a asigura respectarea drepturilor consumatorilor care intră sub incidența a peste 70 de acte ale UE enumerate în anexa I la directivă, cum ar fi Directiva privind practicile comerciale neloiale, RGPD, Regulamentul privind piețele digitale, Regulamentul privind serviciile digitale sau Regulamentul privind inteligența artificială. Ori de câte ori legiuitorii UE iau în considerare un nou instrument al UE relevant pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor, acesta poate fi adăugat în anexă, făcând posibilă aplicarea sa prin intermediul modelului UE de acțiune colectivă în despăgubire a consumatorilor.

Chestiuni pendinte

PROIECTAREA DĂUNĂTOARE NU ESTE ABORDATĂ SUFICIENT

Deși asigurarea respectării legislației existente se află, în multe cazuri, în etapele sale inițiale, având în vedere timpul și resursele suficiente, se preconizează că aceasta va aduce schimbări modelului de afaceri al furnizorilor de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale prin definirea elementelor acestui model care sunt, în cele din urmă, compatibile cu drepturile fundamentale în UE, inclusiv cu drepturile copilului.

Un exemplu clar în acest sens este interzicerea publicității pentru minori bazate pe crearea de profiluri. În mod similar cu interzicerea publicității bazate pe crearea de profiluri care utilizează categorii speciale de date sensibile, această interdicție respinge în mod direct acceptabilitatea unei practici aflate în centrul modelului de afaceri al mai multor platforme.

Un alt exemplu este reprezentat de obligațiile de evaluare și atenuare a riscurilor impuse furnizorilor de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Aceste obligații impun furnizorilor să investească în continuare în înțelegerea riscurilor pe care serviciile lor le prezintă pentru drepturile fundamentale, inclusiv pentru drepturile copilului, precum și în prevenirea și atenuarea acestor riscuri.

Cu toate acestea, persistă o serie de deficiențe. În primul rând, legislația existentă a UE se bazează adesea pe practici enumerate (de exemplu, caracteristici specifice care creează dependență). Acest lucru creează un decalaj structural. O abordare bazată pe caracteristici poate duce la lacune în materie de reglementare, deoarece serviciile digitale evoluează în timp dincolo de caracteristicile enumerate și abordate în mod specific în legislație. Această evoluție poate avea loc în mod intenționat pentru a evita punerea în aplicare de către autoritățile de reglementare.

În plus, riscurile sunt adesea transversale și nu decurg dintr-o singură caracteristică sau funcționalitate în mod izolat, ci din interacțiunea mai multor caracteristici sau din proiectarea unui serviciu în sens mai larg. Să privim noile forme de conținut audiovizual. Mediile imersive construite pe tehnologii de realitate extinsă și de redare automată de videoclipuri scurte, de exemplu, au creat riscuri pentru copii care nu au fost anticipate atunci când au fost instituite instrumentele legislative relevante.

„Scopul nostru nu este de a-i exclude pe copii din mediul digital, ci de a ne asigura că acesta răspunde nevoilor lor pe măsură ce cresc. Dacă furnizorii de tehnologie doresc să aibă acces la copiii noștri, vor trebui să demonstreze că îndeplinesc standardele necesare.”

— LEANDA BARRINGTON-LEACH,
DIRECTOARE EXECUTIVĂ, 5RIGHTS
FOUNDATION

Legislația se poate adapta în timpul punerii în aplicare, astfel cum demonstrează investigația X/Grok în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale și desemnarea WhatsApp ca platformă online foarte mare. Totuși, această adaptare are loc pentru fiecare caracteristică după ce prejudiciul a fost identificat, cu rapiditatea procedurilor oficiale de asigurare a aplicării legislației.

În plus, legislația UE existentă abordează activitatea de bază a platformelor în mod indirect, oferind un cadru bazat pe drepturile fundamentale în care ar trebui să funcționeze orice model de afaceri. De exemplu, furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online foarte mari trebuie să respecte cerințe specifice de transparență și de proiectare referitoare la sistemele de recomandare²⁸⁷, iar furnizorii de platforme online foarte mari trebuie să ofere, pentru fiecare dintre sistemele lor de recomandare, cel puțin o opțiune care să nu se bazeze pe crearea de profiluri²⁸⁸; cu toate acestea, modul concret în care aceștia ar trebui sau nu să își proiecteze sistemele de recomandare poate fi stabilit în contextul măsurilor de asigurare a respectării normelor.

În prezent, autoritățile de reglementare încearcă adesea să asigure respectarea legislației într-un mediu al platformelor de comunicare socială+ care evoluează rapid, ceea ce poate defini caracteristici și funcționalități explicite care continuă să evolueze, după introducerea pe piață a serviciilor digitale. Acest lucru ar putea expune milioane de utilizatori, inclusiv copii și adolescenți, la riscuri de vătămare. În unele cazuri, riscurile se pot materializa sau pot deveni clare numai după ce serviciile au fost introduse pe piață, de exemplu din cauza modului în care aceste caracteristici sau funcționalități sunt utilizate în practică sau în funcție de context. În ceea ce privește asigurarea respectării legislației, atunci când se contestă faptul că furnizorii și-au îndeplinit obligațiile de diligență, sarcina probei poate reveni – în prezent – adesea UE și organismelor naționale responsabile cu asigurarea respectării legislației, care trebuie să demonstreze caracterul dăunător al rețelelor sociale și al altor servicii digitale prin proceduri judiciare îndelungate și costisitoare împotriva unor companii mari, care dispun de resurse considerabile.

Prin urmare, ar putea deveni norma ca furnizorii de platforme de comunicare socială și alți furnizori de servicii digitale care lansează, operează sau actualizează servicii care pot prezenta riscuri pentru copii și adolescenți să demonstreze înainte de introducerea pe piață că serviciile lor sau noile funcționalități sunt sigure pentru ca minorii să le poată utiliza.

ABORDĂRI NAȚIONALE DIVERGENTE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE

RESTRICȚIILE DE VÂRSTĂ ȘI CONSIMȚĂMÂNTUL COPILOR

Problema vârstei reprezintă cea mai evidentă lacună de politică publică din legislația actuală. Ar trebui luate în considerare două componente. În primul rând, RGPD a stabilit, ca regulă generală, vârsta de 16 ani de la care copiii își pot da consimțământul pentru prelucrarea datelor lor cu caracter personal de către un „serviciu al societății informaționale”. RGPD oferă statelor membre opțiunea de a reduce această vârstă oriunde între 13 și 16 ani. Dacă copilul are sub vârsta de 16 ani (sau o altă vârstă prevăzută de un stat membru), prelucrarea este legală numai în măsura în care consimțământul respectiv este acordat sau autorizat de titularul răspunderii părintești.

În al doilea rând, mai multe state membre ale UE legisfează în prezent sau au în vedere să legisfeze cu privire la restricțiile de vârstă pentru ca minorii să aibă acces la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale, unele dintre acestea având chiar abordări distincte în ceea ce privește pragurile UE și ale statelor membre pentru consimțământ. Abordările statelor membre în ceea ce privește vârstele minime diferă în ceea ce privește domeniul de aplicare, pragul de vârstă, serviciile acoperite și posibilitatea ca consimțământul părinților să prevaleze asupra pragului.

Proliferarea inițiativelor naționale care stabilesc restricții de vârstă pentru accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale prezintă riscuri în ceea ce privește fragmentarea pieței unice și nivelurile inegale de protecție a minorilor în întreaga UE. Mai multe state membre, inclusiv Austria, Cipru, Danemarca, Franța, Luxemburg, Grecia, Spania și Slovenia, solicită o abordare la nivelul UE a restricțiilor de vârstă pentru accesarea platformelor de comunicare socială+.

Declarația de la Jutland, semnată în octombrie 2025 de 25 de state membre la inițiativa președinției daneze a Consiliului, a solicitat un mediu digital mai sigur pentru minori, inclusiv prin verificarea vârstei și evaluări ale vârstei la care minorilor ar trebui să li se permită accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale. Concluziile Consiliului European din 23 octombrie 2025 și concluziile Consiliului European din 19 martie 2026 subliniază importanța protejării minorilor în mediul online.

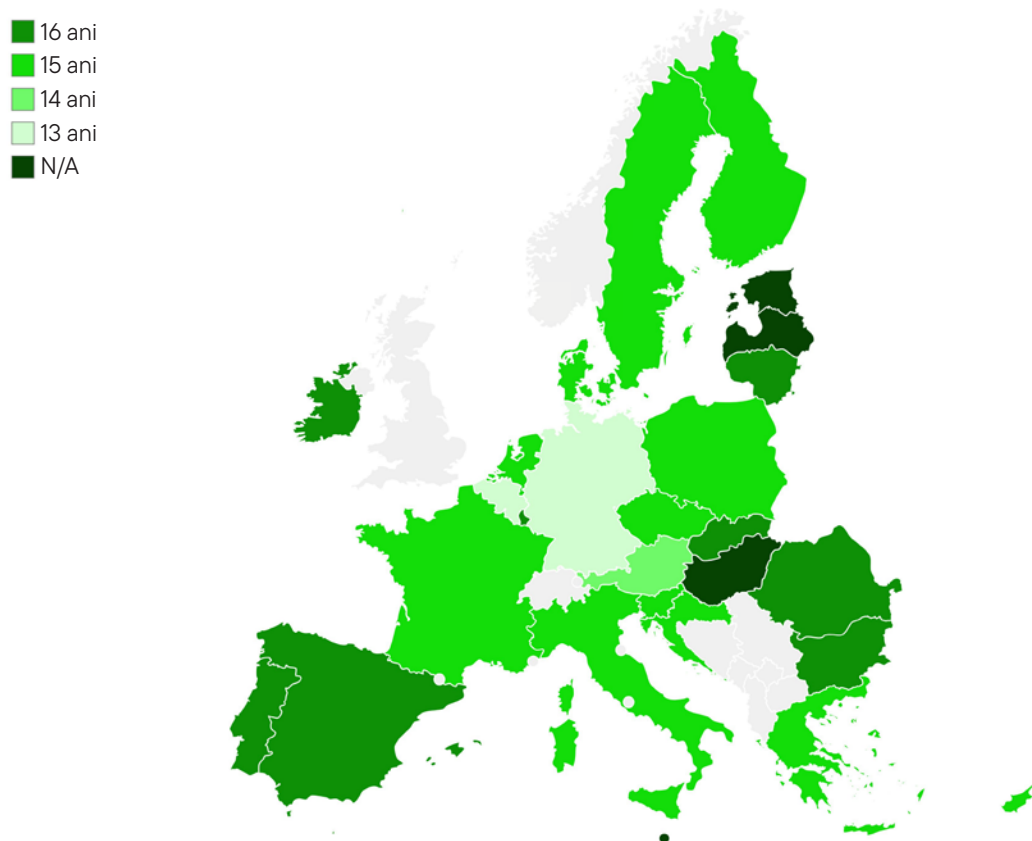
„Stabilirea unei vârste minime clare, aplicabilă la nivelul întregii UE, ar sprijini pe termen scurt părinții, ar reduce presiunea exercitată de tinerii/copiii de aceeași vârstă și presiunea socială asupra copiilor și ar crea un stimulent puternic pentru platforme să își reprojeteze serviciile în conformitate cu cerințele privind siguranța și bunăstarea copiilor.”

— LIES CRAEYNEST,
FONDATOR, KIDSUNPLUGGED

În toate statele membre, fie în parlamentele naționale, fie în guverne, fie în societatea civilă, sunt în curs dezbateri axate pe introducerea unor restricții de vârstă la diferite niveluri. Restricțiile propuse variază de la 13 la 16 ani, permițând uneori diferite niveluri de vârstă, cu sau fără consimțământul părinților. Italia, Franța și Grecia au notificat în mod oficial Comisiei proiectele de lege prin intermediul Sistemului de informații privind reglementările tehnice (TRIS).

Franța, Italia și Danemarca au în vedere restricții sub vârsta de 15 ani. Cipru și România propun o limită de 16 ani, iar Germania de 13 ani. Grecia și Danemarca propun două niveluri cu acces restricționat sub 15 ani și acces numai cu consimțământul părinților pentru copiii cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani (între 13 și 15 ani pentru Danemarca).

Figura 1: Statele membre ale UE propun sau au în vedere restricții de vârstă pentru platformele de comunicare socială și alte servicii digitale

Întrucât multe state membre au în vedere stabilirea unei vârste minime pentru platformele de comunicare socială+, cu domenii de aplicare și obligații conexe divergente, o abordare armonizată la nivelul UE ar fi importantă pentru a se asigura că minorii beneficiază de același nivel de protecție online în întreaga UE. Pentru a asigura un nivel egal de protecție, este, de asemenea, esențial să se ia în considerare modul în care eventualele restricții de vârstă pot fi legate de măsurile de siguranță, în special de cele impuse de legislația UE, inclusiv de Regulamentul privind serviciile digitale.

Restricțiile de vârstă propuse de statele membre se pot referi la riscurile specifice prezentate de tipurile individuale de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale sau pot încerca să le abordeze. Pentru a asigura un nivel egal de protecție a minorilor, o abordare armonizată a verificării vârstei trebuie să meargă mână în mână cu măsuri de siguranță puse în aplicare în mod eficace de autoritățile de reglementare și cu elemente de siguranță implementate de furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale (fie printr-o abordare de siguranță din faza de proiectare, fie printr-o abordare implicită).

ABORDĂRI PRIVIND RESTRICȚIILE DE VÂRSTĂ ȘI CONSIMȚĂMÂNTUL

Statul membru	Situația actuală a discuțiilor la nivel național și a eventualelor acțiuni privind restricțiile de vârstă pentru serviciile digitale	Vârsta minimă propusă sau luată în considerare	Vârsta la care copiii pot să își dea consimțământul pentru prelucrarea datelor lor online
Belgia	În aprilie 2026, guvernul flamand a aprobat un proiect preliminar de decret de introducere a unei limite legale de vârstă de 13 ani pentru anumite platforme online care pot fi dăunătoare minorilor.	13	13
Bulgaria	În mai 2026, un partid politic neguvernamental a propus modificări ale Legii privind protecția copilului pentru a restricționa accesul copiilor sub 16 ani la platformele de comunicare socială. Accesul ar putea fi permis începând cu vârsta de 13 ani, cu consimțământul părinților.	16	14
Cehia	Nu există încă nicio propunere. Partidul de guvernământ ANO (PřE) intenționează să propună acte legislative în acest an pentru a interzice accesul copiilor cu vârsta sub 15 ani.	15	15
Danemarca	Propunere legislativă în curs de elaborare. În noiembrie 2025, guvernul a anunțat un acord politic privind interzicerea accesului copiilor sub 15 ani la platformele de comunicare socială, deși accesul ar fi permis începând cu vârsta de 13 ani, cu consimțământul părinților.	15	15
Estonia	Opoziție generală față de ideea impunerii unor restricții de vârstă pe platformele de comunicare socială.	N/A	13
Germania	Până în prezent, nu a fost prezentată nicio propunere legislativă. În noiembrie 2025, guvernul și-a declarat sprijinul de principiu pentru o posibilă reglementare și a instituit un comitet de experți, care a publicat raportul său la 24 iunie, propunând o limită minimă de 13 ani și limitări ale accesului pe piață pentru serviciile care nu sunt sigure, solicitând o abordare la nivelul UE. Partidele politice și ONG-urile au înaintat diferite propuneri.	13	16
Irlanda	Nu există încă nicio inițiativă legislativă. Tánaiste (viceprim-ministru) și-a exprimat sprijinul pentru restricționarea accesului copiilor sub 16 ani la platformele de comunicare socială. Comisia mixtă pentru arte, mass-media, comunicare, cultură și sport nu a sprijinit o astfel de interdicție în mai 2026.	16	16
Grecia	Legea urmează să fie votată în vara anului 2026 și pusă în aplicare începând din ianuarie 2027.	15	15
Spania	În aprilie 2025, guvernul spaniol a prezentat o propunere legislativă de creștere a vârstei consimțământului copiilor pentru prelucrarea datelor lor cu caracter personal. În februarie 2026, președinta a anunțat că Spania va interzice accesul copiilor sub 16 ani la platformele digitale.	16	14
Franța	Propunere legislativă prezentată în 2025 (ambele camere parlamentare și-au adoptat pozițiile, dar nu au ajuns încă la un acord cu privire la textul de compromis). Se preconizează că legea va intra în vigoare în septembrie 2026. Franța propune un regim diferențiat, cu o interdicție pentru persoanele sub 15 ani în ceea ce privește anumite servicii de comunicare socială desemnate drept dăunătoare și consimțământul părinților pentru accesul la alte servicii de comunicare socială.	15	15
Croația	Propunere legislativă prezentată în 2025, dar respinsă în martie 2026.	15	16

Statul membru	Situația actuală a discuțiilor la nivel național și a eventualelor acțiuni privind restricțiile de vârstă pentru serviciile digitale	Vârsta minimă propusă sau luată în considerare	Vârsta la care copiii pot să își dea consimțământul pentru prelucrarea datelor lor online
Italia	Guvernul planifică o inițiativă legislativă pentru interzicerea accesului copiilor sub 15 ani la platformele de comunicare socială. În paralel, două inițiative parlamentare separate au fost prezentate în 2024 și 2026, dar nu avansează în prezent, întrucât prim-ministrul a declarat că este posibil ca o interdicție să nu fie opțiunea preferată.	15	14
Cipru	Inițiativă legislativă anunțată de guvern în 2026.	15	14
Letonia	Nu există încă nicio propunere legislativă. În martie 2026, coaliția guvernamentală a convenit să elaboreze un regulament pentru a restricționa accesul la platformele de comunicare socială sub o anumită vârstă.	N/A	13
Lituania	Propunere legislativă prezentată în 2026.	16	14
Luxemburg	Rezoluția Parlamentului (ianuarie 2026) prin care se solicită crearea unui cadru al UE sau coordonarea acțiunilor cu Belgia, Germania și Franța.	16	16
Ungaria	Nu există încă nicio propunere.	N/A	16
Malta	În februarie 2026, a avut loc o consultare publică privind reforma platformelor de comunicare socială. În prezent în etapa post-consultare.	N/A	13
Țările de Jos	Planurile coaliției (ianuarie 2026) solicită stabilirea la nivelul UE a unei vârste minime pentru accesarea platformelor de comunicare socială.	15	16
Austria	Anunțul guvernului federal; propunere legislativă preconizată pentru vara anului 2026.	14	14
Polonia	Anunțuri ale unor membri ai camerei inferioare a Parlamentului (Sejm) și ai Ministerului Afacerilor Digitale.	15	16
Portugalia	Pregătirea unei inițiative legislative parlamentare în 2026 (etapa de audiere).	16	13
România	O propunere legislativă privind vârsta majoratului digital a fost publicată în 2025. Altele sunt, de asemenea, discutate în diferite etape procedurale.	15-16	16
Slovenia	În februarie 2026, guvernul a anunțat pregătirile pentru reglementarea utilizării platformelor de comunicare socială pentru copii până la vârsta de 15 ani.	15	15
Slovacia	Propunere legislativă anunțată în 2026 de Ministerul Investițiilor, Dezvoltării Regionale și Informaticii.	16	16
Finlanda	Prim-ministrul și partidul său au publicat în noiembrie 2025 un document de poziție care sprijină interzicerea accesului copiilor sub 15 ani la platformele de comunicare socială. Recomandările naționale nu recomandă utilizarea platformelor de comunicare socială de către persoane cu vârsta sub 13 ani.	15	13
Suedia	Guvernul a înființat o comisie pentru a investiga posibilitatea interzicerii accesului copiilor sub o anumită vârstă la platformele de comunicare socială, care a propus stabilirea unei limite de vârstă de 15 ani pentru accesul pe platformele de comunicare socială.	15	13

ADOPTAREA DE CĂTRE STATELE MEMBRE A SOLUȚIEI UE

DE VERIFICARE A VÂRSTEI

Soluția UE de verificare a vârstei este de ultimă generație din punct de vedere tehnic, iar planul său este pregătit pentru personalizare de către statele membre și actorii de pe piață. Cu toate acestea, eficacitatea acestor instrumente în ceea ce privește consolidarea protecției online a copilului va fi determinată, în cele din urmă, de adoptarea lor efectivă de către statele membre, actorii de pe piață și furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale.

Desemnarea unor furnizori de atestate de vârstă este, de asemenea, esențială pentru funcționarea eficace a soluției UE de verificare a vârstei. În pofida apelurilor repetate din partea Comisiei Europene, multe state membre nu au acționat încă în ceea ce privește desemnarea unor furnizori de atestate de vârstă.

O restricție de vârstă armonizată la nivelul UE pentru accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale nu poate fi pusă în aplicare fără un ecosistem de verificare a vârstei care să poată fi utilizat pentru a dovedi vârsta minorilor. Actuala soluție UE de verificare a vârstei poate fi extinsă din punct de vedere tehnic de la vârsta de peste 18 ani la alte vârste, inclusiv, de exemplu, la adolescenți, în conformitate cu legislația națională.

Cu toate acestea, în lipsa unor furnizori de atestate de vârstă care pot emite documente care dovedesc vârsta minorilor, furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale riscă să revină la alte metode mai puțin solide (de exemplu, declarația pe proprie răspundere) și/sau care asigură mai puțin protecția vieții private, iar statele membre pot întâmpina dificultăți în a asigura o verificare eficace a vârstei.

NEVOI ÎN MATERIE DE ASIGURARE A RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI:

CAPACITATEA, VITEZA ȘI COORDONAREA ÎNTRE AUTORITĂȚILE

DE REGLEMENTARE

Punerea în aplicare până în prezent demonstrează că instrumentele legislative existente pot produce decizii și modificări vizibile ale conformității. De asemenea, aduce în prim-plan mai multe provocări.

Asigurarea eficientă a respectării legislației este esențială pentru a garanta siguranța copiilor în mediul online. Acest lucru necesită competențe suficiente și autorități care dispun de resurse suficiente. În practică, arhitecturile conflictuale de aplicare a legii pot crea mai multe probleme. Printre acestea se numără dispersarea și mai accentuată a resurselor limitate, timpul necesar pentru operaționalizare, creșterea complexității și posibilitatea apariției unor competențe concurente sau suprapuse. Aceste aspecte pot descuraja conformitatea sau chiar pot oferi motive posibile pentru ca platformele de comunicare socială și alți furnizori de servicii digitale să evite sau să întârzie conformitatea.

O provocare semnificativă pentru autoritățile de reglementare este menținerea unui personal adecvat, cu expertiza necesară. Pe măsură ce operațiunile furnizorilor devin din ce în ce mai complexe, autoritățile de reglementare trebuie să se asigure că dispun de suficient personal calificat corespunzător pentru a evalua în mod eficace dacă platformele de comunicare socială și alte servicii digitale respectă legislația. Acest lucru este valabil atât la nivelul UE, cât și la nivel național.

În sens mai larg, disponibilitatea și coordonarea resurselor umane și financiare alocate sistemelor de protecție a copilului (inclusiv pentru sprijinirea activităților publice de asigurare a respectării normelor)

reprezintă o altă provocare²⁸⁹. Inversarea sarcinii probei pentru asigurarea respectării legislației, astfel cum s-a discutat mai sus, poate contribui la consolidarea capacității de asigurare a respectării legislației și la obținerea unor rezultate mai bune, fără a exercita o presiune suplimentară asupra resurselor limitate ale autorităților de reglementare, atât la nivelul UE, cât și la nivel național.

DECALAJUL ÎN MATERIE DE SIGURANȚĂ A COPIILOR:

ABUZUL SEXUAL ȘI EXPLOATAREA SEXUALĂ ONLINE

Regulamentul provizoriu, aplicabil din 2021 până la 3 aprilie 2026, a stabilit norme temporare de derogare de la anumite obligații prevăzute de Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice. Acest lucru a permis prestatorilor anumitor servicii de comunicații interpersonale să utilizeze tehnologii de prelucrare a datelor cu caracter personal și a altor date pentru a detecta și raporta materialele care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și cazurile de grooming, precum și pentru a elimina anumite materiale din serviciile lor.

În decembrie 2025, Comisia Europeană a propus o prelungire a regulamentului provizoriu până în 2028, ca soluție temporară până la adoptarea regulamentului pe termen lung pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor. Cu toate acestea, Parlamentul European și Consiliul nu au ajuns la un acord cu privire la propunere. Prin urmare, regulamentul provizoriu a încetat să se aplice de la 3 aprilie 2026, creând incertitudine juridică la nivelul UE.

Trebuie găsită o soluție cât mai curând posibil în regulamentul pe termen lung pentru detectarea abuzului sexual asupra copiilor în comunicațiile private, acolo unde au loc majoritatea acestor infracțiuni. Detectarea proactivă de către furnizorii acestor servicii a fost principala sursă de investigații privind abuzul sexual asupra copiilor de peste 15 ani.

Domeniul de aplicare al detectării ar trebui să acopere nu numai materialele cunoscute care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor pentru a preveni revictimizarea, ci și materialele noi care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, care indică adesea abuzuri în curs, și include materialele generate de IA care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor. Acestea din urmă au crescut exponențial în ultimii ani (de la 5 000 de raportări în 2023 la 1,3 milioane de raportări în 2025). Detectarea ar trebui să vizeze și racolarea copiilor în scopuri sexuale, pentru a preveni abuzurile iminente și a pune capăt celor aflate în desfășurare, fenomen care au crescut, de asemenea, exponențial (de 12 ori în ultimii trei ani).

Alte lacune ale legislației actuale privesc formele emergente de abuz și exploatare sexuală a copiilor asociate evoluțiilor tehnologice, precum materialele generate cu ajutorul IA care conțin abuzuri sexuale asupra copiilorⁱ, fenomenul de grooming online, streamingul în direct al abuzurilor, diseminarea de instrucțiuni privind comiterea de infracțiuni și operarea unui serviciu online în scopul săvârșirii de abuzuri sexuale asupra copiilor. Aceste aspecte sunt abordate în propunerea de revizuire a cadrului de drept penal (Directiva 2011/93/UE).

i. Pentru a asigura o mai bună protecție a drepturilor copiilor, Parlamentul European și Consiliul au convenit, în contextul pachetului Omnibus privind IA, să includă interzicerea sistemelor de IA care generează conținut intim fără consimțământ și materiale care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor. Această interdicție se va aplica de la 2 decembrie 2026.

Recomandări

RECOMANDAREA NR. 1

Introducerea unei restricții armonizate la nivelul UE privind accesul copiilor cu vârsta sub 13 ani la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale

Este necesar să se introducă o restricție armonizată la nivelul UE privind accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale, inclusiv la companionii IA, pentru copiii cu vârsta sub 13 ani. O restricție armonizată a accesului ar facilita punerea în aplicare a unei asigurări a vârstei care să fie proporțională și să respecte drepturile copiilor și ar încuraja aplicarea unor cerințe privind siguranța din faza de proiectare de către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Copiii cu vârsta sub 13 ani ar trebui să aibă un acces limitat în timp la platforme de comunicare socială+ adecvate vârstei, numai cu acordul și sub supravegherea părinților sau în contexte educaționale. De la vârsta de 13 ani, adolescenții ar trebui să beneficieze de o utilizare autonomă progresivă a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale adecvate vârstei și sigure.

Existența unor norme armonizate la nivelul UE privind vârsta minimă de 13 ani ar contribui la buna funcționare a pieței unice prin asigurarea unui cadru unic de conformitate pentru furnizori. Existența unor norme armonizate ar facilita punerea în aplicare și supravegherea de către autoritățile de reglementare, atât la nivel național, cât și la nivelul UE. Aceasta ar asigura, de asemenea, un nivel egal de protecție în mediul online pentru toți minorii, în întreaga UE, indiferent de contextele socioeconomice, culturale și naționale.

RECOMANDAREA NR. 2

Introducerea unor sisteme eficiente de asigurare a vârstei care să permită verificarea vârstei și să sprijine abordările privind siguranța din faza de proiectare și adecvate vârstei pentru a-i proteja și capacita pe minori în mediul online

Metodele de asigurare a vârstei – atât în scopul verificării vârstei, cât și al estimării vârstei – trebuie să fie proporționale și să respecte cerințele minime, în special în ceea ce privește drepturile fundamentale ale utilizatorilor, inclusiv drepturile copiilor și garanțiile conexe. Toate metodele utilizate pentru verificarea vârstei ar trebui să respecte cele mai înalte standarde de protecție a vieții private și a datelor și nu ar trebui să conducă la prelucrarea de date provenite din documentele de identitate și de date biometrice în scopul estimării vârstei. Ar trebui puse în aplicare standarde tehnice, cum ar fi furnizarea de dovezi fără divulgare de informații (*Zero Knowledge Proof*), pentru a se asigura că nici platforma care are obligația de a evalua vârsta, nici furnizorul de atestate de vârstă nu primesc nicio informații care poate conduce la urmărirea sau identificarea utilizatorului.

Metodele de asigurare a vârstei ar trebui să fie exacte în determinarea vârstei sau a grupelor de vârstă necesare, precum și ușor de utilizat și fiabile în practică, în condiții reale. Metodele ar trebui să fie solide pentru a împiedica eludarea și amenințările la adresa securității cibernetice, favorabile incluziunii (și nediscriminatorii) și disponibile în mod egal pentru toți cei care trebuie să le utilizeze. Furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale trebuie să își respecte obligația de a preveni expunerea minorilor la servicii riscante sau uzurparea identității copiilor și adolescenților de către anumiți utilizatori.

Pentru a pune în practică o restricție de vârstă armonizată la nivelul UE, furnizorii vor trebui să se poată baza pe orientări și criterii clare privind utilizarea tehnologiilor de confirmare a vârstei în scopul punerii în aplicare a restricțiilor de vârstă. În plus, utilizatorii și furnizorii vor trebui să poată accesa tehnologii eficiente, sigure, favorabile incluziunii și ușor de utilizat de verificare a vârstei pentru a asigura respectarea acestora în practică. În acest context, soluțiile UE de verificare a vârstei, bazate pe planul UE de verificare a vârstei, ar putea oferi un instrument armonizat, interoperabil și de ultimă generație, care să protejeze viața privată, pentru asigurarea respectării unor astfel de obligații la nivelul UE.

Pentru a consolida în continuare acest cadru, statele membre, precum și actorii de pe piață, trebuie să pună la dispoziție instrumente operaționale de verificare a vârstei, care să fie aliniate la Planul UE de verificare a vârstei sau să se bazeze pe acesta, și să urmeze Recomandarea Comisiei privind stabilirea unui cadru comun pentru tehnologiile de verificare a vârstei la nivelul UE. Recomandarea Comisiei stabilește un sistem care va cuprinde cerințele privind modelul de încredere, guvernanta și cerințele care trebuie îndeplinite de furnizorii de atestate de vârstă și soluții de verificare a vârstei.

Statele membre ar trebui să desemneze rapid furnizori de atestate de vârstă. Pentru verificarea eficientă a vârstei minorilor, aceștia vor trebui, de asemenea, să se asigure că sunt furnizate și/sau recunoscute documente care dovedesc vârsta pentru persoanele cu vârsta sub 18 ani. Aceasta ar include asigurarea faptului că toți minorii pot avea acces la anumite mijloace pentru a-și dovedi vârsta, chiar și fără o carte de identitate națională.

Este important să existe un temei juridic clar stabilit de UE pentru punerea în aplicare a unor soluții de verificare a vârstei pentru a se asigura că platformele de comunicare socială și alți furnizori de servicii digitale acceptă furnizori de atestate de vârstă. Asigurarea vârstei este esențială pentru buna funcționare a sistemelor de depunere a plângerilor, care să le permită copiilor și adolescenților să își exercite drepturile și să navigheze online în condiții de siguranță.

RECOMANDAREA NR. 3

Extinderea și armonizarea normelor privind principalele elemente de siguranță în proiectarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale

În platformele de comunicare socială și în alte servicii digitale ar trebui integrate garanții clare privind siguranța din faza de proiectare și conținutul adecvat vârstei [de exemplu, limite potențiale privind derularea infinită, redarea automată (*autoplay*), notificările de tip push și motoarele problematice de recomandare personalizată]. Pentru a aborda proiectarea care creează dependență, interfețele înșelătoare, contactul nesolicitat și „spiralele de distrageri” (*rabbit holes*), setările implicite de protecție ar trebui integrate în platformele de comunicare socială și în alte servicii digitale. Extinderea și armonizarea normelor privind principalele elemente de siguranță ar asigura certitudine și uniformitate în mediul platformelor de comunicare socială+. Dată fiind dezvoltarea rapidă a tehnologiei, orice norme privind elementele de siguranță esențiale ar trebui să fie adaptabile, pentru a răspunde în permanență noilor caracteristici de proiectare dăunătoare.

RECOMANDAREA NR. 4**Transferarea sarcinii probei către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale pentru a demonstra că produsele și serviciile lor sunt sigure pentru minori**

Ar trebui să se aplice restricții de vârstă specifice până în momentul în care furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale vor introduce caracteristici esențiale de proiectare în materie de siguranță care să protejeze copiii și adolescenții. Până când furnizorii nu demonstrează că dispun de caracteristici sigure și adecvate vârstei, respectând astfel măsurile de la nivelul UE și al statelor membre, acestora nu ar trebui să li se permită să își ofere serviciile minorilor. În cazul în care există o versiune „sigură în mod implicit”, caracteristicile inadecvate vârstei (caracteristicile pentru adulți) ar trebui activate numai în urma asigurării eficace a vârstei.

RECOMANDAREA NR. 5**Consolidarea capacităților de asigurare a respectării legii și de evaluare**

Având în vedere multiplele norme aplicabile în prezent în materie de siguranță a copiilor în mediul online (Regulamentul privind serviciile digitale, RGPD, Regulamentul privind inteligența artificială etc.), autoritățile de supraveghere ar trebui să intensifice cooperarea și schimbul de informații între cadrele juridice. Acest lucru este esențial pentru a evita inconsecvențele și pentru a asigura un mediu juridic coerent, previzibil și eficace, bazat pe protecția drepturilor fundamentale. Comisia Europeană ar trebui să exploreze mecanisme care să permită o cooperare fără sincope între autoritățile de supraveghere în scopul de a valorifica structurile existente de asigurare a respectării legislației. În plus, este necesar să se evalueze dacă autoritățile de reglementare responsabile cu punerea în aplicare și evaluarea au nevoie de resurse suplimentare și restructurări. Ar trebui avute în vedere acțiuni de consolidare a rolului societății civile în asigurarea respectării legislației și a contribuției acesteia la capacitatea de asigurare a respectării legislației, inclusiv prin intermediul structurilor existente. Asigurarea respectării legislației ar trebui să fie complementară și să evite acțiunile contradictorii.

RECOMANDAREA NR. 6**Adoptarea rapidă de măsuri pentru a se asigura că furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale au obligații clare în ceea ce privește prevenirea, detectarea, raportarea și blocarea abuzului sexual online asupra copiilor, inclusiv în comunicarea interpersonală**

Lacunele în materie de siguranță a copiilor care există în prezent ca urmare a expirării Regulamentului provizoriu de stabilire a normelor de prevenire și combatere a abuzului sexual asupra copiilor (Regulamentul provizoriu privind abuzul sexual asupra copiilor) trebuie eliminate rapid. Colegiuitorii UE ar trebui să adopte fără întârziere regulamentul pe termen lung propus pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor. Peste 80 % din investigațiile privind abuzurile sexuale asupra copiilor au ca punct de plecare rapoarte transmise de furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Copiii se tem adesea prea mult să raporteze abuzurile. Detectarea materialelor care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor, inclusiv în comunicarea interpersonală, este adesea singura modalitate de a le opri.

Împreună cu reformarea Directivei privind abuzurile sexuale asupra copiilor, convenită recent de colegiitori, aceste instrumente vor consolida cadrul UE de combatere a abuzului sexual asupra copiilor și a exploatarei sexuale a copiilor, atât online, cât și offline. Acestea vor îmbunătăți prevenirea, investigarea și sprijinirea victimelor. În plus, platformele online ar trebui să consolideze cooperarea intrasectorială cu privire la infracțiunile online grave care afectează copiii prin transmiterea de semnale privind conținutul dăunător și actorii răuvoitori. Platformele de comunicare socială și alți furnizori de servicii digitale ar trebui să consolideze cooperarea cu Forumul UE pentru internet pentru a face schimb de informații cu privire la amenințările emergente și la modelele de abuz. Acest lucru va sprijini depistarea timpurie și raportarea infracțiunilor suspectate. În plus, este necesară intensificarea asigurării respectării cadrelor juridice privind protecția copiilor, cum ar fi Directiva privind drepturile victimelor sau Directiva privind violența împotriva femeilor și violența domestică.

RECOMANDAREA NR. 7

Posibilitatea ca statele membre să introducă restricții preventive suplimentare privind accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale pentru copii începând cu vârsta de 13 ani

Restricțiile preventive suplimentare de acces ar trebui să completeze restricția de la nivelul UE privind accesul la platformele de comunicare socială și la alte servicii digitale menționate la punctul 13. Adolescenții pot avea acces numai la un mediu al platformelor de comunicare socială+ care este sigur din perspectiva conținutului și a caracteristicilor de proiectare, precum și adecvat vârstei și conceput ținând seama de drepturile și nevoile lor. Statele membre au contexte istorice și naționale diferite și ar putea prefera să adopte un prag de vârstă mai mare de 13 ani. Toate restricțiile preventive suplimentare privind accesul adoptate la nivel național ar trebui să facă obiectul unei evaluări continue și, eventual, al unei reevaluări, odată ce platformele de comunicare socială și alte servicii digitale au devenit în mod implicit sigure pentru copii și adolescenți.

RECOMANDAREA NR. 8

Consolidarea politicilor de protecție a consumatorilor pentru a proteja copiii

Legislația privind protecția consumatorilor joacă un rol important ca instrument de protecție a copiilor, aplicându-se tuturor tipurilor de comercianți – magazine online, servicii de streaming pe bază de abonament și furnizori de conținut și servicii digitale, jocuri video și aplicații – și asigurând astfel că niciun comerciant care interacționează cu copiii nu se află în afara domeniului de aplicare al obligațiilor cu caracter executoriu în materie de protecție a consumatorilor. Ar trebui consolidate măsurile de protecție a copiilor împotriva practicilor de marketing online înșelătoare, agresive și dăunătoare, inclusiv din partea influencerilor online.

Plasa de siguranță și normele care reglementează asigurarea respectării acesteia ar trebui consolidate pentru a se asigura că fiecare copil care interacționează cu un serviciu digital comercial în Uniunea Europeană beneficiază de un nivel de referință de protecție a consumatorilor, indiferent de tipul de serviciu, de tipul de comerciant sau de statul membru în care este stabilit comerciantul.

Viitorul act legislativ privind echitatea digitală și revizuirea Regulamentului privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului (CPC) reprezintă o ocazie esențială de a integra protecția copiilor și a adolescenților în centrul legislației UE privind protecția consumatorilor.

RECOMANDAREA NR. 9**Monitorizarea și evaluarea continuă a impactului măsurilor puse în aplicare**

Toate instrumentele noi propuse în urma recomandărilor din acest capitol ar trebui să includă mecanisme și abordări bazate pe date pentru a evalua în permanență impactul și eficacitatea acestora. Comisia ar trebui, de asemenea, să îmbunătățească coordonarea eforturilor de asigurare a respectării legislației și raționalizarea proceselor de evaluare și monitorizare care vizează în mod specific siguranța copiilor în mediul online.

Pe baza modelului aplicat pentru a urmări punerea în aplicare a legislației australiene privind platformele de comunicare socială (inclusiv integrarea continuă a cunoștințelor și a cunoștințelor experților), stabilirea unei restricții de acces la nivelul UE ar trebui să fie însoțită de o evaluare cuprinzătoare. Aceasta ar trebui să se concentreze asupra eficacității, impactului și adaptărilor regimului vârstei minime, acordând prioritate participării copiilor. Acest lucru ar putea fi realizat prin utilizarea mecanismelor existente, cum ar fi Platforma UE de participare a copiilor și Un internet mai bun pentru copii (BIK+), și prin raționalizarea cercetării pe această temă în întreaga UE și în diferite domenii de studiu, inclusiv în programele de cercetare structurală.

Aceste evaluări se pot baza pe activitatea în curs desfășurată în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale și de Centrul european pentru transparența algoritmilor (ECAT). Centrul monitorizează în permanență modul în care evoluează peisajul siguranței copiilor în mediul online în ceea ce privește evoluția tendințelor, a prețurilor și a utilizării tehnologiilor noi și emergente. Acest lucru poate oferi baza pentru instituirea unui sistem structurat și regulat de colectare a datelor de la eșantioane reprezentative de minori din grupele de vârstă relevante din întreaga UE.

Principalul obiectiv al evaluării este bunăstarea minorilor. Cadrele de evaluare ar trebui să includă rezultatele în materie de dezvoltare, indicatorii de sănătate mintală, măsurile de bunăstare și rezultatele în materie de reziliență, mai degrabă decât să se concentreze exclusiv pe indicatori de conformitate, expunere sau utilizare. Politicile privind siguranța copiilor ar trebui, în cele din urmă, să fie evaluate în raport cu contribuția lor la o dezvoltare sănătoasă.

RECOMANDAREA NR. 10**Atunci când prelucrează datele copiilor în temeiul RGPD, platformele de comunicare socială și alte servicii digitale ar trebui să se asigure că interesul superior al copiilor este considerat primordial**

Atunci când platformele de comunicare socială și alte servicii digitale, în calitate de operator sau de persoană împuternicită de operator, prelucrează date cu caracter personal ale copiilor, acestea ar trebui să se asigure că se bazează pe cel mai adecvat temei juridic în temeiul RGPD. Autoritățile pentru protecția datelor evaluează dacă operatorii prelucrează datele copiilor pe baza unui temei juridic adecvat și dacă sunt îndeplinite condițiile relevante.

În cazul în care un operator alege să prelucreze datele cu caracter personal ale unui copil pe baza consimțământului, acesta ar trebui să se asigure că a obținut consimțământul valabil din partea copilului și, dacă este necesar, consimțământul titularului răspunderii părintești.

În cazul în care un operator alege să se bazeze pe interesul legitim ca temei juridic pentru prelucrarea datelor cu caracter personal ale copiilor, acesta ar trebui să se asigure că toate cerințele de la articolul 6 alineatul (1) litera (f) sunt îndeplinite înainte de a efectua prelucrarea. Una dintre aceste cerințe este ca interesele sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate în cauză să nu prevaleze asupra intereselor legitime ale operatorilor. În acest sens, ar trebui să se acorde o atenție deosebită atunci când persoana vizată este un copil.

Astfel cum se menționează în orientările Comitetului european pentru protecția datelor (CEPD) privind interesul legitim, atunci când efectuează această evaluare, operatorii ar trebui să ia în considerare amploarea și intensitatea oricărei ingerințe în drepturile și libertățile copilului. Operatorii ar trebui să țină seama de așteptările rezonabile ale copilului cu privire la modul în care vor fi utilizate datele sale cu caracter personal. În plus, aceștia ar trebui să demonstreze că interesul superior al copilului a fost luat în considerare în primul rând și că există garanții adecvate. Interesul superior al copilului ar trebui să fie considerat primordial atunci când se pun în balanță orice interese concurente.

În cazul în care interesele legitime ale unui operator intră în conflict cu interesele sau cu drepturile și libertățile fundamentale ale unui copil, interesele și drepturile copilului ar trebui, în general, să prevaleze. În cazul în care acest lucru nu poate fi asigurat, operatorul ar trebui fie să găsească un temei juridic mai adecvat, fie să nu prelucrez datele cu caracter personal ale copilului.

RECOMANDAREA NR. 11

Asigurarea respectării eficace a Directivei privind răspunderea pentru produsele cu defect (PLD)

Adoptată inițial în 1985, directiva a fost actualizată în cursul ultimului mandat al Comisiei Europene pentru a reflecta evoluțiile tehnologice, economice și jurisprudențiale semnificative. Scopul a fost de a garanta condiții de concurență echitabile, oferind securitate juridică întreprinderilor și garantând, în același timp, căi de atac eficace pentru victime. Directiva revizuită a intrat în vigoare la 8 decembrie 2024 și trebuie să fie transpusă de statele membre până la 9 decembrie 2026.

Având în vedere evoluția cazurilor de răspundere pentru produse împotriva serviciilor digitale din întreaga lume, este esențial să se asigure transpunerea și punerea în aplicare eficace și la timp a Directivei privind răspunderea pentru produsele cu defect. În plus, autoritățile de reglementare ar trebui să promoveze în mod eficace în rândul cetățenilor drepturile care decurg din DRP (de exemplu, promovarea mecanismelor de remediere actualizate pentru persoanele care doresc să introducă o acțiune pentru utilizarea unui produs cu defecte, în special pentru software).

04

Capacitarea minorilor astfel încât aceștia să poată naviga în siguranță în lumea digitală

Capitolul anterior a examinat legislația și instrumentele existente aflate la dispoziția UE și a statelor membre pentru a proteja copiii în mediul online, a prezentat rezultatele punerii în aplicare în curs și a identificat domeniile în care legislația și instrumentele trebuie consolidate și completate pentru a spori siguranța copiilor în mediul online.

Cu toate acestea, lumea platformelor de comunicare socială^a nu poate fi redusă doar la riscuri. Este, de asemenea, un spațiu de oportunități pentru creativitate și participare. Acest capitol investighează dovezi, deși limitate prin comparație, cu privire la oportunitățile pe care le prezintă utilizarea de către minori a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale. Acesta ia în considerare contribuțiile unui reprezentant al tinerilor, Marta Gonçalves, care a participat la reuniunile grupului special și la discuțiile care au condus la formularea recomandărilor de către copreședinți.

Acest capitol continuă prin revizuirea anumitor politici și instrumente ale UE care promovează capacitarea și participarea minorilor în mediul online. Capitolul se încheie cu o serie de recomandări privind modul de sprijinire a copiilor și a cercurilor lor de sprijin (părinți și îngrijitori, profesori și educatori) în valorificarea oportunităților oferite de mediul online.

Acest capitol se bazează pe pilonii cinci și șase din cele șase principii directoare prezentate de copreședinți pentru a orienta eforturile de consolidare a siguranței copiilor în mediul online: capacitarea și educația în domeniul mass-mediei, precum și drepturile și participarea copiilor. Prezenta analiză are ca punct de plecare cadrele internaționale și ale UE relevante privind drepturile copilului^a.

Pentru a fi eficace, măsurile de protecție a copilului în mediul online trebuie să meargă mână în mână cu acțiuni de promovare a capacitării și participării minorilor. Măsurile trebuie să fie adecvate vârstei pentru capacitățile evolutive ale copiilor și adolescenților și adaptate la rolurile în schimbare ale îngrijitorilor și educatorilor de-a lungul parcursului minorilor către vârsta adultă.

Dincolo de riscuri, ar trebui recunoscut faptul că lumea digitală oferă, de asemenea, numeroase oportunități copiilor și adolescenților. Atunci când minorii sunt încurajați și sprijiniți să interacționeze în siguranță

a. În special, Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și observațiile generale ale Comitetului pentru drepturile copilului, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Strategia UE privind drepturile copilului.

În mediul online și dispun de competențe digitale solide, utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale poate aduce beneficii în ceea ce privește bunăstarea și conectarea socială, poate oferi rețele de sprijin formate din tineri/copii de aceeași vârstă, oportunități de exprimare, implicare civică și învățare independentă.

Următoarea secțiune analizează oportunitățile potențiale legate de utilizarea de către copii și adolescenți a platformelor de comunicare socială+. Dar, în primul rând, acest capitol dă cuvântul vocii unui reprezentant al tinerilor.

Modelarea unei lumi digitale mai bune

APEL LA ACȚIUNE DIN PARTEA DOAMNEI MARTA GONÇALVES,

AMBASADOAREA PORTUGALIEI PENTRU INIȚIATIVA „BETTER

INTERNET FOR KIDS+”

Am crescut într-o lume în care internetul a fost întotdeauna parte din viața de zi cu zi. Pentru generația mea, a fi online nu este o activitate ocazională. Spațiul digital este locul în care învățăm, creăm, comunicăm, construim prietenii, descoperim oportunități și ne dezvoltăm identitățile. Acesta este motivul pentru care capacitatea copiilor și a tinerilor pentru a utiliza platformele de comunicare socială și alte tehnologii digitale în condiții de siguranță nu înseamnă doar protejarea lor împotriva efectelor nocive. Este vorba despre a le permite să participe pe deplin la lumea în care cresc.

De prea multe ori, discuțiile despre viața digitală a copiilor au loc fără copiii înșiși. Guvernele, întreprinderile, educatorii și adulții iau decizii în numele tinerilor, întrebându-i rareori pe cei mai afectați de ce au efectiv nevoie. Acest lucru nu este doar inechitabil, ci și contraproductiv. Nu putem construi medii digitale mai bune ghicind experiențele copiilor.

Prin propria mea activitate în domeniul consilierii oferite de către tinerii de aceeași vârstă și al reprezentării tinerilor, am văzut potențialul incredibil al tinerilor atunci când li se acordă încredere și responsabilitate. Copiii și adolescenții pot realiza lucruri remarcabile prin creativitatea, empatia, hotărârea și dorința lor de a se ajuta reciproc. Atunci când tinerii se reunesc, ei nu consumă pur și simplu tehnologie. Ei o utilizează pentru a învăța, a crea, a rezolva probleme și a construi comunități. Tinerii devin modele pentru cei de vârsta lor în moduri în care adulții nu o pot face.

Tinerii sunt experți în propriile realități. Ei cunosc oportunitățile pe care le apreciază, provocările cu care se confruntă și soluțiile care ar aduce cu adevărat o schimbare. Participarea semnificativă a tinerilor nu ar trebui tratată ca un exercițiu simbolic, ci ar trebui recunoscută ca o parte esențială a elaborării de politici, platforme și servicii digitale care funcționează cu adevărat.

Procesul grupului special a oferit un exemplu puternic al modului în care poate arăta participarea semnificativă a tinerilor. Pe parcursul celor trei reuniuni, reprezentanții copiilor și ai tinerilor au fost pe deplin integrați în discuții, participând alături de alți experți, contribuind cu perspectivele lor și împărtășind preocupările care contau cel mai mult pentru ei.

În plus, am avut, de asemenea, ocazia de a mă implica în elaborarea raportului în sine, de a redacta secțiuni și de a contribui pe tot parcursul elaborării recomandărilor. Nu am fost doar consultată, am fost integrată în mod semnificativ în proces și am contribuit cu cunoștințele și experiența mea, astfel cum se

reflectă în acest capitol (a se vedea, de exemplu, secțiunea privind consilierea oferită de către cei de aceeași vârstă). Participarea la discuțiile în cadrul cărora au fost modelate deciziile, schimbul de argumente, ascultarea diferitelor perspective și obținerea de noi perspective au consolidat valoarea implicării tinerilor pe tot parcursul procesului și a recunoașterii experiențelor lor trăite ca expertiză.

Deși grupul special s-a concentrat în principal pe dezvoltarea unei abordări menite să asigure siguranța copiilor în mediul online, m-am angajat, de asemenea, să contribui la evidențierea oportunităților oferite de lumea digitală.

Mediul online a deschis uși pe care generațiile anterioare nu le puteau imagina cu ușurință. Aceasta le permite copiilor să învețe limbi noi, să cânte la instrumente muzicale, să descopere subiecte științifice, să își dezvolte competențe artistice, să exploreze noi culturi și să intre în contact cu persoane care își împărtășesc pasiunile, indiferent de localizarea lor geografică. Pentru mulți tineri, în special pentru cei care se pot simți izolați în comunitățile lor locale, spațiile digitale devin locuri în care își găsesc apartenența, inspirația și încrederea. Internetul poate crea oportunități care modelează viața, dar numai dacă copiilor li se oferă cunoștințele și sprijinul necesare pentru a naviga în siguranță.

Experiența m-a învățat, de asemenea, că un copil informat este un copil autonom. Atunci când înțeleg cum funcționează platformele digitale, cum să își protejeze viața privată, cum să identifice manipularea, informarea eronată sau comportamentul dăunător, tinerii devin mai încrezători în recunoașterea situațiilor în care ceva nu este corect. Ei sunt mai bine pregătiți să solicite ajutor, să își sprijine prietenii și să contribuie la crearea unor comunități online mai sigure. Alfabetizarea digitală nu înseamnă a include învăța pe copii să se teamă de tehnologii. Este vorba despre a le oferi încrederea și cunoștințele necesare pentru a le utiliza în mod critic, responsabil și pozitiv.

Cunoașterea este unul dintre cele mai puternice instrumente pe care le putem oferi unui copil. Informațiile permit luarea unor decizii în cunoștință de cauză, consolidează reziliența și creează independență. Fiecare copil merită să aibă acces la orientări clare, adecvate vârstei, care să îl ajute să înțeleagă atât oportunitățile, cât și riscurile lumii digitale. Cu cât investim mai mult în educație, participare și alfabetizare digitală, cu atât capacitatea mai mult tinerii să se protejeze pe ei înșiși și pe ceilalți în mediul online.

Viitorul lumii digitale va fi modelat de copiii de astăzi. Ei nu sunt doar viitori cetățeni, ci sunt deja participanți activi, ale căror voci, idei și experiențe contează. Dacă le oferim astăzi mijloacele necesare, nu doar că vor putea naviga în lumea digitală, ci o vor redefini în bine.

Marta Gonçalves

*Ambasadoarea Portugaliei pentru
inițiativa „Better Internet for Kids+”*

Marta Gonçalves

Oportunități pentru minori în lumea digitală

CONECTARE ȘI EXPRIMARE DE SINE

Astfel cum s-a menționat deja în capitolul 2, mulți copii și adolescenți utilizează platformele de comunicare socială+ pentru a se conecta și a interacționa cu alte persoane și pentru a-și împărtăși interesele în mediul online, iar dovezile confirmă aceste constatări²⁹⁰.

Platformele de comunicare socială+ le pot permite, de asemenea, adolescenților să își împărtășească interesele persoanelor de aceeași vârstă în mediul online, să mențină și să dezvolte relații de prietenie inițiate offline și să păstreze legătura cu prietenii apropiați și membrii familiei care locuiesc la distanță²⁹¹.

În sens mai larg, utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale le poate permite adolescenților să se bucure împreună de activități de divertisment și să reflecteze în mediul online asupra experiențelor comune, cercetările indicând posibile beneficii pentru starea de spirit și starea de bine a adolescenților²⁹².

Platformele de comunicare socială+ le pot oferi, de asemenea, adolescenților spații în care să se exprime și să își exploreze identitatea²⁹³. Cercetările sugerează că spațiile online pot fi percepute ca medii în care autodivulgarea selectivă implică riscuri mai reduse²⁹⁴. În plus, unii minori își pot utiliza conturile private de pe platformele de comunicare socială într-un mod similar jurnalelor personale ținute offline²⁹⁵.

Adolescenții utilizează din ce în ce mai mult platformele de comunicare socială+, în special drept canal pentru creativitate. Un sondaj realizat în 2022 în rândul a 1 316 adolescenți din SUA a constatat că 71 % dintre aceștia considerau platformele de comunicare socială un spațiu în care își puteau exprima creativitatea²⁹⁶. Cu toate acestea, astfel de utilizări pot expune adolescenții la vătămări.

Pe scurt, potențialele beneficii ale utilizării platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale de către minori pentru conectarea cu ceilalți și

„Avem nevoie disperată de o abordare a tinerilor bazată pe autonomie. Copiii sunt restricționați din toate părțile de părinți anxioși, iar platformele de comunicare socială sunt o modalitate de a scăpa de acest lucru. Tinerii trebuie să fie implicați în deciziile și discuțiile privind spațiile online, deoarece numai atunci vor respecta reglementările și vor fi capacitați prin reziliență să aibă competențe critice de primire și de autogestionare pentru viitorul digital imprevizibil.”

— ZUZANNA,
REPREZENTANTĂ ÎN VÂRSTĂ DE 17 ANI
A PLATFORMEI UE DE PARTICIPARE
A COPILOR

exprimarea de sine trebuie puse în balanță, de către persoanele din cercul lor de sprijin, cu riscurile pentru siguranță, sănătatea și bunăstarea copiilor și adolescenților. Acestea include riscurile asociate contactelor nedorite și expunerii la conținuturi online neadecvate vârstei, în special riscurile de grooming și de abuz sexual asupra copiilor.

Mentținerea unui dialog deschis cu minorii cu privire la experiențele lor din mediul online este esențială pentru ca aceștia să se simtă în largul lor să le comunice părinților sau persoanelor care îi îngrijesc, în special, contactele nedorite sau experiențele neplăcute. În plus, îngrijitorii și educatorii trebuie să dispună de competențele necesare pentru a supraveghea (și, dacă este necesar, pentru a restricționa) utilizarea de către minori a platformelor de comunicare socială+ și pentru a ști unde să apeleze pentru a obține ajutor profesional atunci când este necesar.

SPRIJIN ȘI INFORMAȚII

Mulți adolescenți utilizează platformele de comunicare socială și alte servicii digitale pentru a solicita sprijin cu privire la problemele cu care se confruntă în mediul online. Unele cercetări sugerează că utilizarea platformelor de comunicare socială+ de către adolescenți poate favoriza discuțiile deschise și le poate permite să găsească sprijin în mediul online²⁹⁷.

O opinie exprimată frecvent în rândul minorilor este că spațiile online oferă alternative „sigure” pentru exprimarea de sine sau surse de sprijin mai accesibile decât opțiunile „tradiționale”, precum discuțiile cu părinții sau consilierii²⁹⁸.

Astfel cum s-a analizat în capitolul 2, adolescenții cu o bună stimă de sine și prietenii offline pot reuși să consolideze relațiile offline și să găsească sprijin online. Cu toate acestea, pentru persoanele cu o stimă de sine mai scăzută și cu rețele sociale offline mai slabe, mediile platformelor de comunicare socială+ pot crește expunerea adolescenților la contacte nedorite și la conținut inadecvat vârstei.

Minorii vulnerabili, inclusiv cei care aparțin comunităților LGBTQ+, cei cu nevoi educaționale speciale, cei care se confruntă cu probleme de sănătate mintală, cu tulburări de alimentație sau cu tendința spre autovătămare, pot fi deosebit de înclinați să utilizeze platformele de comunicare socială și alte servicii digitale pentru a intra în contact cu alte persoane care au experiențe similare sau pentru a solicita sprijin.

Cercetările limitate disponibile indică faptul că unii adolescenți pot găsi alinare în legătură cu problemele cu care se confruntă nu numai prin interacțiuni directe în mediul online, ci și prin simplul fapt de a ști că și alte persoane trec prin experiențe similare²⁹⁹.

Cu toate acestea, utilizarea de către minori a platformelor de comunicare socială+ pentru a solicita sprijin poate expune persoanele deja vulnerabile la vătămări, cum ar fi hărțuirea cibernetică și excluderea socială, cu potențiale consecințe negative asupra sănătății și bunăstării lor.

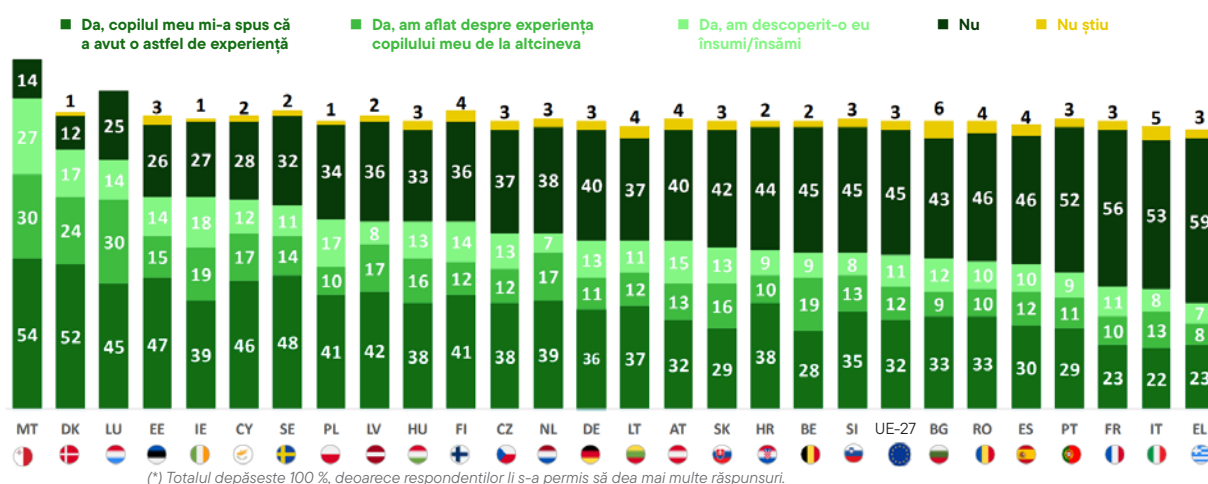
Dacă există garanții adecvate, spațiile platformelor de comunicare socială+ pot oferi sprijin minorilor. Forumurile de discuții online gestionate, moderate de profesioniștii din domeniul sănătății, de exemplu, ar putea prezenta o alternativă la cei care solicită ajutor sau informații pe platformele de comunicare socială+.

Unele dovezi indică faptul că participarea la acest tip de forum îi poate ajuta pe adolescenți să își depășească reticența de a solicita ajutor profesional prin mijloace „tradiționale”³⁰⁰. Acest lucru poate contribui, de asemenea, la abordarea problemelor legate de răspândirea dezinformării și a informării eronate în mediul online, de exemplu în ceea ce privește aspectele medicale.

Îngrijitorii, educatorii și serviciile publice (inclusiv furnizorii de servicii de sănătate mintală și de asistență medicală sexuală) ar trebui să reflecteze asupra celor mai bune modalități de informare și sprijinire a minorilor pentru a utiliza în condiții de siguranță platformele de comunicare socială și alte servicii digitale ca sursă de informații sau de sprijin.

Figura 1: Conștientizarea de către familie a experiențelor negative online ale minorilor

Întrebare: Copilul dumneavoastră v-a spus vreodată că a avut o experiență negativă online sau ați descoperit vreodată că a avut o astfel de experiență?

Sursă: Comisia Europeană (2026). Impactul timpului excesiv petrecut în fața ecranelor și pe platformele de comunicare socială asupra sănătății mintale a tinerilor – iunie 2026 – sondaj Eurobarometru.

ÎNVĂȚARE ȘI DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR

Studiile privind utilizarea instrumentelor digitale în procesul de învățare sugerează că utilizarea instrumentelor și serviciilor digitale poate avea un efect pozitiv redus până la moderat asupra rezultatelor școlare ale copiilor din învățământul secundar³⁰¹.

Tehnologiile digitale oferă cadrelor didactice și elevilor oportunități suplimentare de predare și învățare și par să fie cele mai eficace atunci când sunt utilizate pentru a completa, și nu pentru a înlocui, metodele tradiționale de predare³⁰².

În domenii precum științele, matematica și limbile străine, tehnologiile digitale pot îmbogăți învățarea prin experiențe interactive. Acestea includ simulări, modelare, animații, jocuri digitale, resurse multimedia și efecte sonore. Aceste abordări pot spori implicarea elevilor și pot contribui la prezentarea conceptelor abstracte sau complexe într-un mod mai accesibil și mai ușor de înțeles³⁰³.

Instrumentele și serviciile digitale pot sprijini, de asemenea, învățarea personalizată. Permițând elevilor să progreseze în propriul ritm și să exploreze subiecte din diferite unghiuri, aceștia introduc o mai mare flexibilitate în procesul de învățare. Acest lucru poate spori motivația, în special în cazul elevilor pentru care sunt benefice exercițiul repetat sau explorarea individuală³⁰⁴.

Tehnologiile bazate pe IA sunt un instrument suplimentar care poate sprijini instruirea individualizată. Aceste instrumente le oferă cadrelor didactice posibilitatea de a adapta metodele în funcție de per-

formanțele elevilor, de a oferi feedback în timp util și de a ajusta procesul de învățare, precum și de a personaliza în consecință sprijinul acordat fiecărui elev³⁰⁵.

Cercetările indică faptul că utilizarea IA generative a devenit parte integrantă a activităților școlare curente ale multor elevi³⁰⁶. Deși elevii recunosc riscurile pentru procesul lor de învățare și dezvoltarea cognitivă, aceștia tind să se concentreze asupra potențialelor avantaje³⁰⁷, de exemplu asupra timpului economisit prin utilizarea unui instrument de IA.

Utilizarea platformelor de învățare în școli le poate oferi elevilor din învățământul primar și secundar acces la o gamă mai largă de resurse educaționale de calitate, facilitând învățarea independentă, precum și posibilitatea de autoevaluare și de evaluare de către prieteni/colegi³⁰⁸.

Aceste oportunități trebuie puse în balanță cu riscurile, inclusiv cu potențialul dispozitivelor digitale de a distra atenția copiilor și adolescenților de la învățare, cu riscurile pentru sănătatea fizică (de exemplu, cele care afectează vederea minorilor), precum și cu riscurile asociate „digitalizării excesive” a educației.

Impactul instrumentelor bazate pe IA asupra educației și dezvoltării competențelor copiilor și adolescenților trebuie analizat mai aprofundat pentru a înțelege potențialele beneficii și riscuri, conform celor detaliate în capitolul 2. În mod similar, sunt necesare mai multe dovezi cu privire la potențialele efecte pozitive ale utilizării platformelor de comunicare socială+ în mediile educaționale.

Educația digitală, inclusiv alfabetizarea mediatică și în domeniul IA, este vitală pentru a le permite copiilor și adolescenților să navigheze în condiții de siguranță în mediul online. Principala întrebare este cum se poate integra practic dobândirea de competențe și alfabetizare digitală în programele de învățământ în moduri benefice pentru învățarea și dezvoltarea generală a minorilor.

Culturile și atitudinile privind utilizarea dispozitivelor și a instrumentelor digitale în mediile de învățare variază foarte mult la nivel național în întreaga

„Tinerii au nevoie de drepturi clare, de informații ușor de înțeles, de instrumente de raportare eficace și de o voce reală în modelarea spațiilor digitale pe care le utilizează în fiecare zi. Internetul nu este doar un loc de risc. Pentru mulți tineri, este, de asemenea, un loc de învățare, conectare, creativitate și sprijin. Prin urmare, în loc să îl interziceți sau să îl restricționați, transformați-l într-un loc de inspirație, sigur pentru toți. Acesta este motivul pentru care mesajul meu este simplu: construiți internetul împreună cu noi, nu doar pentru noi.”

— AYATA,
REPREZENTANTĂ ÎN VÂRSTĂ DE 15 ANI
A PLATFORMEI UE DE PARTICIPARE
A COPILOR

UE. Cu toate acestea, există o largă recunoaștere a importanței consolidării competențelor minorilor, ale îngrijitorilor și ale educatorilor, a furnizării de instrumente de învățare sigure și adecvate vârstei, precum și a necesității de a integra conceptul de bunăstare digitală în școli.

RESTRICȚII PRIVIND UTILIZAREA TELEFOANELOR INTELIGENTE ÎN ȘCOLI

Telefoanele mobile au devenit omniprezente în viața copiilor și adolescenților din întreaga Europă. Astfel cum s-a analizat în capitolul 1, utilizarea de către minori a telefoanelor inteligente în școli poate distra atenția de la învățare, poate amenința performanța academică, poate reduce interacțiunea socială și, în același timp, poate crește riscurile de vătămări, cum ar fi hărțuirea cibernetică și excluziunea socială.

Pentru adolescenți, utilizarea telefoanelor inteligente poate crește riscul de a se confrunta cu probleme de sănătate mintală, inclusiv cu anxietate și depresie. În sens mai larg, utilizarea telefoanelor inteligente de către minori în sala de clasă poate genera în rândul cadrelor didactice „anxietate legată de supraveghere” și un stres suplimentar asociat necesității de a controla utilizarea dispozitivelor.

Aceste riscuri identificate au declanșat dezbateri în statele membre ale UE și în afara acestora cu privire la interzicerea utilizării telefoanelor inteligente în școli de către copii și adolescenți. Măsurile propuse variază de la interdicții totale în timpul orelor de școală la politici de restricționare mai nuanțate care implică utilizarea condiționată sau supravegheată.

La sfârșitul anului 2025, majoritatea statelor membre ale UE puseseră în aplicare sau intenționau să pună în aplicare o anumită formă de restricție privind telefoanele mobile în școli. Măsurile variază de la interdicții totale în timpul zilei de școală (Austria, Belgia, Cipru, Franța, Ungaria, Portugalia și Slovenia), care implică adesea colectarea obligatorie a dispozitivelor, la restricții exclusiv în clasă, care lasă acțiuni mai ample la latitudinea școlii (Țările de Jos, România și Slovacia). Unele țări (Bulgaria și Suedia) trec de la cadre consultative la norme obligatorii din punct de vedere juridic.

Interdicțiile pe durata întregii zile sunt soluția cea mai frecventă, însă aplicarea acestora variază (de exemplu, în Suedia, 80 % dintre respondenți au raportat rezultate pozitive, în timp ce 20 % au întâmpinat dificultăți în punerea în aplicare a interdicțiilor)³⁰⁹.

Printre provocările identificate și consecințele nedorite ale măsurilor restrictive se numără presiunea asupra personalului nedidactic de a colecta dispozitivele, efectele de substituție (minorii care înlocuiesc utilizarea telefoanelor inteligente, de exemplu cu tablete sau laptopuri), deplasarea hărțuirii cibernetică la ore în afara școlii și supracompensarea utilizării telefoanelor inteligente seara.

Politicile și instrumentele UE

După examinarea oportunităților de utilizare de către copii și adolescenți a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale, echilibrate având în vedere riscurile pe care aceste activități le prezintă pentru sănătatea și bunăstarea minorilor, următoarea secțiune prezintă o selecție de politici și instrumente ale UE care promovează capacitatea și participarea minorilor în mediul online.

Analiza se axează pe politici și instrumente despre care copreședinții consideră că pot fi completate sau dezvoltate în continuare prin măsuri suplimentare.

STRATEGIA UE PRIVIND DREPTURILE COPILULUI

Comisia Europeană a adoptat Strategia UE privind drepturile copilului în 2021 ca un cadru de politică cuprinzător pentru a susține drepturile copiilor în toate politicile UE și pentru a se asigura că copiii vulnerabili au acces sigur la servicii de bază.

Strategia este structurată în jurul a șase piloni:

1. participarea copiilor la viața politică și democratică, inclusiv Platforma UE de participare a copiilor;
2. incluziunea socioeconomică, sănătatea și educația, inclusiv Garanția europeană pentru copii;
3. combaterea violenței împotriva copiilor și asigurarea protecției copiilor;
4. justiția în interesul copilului;
5. mediul digital;
6. dimensiunea mondială.

Pilonul digital, care s-a angajat să sprijine în continuare centrele pentru un internet mai sigur și un internet mai bun pentru copii, asigură faptul că copiii se pot bucura de medii digitale sigure și de acces egal la instrumente digitale.

Strategia a invitat statele membre ale UE să asigure accesul egal efectiv la instrumentele digitale, să sprijine acțiunile de alfabetizare mediatică prin educație, să dezvolte capacitatea copiilor de a evalua în mod critic conținutul online și să detecteze dezinformarea și materialele abuzive.

În plus, invită statele membre să promoveze și să sprijine centrele pentru un internet mai sigur, liniile de asistență telefonică pentru copii și liniile telefonice de urgență pentru raportare, cofinanțate de UE. În cele din urmă, strategia invită statele membre ale UE să încurajeze participarea copiilor (în special a fetelor) la educația în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM).

În Strategia UE privind drepturile copilului, Comisia Europeană invită companiile TIC:

- // să se asigure că drepturile copiilor, inclusiv respectarea vieții private, protecția datelor cu caracter personal și accesul la un conținut adecvat vârstei, sunt incluse în produsele și serviciile digitale începând cu momentul conceperii și în mod implicit, inclusiv pentru copiii cu handicap;
- // să doteze copiii și părinții cu instrumente adecvate care să permită controlul timpului petrecut în fața unui ecran și al comportamentului lor față de ecrane și care să îi protejeze de efectele utilizării excesive a produselor online și de dependența de aceste produse;
- // să consolideze măsurile de combatere a conținutului dăunător și a comunicării comerciale inadecvate, de exemplu prin intermediul unor canale de raportare și de blocare ușor de utilizat sau al unor instrumente eficiente de verificare a vârstei;
- // să își continue eforturile de detectare, raportare și eliminare a conținutului online ilegal, inclusiv a materialelor cu abuzuri sexuale asupra copiilor de pe platformele și din serviciile pe care le oferă, în măsura în care practicile respective sunt legale.

UN INTERNET MAI BUN PENTRU COPII

Comisia Europeană colaborează direct cu copiii, împreună cu experți, părinți, îngrijitori, profesori și alte părți interesate relevante, pentru a se asigura că sunt luate în considerare perspective diverse în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor legate de mediul digital.

Strategia europeană „Un internet mai bun pentru copii” (BIK+) oferă un cadru cuprinzător menit să protejeze, să capaciteze și să respecte minorii în mediul online, inclusiv pe cei mai vulnerabili. Strategia sprijină punerea în aplicare a instrumentelor legislative ale UE în acest domeniu prin completarea obligațiilor cu măsuri de sensibilizare, de consolidare a capacităților și de sprijin.

Platforma „Un internet mai bun pentru copii” oferă o colecție cuprinzătoare de resurse educaționale menite să sprijine copiii și tinerii în dezvoltarea competențelor digitale necesare pentru a participa în condiții de siguranță, în mod responsabil și cu încredere la mediile online.

Platforma adoptă o abordare multipartită, oferind spații de învățare specifice pentru copii și tineri, părinți și îngrijitori, precum și profesori și educatori. Acest lucru reflectă rolul îngrijitorilor și al educatorilor ca parte a cercurilor de sprijin ale copiilor și adolescenților în supravegherea și orientarea utilizării platformelor de comunicare socială+ de către minori.

Spațiul copiilor

Spațiul copiilor din cadrul platformei Un internet mai bun pentru copii este concepută pentru a le permite copiilor și tinerilor să navigheze în lumea digitală prin furnizarea unei varietăți de materiale didactice interactive și captivante. Printre acestea se numără jocurile educaționale care consolidează cunoștințele și gradul de conștientizare cu privire la siguranța copiilor în mediul online, comportamentul responsabil în mediul online și prevenirea utilizării excesive și a abuzurilor pe internet.

Spațiul copiilor oferă, de asemenea, materiale didactice care prezintă copiilor activitatea UE și oportunități de implicare civică prin inițiative, cum ar fi Platforma UE de participare a copiilor (explorată mai jos în acest capitol).

Spațiul părinților

Spațiul părinților din cadrul platformei Un internet mai bun pentru copii sprijină părinții, îngrijitorii și adulții cu responsabilități în ceea ce privește copiii, oferind orientări practice și resurse educaționale bazate pe dovezi cu privire la o serie de aspecte asociate experiențelor online ale copiilor.

Secțiunile dedicate abordează subiecte precum instrumentele de supraveghere parentală, jocurile online și gestionarea timpului petrecut în fața ecranelor. În plus, platforma oferă o serie de module de învățare și sesiuni de învățare aprofundată menite să consolideze înțelegerea de către părinți atât a riscurilor, cât și a oportunităților prezentate de platformele de comunicare socială și de tehnologiile digitale.

Modulele de formare de bază acoperă subiecte precum securitatea cibernetică, combaterea violenței bazate pe gen în mediul online, jocurile online, practicile de marketing manipulator în jocuri, înțelegerea informării eronate și a dezinformării, sextingul, hărțuirea cibernetică și rolul părinților în sprijinirea și educarea copiilor în lumea digitală.

Fiecare modul include conținut explicativ, activități sugerate și resurse suplimentare pentru a facilita învățarea în ritm propriu.

Spațiul profesorilor

În cele din urmă, Spațiul profesorilor oferă cadrelor didactice, educatorilor și altor profesioniști care lucrează cu copii și tineri o serie de resurse educaționale menite să le consolideze capacitatea de a aborda siguranța copiilor în mediul online și cetățenia digitală în mediile educaționale.

Modulele introductive de învățare se axează pe aspectele fundamentale ale siguranței copiilor în mediul online și pe responsabilitățile educatorilor în ceea ce privește sprijinirea copiilor și a tinerilor. Acestea abordează teme precum principalele riscuri la adresa siguranței online, predarea educației în domeniul mass-mediei și a cetățeniei digitale în școlile primare și secundare, punerea în aplicare a unor abordări la nivelul întregii școli în ceea ce privește siguranța copiilor în mediul online și drepturile copiilor în lumea digitală.

CENTRELE PENTRU UN INTERNET MAI SIGUR

În centrul strategiei „Un internet mai bun pentru copii” (BIK+) se află o rețea de centre pentru un internet mai sigur, cofinanțată de UE.

Numai în 2025, centrele pentru un internet mai sigur au ajuns la peste 46,4 milioane de europeni, au organizat 448 000 de vizite și activități de formare în școli și au gestionat peste 57 000 de solicitări prin intermediul liniilor de asistență Insafe³¹⁰.

Rețeaua este, de asemenea, promotorul, împreună cu Comisia Europeană, al Zilei anuale pentru un internet mai sigur, campania mondială care se sărbătorește în fiecare an în februarie pentru a sensibiliza publicul cu privire la siguranța online.

Centrele pentru un internet mai sigur oferă o serie de servicii care abordează atât prevenirea, cât și sprijinul. Acestea oferă sesiuni de formare și materiale accesibile publicului pentru familii și școli, cu scopul de a consolida alfabetizarea digitală și de a promova un comportament online responsabil.

Multe centre pentru un internet mai sigur din întreaga Europă au fost desemnate în prezent drept „notificatori de încredere” în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale, consolidând protecția minorilor în mediul online prin permiterea raportării prioritare a conținutului ilegal care afectează copiii și tinerii. Centrele joacă un rol esențial în informarea coordonatorilor serviciilor digitale cu privire la riscurile care afectează copiii și tinerii, sprijinind astfel asigurarea respectării DSA³¹¹.

Centrele operează, de asemenea, linii de asistență telefonică, care oferă sprijin direct copiilor și familiilor care se confruntă cu riscuri online, inclusiv hărțuire cibernetică, precum și linii telefonice de urgență care permit raportarea anonimă a materialelor suspectate că conțin abuzuri sexuale asupra copiilor.

Centrele pentru un internet mai sigur desfășoară campanii de sensibilizare la nivel național și european, promovând siguranța și capacitatea copiilor în mediul online. Printre acestea se numără inițiative specifice, cum ar fi „Regulamentul privind serviciile digitale pentru tineret”, care explică Regulamentul UE privind serviciile digitale și orientările sale privind protecția minorilor într-un mod accesibil tinerilor.

În sens mai larg, campaniile de sensibilizare contribuie la informarea copiilor, a îngrijitorilor și a educatorilor cu privire la riscurile online pentru minori și la practicile sigure. Aceasta include inițiative care abordează expunerea la dispozitive digitale în primii ani ai copilăriei.

EDUCAȚIA ȘI ALFABETIZAREA DIGITALĂ

Statele membre ale UE sunt responsabile de organizarea sistemelor naționale de educație și formare, de programele școlare și de furnizarea de educație și formare. UE sprijină colaborarea și schimbul de bune practici între statele membre și oferă sprijin financiar pentru inițiativele de educație și formare prin intermediul programelor UE, inclusiv Erasmus+.

În martie 2025, Comisia Europeană a adoptat Strategia privind uniunea competențelor. Uniunea competențelor urmărește să consolideze dobândirea competențelor de bază și avansate, inclusiv a competențelor digitale, în întreaga UE prin promovarea învățării continue pe tot parcursul vieții. Un element central al strategiei îl constituie Planul de acțiune privind competențele de bază, care urmărește să remedieze deficiențele în ceea ce privește dobândirea competențelor de bază, inclusiv a competențelor digitale și cetățenești^b.

Rezultatele Studiului internațional de competență informatică și de informare (ICILS) din 2023 indică faptul că 42,5 % dintre tinerii cu vârste cuprinse între 13 și 14 ani nu dețin competențe informatice și de informare de bază³¹². Mediul socioeconomic este un puternic indicator al alfabetizării informatice și informaționale. Rata rezultatelor slabe la învățătură în rândul elevilor care au cel puțin un părinte cu studii universitare este cu 16 puncte procentuale mai mică decât în rândul copiilor ai căror părinți au un nivel de calificare mai scăzut (32,4 % și, respectiv, 48,6 %) ³¹³.

În plus, cele mai recente date din Ancheta internațională privind predarea și învățarea (TALIS) realizată de OCDE arată că doar 45,9 % dintre cadrele didactice din statele membre ale UE se consideră pregătite să utilizeze resurse și instrumente digitale în procesul de predare³¹⁴. Aceste dovezi evidențiază necesitatea de a consolida nu numai competențele și alfabetizarea digitală a elevilor, ci și competențele cadrelor didactice și ale educatorilor prin îmbunătățirea formării inițiale și continue a cadrelor didactice pentru a contribui la protejarea și capacitatea copiilor și adolescenților în mediul online.

La nivelul UE, inițiativa privind Spațiul european al educației promovează dezvoltarea unei „abordări la nivelul întregului sistem, la nivelul întregii școli” pentru a aborda sănătatea mintală și bunăstarea în școli și pentru a construi medii de învățare pozitive. Statele membre ale UE au recunoscut importanța sprijinirii părinților, școlilor și cadrelor didactice în promovarea sănătății mintale și a bunăstării copiilor³¹⁵.

Consultările cu părinții și îngrijitorii arată că părinții se simt adesea copleșiți și că „încearcă în mod constant să recupereze decalajul” față de cele mai recente evoluții tehnologice din mediul platformelor de comunicare socială+. În același timp, nivelul de informare cu privire la modul în care copiii pot fi sprijiniți atunci când se confruntă cu conținuturi nocive sau ilegale este adesea limitat³¹⁶.

Statele membre au subliniat, de asemenea, necesitatea ca furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale să se abțină de la utilizarea unor practici de design care urmăresc dependența și care vizează copiii și să promoveze proiectarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale într-un mod adecvat vârstei³¹⁷.

b. Competențele cetățenești se referă la capacitatea de a acționa în mod responsabil și de a participa pe deplin la viața civică, precum și la competențe precum gândirea critică (relevantă pentru interacțiunea constructivă cu inteligența artificială) și alfabetizarea mediatică.

PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU EDUCAȚIA DIGITALĂ

„Să poziționeze formarea cadrelor didactice ca pilon nelegislativ pentru siguranța online a copiilor [...] să integreze educația digitală în toate programele de formare a cadrelor didactice într-un mod integrat și să le permită cadrelor didactice să lucreze în mod eficace cu părinții.”

— LOUISE HEERAN FLYNN,
PROFESOR ASISTENT ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PEDAGOGIC, TRINITY COLLEGE DUBLIN

Educația și alfabetizarea digitală sunt fundamentale pentru a înzestra copiii și adolescenții cu competențele de care au nevoie pentru a naviga în siguranță în mediul online. Cu toate acestea, competențele și alfabetizarea digitală ale copiilor și adolescenților sunt în urma ritmului schimbărilor tehnologice din mediul platformelor de comunicare socială³¹⁸, contrar ideii că minorii sunt în prezent „nativi ai erei digitale”.

Integrarea competențelor și a alfabetizării digitale în sistemele naționale de educație este esențială. Potrivit unui sondaj Eurobarometru din 2025, 92 % dintre europeni sunt de acord că competențele digitale ar trebui predate tuturor, la toate nivelurile de învățământ, și că școlile ar trebui să îi învețe pe elevi cum să gestioneze impactul tehnologiilor digitale (inclusiv al platformelor de comunicare socială) asupra sănătății lor mintale și fizice³¹⁸.

Pentru a sprijini statele membre ale UE în furnizarea unei educații digitale de înaltă calitate, favorabile incluziunii și accesibile, Comisia Europeană pune în aplicare Planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027). Planul permite statelor membre ale UE să își adapteze sistemele de învățământ la schimbările tehnologice rapide și la importanța tot mai mare a competențelor digitale.

Cele două priorități strategice principale ale Planului de acțiune pentru educația digitală sunt construirea unui ecosistem european solid de educație digitală și consolidarea aptitudinilor și competențelor digitale. În mod concret, planul sprijină îmbunătățirea infrastructurii și a mediilor de învățare digitală, conectivitatea la internet și echipamentele digitale în școli, furnizarea de conținut și platforme digitale de învățare de înaltă calitate, precum și formarea cadrelor didactice în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a metodelor pedagogice digitale.

În cadrul Planului de acțiune pentru educația digitală, în martie 2026 Comisia a publicat patru seturi de orientări³¹⁹ menite să sprijine cadrele didactice și personalul din domeniul educației în abordarea unor aspecte precum combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale, utilizarea etică a IA și a datelor în educație, conținutul educațional digital de înaltă calitate și predarea informaticii.

Orientările pentru cadrele didactice și personalul din domeniul educației privind combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale prin educație și formare oferă resurse privind utilizarea informată și în condiții de siguranță a platformelor de comunicare socială, IA generativă și predemascarea³²⁰ și pun

c. Predemascarea este o măsură preventivă care urmărește să pregătească publicul să recunoască și să reziste riscurilor legate de informare, inclusiv riscurilor de informare eronată și de dezinformare.

la dispoziția cadrelor didactice planuri de lecție pentru abordarea hărțuirii cibernetice, alături de teme precum stereotipurile de gen și deepfake-urile³²⁰.

În cadrul Planului de acțiune pentru educația digitală, Centrul european pentru educație digitală oferă o comunitate online care reunește cadre didactice, factori de decizie, cercetători și alte părți interesate. Utilizând centrul, acestea fac schimb de cunoștințe și de bune practici și creează în comun soluții de educație digitală. Centrul sprijină, de asemenea, cadrele didactice în conectarea și participarea la activități privind educația digitală, cum ar fi învățarea reciprocă.

În plus, programele Erasmus+ și Corpul european de solidaritate, precum și Platforma europeană pentru educația școlară (ESEP) și comunitatea eTwinning oferă sprijin suplimentar pentru capacitatea minorilor și a educatorilor în mediul online. Aceasta include oportunități de învățare și implicare non-formală, precum și sprijin pentru spațiile în care comunitățile școlare pot interacționa, se pot dezvolta și își pot dezvolta competențele.

La sfârșitul anului 2026, Comisia Europeană va lansa un pachet privind educația. Pachetul va sprijini viitorul ecosistemelor naționale de educație prin abordarea provocărilor structurale, inclusiv necesitatea unei infrastructuri europene sigure, suverane și de încredere pentru educația digitală. Pachetul va contribui la înzestrarea copiilor și adolescenților cu competențe esențiale pentru a colabora în mod constructiv cu IA și cu tehnologiile digitale, depunând eforturi pentru a integra bunăstarea și alfabetizarea digitală, precum și siguranța online în sistemele naționale de educație.

„CAMPANIA IA ≠ OM – VORBEȘTE CU O PERSOANĂ”

Inițiativele de sensibilizare la nivel național, inclusiv campania „AI ≠ Human – Talk to a person” („IA ≠ Om – Vorbește cu o persoană”), ilustrează importanța sprijinirii copiilor și adolescenților pentru a înțelege natura și limitările instrumentelor bazate pe IA, inclusiv ale roboților de chat, precum și modul de utilizare a acestor instrumente în moduri critice și responsabile.

Astfel de inițiative transmit un mesaj clar copiilor și adolescenților: deși inteligența artificială poate fi un instrument util atunci când este utilizată cu garanțiile adecvate, ea nu poate înlocui relațiile umane.

Campania a avut loc în primăvara anului 2026 și a fost dezvoltată de Ministerul Educației, Copiilor și Tineretului din Luxemburg, în colaborare cu Centrul pentru un internet mai sigur „BEE SECURE”, cu Centrul de sprijin psihosocial și școlar (CePAS) și cu asociația studenților luxemburghezi (CNEL).

Aceasta a atras atenția asupra unei serii de riscuri potențiale asociate utilizării necritice sau excesive a IA. Printre acestea se numără posibilitatea unei izolări sociale sporite, utilizarea IA ca substitut pentru interacțiunea umană și o diminuare a dialogului real și a comunicării față în față.

În plus, campania atrage atenția asupra preocupărilor legate de „externalizarea cognitivă”, care se referă la situațiile în care utilizatorii se bazează într-o măsură tot mai mare pe sistemele de IA pentru a-și structura gândurile, a genera răspunsuri sau a lua decizii. Acest lucru ar putea reduce oportunitățile de reflecție independentă și de implicare cognitivă activă. Campania subliniază, de asemenea, probleme legate de protecția datelor și a vieții private în ceea ce privește utilizarea IA.

CADRUL PRIVIND ALFABETIZAREA ÎN DOMENIUL IA

În iunie 2026, OCDE și Comisia Europeană au prezentat un cadru privind alfabetizarea în domeniul IA pentru învățământul primar și secundar³²¹. Inițiativa promovează abordări comune pentru dezvoltarea alfabetizării în domeniul IA în sistemele naționale de învățământ.

Cadrul sprijină cadrele didactice, sistemele de învățământ și școlile să înzestreze copiii cu competențele de care au nevoie pentru a înțelege și a se implica în mod critic în IA. Scopul său este de a le permite copiilor să interacționeze în condiții de siguranță, să gestioneze și să modeleze dezvoltarea IA și să evalueze în mod critic oportunitățile și riscurile pe care le prezintă aceste instrumente.

PARTICIPAREA COPILOR

Copiii și adolescenților trebuie să li se ofere oportunități semnificative de a participa la viața democratică și de a fi implicați în mod sistematic în deciziile care le afectează viața de zi cu zi. Aceasta include elaborarea și punerea în aplicare a unor politici care să promoveze protecția și capacitatea minorilor în mediul online.

Participarea semnificativă a copiilor se bazează pe respect reciproc, transparență și caracterul voluntar al participării. Orice participare care implică copii ar trebui să ofere informații clare și adecvate vârstei cu

privire la obiectivele și procesul participării lor și să prezinte garanții adecvate. Minorii ar trebui să fie informați în mod clar cu privire la modul în care vor fi utilizate contribuțiile lor.

„Eforturile de îmbunătățire a siguranței copiilor în mediul online ar trebui să se concentreze pe crearea unor medii digitale sigure și favorabile, menținând în același timp oportunitățile copiilor de a învăța, de a se juca, de a participa, de a comunica și de a accesa informații.”

— ALEXANDRA WEILENMANN,
PROFESOARĂ DE PROIECTARE
INTERACTIVĂ, UNIVERSITATEA DIN
GÖTEBORG

Asigurarea faptului că minorii sunt recunoscuți ca părți interesate în deciziile care le modelează viața este fundamentală pentru apărarea drepturilor lor, atât offline, cât și online. Primul pilon al Strategiei UE privind drepturile copilului recunoaște importanța participării copiilor, promovată, de exemplu, prin intermediul Platformei UE de participare a copiilor.

Acțiunile de participare a tinerilor, inclusiv verificarea din perspectiva impactului asupra tinerilor, dialogurile în materie de politici pentru tineret, Consiliul consultativ pentru tineret al președintelui și dialogul UE cu tinerii joacă, de asemenea, un rol important în consolidarea implicării tinerilor în procesul de elaborare a politicilor la nivelul UE.

Prin implicarea activă a copiilor și adolescenților în discuțiile privind siguranța online, factorii de decizie nu numai că îndeplinesc obligațiile legale și etice, ci valorifică și perspectivele unice ale minorilor în ceea ce privește protejarea și respectarea drepturilor lor în mediul online. Ar trebui luate măsuri pentru a se asigura că participarea copiilor implică

copii și adolescenți din medii și zone geografice diverse, pentru a asigura caracterul favorabil incluziunii și eficacitatea măsurilor menite să protejeze și să capaciteze minorii în mediul online.

În plus, este esențial ca copiii și adolescenții să fie sprijiniți să participe activ la crearea unui spațiu sigur pe platformele de comunicare socială+. Plângerile transmise de minori ar trebui tratate ca o prioritate în cadrul procedurilor de moderare a conținutului de către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale.

Recomandarea Comisiei Europene privind dezvoltarea și consolidarea sistemelor integrate de protecție a copilului invită statele membre ale UE să asigure participarea copiilor, un cadru juridic și de politici coerent pentru protecția copilului, mecanisme sigure, confidentiale și adaptate copiilor pentru depunerea plângerilor și efectuarea sesizărilor, precum și servicii și forme de îngrijire de calitate în cadrul familiei și al comunității³²².

PLATFORMA UE DE PARTICIPARE A COPIILOR

Copiii au dreptul să își exprime liber opiniile și ca opiniile lor să fie luate în considerare în chestiunile care îi privesc³²³. Pentru a pune în practică aceste drepturi, Comisia Europeană a instituit Platforma UE de participare a copiilor.

Platforma UE de participare a copiilor oferă un spațiu dedicat în care copiii cu vârsta sub 18 ani pot colabora direct cu responsabilii de elaborarea politicilor și cu factorii de decizie. Platforma le oferă copiilor și adolescenților un spațiu sigur pentru a-și împărtăși opiniile și pentru a discuta subiecte care îi afectează. Platforma organizează activități, inclusiv reuniuni, ateliere, cursuri de formare, sondaje online și cu prezență fizică pentru a colecta opiniile copiilor.

Prin intermediul Platformei UE de participare a copiilor, Comisia Europeană a consultat mii de copii, inclusiv cu privire la aspecte precum hărțuirea cibernetică, siguranța online și bunăstarea digitală, precum și viitorul act legislativ privind echitatea digitală. În urma acestui proces a fost elaborat un „Apel la acțiune adresat factorilor de decizie din UE”³²⁴, care abordează aspectele cele mai importante pentru copii.

În cadrul acestor consultări, copiii și-au subliniat dorința de a se implica activ în elaborarea normelor care le afectează activitățile online. Mulți au precizat, de asemenea, că adulții – nu copiii – sunt responsabili pentru modul în care lumea online și platformele de comunicare socială+ au fost concepute și funcționează în prezent și copiii nu ar trebui să fie „pedepsiți” pentru deficiențele lor.

Mesajul copiilor este clar: ei doresc ca mediul online să fie mai sigur, mai echitabil și mai ușor de înțeles, cu norme mai stricte în cazul în care serviciile online pot fi neloiale, dăunătoare sau generatoare de dependență. Aceștia au solicitat, de asemenea, alternative la platformele de comunicare socială+, inclusiv activități după programul școlar și sport, precum și ca factorii de decizie să abordeze problemele de bunăstare și sănătate mintală legate de utilizarea platformelor de comunicare socială de către copii.

RECOMANDĂRI DIN PARTEA COPIILOR

În perioada 16-18 aprilie 2026, 20 de copii și tineri din diferite state membre ale UE s-au întâlnit la Berlin în cadrul vizitei de studiu a Platformei UE pentru participarea copiilor, dedicată bunăstării și sănătății mintale.

Pe parcursul a două zile, aceștia au făcut schimb de experiențe, au învățat și au formulat împreună recomandări privind modul în care copiii se pot simți în siguranță, sprijiniți, respectați și ascultați în ceea ce privește problemele de sănătate mintală, precum și modul în care adulții, școlile, familiile și serviciile pot sprijini mai bine bunăstarea copiilor.

În cadrul vizitei de studiu, copiii au făcut mai multe recomandări cu privire la măsurile necesare pentru consolidarea bunăstării lor:

- // ar trebui să avem libertatea de a rămâne sau de a ieși dintr-o conversație, de a dispune de un spațiu sigur pentru a ne exprima și de a ști cu cine să vorbim;
- // avem nevoie de sisteme de sprijin stabile și fiabile, de structuri care să fie ascultate și de o comunitate pe care să ne putem baza;
- // ar trebui să avem acces la modalități de „eliberare emoțională”: exerciții fizice și sport, hobby-uri, scrierea unui jurnal, relaxare, spații sigure pentru joacă și activitate fizică;
- // școlile ar trebui să normalizeze discuțiile despre sănătatea mintală și să introducă zile dedicate periodic bunăstării mintale. Ar trebui create medii sigure în care să ne simțim confortabil să discutăm despre sănătatea noastră mintală, iar profesorii ar trebui să fie instruiți să ofere sprijin în materie de sănătate mintală, la fel cum sunt instruiți să acorde primul ajutor. Fiecare școală ar trebui să aibă un psiholog sau un consilier instruit, care să fie cu adevărat accesibil și de încredere pentru elevi;
- // avem nevoie de o comunicare clară, deschisă și eficace cu adulții;
- // avem nevoie de o semnalizare clară pentru a identifica adulții pe care îi putem aborda pentru ajutor în diferite contexte și pentru diferite probleme;
- // subiectele legate de sănătate trebuie abordate suficient de bine în școli, astfel încât să nu fie nevoie să apelăm la mediul online pentru a suplini lacunele^{d.}

Consilierea oferită de către cei de aceeași vârstă

Consilierea oferită de către cei de aceeași vârstă poate juca un rol important în promovarea bunăstării atât online, cât și offline în rândul copiilor și adolescenților, prin crearea unui mediu favorabil pentru a discuta provocările cu cei de aceeași vârstă care sunt formați în acest sens. Întrucât copiilor le este adesea mai ușor să se destăinuie unei persoane apropiate ca vârstă, consilierea oferită de către cei de aceeași vârstă îi poate încuraja să solicite ajutor din timp și poate preveni agravarea problemelor, asigu-

^{d.} De exemplu, în Bulgaria, copiii au declarat că obțin informații despre subiecte legate de sănătate în principal prin intermediul instrumentelor de IA.

rându-le totodată un spațiu sigur offline, în care să interacționeze și să creeze legături semnificative bazate pe experiențe comune.

În contextul siguranței copiilor în mediul online, consilierii din rândul celor de aceeași vârstă pot contribui la sensibilizarea cu privire la riscuri, inclusiv cu privire la hărțuirea cibernetică, utilizarea sănătoasă a ecranelor și a platformelor de comunicare socială+, informarea eronată și dezinformarea, inteligența artificială și importanța protejării datelor cu caracter personal. Consilierii din rândul celor de aceeași vârstă pot încuraja comportamente digitale pozitive, inclusiv comunicarea respectuoasă, empatia, gândirea critică și participarea online responsabilă.

Întrucât sprijinul provine de la prieteni/colegi de vârstă comparabilă care împărtășesc experiențe similare, consilierea oferită de către cei de aceeași vârstă este adesea percepută ca fiind mai relaționabilă și mai credibilă și mai puțin formală sau intimidantă pentru copii și adolescenți. Aceasta poate promova un sentiment de apartenență, incluziune și sprijin reciproc în școli sau comunități, capacitând minorii să joace un rol activ în sprijinirea reciprocă pentru a avea experiențe online sigure.

„Siguranța reală online nu se limitează la reglementare. Aceasta necesită alfabetizare digitală, sprijin accesibil și investiții în spații offline.”

— MARTINA TÓTHOVÁ,
CONSILIUL CONSULTATIV PENTRU TINERET
AL PREȘEDINTEI COMISIEI EUROPENE,
CONSILIUL PENTRU TINERET DIN SLOVACIA

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE CONSILIERE OFERITĂ DE CĂTRE CEI DE ACEEAȘI VÂRSTĂ

Centrul de Referință pentru Sprijin Psihosocial al Federației Internaționale a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie (FISCR) a elaborat setul de instrumente **„Primul ajutor psihologic pentru tineri, acordat de tineri de aceeași vârstă”**, pentru a-i ajuta pe aceștia să își sprijine prietenii/colegii în perioade dificile³²⁵.

Acest set de instrumente îi ajută pe tineri să dobândească abilitățile și cunoștințele necesare pentru a-și ajuta prietenii/colegii, sensibilizându-i totodată cu privire la importanța îngrijirii de sine³²⁶. Obiectivul general al setului de instrumente este de a consolida reziliența tinerilor în fața situațiilor dificile și a evenimentelor de criză și de a le oferi cunoștințele și abilitățile necesare pentru acordarea primului ajutor psihologic³²⁷. Acesta include un manual care prezintă conceptul de prim ajutor psihologic și oferă exemple practice privind modul în care tinerii îl pot aplica pentru a-și ajuta prietenii/colegii³²⁸.

Setul de instrumente oferă, de asemenea, un pachet de formare pentru școli, cluburi de tineret și sportive și organizații de cercetași. Participanții învață despre provocările cu care se confruntă persoanele de vârsta lor, despre evenimentele de criză și reacțiile la acestea, precum și despre aplicarea principiilor fundamentale ale primului ajutor psihologic și a practicilor de îngrijire de sine³²⁹. Participanții învață, de asemenea, să recunoască situațiile în care o persoană poate avea nevoie de un sprijin care depășește ceea ce îi pot oferi ei³³⁰.

Un alt exemplu de bună practică este inițiativa portugheză „**Líderes Digitais**” (Lideri digitali), lansată de Centrul de sensibilizare SeguraNet³³¹. Printr-o abordare între egali, inițiativa le permite elevilor să acționeze ca ambasadori digitali în școlile lor.

Elevii participanți beneficiază de formare pe teme precum cetățenia digitală, siguranța online, hărțuirea cibernetică, protecția confidențialității și a datelor, informarea eronată, educația în domeniul mass-mediei și utilizarea responsabilă a tehnologiilor emergente, inclusiv a inteligenței artificiale. Aceștia împărtășesc apoi aceste cunoștințe prietenilor/colegilor lor prin activități de sensibilizare, ateliere, discuții în clasă și sprijin informal, contribuind la o cultură digitală mai sigură și mai pozitivă în cadrul comunității școlare.

Inițiativele coordonate de tineri/copii de aceeași vârstă, cum ar fi „Líderes Digitais”, demonstrează modul în care copiii pot juca un rol activ în promovarea bunăstării online și a rezilienței digitale. Prin încurajarea dialogului între copii/tineri de aceeași vârstă aceste inițiative promovează comportamente digitale pozitive, inclusiv comunicarea online respectuoasă, gândirea critică, empatia și participarea responsabilă în mediile digitale, consolidând în același timp sentimentul de apartenență al copiilor și sprijinul reciproc.

Succesul pe termen lung și scalabilitatea inițiativelor de consiliere oferită de către cei de aceeași vârstă depind însă de finanțarea susținută și de sprijinul instituțional pentru a asigura continuitatea și a permite unui număr mai mare de școli și copii să beneficieze de aceste inițiative. Prin urmare, este imperativ să se recunoască valoarea acestora și să se investească în dezvoltarea lor continuă, având în vedere contribuția lor semnificativă la siguranța și bunăstarea online a copiilor.

Recomandări

RECOMANDAREA NR. 1

Extinderea oportunităților sigure pentru copii pentru a le permite să participe activ la modelarea mediului platformelor de comunicare socială+

Copiii și adolescenții ar trebui să aibă oportunități semnificative de a modela în mod activ legislația, politicile și inițiativele educaționale care promovează siguranța și capacitatea copiilor în mediul online. Ar trebui extinsă utilizarea instrumentelor de participare a copiilor și a tinerilor astfel încât aceștia să poată contribui la acest demers. Mai precis, copiii ar trebui să fie implicați în elaborarea în comun a politicilor de siguranță, a programelor de formare, a evaluărilor și a orientărilor. Măsurile ar trebui monitorizate și evaluate în permanență pentru a evalua impactul lor asupra siguranței și drepturilor copiilor.

Procese de participare ar trebui să asigure faptul că copiii primesc informații clare, înțeleg modul în care vor fi utilizate contribuțiile lor și primesc feedback cu privire la rezultate. Ar trebui depuse eforturi speciale pentru a include copiii din grupurile defavorizate, marginalizate și vulnerabile. Toate activitățile de participare în care sunt implicați copii ar trebui să fie însoțite de măsuri de protecție adecvate.

RECOMANDAREA NR. 2**Consolidarea mecanismelor de depunere a plângerilor și de efectuare a sesizărilor, precum și a drepturilor consumatorilor pentru copii și adolescenți**

Rapoartele și plângerile transmise de copii și adolescenți ar trebui tratate ca o prioritate în cadrul procedurilor de moderare a conținutului de către furnizorii de platforme de comunicare socială și de alte servicii digitale. Obligațiile furnizorilor prevăzute în temeiul cadrelor existente trebuie consolidate pentru a finanța în mod corespunzător liniile de asistență telefonică și mecanismele de depunere a plângerilor. Aceste mecanisme trebuie să fie adecvate vârstei, ușor de utilizat, accesibile, eficiente și să protejeze viața privată.

RECOMANDAREA NR. 3**Finanțarea și promovarea creării și a utilizării unor platforme de comunicare socială și a altor servicii digitale bazate pe valorile UE în cadrul cărora minorii să poată interacționa între ei în condiții de siguranță**

Sprijinirea, prin investiții publice, a instituirii și a integrării unor platforme de comunicare socială și a altor servicii digitale bazate pe valorile UE, sigure încă din faza de proiectare și adecvate vârstei. Astfel de servicii ar trebui să asigure disponibilitatea unor informații fiabile, care să le permită copiilor și adolescenților (dar și adulților) să interacționeze online în condiții de siguranță, fără a fi expuși unor caracteristici dăunătoare.

RECOMANDAREA NR. 4**Integrarea la toate nivelurile a acțiunilor de educație și alfabetizare digitală pentru minori, părinți și îngrijitori, profesori și educatori**

Educația și alfabetizarea digitală ar trebui să fie integrate la toate nivelurile de educație, ca o competență-cheie de bază pentru minori, părinți și profesori. Bunăstarea digitală ar trebui integrată în educația digitală pentru toți.

Educația ar trebui să le permită copiilor și adolescenților să evalueze în mod critic informațiile și sursele online și să recunoască tehnicile de manipulare, inclusiv dezinformarea, deepfake-urile și publicitatea direcționată. De asemenea, educația ar trebui să creeze o înțelegere în rândul minorilor, al părinților și al profesorilor cu privire la modul în care este creat și partajat conținutul digital și la modul în care algoritmi modelează ceea ce văd și experimentează utilizatorii în lumea platformelor de comunicare socială+.

Educația structurată privind siguranța online ar trebui să dezvolte competențe practice în ceea ce privește protejarea datelor cu caracter personal, gestionarea setărilor de confidențialitate, menținerea unor identități digitale securizate și identificarea riscurilor, în special pe platformele de comunicare socială+, în aplicațiile de mesagerie și în mediul de jocuri. Aceste competențe ar trebui dezvoltate progresiv, începând cu dobândirea unor obiceiri de bază privind siguranța și ajungând la o înțelegere mai complexă a amprentelor digitale, a consimțământului și a riscurilor asociate platformelor. Utilizarea sănătoasă a ecranelor ar trebui abordată prin orientări privind echilibrul, gestionarea atenției și recunoașterea modelelor de utilizare care sunt excesive sau dăunătoare.

Centrele pentru un internet mai sigur ar trebui să joace în continuare un rol esențial în furnizarea de formare, activități de sensibilizare, resurse și sprijin pentru copii, părinți, îngrijitori și profesori. Ar trebui finanțată dezvoltarea unor cursuri online ușor accesibile pentru părinți, profesori și tinerii utilizatori.

Pe lângă siguranță, educația ar trebui să pună accentul pe oportunități și pe responsabilizare: modul în care elevii pot utiliza instrumentele digitale pentru învățare, creativitate, colaborare și participare civică.

RECOMANDAREA NR. 5

Crearea mai multor oportunități și a unei infrastructuri adecvate pentru a încuraja activitățile offline

Statele membre și autoritățile locale ar trebui să mențină și să extindă accesul la activități sportive, artistice, la cluburi de tineret, biblioteci și spații comunitare la prețuri accesibile, pentru a încuraja implicarea offline sănătoasă și pentru a crea alternative atractive la utilizarea excesivă a ecranelor în rândul minorilor. Acest demers ar trebui să includă investiții în medii sigure, favorabile incluziunii și adecvate vârstei, în care minorii să poată stabili contacte, să poată învăța, să se poată destinde și să poată construi relații pozitive în cadrul comunităților lor.

RECOMANDAREA NR. 6

Promovarea creării în comun a unor orientări pentru părinți

Împreună cu asociațiile de părinți, UE și statele membre ar trebui să promoveze elaborarea unor orientări pentru părinți. Orientările ar putea oferi o consiliere clară și accesibilă, care să le permită părinților și îngrijitorilor să sprijine interacțiunea sigură, responsabilă și pozitivă a minorilor cu mediile platformelor de comunicare socială+. Orientările ar trebui să ofere sfaturi practice cu privire la domenii-cheie, printre care se numără siguranța și confidențialitatea online, bunăstarea digitală, utilizarea etică și responsabilă și accesul la sprijin.

RECOMANDAREA NR. 7

Asigurarea faptului că părinții și îngrijitorii sunt sprijiniți în permanență de instrumente de control și supraveghere de ultimă generație și actualizate

Eforturile de capacitate a minorilor ar trebui să fie completate de un sprijin continuu pentru părinți și îngrijitori, nu numai în ceea ce privește competențele și alfabetizarea digitală, ci și instrumentele care să le ofere îngrijitorilor mijloacele necesare pentru a orienta utilizarea de către minori a platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale, fără a restricționa în mod disproporționat drepturile copiilor. Aceasta include punerea la dispoziție și sensibilizarea cu privire la instrumentele practice de supraveghere parentală, completate de informații fiabile privind riscurile, practicile sigure și modul de colaborare cu copiii. Sensibilizarea părinților ar trebui să aibă loc față în față (de exemplu, în cadrul reuniunilor cu profesorii la școală, în timpul vizitelor pediatrice, al concediului de sarcină sau al concediului pentru creșterea copilului).

Instrumentele de supraveghere parentală ar trebui să fie eficace, ușor de utilizat, interoperabile și adecvate vârstei, în conformitate cu capacitățile în continuă evoluție ale minorilor, precum și concepute pentru

a promova comunicarea, învățarea și capacitatea, mai degrabă decât controlul. Acest lucru este esențial pentru a sprijini parcursul treptat al minorilor către utilizarea autonomă a platformelor de comunicare socială+. Aceste instrumente ar trebui să asigure faptul că modificările pot fi efectuate numai cu același grad de autorizare necesar pentru activarea lor, să se aplice indiferent de dispozitiv sau de sistemul de operare și să includă garanții care să informeze minorii împotriva unei potențiale utilizări abuzive de către părinți (de exemplu, notificarea clară a minorilor atunci când sunt activate instrumentele de supraveghere).

RECOMANDAREA NR. 8

Asigurarea unei finanțări publice suficiente și a unor standarde comune pentru organizațiile societății civile și consilierea oferită de către cei de aceeași vârstă

UE și statele membre ar trebui să se asigure că centrele pentru un internet mai sigur și organizațiile comparabile ale societății civile continuă să primească suficiente resurse financiare și că activitatea lor se bazează pe standarde comune, elaborate de experți. Acest lucru este esențial pentru menținerea și dezvoltarea în continuare a activităților lor, inclusiv a serviciilor de sensibilizare, formare și sprijin. Finanțarea publică este esențială pentru a garanta independența și coeziunea.

Finanțarea ar trebui să sprijine, de asemenea, dezvoltarea în continuare a consilierii oferite de către cei de aceeași vârstă, a liniilor de asistență telefonică, a liniilor telefonice de urgență, a resurselor educaționale, a campaniilor de sensibilizare și a activităților de consolidare a capacităților. Ar trebui realizate investiții suplimentare pentru a spori vizibilitatea, accesibilitatea și raza de acțiune a acestor facilități, inclusiv în rândul minorilor vulnerabili, și pentru a sprijini inițiativele de promovare a unor medii mai sigure pe platformele de comunicare socială+.

RECOMANDAREA NR. 9

Crearea condițiilor necesare pentru a permite sistemului de sănătate să diagnosticheze și să trateze dependențele și alte tulburări mintale legate de utilizarea platformelor de comunicare socială și a altor servicii digitale

Sistemele de sănătate ar trebui să pună în aplicare standarde de diagnosticare ICD-11 pentru dependențele comportamentale, inclusiv tulburarea provocată de jocurile video și utilizarea compulsivă a platformelor de comunicare socială+. Tratamentul bazat pe dovezi al acestor afecțiuni ar trebui să fie accesibil în cadrul sistemului de sănătate. Profesioniștii din domeniul medical și psihoterapeuții ar trebui să fie conștienți de posibilele consecințe ale prejudiciilor cauzate de „neglijarea digitală parentală” și de expunerea involuntară la conținuturi neadecvate vârstei, de hărțuirea cibernetică, de manipularea și acostarea copiilor pe internet în scopuri sexuale și de șantajul sexual (*sextortion*), precum și ale altor forme de prejudicii.

Sistemele de sănătate ar trebui să asigure tratamente bazate pe dovezi pentru TSPT și alte consecințe psihopatologice. În plus, sistemele ar putea integra evaluarea digitală a riscurilor în screeningul pediatric și abordările selective de prevenire pentru minorii vulnerabili. Inițiativele de prevenire și abordare a provocărilor comportamentale, inclusiv „postul digital” (*online fasting*) sau „detoxifierea digitală” (*digital detox*), ar putea încuraja experiențele offline și o schimbare de cultură în ceea ce privește utilizarea mediului online de către minori.

RECOMANDAREA NR. 10**Sprijinirea formării cadrelor didactice pentru a include alfabetizarea digitală și mediatică și implicarea părinților**

UE și statele membre ar trebui să se asigure că formarea inițială și continuă a cadrelor didactice integrează în mod sistematic competențele și alfabetizarea digitală, inclusiv alfabetizarea în domeniul IA, precum și bunăstarea digitală. Cadrele didactice trebuie să dispună de pregătirea necesară pentru a dezvolta gândirea critică și alfabetizarea mediatică a copiilor și adolescenților, alături de competențele digitale necesare pentru utilizarea în siguranță a platformelor de comunicare socială+.

Profesorii ar trebui să fie sensibilizați cu privire la riscul de „digitalizare excesivă” în școli. Noile instrumente digitale, cum ar fi IA, ar trebui utilizate în scopuri pedagogice specifice, după caz. Formarea cadrelor didactice ar trebui să includă, de asemenea, o colaborare strânsă cu părinții pentru a sprijini mai bine utilizarea sănătoasă și echilibrată a ecranelor de către minori, pentru a înțelege modul în care copiii și adolescenții interacționează cu platformele de comunicare socială și cu alte servicii digitale și pentru a elabora strategii adecvate vârstei pentru discutarea riscurilor și experiențelor online în clasă și acasă.

RECOMANDAREA NR. 11**Promovarea alfabetizării în domeniul inteligenței artificiale ca parte integrantă a educației digitale**

Alfabetizarea în domeniul IA ar trebui integrată în educația digitală în școli și în alte instituții de educație și formare. Minorii ar trebui să înțeleagă oportunitățile, limitările și riscurile asociate tehnologiilor IA (și anume roboții de chat/companionii IA, sistemele de recomandare și IA generativă), inclusiv faptul că se pot confrunta cu informații inexacte, manipulare și conținut sintetic.

Promovarea alfabetizării ar putea fi inspirată de Cadrul privind alfabetizarea în domeniul IA pentru învățământul primar și secundar, elaborat de Comisia Europeană și de OCDE. Minorii nu ar trebui să fie expuși, în lipsa supravegherii, unor companionii IA antropomorfi care sugerează existența unor relații similare celor interumane.

RECOMANDAREA NR. 12**Școlile ar trebui să ofere oportunități structurate de îmbunătățire a sănătății mintale și a bunăstării digitale**

Școlile trebuie să joace un rol proactiv în atenuarea riscurilor de pe platformele de comunicare socială+ și să sprijine sănătatea mintală și bunăstarea copiilor și adolescenților. Școlile ar trebui să organizeze oportunități de informare și formare pentru părinți, precum și pentru minori și părinții acestora, pentru a informa cu privire la siguranța online, sănătatea mintală și bunăstarea.

Școlile ar trebui să extindă accesul la consiliere școlară și la alte tipuri de sprijin în materie de sănătate mintală pentru aspectele legate de utilizarea platformelor de comunicare socială+ de către minori. Ar trebui să fie disponibile spații fizice și online sigure, fără stigmatizare, în care elevii să se simtă în măsură să discute despre dificultăți (de exemplu, sănătate mintală, bunăstare etc.) din experiențele lor online în mediile platformelor de comunicare socială+. Școlile ar trebui să aibă acces la profesioniști calificați

În domeniul sănătății și al asistenței sociale, inclusiv la servicii avansate de îngrijire a sănătății mintale. Profesioniștii din domeniul sănătății mintale ar trebui să beneficieze de formare specializată în domeniul bunăstării digitale și al experiențelor nocive online.

Școlile ar trebui, de asemenea, să instituie mecanisme de raportare accesibile, confidentiale și adaptate copiilor pentru minorii care se confruntă cu probleme online. Pentru a consolida și mai mult măsurile de protecție, școlile ar trebui să dispună de căi de trimitere către servicii externe de protecție a copilului, de sănătate mintală și de sprijin specializat.

RECOMANDAREA NR. 13

Răspunsurile educaționale ar trebui să acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile

Minorii care se confruntă cu dezavantaje socioeconomice, cu nevoi educaționale speciale, cu experiențe negative în copilărie, cu discriminare sau cu dificultăți de sănătate mintală pot fi expuși unor riscuri ridicate pe platformele de comunicare socială+. Măsurile educaționale și de sprijin ar trebui să fie favorabile incluziunii, specifice acolo unde este necesar și concepute pentru a reduce inegalitățile atât în ceea ce privește participarea grupurilor vulnerabile la platformele de comunicare socială și la mediul digital, cât și în ceea ce privește bunăstarea lor.

În școli, ar putea fi puse în aplicare intervenții proactive și specifice pentru a aborda impactul disproporționat al experiențelor nocive online asupra minorilor vulnerabili și marginalizați, pentru a proteja și a sprijini grupurile vulnerabile. Accesul echitabil la dispozitive, conectivitate și tehnologii de asistare ar trebui extins, inclusiv pentru copiii cu handicap.

RECOMANDAREA NR. 14

Efectuarea de investiții într-o infrastructură digitală educațională sigură, preventivă, solidă și de încredere

Școlile au nevoie de infrastructuri și instrumente digitale sigure, solide și de încredere pentru a consolida competențele digitale ale minorilor și pentru a asigura suveranitatea digitală a Europei. Școlile europene se bazează în mare măsură pe aplicații din țări terțe, iar adoptarea soluțiilor create în UE se confruntă cu provocări continue. UE ar trebui să acorde prioritate și să sprijine dezvoltarea și implementarea unei infrastructuri și a unor instrumente digitale sigure și interoperabile pentru educație și să reducă dependențele strategice.

Mulțumiri

Sarcina noastră în calitate de copreședinți și consilieri speciali a fost de a ghida și de a orienta procesul pe mai multe niveluri: colectarea de cunoștințe prin colaborarea cu experți în timpul reuniunilor grupului special, colectarea de dovezi de la experți și menținerea schimburilor și a contactelor cu numeroase părți interesate.

Acest raport își datorează existența unui număr mare de persoane care s-au angajat să se asigure că copiii și adolescenții pot naviga în siguranță în lumea platformelor de comunicare socială+. Deși responsabilitatea pentru recomandări ne revine exclusiv, activitatea noastră se bazează în mare măsură pe contribuția altor experți renumiți, a părinților și a reprezentanților tinerilor, precum și a Comisiei Europene.

În primul rând, am dori să îi mulțumim președintei Comisiei Europene, **Ursula von der Leyen**, pentru interesul și sprijinul constant acordat activității noastre. Participarea și implicarea sa în reuniunile grupului special subliniază angajamentul său față de siguranța copiilor în mediul online și au fost foarte apreciate de noi și de toți participanții. Mulțumim președintei pentru interesul și devotamentul său de lungă durată față de siguranța copiilor, care au făcut posibilă desfășurarea acestei activități și elaborarea de recomandări concrete pentru bunăstarea copiilor și adolescenților din întreaga Europă. Dorim, de asemenea, să îi mulțumim șefului de cabinet al președintei, **Björn Seibert**, care a oferit asistență pe durata întregului proces încă de la început, precum și doamnei **Patricia Reilly**, membră a cabinetului președintei, pentru sprijinul său constant.

În plus, am dori să le mulțumim tuturor participanților la reuniunile grupului special. Suntem recunoscători tuturor celor care ne-au împărtășit un volum extraordinar de cunoștințe, experiență și devotament în beneficiul tinerilor din Europa. Dorim să adresăm mulțumiri speciale doamnei **Julie Inman Grant**, comisara pentru siguranța online din Australia, și domnului **Lucas Borges**, șeful departamentului de reglementare al Agenției pentru protecția datelor din Brazilia, pentru că ne-au oferit informații și învățăminte desprinse din experiența dobândită în țările lor cu privire la siguranța copiilor în mediul online.

Am ascultat cu atenție opiniile tuturor, însă concluziile acestui raport sunt responsabilitatea noastră.

MULȚUMIM PARTICIPANȚILOR LA GRUPUL SPECIAL*:

**listă neexhaustivă*

// **Ayata**, reprezentantă în vârstă de 15 ani a Platformei UE de participare a copiilor

// **Zuzanna**, reprezentantă în vârstă de 17 ani a Platformei UE de participare a copiilor

- // **Kimmo Alho**, psiholog și profesor emerit, Universitatea din Helsinki
- // **Mehdi Arfaoui**, sociolog, Commission nationale de l'informatique
- // **Leanda Barrington-Leach**, directoare executivă, 5Rights Foundation
- // **Gabriele Battimelli**, ambasadoarea Italiei pentru inițiativa „Better Internet for Kids+”
- // **Owen Bennett**, expert independent în reglementarea tehnologiilor digitale
- // **Elena Bozzola**, medic pediatru și membră a Consiliului Național al Societății Italiene de Pediatrie
- // **Matthias Brand**, profesor și șef al Departamentului de psihologie generală, Universitatea din Duisburg
- // **Urs Buscke**, jurist principal, Organizația Europeană a Consumatorilor
- // **Ana Caballero**, președintă, Grupul de experți pentru îmbunătățirea protecției minorilor în domeniul digital, Spania
- // **Alex Cooney**, directoare general și cofondatoare, CyberSafeKids
- // **Lies Craeynest**, fondatoare, KidsUnplugged
- // **Jutta Croll**, președintă, Stiftung Digitale Chancen
- // **María del Mar España Martí**, directoare – Plataforma Control Z
- // **Sigge Eriksson**, președintă, Consiliul Național al Organizațiilor Suedeze pentru Copii și Tineret
- // **Marina Fernández**, președintă, Adolescència Lliure de mòbils
- // **Louise Flynn**, asistentă universitară, Trinity College Dublin
- // **Tobiáš Bruno Galia**, Consiliul ceh pentru copii și tineret
- // **Cătălina Goanță**, conferențiară universitară de drept privat și tehnologie, Universitatea din Utrecht
- // **Konstantinos Karachalios**, consilier al directorului executiv, IEEE și membru al consiliului de administrație, 5Rights Foundation
- // **Maija Katkovska**, șefa Centrului leton pentru un internet mai sigur
- // **Rasmus Kjedadhl**, director, Børns Vilkår
- // **Petra Kogelnig**, secretară generală, Asociația europeană a părinților
- // **Pavel Kordik**, conferențiar universitar, Universitatea Tehnică Cehă
- // **Marta Gonçalves**, ambasadoarea Portugaliei pentru inițiativa „Better Internet for Kids+”
- // **Beckett Leclair**, șeful departamentului de tehnologie, 5Rights Foundation

- // **Sonia Livingstone**, profesoară de psihologie socială, London School of Economics
- // **Aisling Maloney**, Consiliul Național al Tineretului din Irlanda
- // **Giovanna Mascheroni**, profesoară, Universitatea Catolică din Milano
- // **Helen Mason**, directoare executivă, Child Helpline International
- // **Elvira Mentzelioti**, președintă, Consiliul național elen pentru tineret
- // **Eva Möhler**, președintă și directoare medicală a Departamentului de Psihiatrie pentru Copii și Adolescenți din cadrul Spitalului Universitar din Saarland
- // **Alberto Monge Roffarello**, asistent universitar, Politecnico di Torino
- // **Théo Mouhoud**, psihiatru pentru copii, Hopitaux de Paris
- // **Servane Mouton**, medic, neurologă și neuropsiholoagă
- // **Mie Oehlenschläger**, cercetătoare independentă și consilieră pe probleme de IA, etică și politici publice
- // **James O'Higgins Norman**, profesor de educație și societate, Universitatea Dublin City
- // **Maja Olszewska**, ambasadoarea Poloniei pentru inițiativa „Better Internet for Kids+”
- // **Brian O'Neill**, profesor emerit, Universitatea Tehnologică din Dublin
- // **Kerstin Paschke**, specialistă medicală în psihiatrie și psihoterapie pentru copii și adolescenți, Universitätsklinikum Hamburg-Eppendorf
- // **Leo Pekkala**, director adjunct, Institutul Finlandez de Audiovizual
- // **María Soledad Pera**, conferențiară universitară, TU Delft
- // **Tanja Petelin**, conferențiară universitară, Université de Poitiers
- // **Christoph Pieh**, șeful Departamentului de Medicină Psihosomatică și Psihoterapie, Universitatea pentru Educație Continuă Krems
- // **Jessica Piotrowski**, profesoară, Universitatea din Amsterdam
- // **Declan Qualter**, supraveghetor al plasamentelor practice și doctorand, University College Dublin
- // **Kai Rannenberg**, profesor și președinte de afaceri mobile și securitate multilaterală, Universitatea Goethe din Frankfurt
- // **Anna Schwabegger**, președinta Consiliului Național al Tineretului din Austria
- // **Judith Simon**, profesoară de etică în domeniul tehnologiilor informației, Universitatea din Hamburg
- // **Lore Sleeckx**, delegată europeană pentru tineret, Consiliul flamand pentru tineret

- // **Petr Slovak**, conferențiar universitar de interacțiuni om-computer, King's College Londra
- // **Elisabeth Staksrud**, profesoară, Departamentul pentru mass-media și comunicare, Universitatea din Oslo
- // **Sophie Stalla-Bourdillon**, șefă de cercetare, Grupul de cercetare în domeniul dreptului, științei, tehnologiei și societății, VUB
- // **Argyris Stringaris**, cercetător clinic și președinte, Psihiatria copilului și adolescentului, University College London
- // **Lisa Thorell**, profesoară, Departamentul de neuroștiințe clinice, Karolinska Institutet
- // **Hanne-Mari Schiøtz Thorud**, fiziologă și profesoară, Universitatea din Sud-Estul Norvegiei
- // **Piotr Toczyski**, conferențiar universitar, Universitatea APS Maria Grzegorzewska
- // **Antonia Torrens**, președintă, COFACE – Families Europe.
- // **Martina Tóthová**, delegată principală, Consiliul Tineretului din Slovacia
- // **Dimitris Tsalavos**, ambasador al tinerilor din Cipru pentru inițiativa „Better Internet for Kids+”
- // **Laura Vandenbosch**, conferențiară universitară și directoare a Laboratorului de psihologie media, KU Leuven
- // **Sørine Vesth Rasmussen**, consilieră pentru drepturile copiilor și politica tehnologică, Børns Vilkår
- // **Mieke Visser-Schuurman**, directoare pentru drepturile copilului și consolidarea capacităților, Eurochild
- // **Rareș Voicu**, președintele Forumului European al Tineretului
- // **Alexandra Weilenmann**, profesoară la Departamentul de informatică aplicată, Universitatea din Göteborg
- // **Niels Zagema**, reprezentantul pentru tineret al Țărilor de Jos, Nationale Jeugdraad

Pentru noi, a fost esențial să asigurăm nu numai reprezentarea tinerilor în calitate de participanți la reuniunile grupului special, ci și implicarea tinerilor în crearea în comun a prezentului raport. Acesta este motivul pentru care am dori să îi mulțumim doamnei **Marta Gonçalves**, care nu numai că s-a alăturat grupului de dezbateri în calitate de ambasadoare a Portugaliei pentru inițiativa „Better Internet for Kids+”, ci a contribuit și la elaborarea acestui raport.

Acest raport nu ar fi fost posibil fără sprijinul multor membri ai personalului Comisiei Europene.

În primul rând, dorim să mulțumim IDEA și șefului său interimar, domnul **David Müller**, pentru faptul că ne-au găzduit și ne-au asigurat condiții de muncă excelente.

Activitatea noastră a beneficiat enorm de sprijinul unei echipe specializate din cadrul IDEA: Dorim să mulțumim lui **Undine Ruge** pentru supravegherea și sprijinirea procesului. Îi datorăm foarte mult lui **Asen**

Dimitrov, care, în calitate de coordonator principal pentru copreședinții Grupului special privind siguranța copiilor în mediul online, a fost persoana extraordinară la care am putut apela în orice moment, oferindu-ne asistență, consiliere și sprijin atât în ceea ce privește procesul, cât și conținutul, contribuind totodată la transpunerea în practică a planurilor noastre, gestionând toate reuniunile și schimburile de informații și coordonând elaborarea raportului în cadrul IDEA și, împreună cu colegii din Secretariatul General, la nivelul Comisiei.

Acest raport nu s-ar fi putut concretiza fără sprijinul suplimentar al altor persoane din cadrul IDEA: dorim să îi mulțumim domnului Thomas Hopkins, care a fost un excelent redactor al versiunii în limba engleză a raportului; doamnei **Anna Magdalena Comploi**, care a contribuit cu expertiza și cercetarea sa și a ajutat pe toate fronturile organizaționale, precum și domnului **Quinlan Rijks**, care a fost implicat în dezvoltarea elementelor vizuale. De asemenea, am dori să îi mulțumim lui **Alexander Hempfing** pentru analiza sa, precum și lui **Yee-Sol Chang** și lui **Konrad Rose** pentru participarea lor.

Împreună cu IDEA, colegii din cadrul Secretariatului General au coordonat activitatea desfășurată în cadrul Comisiei și au oferit informații valoroase, atât în ceea ce privește procesul, cât și conținutul. Prin urmare, îi mulțumim secretarului general adjunct **Nils Behrndt** pentru timpul și devotamentul său, precum și lui **Nacira Boulehouat**, **Ioana-Maria Gligor**, **Alessandra Falcinelli**, **Tarik Draidj**, **Louis Dancourt** și **Armande Lorentz**.

Am început mai întâi să înțelegem mai bine legislația existentă și instrumentele aflate la dispoziția UE și a statelor membre pentru a proteja copiii și adolescenții în mediul online, precum și aplicarea acestora până în prezent. Acest context ne-a oferit o bază pentru a discuta cu experții despre lacunele actuale și despre calea de urmat. Pentru aceasta, mulțumim conducerii DG CNECT, directorului său general, **Roberto Viola**, și directoarei generale adjuncte, **Renate Nikolay**, precum și DG JUST, directoarei sale generale, **Ana Gallego Torres**, și directorului general adjunct, **Hubert Gambs**.

Mulțumim experților din cadrul DG CNECT care au oferit expertiză și informații valoroase: **Prabhat Agarwal**, **Julia Van Best**, **Martin Harris Hess**, **Andrea Tognoni**, **Manon Baert**, **Emma O'Mahony** și **Irene Roche Laguna**.

Mulțumim experților din cadrul DG JUST, care au furnizat, de asemenea, expertiză și informații valoroase: **Maria-Myrto Kanellopoulou**, **Benedicte Van Ormelingen**, **Denisa Alexandroaiei**, **Caoimhe Sheridan**, **Marie-Cécile Rouillon** și **Marta Kuljon**.

Acest raport a beneficiat de cercetări și contribuții din partea experților din diferite departamente ale Comisiei Europene (JRC, DG SANTE, DG EAC, DG HOME, DG RTD, DG GROW, SJ și altele): **Andrea Ceglie**, **Yves Punie**, **Marianne Takki**, **Martine Ingvorsen**, **Francesca Maltauro**, **Marta Touykova**, **Chiara Colella**, **Marta Markowska**, **Leonie Wahlmann**, **Katarzyna Janicka-Pawlowska**, **Veronica Travisani**, **Alessia Donna**, **Eva Gerhards**, **María del Pilar González Pantaleón**, **Amaryllis Verhoeven**, **Philipp Runge**, **Lorna Armati** și **Paul-John Loewenthal**.

Mulțumim tuturor pentru expertiza și răbdarea de care au dat dovadă în a răspunde la nenumăratele noastre întrebări și pentru capacitatea lor de a sintetiza și de a face ușor de înțeles probleme juridice și tehnice complexe.

Am dori, de asemenea, să mulțumim experților DG COMM și SG care au oferit un sprijin excelent cu privire la aspectele legate de comunicare: **Lahousse Juarez**, **Anguel Konstantinov Beremliysky**, **Emma Kristina Kvennberg** și alții. De asemenea, designerii grafici și experții în traducere foarte creativi și răbdători: **Laurie Janssen**, **Camille Palandjian** și **Benedetta Benedetto** și alții.

Activitatea noastră nu ar fi fost posibilă fără sprijinul organizațional al multor colaboratori din cadrul Comisiei pentru reuniunile grupului special, deplasări și alte reuniuni cu părțile interesate: **Carmen Tresguerres, Rozaliya Petkova, Martina Gunda, Nuria Paredes, Alexandre Verin, Mariola De Las Heras Ojeda, Anne Catherine Louppe, Margarita Biacho Varela, Hafise Balci și Vaia Tsiampazi.**

În calitate de copreședinți, am beneficiat, de asemenea, de sprijinul instituțiilor noastre de origine și al celor mai apropiați colaboratori în domeniu:

Echipa prof. dr. Fegert la Spitalul Universitar Ulm – **PD Dr. Franziska Köhler-Dauner, asistent prof. dr. Ann-Christin Haag, Emily Sitarski, Lena Peter, Karen Schlaegel, Claudia Rau, Annette Claus și Ariane Saccarello.**

Echipa dr. Maria Melchior din cadrul Institutului de Sănătate Publică Sorbona, împreună cu Universitatea Sorbona și Institutul Național de Sănătate și Cercetare Medicală din Franța (INSERM): **Fabienne El Khoury, Camille Davaisse-Paturet, Hamid Massoumi, Bertrand Redonnet și Mays Kabakibi.**

Note finale

- 01.** Aries, P. (1962). *Centuries of childhood: A social history of family life*. Knopf Doubleday Publishing Group.
- 02.** Berk, L.E. (1994). *Infants and Children Prenatal Through Early Childhood*.
- 03.** Kessler, R. C., Magee, W. J. (1993). Childhood adversities and adult depression: basic patterns of association in a US national survey. *Psychological Medicine*, 23(3), 679–690.
- 04.** Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
- 05.** Rideout, V. (2020). The Common Sense Census: Media Use by Kids Age Zero to Eight.
- 06.** Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67–S70.
- 07.** Odgers, C. L., Jensen, M. R. (2020). Annual research review: Adolescent mental health in the digital age: Facts, fears, and future directions. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 61(3), 336–348.
Nesi, J., Telzer, E. H., Prinstein, M. J. (2020). Adolescent Development in the Digital Media Context. *Psychological Inquiry*, 31(3), 229–234.
- 08.** Montag, C., Lachmann, B., Herrlich, M., Zweig, K. (2019). Addictive features of social media/messenger platforms and freemium games against the background of psychological and economic theories. *International journal of environmental research and public health*, 16(14), 2612.
- 09.** Steinberg, L. D. (2014). *Age of opportunity: Lessons from the new science of adolescence*. Houghton Mifflin Harcourt.
Casey, B. J., Getz, S., Galvan, A. (2008). The adolescent brain. *Developmental review*, 28(1), 62–77.
- 10.** Li, C., Cheng, G., Sha, T., Cheng, W., Yan, Y. (2020). The relationships between screen use and health indicators among infants, toddlers, and preschoolers: A meta-analysis and systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(19), 7324.
Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). *Digital Media Use and Child Health and Development*. Deakin University. Journal contribution.
- Jing, X., et al. (2023). Effects of foreground screen media use on vocabulary development in young children: A meta-analysis. *Child Development*, 94(5), 1398–1415.
- 11.** Johnston MV. Neurotransmitters and vulnerability of the developing brain. *Brain Dev.* 1995 Sep-Oct;17(5):301-6.
- 12.** Ahmer, A., Raza, M., Azhar, M., Rahman, A., Das, J. K., Jafri, S. K. (2025). A systematic review and meta-analysis on the impact of screen-time on the social-emotional development of children under five years. *Journal of the College of Physicians and Surgeons Pakistan*, 35(3), 351–358.
Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
- 13.** Boxer, P., Groves, C. L., Docherty, M. (2015). Video games do indeed influence children and adolescents' aggression, prosocial behavior, and academic performance: A clearer reading of Ferguson (2015). *Perspectives on psychological science*, 10(5), 671–673.
Coyne, S. M., Radesky, J., Collier, K. M., Gentile, D. A., Linder, J. R., Nathanson, A. I., Rogers, J. (2017). Parenting and digital media. *Pediatrics*, 140(Supplement 2), S112–S116.
- 14.** Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93–117). Academic Press. Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi M., et al. (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* 2024;178(10):1017–1026.
- 15.** Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi M., et al. (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* 2024;178(10):1017–1026.
- 16.** Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93–117). Academic Press. Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi M., et al. (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* 2024;178(10):1017–1026.
- 17.** Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged

- 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
18. American Academy of Pediatrics (2024). Screen time guidelines. Center of Excellence on Social Media and Youth Mental Health.
 19. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619.
Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
 20. Li, C., Cheng, G., Sha, T., Cheng, W., Yan, Y. (2020). The relationships between screen use and health indicators among infants, toddlers, and preschoolers: A meta-analysis and systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(19), 7324.
Ahmer, A., Raza, M., Azhar, M., Rahman, A., Das, J. K., Jafri, S. K. (2025). A systematic review and meta-analysis on the impact of screen-time on the social-emotional development of children under five years. *Journal of the College of Physicians and Surgeons Pakistan*, 35(3), 351-358.
 21. Bochicchio, V., Keith, K., Montero, I., Scandurra, C., Winsler, A. (2022). Digital media inhibit self-regulatory private speech use in preschool children: The "digital bubble effect". *Cognitive development*, 62, 101180.
 22. Yang, C. C., Holden, S. M., Ariati, J. (2021). Social media and psychological well-being among youth: The multidimensional model of social media use. *Clinical child and family psychology review*, 24(3), 631-650.
Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513-543.
 23. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a metaanalysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619.
Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
 24. Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244-250.
Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). *Digital Media Use and Child Health and Development*. Deakin University. Journal contribution.
 25. Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93-117). Academic Press. Marshall, S. J., Biddle, S. J., Gorely, T., Cameron, N., Murdey, I. (2004). Relationships between media use, body fatness and physical activity in children and youth: a meta-analysis. *International journal of obesity*, 28(10), 1238-1246.
 26. Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244-250.
Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi, M., et al. (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr*. 2024;178(10):1017-1026.
 27. Korat, O., Shamir, A., Heibal, S. (2013). Expanding the boundaries of shared book reading: E-books and printed books in parent-child reading as support for children's language. *First language*, 33(5), 504-523.
Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged 0-6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
 28. Kidron, B., Evans, A., Afia, J., Adler, J. R., Bowden-Jones, H., Hackett, L., Juj, A., Przybylski, A. K., Rudkin, A., Young Scot. (2018). Disrupted childhood: The cost of persuasive design. 5Rights Foundation.
Stoilova, M., Bulger, M., Livingstone, S. (2024). Do parental control tools fulfil family expectations for child protection? A rapid evidence review of the contexts and outcomes of use. *Journal of Children and Media*.
Chao, M., Lei, J., He, R., Jiang, Y., Yang, H. (2023). TikTok use and psychosocial factors among adolescents: Comparisons of non-users, moderate users, and addictive users. *Psychiatry Research*, 325, 115247.
 29. Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged 0-6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
Zgambo, M., Anyango, E., Arabiat, D. H., Ngune, I., Mörelus, E., Zhang, M., Whitehead, L. C. (2025). Effect of Digital Safety Interventions on Parental Practices in Safeguarding Children's Digital Activities: Systematic Review and Meta-Analysis. *JMIR Pediatrics and Parenting*, 8(1), e70745.
 30. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619.
Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
 31. Yang, C. C., Holden, S. M., Ariati, J. (2021). Social media and psychological well-being among youth: The multidimensional model of social media use. *Clinical*

- child and family psychology review, 24(3), 631-650. Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 32.** Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 33.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513-543.
- 34.** Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619. Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
- 35.** Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619. Zgambo, M., Anyango, E., Arabiat, D. H., Ngune, I., Mörelius, E., Zhang, M., Whitehead, L. C. (2025). Effect of Digital Safety Interventions on Parental Practices in Safeguarding Children's Digital Activities: Systematic Review and Meta-Analysis. *JMIR Pediatrics and Parenting*, 8(1), e70745.
- 36.** Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93-117). Academic Press. Marshall, S. J., Biddle, S. J., Gorely, T., Cameron, N., Murdey, I. (2004). Relationships between media use, body fatness and physical activity in children and youth: a meta-analysis. *International journal of obesity*, 28(10), 1238-1246.
- 37.** Böttger, T., Zierer, K. (2024). To ban or not to ban? A rapid review on the impact of smartphone bans in schools on social well-being and academic performance. *Education Sciences*, 14(8), 906.
- 38.** Boztas, S. (2025, July 4). Smartphone bans in Dutch schools have improved learning, study finds. The Guardian.
- 39.** Wedekind, K. (2026, March 11). So abgelenkt sind Schüler, wenn es kein Handyverbot gibt. n-tv.
- 40.** Korat, O., Shamir, A., Heibal, S. (2013). Expanding the boundaries of shared book reading: E-books and printed books in parent-child reading as support for children's language. *First language*, 33(5), 504-523.
- 41.** Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93-117). Academic Press. Marshall, S. J., Biddle, S. J., Gorely, T., Cameron, N., Murdey, I. (2004). Relationships between media use, body fatness and physical activity in children and youth: a meta-analysis. *International journal of obesity*, 28(10), 1238-1246.
- 42.** Purba, A. K., Thomson, R. M., Henery, P. M., Pearce, A., Henderson, M., Katikireddi, S. V. (2023). Social media use and health risk behaviours in young people: systematic review and meta-analysis. *bmj*, 383.
- 43.** Nesi, J., Telzer, E. H., Prinstein, M. J. (2020). Adolescent Development in the Digital Media Context. *Psychological Inquiry*, 31(3), 229-234. Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 44.** Schwartz, D., Zhang, M., Troop-Gordon, W., Taylor, L. M., Chung, J. (2025). Are social media use and popularity in the peer group linked during adolescence? A meta-analytic review. *Journal of Adolescence*, 97(3), 575-592.
- 45.** Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244-250. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 46.** Children's Hospital of Philadelphia (2026). Age Limits Alone Won't Fix Smartphone Risks, Suggests Children's Hospital of Philadelphia Study. Accessed on 12 July 2026.
- 47.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513-543. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 48.** Nesi, J., Choukas-Bradley, S., Prinstein, M. J. (2018). Transformation of adolescent peer relations in the social media context: Part 1 – A theoretical framework and application to dyadic peer relationships. *Clinical child and family psychology review*, 21(3), 267-294. Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 49.** Werling, A. M., Kuzhippallil, S., Emery, S., Walitza, S., Drechsler, R. (2022). Problematic use of digital media in children and adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder compared to controls: A meta-analysis. *Journal of Behavioral Addictions*, 11(2), 305-325.
- 50.** Nesi, J., Telzer, E. H., Prinstein, M. J. (2020). Adolescent Development in the Digital Media Context. *Psychological Inquiry*, 31(3), 229-234.

- Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 51.** Orben, A., Przybylski, A. K. (2019). The association between adolescent well-being and digital technology use. *Nature Human Behaviour*, 3, 173–182.
- 52.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 53.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
- 54.** Keles, B., McCrae, N., Grealish, A. (2020). A systematic review: The influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 79–93. Liu, M., Kamper-DeMarco, K. E., Zhang, J., Xiao, J., Dong, D., Xue, P. (2022). Time spent on social media and risk of depression in adolescents: A dose-response metaanalysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19.
- 55.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 56.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619.
- 57.** Yang, C. C., Holden, S. M., Ariati, J. (2021). Social media and psychological well-being among youth: The multidimensional model of social media use. *Clinical child and family psychology review*, 24(3), 631–650.
- 58.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
- 59.** Pagano, M., Bacaro, V., Crocetti, E. (2023). "Using digital media or sleeping... that is the question". A meta-analysis on digital media use and unhealthy sleep in adolescence. *Computers in Human Behavior*, 146, 107813. Orben, A., Przybylski, A. K. (2019). The association between adolescent well-being and digital technology use. *Nature Human Behaviour*, 3, 173–182.
- 60.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 61.** Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 62.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 63.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 64.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
- 65.** Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244–250. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 66.** Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619.
- 67.** Pagano, M., Bacaro, V., Crocetti, E. (2023). "Using digital media or sleeping... that is the question". A meta-analysis on digital media use and unhealthy sleep in adolescence. *Computers in Human Behavior*, 146, 107813.
- 68.** Odgers, C. L., Jensen, M. R. (2020). Annual research review: Adolescent mental health in the digital age: Facts, fears, and future directions. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 61(3), 336–348. Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behaviours Report*, volume 14.
- 69.** Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behaviours Report*, volume 14.
- 70.** Staksrud, E., Livingstone, S. (2009). Children and online risk. *Information, Communication and Society*, 12 (3).

71. Fegert, J.M. (2026). European child and adolescent psychiatry in a digital world. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 35, 309–315.
72. WeProtect (2021). Estimates of childhood exposure to online sexual harms and their risk factors, p.5.
73. European Commission (2026). Action Plan against Cyberbullying.
74. Hamm, M. P., Newton, A. S., Chisholm, A., Shulhan, J., Milne, A., Sundar, P., Ennis, H., Scott, S. D., Hartling, L. (2015). Prevalence and effect of cyberbullying on children and young people: A scoping review of social media studies. *Journal of the American Medical Association Southeast Asia. Supplement. Pediatrics*, 169, 770–777. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).
75. European Commission (2021). Study to support the preparation of the European Commission's initiative to extend the list of EU crimes in Article 83 of the Treaty on the Functioning of the EU to hate speech and hate crime. Final report.
76. European Institute for Gender Equality (EIGE). 2026. Growing up online: how violence follows girls across platforms. Accessed on 29 June 2026.
77. Abendroth Dias, K., Arias Cabarcos, P., Bacco, F.M., Bassani, E., Bertoletti, A., et al. (2025). Generative AI Outlook Report – Exploring the Intersection of Technology, Society and Policy. Navajas Cawood, E., Vespe, M., Kotsev, A., van Bavel, R. (editors). Publications Office of the European Union, Luxembourg, JRC142598.
78. Ofcom. (2024). A deep dive into deepfakes that demean, defraud and disinform. Accessed on 29 June 2026.
79. Rousay, V. (2023). Sexual Deepfakes and Image-Based Sexual Abuse: Victim-Survivor Experiences and Embodied Harms. Master's thesis, Harvard University Division of Continuing Education.
80. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
81. McCrae, N., Gettings, S., Pursell, E. (2017). Social media and depressive symptoms in childhood and adolescence: A systematic review. *Adolescent Research Review*, Vol. 2, pp. 315–330.
82. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
83. Svensson, R., Johnson, B. Olsson, A. (2022). Does gender matter? The association between different digital media activities and adolescent well-being. *MC Public Health*, 10 (22), 273.
84. Svensson, R., Johnson, B. Olsson, A. (2022). Does gender matter? The association between different digital media activities and adolescent well-being. *MC Public Health*, 10 (22), 273.
85. Twenge J.M., Martin G.N. (2020). Gender differences in associations between digital media use and psychological well-being: Evidence from three large datasets. *Journal of Adolescence*, 79, 91–102.
86. Svensson, R., Johnson, B. Olsson, A. (2022). Does gender matter? The association between different digital media activities and adolescent well-being. *MC Public Health*, 10 (22), 273.
87. Dreßing, H., Hoell, A., Scharmann, L., Simon, A. M., Haag, A. C., Dölling, D., Meyer-Lindenberg, A., Fegert, J. M. (2025). Sexual Violence Against Children and Adolescents: A German Nationwide Representative Survey on Its Prevalence, Situational Context, and Consequences. *Deutsches Ärzteblatt International*, 122(11), 285.
88. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).
89. Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behaviours Report*, 14.
90. eSafety Commissioner (2025). How common are experiences of seeing online hate among children in Australia? Accessed 16 June 2026.
91. Kowalski, R.M., Limber, S.P., McCord, A. (2019). A developmental approach to cyberbullying: Prevalence and protective factors. *Aggression and Violent Behavior*, 45.
92. 5Rights Foundation (2020). Why digital platforms must be designed with LGBTQ children in mind. Accessed on 29 June 2026.
93. 5Rights Foundation (2020). Why digital platforms must be designed with LGBTQ children in mind. Accessed on 29 June 2026.
94. FRA (2024). LGBTIQ equality at a crossroads: Progress and challenges, p.72.
95. 5Rights Foundation (2020). Why digital platforms must be designed with LGBTQ children in mind. Accessed on 29 June 2026.
96. Ybarra, M.L., Mitchell, K.J., Palmer, N.A., Reisner, S.L. (2015). Online social support as a buffer against online and offline peer and sexual victimization among U.S. LGBT and non-LGBT youth. *Child Abuse Neglect*, 39.
97. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).

98. Koch, T., Laaber, F., Florack, A. (2024). Socioeconomic status and young people's digital maturity: The role of parental mediation. *Computers in Human Behaviour*, 154.
Li, H., Luo, M., Duan, B., Kawulia, A., Su, M., Di, H. (2024). Family socioeconomic status and young children digital addiction: a moderated mediation model. *Frontiers in Psychology*, 27 (5).
99. Lu, Z. (2026). Mapping adolescent problematic social media use patterns across 41 countries/ regions: A multilevel latent class analysis with social determinants. *Addictive Behaviors*, 172.
Gracia, P., Fernandez-Urbano, R., Rubio-Cabañez, M., Celik, S., Cineli, B. (2026). World Happiness Report 2026. Chapter 7: Problematic social media use and adolescent wellbeing: the role of family socioeconomic status across 43 countries. Helliwell, J.F., Layard, R., Sachs, J. D., De Neve, J.-E., Aknin, L. B., Wang, S. (editors). Wellbeing Research Centre, University of Oxford.
100. Prkno, D., Grafe, N., Schulz, M.S., Kiess, W., Poulain, T. (2025). Children's and adolescents' negative internet experiences and the association with quality of life and behavioural difficulties: a cross-sectional study. *BMJ Paediatrics Open*, 17:9 (1).
101. Ofcom. (2022). Research into risk factors that may lead children to harm online.
102. Koch, T., Laaber, F., Florack, A. (2024). Socioeconomic status and young people's digital maturity: The role of parental mediation. *Computers in Human Behaviour*, 154.
103. World Happiness Report (2026). Chapter 7: Problematic social media use and adolescent wellbeing: the role of family socioeconomic status across 43 countries.
Lu, Z. (2026). Mapping adolescent problematic social media use patterns across 41 countries/ regions: A multilevel latent class analysis with social determinants. *Addictive Behaviors*, 172.
104. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).
105. Hong, J.S., et al. (2016). Understanding the correlates of face-to-face and cyberbullying victimization among U.S. adolescents: A social-ecological analysis. *Violence and Victims*, 31(4), 638–663.
Thomas, A., Yeqing, L. (2025). Helping teens navigate online racism – study shows which parenting strategy works best.
106. FRA (2023). Online content moderation – Current challenges in detecting hate speech.
107. Bermudez-Villalva, A., Mehrnezhad, M., Toreini, E. (2025). Measuring Online Hate on 4chan using Pre-trained Deep Learning Models. *IEEE Transactions on Technology and Society*, 6 (2), June 2025.
108. FRA (2024). Being Muslim in the EU – Experiences of Muslims.
109. FRA (2023). Being Black in the EU – Experiences of people of African descent.
110. Council of Europe (2026). Hate speech levels across Europe alarming, stronger action needed. Accessed on 25 June 2026.
111. United Nations (2021). Report of the Special Rapporteur on minority issues, Fernand de Varennes. Human Rights Council, Forty-sixth session, 22 February–19 March 2021.
112. FRA (2022). Bias in Algorithms – Artificial Intelligence and Discrimination.
113. Ofcom. (2022). Research into risk factors that may lead children to harm online. p. 27.
114. eSafety Commissioner, 2023. A new playground: The digital lives of young people with disability. Childlight Global Safety Institute (2023). The nature of online CSEA among children living with disabilities.
115. WeProtect (2025). How do we protect disabled young people from abuse and exploitation in digital spaces?
116. Childlight Global Safety Institute (2023). The nature of online CSEA among children living with disabilities.
117. eSafety Commissioner (2023). Young people with disability more likely to express themselves online despite higher rates of abuse.
118. eSafety Commissioner (2023). A new playground: The digital lives of young people with disability.
119. Werling, A.M., Kuzhippallil, S., Emery, S., Walitza, S., Drechsler, R. (2022). Problematic use of digital media in children and adolescents with a diagnosis of attention-deficit/hyperactivity disorder compared to controls. A meta-analysis. *Journal of Behavioral Addictions*, 11 (2).
120. Villar Onrubia, D., Barreda Angeles, M., Cachia, R., Economou, A., Lopez Cobo, M., (2025). Cyberbullying: Insights from science, policy and legislation. Publications Office of the European Union, Luxembourg, JRC144335.
121. Shou, Q., Yamashita, M., Mizuno, Y. (2025). Association of screen time with attention-deficit/hyperactivity disorder symptoms and their development: the mediating role of brain structure. *Translational Psychiatry*, 15:447.
122. eSafety Commissioner (2023). A new playground: The digital lives of young people with disability.
123. World Health Organization (2025). Mental health of adolescents. Accessed on 29 June 2026.
124. European Commission (2023). Flash Eurobarometer 530: Mental health.

125. World Health Organization (2025). Mental health of adolescents. Accessed on 29 June 2026.
126. World Health Organization (2025). Over a billion people living with mental health conditions – services require urgent scale-up. Accessed on 29 June 2026.
127. World Health Organization (2025). Suicide. Accessed on 16 June 2026.
128. OECD (2021). Fitter Minds, Fitter Jobs: From Awareness to Change in Integrated Mental Health, Skills and Work Policies. OECD Publishing, Paris.
129. Bertoni, E., Centeno, C., Cachia, R. (2025). Social media usage and adolescents' mental health in the EU. European Commission, Joint Research Centre (JRC), Ispra.
130. Bertoni, E., Centeno, C., Cachia, R. (2025). Social media usage and adolescents' mental health in the EU. European Commission, Joint Research Centre (JRC), Ispra.
131. Beullens, K., Bozzola, E., Cataldo, I., Hale, L., Kent, M., Montag, C., Nivins, S., O'reilly, M., Rubæk, L., Schiøtz Thorud, H.-M., Sterpenich, V., Vandenbosch, L. (2025). Minors' health and social media: an interdisciplinary scientific perspective. Manolios, S., Sala, A., Sundorph, E., Chaudron, S., Gomez, E. (editors), Publications Office of the European Union, Luxembourg. P.8.
132. Vidal, C., Lhaksampa, T., Miller, L., Platt, R. (2020). Social media use and depression in adolescents: A scoping review. International Review of Psychiatry (Abingdon, England), 32(3), 235-253.
133. Prkno, D., Grafe, N., Schulz, M.S., Kiess, W., Poulain, T. (2025). Children's and adolescents' negative internet experiences and the association with quality of life and behavioural difficulties: a cross-sectional study. BMJ Paediatrics Open, 17;9 (1).
134. Sarmiento, I., Olson, C., Yeo, G., Chen, Y., Toma, C., Brown, B., Bellmore, A., Mares, M. L. (2020). How does social media use relate to adolescents' internalizing symptoms? Conclusions from a systematic narrative review. Adolescent Research Review, 5, 381-404.
135. Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, Vol 14.
McCrae, N., Gettings, S., Pursell, E. (2017). Social media and depressive symptoms in childhood and adolescence: A systematic review. Adolescent Research Review, Vol 2, 315-330.
136. Li, H., Zhang, R., Lee, Y.C., et al. (2023). Systematic review and meta-analysis of AI-based conversational agents for promoting mental health and well-being. NPJ Digital Medicine, 6, 236.
137. Kooli, C., Chakraoui, R. (2025). AI-driven assistive technologies in inclusive education: benefits, challenges, and policy recommendations. Sustainable Futures, 10.
138. Unicef (2025). Guidance on AI and Children. Accessed on 29 June 2026.
139. Hudon, A., Stip, E. (2025) Delusional Experiences Emerging From AI Chatbot Interactions or "AI Psychosis". JMIR Mental Health, 3 (12).
European Parliament (2026). The spread of AI companions and the challenges they generate. European Parliamentary Research Service (EPRS).
Nature (2025). Can AI chatbots trigger psychosis? What the science says. Accessed on 16 June 2026.
140. Vice (2023). 'He Would Still Be Here': Man Dies by Suicide After Talking with AI Chatbot, Widow Says. Accessed on 16 June 2026.
141. Kurian, N. (2024). 'No, Alexa, no!': designing child-safe AI and protecting children from the risks of the 'empathy gap' in large language models. Learning, Media and Technology, 50.
142. Kurian, N. (2023). AI's empathy gap: the risks of conversational artificial intelligence for young children's well-being and key ethical considerations for early childhood education and care. Contemporary Issues in Early Childhood, 26(1), 132-139.
143. Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) (2026). L'impact des usages de l'AI sur la santé mentale des jeunes européens.
144. Ganapini, M., Panai, E. (2023). An Audit Framework for Adopting AI-Nudging on Children. Tech Ethics Lab.
145. Kurian, N. (2024). 'No, Alexa, no!': designing child-safe AI and protecting children from the risks of the 'empathy gap' in large language models. Learning, Media and Technology, 50.
146. Fegert, J. M. (2026). European child and adolescent psychiatry in a digital world. European Child and Adolescent Psychiatry, 35, 309-315.
147. Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, Vol. 14.
148. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. Frontiers in Psychiatry, 11.
149. Liu, L. (2024). Research on the relationship between virtual social interaction and the degree of loneliness based on algorithm matching technologies: A quantitative analysis on the SOUL APP-A virtual social software for strangers. PLoS One, 3:19.
150. eSafety Commissioner (2025). Online risks for children in your community. Accessed on 17 June 2026.
151. 5Rights Foundation (2021). Pathways: How digital design puts children at risk. p.5.

152. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
Bottaro, R., Faraci, P. (2022). The use of social networking sites and its impact on adolescents' emotional well-being: A scoping review. *Current Addiction Reports*, 9, 518–539.
153. Keles, B., McCrae, N., Grealish, A. (2020). A systematic review: The influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25 (1), 79–93. Ivie, E. J., Pettitt, A., Moses, L. J., Allen, N. B. (2020). A meta-analysis of the association between adolescent social media use and depressive symptoms. *Journal of Affective Disorders*, 275, 165–174.
154. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
155. Bozzola, E., Spina, G., Agostiniani, R., Barni, S., Russo, R., Scarpato, E., Di Mauro, A., Di Stefano, A. V., Caruso, C., Corsello, G., Staiano, A. (2022). The use of social media in children and adolescents: Scoping review on the potential risks. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19.
156. Course-Choi, J., Hammond, L. (2021). Social media use and adolescent well-being: A narrative review of longitudinal studies. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 24, 223–236.
157. Consumer Science and Analytics (2022). Les adolescents et l'info. Research by Milan Presse and YouTube. Notley, T., Zhong, H.F., Dezuanni, M., et al. (2023) Comparing children's and teens' news engagement practices and affective news experiences. *Journal of Youth Studies*, 26 (7): 878–893.
158. University of Southern Denmark (2025). Children and misinformation on social media. Accessed on 25 June 2026.
159. University of Southern Denmark (2025). Children and misinformation on social media. Accessed on 17 June 2026.
160. Calvin, A., Lenhart, A., Mann, S., and Robb, M. (2025). Teens, Trust, and Technology in the Age of AI: Navigating Trust in Online Content. *Common Sense Media*.
161. European Parliament (2025). Youth survey 2024.
162. Ali, S., DiPaola, D., Lee, I., et al. (2021). Children as creators, thinkers and citizens in an AI-driven future. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2.
163. Howard, P.N., et al. (2021). Digital Misinformation / disinformation and children. UNICEF.
Melchior, C., Oliveira, M. (2024) A systematic literature review of the motivations to share fake news on social media platforms and how to fight them. *New Media and Society*, 26 (2): 1127–1150.
164. Howard, P.N., et al. (2021). Digital Misinformation / disinformation and children. UNICEF.
165. Ma, I., Mubashir, S., Kozyreva, A., van den Bos, W. (2025). Understanding the impact of misinformation on adolescents. *Nature Human Behaviour*, 10, 18–28.
166. NewsGuard (2021). Toxic TikTok: Popular social-media video app feeds vaccine misinformation to kids within minutes after they sign up. Accessed on 17 June 2026.
167. Ludwig-Walz, H., Bujard, M., Fegert, J.M., et al. (2025). Integrating European contexts and needs into WHO guiding principles on online mental health content for young people: Five recommendations. *European Child and Adolescent Psychiatry*, Vol. 34, 1221–1224.
168. Moss, C., Wibberley, C., Witham, G. (2023). Assessing the impact of Instagram use and deliberate self-harm in adolescents: A scoping review. *International Journal of Mental Health Nursing*, 32, 14–29.
169. World Health Organization (2025). Suicide worldwide in 2021: Global health estimates.
170. Arendt, F., Scherr, S., Romer, D. (2019). Effects of exposure to self-harm on social media: Evidence from a two-wave panel study among young adults. *New Media and Society*, Vol. 21 (11-12).
Nesi, J., et al. (2022). Social Media Use and Self-Injurious Thoughts and Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Clinical Psychology Review*, 8;87.
171. Nesi, J., et al. (2022). Social Media Use and Self-Injurious Thoughts and Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Clinical Psychology Review*, 8;87.
172. Memon, A. M., Sharma, S. G., Mohite, S. S., Jain, S. (2018). The role of online social networking on deliberate self-harm and suicidality in adolescents: A systematized review of literature. *Indian Journal of Psychiatry*, 60 (4).
173. Nesi, J., et al. (2022). Social Media Use and Self-Injurious Thoughts and Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Clinical Psychology Review*, 8;87.
174. Beullens, K., Bozzola, E., Cataldo, I., Hale, L., Kent, M., Montag, C., Nivins, S., O'reilly, M., Rubæk, L., Schiøtz Thorud, H.-M., Sterpenich, V., Vandenbosch, L. (2025). Minors' health and social media: an interdisciplinary scientific perspective. Manolios, S., Sala, A., Sundorph, E., Chaudron, S., Gomez, E. (editors), Publications Office of the European Union, Luxembourg.
175. Yue, C., Wenyaoy, G., Xudong, Y., Shuang, S., Zhuying, S., Yizheng, Z., Linlin, Z., Jinxin, C., Xingqi, W., Yujia, L. (2023). Dose-response relationship between daily screen time and the risk of low back pain among children and adolescents: A meta-analysis of 57831

- participants. *Environmental Health and Preventive Medicine*, 28, 64–64.
176. American Optometric Association. (Undated). Computer vision syndrome (Digital eye strain). American Optometric Association. Accessed 29 June 2026.
Thorud, H.-M. S., Aurjord, R., Falkenberg, H. K. (2021). Headache and musculoskeletal pain in school children are associated with uncorrected vision problems and need for glasses: A case-control study. *Scientific Reports*, 11(1). Thorud, H.-M. S., Mork, R., Bjørset, C. O., Gilson, S. J., Hagen, L. A., Langaas, T., Pedersen, H. R., Svarverud, E., Vikesdal, G. H., Baraas, R. C. (2022). Laboured reading and musculoskeletal pain in school children – the role of lifestyle behaviour and eye wear: A cross-sectional study. *BMC Pediatrics*, 22(1).
Thorud, H.-M. S., Mudvari, P. R., Falkenberg, H. K. (2024). Academic performance and musculoskeletal pain in adolescents with uncorrected vision problems. *BMC Pediatrics*, 24(1).
 177. Bozzola, E., Irrera, M., Hellmann, R., Crugliano, S., Fortunato, M. (2024). Media Device Use and Vision Disorders in the Pediatric Age: The State of the Art. *Children (Basel, Switzerland)*, 11(11).
 178. Morningstar, B., Clayborne, Z., Wong, S.L., Roberts, K.C., Prince, S.A., Gariépy, G., Goldfield, G.S., Janssen, I., Lang, J.J. (2023). The association between social media use and physical activity among Canadian adolescents: a Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study. *Canadian Journal of Public Health*, 114(4): 642–650. Foreman, J., Salim, A.T., Praveen, A., Fonseka, D., Ting, D.S.W., Guang He, M., Bourne, R.R.A., Crowston, J., Wong, T.Y., Dirani, M. (2021). Association between digital smart device use and myopia: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Digit Health*, 3(12).
Ahmed, O., Walsh, E.I., Dawel, A., Alateeq, K., Espinoza Oyarce, D.A., Cherbuin, N. (2024) Social media use, mental health and sleep: A systematic review with meta-analyses. *Journal of Affective Disorders*, 15;367: 701–712. Purba, A.K., Thomson, R.M., Henery, P.M., Pearce, A., Henderson, M., Katikireddi, S.V. (2023) Social media use and health risk behaviours in young people: systematic review and meta-analysis. *BMJ*, 383.
 179. Czeisler, C. A. (2015). Duration, timing and quality of sleep are each vital for health, performance and safety. *Sleep Health*, 1(1), 5–8.
Matricciani, L., Paquet, C., Galland, B., Short, M., Olds, T. (2019). Children's sleep and health: A meta-review. *Sleep Medicine Reviews*, 46, 136–150.
Short, M. A., Blunden, S., Rigney, G., Matricciani, L., Coussens, S., M Reynolds, C., Galland, B. (2018). Cognition and objectively measured sleep duration in children: A systematic review and meta-analysis. *Sleep Health*, 4(3), 292–300.
 180. Wheaton, A. G., Claussen, A. H. (2021). Short Sleep Duration Among Infants, Children, and Adolescents Aged 4 Months–17 Years – United States, 2016–2018. *MMWR. Morbidity and Mortality Weekly Report*, 70(38).
Gariépy, G., et al. (2020). How Are Adolescents Sleeping? Adolescent Sleep Patterns and Sociodemographic Differences in 24 European and North American Countries. *Journal of Adolescent Health*, 66 (6) Supplement.
 181. Chang, A.M., Aeschbach, D., Duffy, J. F., Czeisler, C. A. (2015). Evening use of light-emitting eReaders negatively affects sleep, circadian timing, and next-morning alertness. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 112(4), 1232–1237.
Hale, L., Guan, S. (2015). Screen time and sleep among school-aged children and adolescents: A systematic literature review. *Sleep Medicine Reviews*, 21, 50–58.
 182. Tähkämö, L., Partonen, T., Pesonen, A.K. (2019). Systematic review of light exposure impact on human circadian rhythm. *Chronobiology International*, 36(2): 151–170.
 183. Lund, L., Sølvhøj, I. N., Danielsen, D., Andersen, S. (2021). Electronic media use and sleep in children and adolescents in western countries: A systematic review. *BMC Public Health*, 21(1), 1598.
 184. Mammeri, K., Riontino, L., Schwartz, S., Sterpenich, V. (2025). Influence of parental rules about screen electronic device use in the evening on sleep in adolescents. *Discover Public Health*, 22:517
 185. Perrault, A. A., Bayer, L., Peuvrier, M., Afyouni, A., Ghisletta, P., Brockmann, C., Spiridon, M., Hulo Vesely, S., Haller, D. M., Pichon, S., Perrig, S., Schwartz, S., Sterpenich, V. (2019). Reducing the use of screen electronic devices in the evening is associated with improved sleep and daytime vigilance in adolescents. *Sleep*, 42(9).
Bartel, K., Scheeren, R., Gradisar, M. (2019). Altering Adolescents' Pre-Bedtime Phone Use to Achieve Better Sleep Health. *Health Communication*, 34(4), 456–462.
 186. World Health Organization. Regional Office for Europe (2024) A focus on adolescent social media use and gaming in Europe, central Asia and Canada: Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey.
 187. Digital Services Act.
 188. European Commission (2023). Consumer protection: manipulative online practices found on 148 out of 399 online shops screened.
 189. Flayelle, M., et al. (2023). A taxonomy of technology design features that promote potentially addictive online behaviours. *Nature Reviews Psychology*, 2: 136–150.
Perales, J.C., et al. (2020). Learning to lose control: A process-based account of behavioral addiction. *Neuroscience and biobehavioural reviews*, 108: 771–780.
 190. van der Wal, A., Beyens, I., Janssen, L.H.C., Valkenburg, P.M. (2025). Diverse platforms, diverse effects:

- Evidence from a 100-day study on social media and adolescent mental health. *Current Psychology*, 45 (36).
191. Owenz, M., Freed, R. (2021). The ethics of persuasive design in technology used by children and adolescents. *Ethical Human Psychology Psychiatry*, 23, 89–99.
 192. Andreassen, C.S., et al. (2016). The Relationship between Addictive Use of Social Media and Video Games and Symptoms of Psychiatric Disorders: A Large-Scale Cross-Sectional Study. *Psychology of Addictive Behaviors*. 30(2): 252–62.
 193. European Commission (2024). Commission Staff Working Document Fitness Check on EU consumer law on digital fairness.
 194. Saura, J.R., Palacios-Marqués, D., Iturricha-Fernández, A. (2021). Ethical design in social media: Assessing the main performance measurements of user online behavior modification. *Journal of Business Research*, 129.
 195. United Nations (2021). General comment No. 25 (2021) on children's rights in relation to the digital environment. Committee on the Rights of the Child. European Commission (2025). Guidelines on measures to ensure a high level of privacy, safety and security for minors online, pursuant to Article 28(4) of Regulation (EU) 2022/2065.
 196. Curtis, B. L., Lookatch, S. J., Ramo, D. E., McKay, J. R., Feinn, R. S., Kranzler, H. R. (2018). Meta-Analysis of the Association of Alcohol-Related Social Media Use with Alcohol Consumption and Alcohol-Related Problems in Adolescents and Young Adults. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 42(6), 978–986. Vannucci, A., Simpson, E. G., Gagnon, S., Ohannessian, C. M. (2020). Social media use and risky behaviors in adolescents: A meta-analysis. *Journal of Adolescence*, 79(1), 258–274.
 197. Beullens, K., Schepers, A. (2013). Display of alcohol use on Facebook: A content analysis. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 16(7), 497–503. Vanherle, R., Hendriks, H., Beullens, K. (2023). Only for Friends, Definitely Not for Parents: Adolescents' Sharing of Alcohol References on Social Media Features. *Mass Communication and Society*, 26(1), 47–73. Vranken, S., Kurten, S., Beullens, K. (2024). Time to 'Wine': A Content Analysis Investigating How Social Media Influencers Refer to Alcohol Use in Instagram's Feed Posts and Stories. *Mass Communication and Society*, 27(6), 14681494.
 198. Geusens, F., Beullens, K. (2018). The Association Between Social Networking Sites and Alcohol Abuse Among Belgian Adolescents: The Role of Attitudes and Social Norms. *Journal of Media Psychology*, 30(4), 207–216. Geusens, F., Beullens, K. (2021). Triple spirals? A three-wave panel study on the longitudinal associations between social media use and young individuals' alcohol consumption. *Media Psychology*, 24(6), 766–791. Vanherle, R., Hendriks, H., Beullens, K. (2023). Only for Friends, Definitely Not for Parents: Adolescents' Sharing of Alcohol References on Social Media Features. *Mass Communication and Society*, 26(1), 47–73.
 199. Geusens, F., Beullens, K. (2018). The Association Between Social Networking Sites and Alcohol Abuse Among Belgian Adolescents: The Role of Attitudes and Social Norms. *Journal of Media Psychology*, 30(4), 207–216. Geusens, F., Beullens, K. (2019). A Longitudinal Examination of the Moderating Influence of Peer and Parental Socialization on Alcohol-Related Social Media Self-Effects Among Late Adolescents. *Media Psychology*, 22(2), 273–297. Geusens, F., Beullens, K. (2021). Triple spirals? A three-wave panel study on the longitudinal associations between social media use and young individuals' alcohol consumption. *Media Psychology*, 24(6), 766–791. Vanherle, R., Hendriks, H., Beullens, K. (2023). Only for Friends, Definitely Not for Parents: Adolescents' Sharing of Alcohol References on Social Media Features. *Mass Communication and Society*, 26(1), 47–73.
 200. Geusens, F., Beullens, K. (2019). A Longitudinal Examination of the Moderating Influence of Peer and Parental Socialization on Alcohol-Related Social Media Self-Effects Among Late Adolescents. *Media Psychology*, 22(2), 273–297.
 201. Rutherford, B.N., et al. (2025). #TurntTrending: a systematic review of substance use portrayals on social media platforms. *Addiction*, 8;118 (2).
 202. Liu, J., Charmaraman, L., Bickham, D. (2024). Association between social media use and substance use among middle and high school-aged youth. *Substance Use and Misuse*, 59 (7).
 203. Europol (2025). Europol coordinates operation against terrorist content online targeting minors. Accessed on 29 June 2026.
 204. Europol (2026). 2025 Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA): The changing DNA of serious and organised crime.
 205. Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S., Hasebrink, U. (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries. *EU Kids Online*. Dreßing, H., Hoell, A., Scharmann, L., Simon, A. M., Haag, A. C., Dölling, D., Meyer-Lindenberg, A., Fegert, J. M. (2025). Sexual Violence Against Children and Adolescents: A German Nationwide Representative Survey on Its Prevalence, Situational Context, and Consequences. *Deutsches Ärzteblatt International*, 122(11), 285.
 206. Chauviré-Geib, K., et al. (2025). The increase in online child sexual solicitation and abuse: Indicator 16.2.3 of the UN Sustainable Development Goals

- (SDG) documents a hidden and growing pandemic. Population-based surveys fail to capture the full picture. *Child Abuse and Neglect*, 164.
- Dreßing, H., Hoell, A., Scharmann, L., Simon, A. M., Haag, A. C., Dölling, D., Meyer-Lindenberg, A., Fegert, J. M. (2025). Sexual Violence Against Children and Adolescents: A German Nationwide Representative Survey on Its Prevalence, Situational Context, and Consequences. *Deutsches Ärzteblatt International*, 122(11), 285.
- 207.** Internet Watch Foundation (2026). 2025 Internet Watch Foundation Annual Data and Insights Report.
- 208.** Insoll, T., Ovaska, A., Vaaranen-Valkonen, N. (2024). CSAM Users in the Dark Web: Protecting Children Through Prevention. *Protect Children*.
- 209.** Internet Watch Foundation (2026). 2025 Internet Watch Foundation Annual Data and Insights Report.
- 210.** Our Voice (2025) Survey for survivors of sexual violence in childhood – voices of the Nordic survivors.
- 211.** Haag, A. C., Bonanno, G. A., Chen, S., Herd, T., Strong-Jones, S., S. S., Noll, J. G. (2023). Understanding posttraumatic stress trajectories in adolescent females: A strength-based machine learning approach examining risk and protective factors including online behaviors. *Development and Psychopathology*, 35 (4).
- 212.** Chauviré-Geib, K., Fegert, J. M. (2023). Victims of Technology-Assisted Child Sexual Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2).
- 213.** Haag, A. C., Bonanno, G. A., Chen, S., Herd, T., Strong-Jones, S., S. S., Noll, J. G. (2023). Understanding posttraumatic stress trajectories in adolescent females: A strength-based machine learning approach examining risk and protective factors including online behaviors. *Development and Psychopathology*, 35 (4).
- 214.** Chauviré-Geib, K., Fegert, J. M. (2023). Victims of Technology-Assisted Child Sexual Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2).
- 215.** Haag, A. C., Bonanno, G. A., Chen, S., Herd, T., Strong-Jones, S., S. S., Noll, J. G. (2023). Understanding posttraumatic stress trajectories in adolescent females: A strength-based machine learning approach examining risk and protective factors including online behaviors. *Development and Psychopathology*, 35 (4).
- Chauviré-Geib, K., Fegert, J. M. (2023). Victims of Technology-Assisted Child Sexual Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2).
- 217.** Chauviré-Geib, K., Gerke, J., Haag, A. C., Sachser, C., Finkelhor, D., Rassenhofer, M., Fegert, J. M. (2025). The increase in online child sexual solicitation and abuse: Indicator 16.2.3 of the UN Sustainable Development Goals (SDG) documents a hidden and growing pandemic. *Child Abuse Neglect*, 164.
- 218.** Eurostat (2025). EU Terrorism Situation and Trend Report.
- 219.** Krahé, B., Möller, I., Huesmann, L.R., Kirwil, L., Felber, J., Berger, A. (2011). Desensitization to Media Violence: Links With Habitual Media Violence Exposure, Aggressive Cognitions, and Aggressive Behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(4).
- 220.** Article 17 GDPR.
- 221.** European Data Protection Board (2022). Guidelines 9/2022 on personal data breach notification under GDPR, Version 2.
- 222.** Schlegel, L., (2022). Playing Against Radicalization: Why extremists are gaming and how P/CVE can leverage the positive effects of video games to prevent radicalization.
- 223.** European Commission (2023). Understanding the value of a European video games society – Final report. Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology (DG CNECT), ECORYS and KEA, section. 5.1.2.
- Kowert, R., et al. (2026). Editorial: Extremism in games. *Frontiers in Psychology*, Vol. 16, p. 12.
- 224.** European Commission (2025). The European media industry outlook – September 2025. Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology (DG CNECT), p. 99.
- 225.** Radicalisation Awareness Network (2021). Digital Grooming Tactics on Video Gaming & Video Gaming Adjacent Platforms: Threats and Opportunities – Conclusion paper.
- 226.** Brooks, G.A., Clark, L. (2019). Associations between loot box use, problematic gaming and gambling, and gambling-related cognitions. *Addictive Behaviors*, 96.
- 227.** Boniel-Nissim, M., Marino, C., Galeotti, T., Blinka, L., Ozoliņa, K., Craig, W., et al. (2024). A focus on adolescent social media use and gaming in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey. Volume 6. WHO Regional Office for Europe.
- 228.** PEGI (2026). PEGI expands age rating criteria with interactive risk categories. Accessed on 17 June 2026.
- 229.** OECD (2021). Children in the digital environment – Revised typology of risks.

- 230.** Livingstone, S., Stoilova, M. (2021). The 4Cs: Classifying Online Risk to Children (1.0.0). [practices, as defined by the AI Act](#). Accessed on 2 July 2026.
- 231.** European Commission, Joint Research Centre
- 232.** Beullens, K., Bozzola, E., Cataldo, I., Hale, L., Kent, M., Montag, C., Nivins, S., O'reilly, M., Rubæk, L., Schiøtz Thorud, H.-M., Sterpenich, V., Vandenbosch, L. (2025). Minors' health and social media: an interdisciplinary scientific perspective. Manolios, S., Sala, A., Sundorph, E., Chaudron, S., Gomez, E. (editors), Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- 233.** Burszty, L., Duckworth, A., JiménezDurán, R., Leonard, A., Milojević, F., Roth, C., Sunstein, C. R. (2026). Why bans fail: Tipping points and Australia's socialmedia ban. (BFI Working Paper No. 202657). Becker Friedman Institute for Economics.
- 234.** Article 28 DSA.
- 235.** Articles 34 and 35 DSA.
- 236.** Article 25 GDPR.
- 237.** Article 6(1) GDPR.
- 238.** Article 4(11) GDPR.
- 239.** [EDPB Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679](#), pp. 62.
- 240.** Case C-252/21, Meta v. Bundeskartellamt (ECLI:EU:C:2023:537), paragraph 106.
- 241.** CJEU C-252/21 Bundeskartellamt, paragraph 111.
- 242.** [EDPB guidelines on legitimate interest](#), para 96.
- 243.** [EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6\(1\)\(f\) GDPR](#), §54. Case C-252/21, Meta v. Bundeskartellamt (ECLI:EU:C:2023:537), paragraph 111.
- 244.** [EDPB Guidelines 8/2020 on the targeting of social media users](#), paragraph 16.
- 245.** [EDPB guidelines on legitimate interest](#), paragraph 95.
- 246.** Article 17 and recital 65 GDPR.
- 247.** Article 22 and recital 71 GDPR.
- 248.** Recital 38 GDPR.
- 249.** [Article 29 Data Protection Working Party Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679](#).
- 250.** Article 35 and 36 GDPR.
- 251.** European Commission (2026). [Draft Commission guidelines on the classification of high-risk AI systems](#).
- 252.** European Commission (2025). [Commission publishes the Guidelines on prohibited artificial intelligence \(AI\)](#)
- 253.** European Commission (2026). [The General-Purpose AI Code of Practice](#).
- 254.** Article 50 AI Act.
- 255.** European Commission (2026). [Code of Practice on marking and labelling of AI-generated content](#).
- 256.** European Commission (2026). [Draft of the guidelines on the implementation of the transparency obligations for certain AI systems under Article 50 of the AI Act](#).
- 257.** European Commission (2021). [UCPD Guidelines](#).
- 258.** [Digital Fairness Fitness Check](#)
- 259.** European Commission (2026). [Action Plan against Cyberbullying](#).
- 260.** European Commission (2024). [Commission Recommendation on developing and strengthening integrated child protection systems in the best interests of the child](#).
- 261.** European Commission (2024). [TikTok commits to permanently withdraw TikTok Lite Rewards programme from the EU to comply with the Digital Services Act](#). Accessed on 2 July 2026.
- 262.** Article 82 DSA.
- 263.** European Commission (2026). [Commission preliminarily finds TikTok's addictive design in breach of the Digital Services Act](#). Accessed on 2 July 2026.
- 264.** European Commission (2026). [Commission preliminarily finds Pornhub, Stripchat, XNXX and XVideos in breach of the Digital Services Act for allowing minors to access their services](#). Accessed on 2 July 2026.
- 265.** European Commission (2025). [The European Board for Digital Services launches a coordinated action to reinforce the protection of minors as regards pornographic platforms](#). Accessed on 2 July 2026.
- 266.** European Commission (2026). [Commission preliminarily finds Meta in breach of Digital Services Act for failing to prevent minors under 13 from using Instagram and Facebook](#). Accessed on 2 July 2026.
- 267.** European Commission (2026). [Commission investigates Snapchat's compliance with child protection rules under the Digital Services](#). Accessed on 2 July 2026.
- 268.** European Commission (2025). [Commission accepts commitments offered by AliExpress under the DSA and takes further action](#). Accessed on 2 July 2026. European Commission (2026). [Commission launches investigation into Shein under the Digital Services Act](#). Accessed on 2 July 2026. European Commission (2025). [Commission](#)

- preliminarily finds Temu in breach of the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 269.** Authority for Consumers and Markets (2026). ACM launches investigation into Roblox in connection with risks that minors are facing. Accessed on 2 July 2026.
- 270.** European Commission (2026). Commission investigates Grok and X's recommender systems under the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 271.** European Commission (2026). Commission launches investigation into Shein under the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 272.** European Commission (2024). Commission opens formal proceedings against Temu under the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 273.** Article 53 AI Act.
- 274.** Article 55 AI Act.
- 275.** DLA Piper (2026). DLA Piper GDPR Fines and Data Breach Survey: January 2026.
- 276.** Data Protection Commission (2023). Annual Report 2023.
- 277.** Data Protection Commission (2023). Irish Data Protection Commission announces €345 million fine of TikTok. Accessed on 2 July 2026.
- 278.** Data Protection Commission (2022). Data Protection Commission announces decision in Instagram Inquiry. Accessed on 2 July 2026.
- 279.** Garante per la Protezione dei Dati Personali (2021). Provvedimento del 22 gennaio 2021.
- 280.** Data Protection Commission (2026). Data Protection Commission opens investigation into X (XIUC). Accessed on 2 July 2026.
- 281.** Art 15 EMFA.
- 282.** European Commission (undated). Social media, online games and search engines. Accessed on 24 June 2026.
- 283.** European Commission (undated). Social media, online games and search engines. Accessed on 24 June 2026.
- 284.** European Commission (undated). Sweeps. Accessed on 24 June 2026.
- 285.** European Commission (undated). Influencer Legal Hub. Accessed on 24 June 2026.
- 286.** European Commission (undated). Social media, online games and search engines. Accessed on 24 June 2026.
- 287.** Article 37 DSA.
- 288.** Article 38 DSA.
- 289.** FRA (2025). Towards Integrated Child Protection Systems - Challenges, promising practices and ways forward, p.79.
- 290.** Popat, A., Tarrant, C. (2023). Exploring adolescents' perspectives on social media and mental health and well-being – A qualitative literature review. Special Issue: Social Media and Mental Health, 28 (1), p. 329.
- 291.** Singleton, A., Abeles, P., Smith, I.C. (2016). Online social networking and psychological experiences: The perceptions of young people with mental health difficulties. Computers in Human Behavior, vol. 61.
- 292.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 293.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 294.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 295.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 296.** Anderson, M., Vogels, E.A., Perrin, A., Lee, R. (2022). Connection, Creativity and Drama: Teen Life on Social Media in 2022. Pew Research Center. As cited in: Manolios, S., Chaudron, S., Fortuna, P., Sala, A., Gomez, E. (2026). Opportunities for young users on social media. European Commission, Joint Research Centre (JRC), Seville, JRC147510.
- 297.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 298.** Shankleman, M., Hammond, L., Jones, F.W. (2021). Adolescent Social Media Use and Well-Being: A Systematic Review and Thematic Meta-synthesis. Adolescent Research Review, vol. 6.
- 299.** Shankleman, M., Hammond, L., Jones, F.W. (2021). Adolescent Social Media Use and Well-Being: A Systematic Review and Thematic Meta-synthesis. Adolescent Research Review, vol. 6.
- 300.** Popat, A., Tarrant, C. (2023). Exploring adolescents' perspectives on social media and mental health and well-being – A qualitative literature review. Special Issue: Social Media and Mental Health, 28 (1), p. 329.
- 301.** Hillmayr, D., Zierwald, L., Reinhold, F., Hofer, S.I., Reiss, K.M. (2020). The potential of digital tools to enhance mathematics and science learning in secondary schools: A context-specific meta-analysis. Computers & Education, vol. 153.

- 302.** Timotheou, S., Miliou, O., Dimitriadis, Y., Villagrà Sobrino, S., Giannoutsou, N., Cachia, R., Martínez Monés, A., Ioannou, A. (2022). Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools' digital capacity and transformation: A literature review. Education and Information Technologies, vol. 28.
- 303.** Forsström, S., Njå, M., Munthe, E., Houldsworth, L., Álvarez-Galván, J.-L. (2025). Key findings and integration strategies on the impact of digital technologies on students' learning: Results from a literature review. OECD Education Working Paper No. 336.
Barrot, J.S. (2022). Social media as a language learning environment: A systematic review of the literature (2008-2019). Computer Assisted Language Learning, 35 (9).
Zachos, G., Paraskevopoulou-Kollia, E.-A., Anagnostopoulos, I. (2018). Social Media Use in Higher Education: A Review. Education Sciences, 8 (4), Article 4.
- 304.** Forsström, S., Njå, M., Munthe, E., Houldsworth, L., Álvarez-Galván, J.-L. (2025). Key findings and integration strategies on the impact of digital technologies on students' learning: Results from a literature review. OECD Education Working Paper No. 336.
- 305.** Villar Onrubia, D., Cachia, R., Rietz, C., Feltretero, R., Niemi, H. et al. (2025). Generative Artificial Intelligence in secondary education – Uses and perceptions from the perspective of early adopters across five EU Member States. Luxembourg, JRC144345.
Forsström, S., Njå, M., Munthe, E., Houldsworth, L., Álvarez-Galván, J.-L. (2025). Key findings and integration strategies on the impact of digital technologies on students' learning: Results from a literature review. OECD Education Working Paper No. 336.
- 306.** Villar Onrubia, D., Cachia, R., Rietz, C., Feltretero, R., Niemi, H. et al. (2025). Generative Artificial Intelligence in secondary education – Uses and perceptions from the perspective of early adopters across five EU Member States. Luxembourg, JRC144345.
- 307.** Villar Onrubia, D., Cachia, R., Rietz, C., Feltretero, R., Niemi, H. et al., (2025). Generative Artificial Intelligence in secondary education – Uses and perceptions from the perspective of early adopters across five EU Member States. Luxembourg, JRC144345.
- 308.** Timotheou, S., Miliou, O., Dimitriadis, Y., Villagrà Sobrino, S., Giannoutsou, N., Cachia, R., Martínez Monés, A., Ioannou, A. (2022). Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools' digital capacity and transformation: A literature review. Education and Information Technologies, vol. 28.
- 309.** Crêteur, S., Dunajeva, J., Frydman, B., Berg Mulvik, I., Del Cogliano, D., Nada, C., Siarova, H., Sankalaite, S. (2026). Mobile phone bans in schools across the EU: ENESET analytical report. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).
- 310.** European Commission (2026). Better Internet for Kids: Review of the year 2025. Accessed on 2 July 2026.
- 311.** European Commission (2026). Better Internet for Kids: Review of the year 2025. Accessed on 2 July 2026.
- 312.** European Commission (2024). International Computer and Information Literacy Study (ICILS) in Europe, 2023: Main findings and educational policy implications. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).
- 313.** European Commission (2025). Education and Training Monitor: Comparative Report. Chapter 2 – Young people's basic skills.
- 314.** European Commission (2026). The teaching profession in the EU – A comparative analysis building upon the TALIS 2024 results. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).
- 315.** Council conclusions on promoting and protecting the mental health of children and adolescents in the digital era.
- 316.** COFACE Families Europe (2026). Towards digital safety and well-being for children and their families: Moving beyond social media age restrictions as the sole solution.
- 317.** Council conclusions on promoting and protecting the mental health of children and adolescents in the digital era.
- 318.** European Commission (2025). Flash Eurobarometer survey: Future needs in digital education.
- 319.** European Commission (2026). New guidelines to help teachers lead Europe's digital education. Accessed on 1 July 2026.
- 320.** European Commission (2026). Guidelines for teachers and educators on tackling disinformation and promoting digital literacy through education and training. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).
- 321.** OECD / European Union (2026). Empowering Learners for the Age of AI: An AI Literacy Framework for Primary and Secondary Education. OECD Publishing, Paris.
- 322.** Commission Recommendation (EU) 2024/1238 of 23 April 2024 on developing and strengthening integrated child protection systems in the best interests of the child.

- 323.** Article 24 Charter of Fundamental Rights of the European Union.
- 324.** European Commission (2025). Call to Action: from children to EU decision-makers. Accessed on 1 July 2026.
- 325.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 326.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 327.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 328.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 329.** European Commission (Undated). Promising practices – Summary. Denmark – Psychological First Aid for Young Peers.
- 330.** European Commission (2024). Best Practices Portal – Psychological First Aid for Young Peers. Accessed on 1 July 2026.
- 331.** Seguranet (2026) Digital Leaders | SeguraNet. Accessed on 7 July 2026.

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

Drept | Date | Publicații